

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS
KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Fikriye İBSAR

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı
Türkçe Eğitimi Programı

HAZİRAN, 2024

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS
KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Fikriye İBSAR
(Y2012.014015)

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı
Türkçe Eğitimi Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Selim EMİROĞLU

HAZİRAN, 2024

TEZ SINAV TUTANAĞI

İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 29.02.2024 tarih ve 2024/04 sayılı toplantısında oluşturulan jüri üyeleri önünde, 6.06.2024 tarihinde tez savunma sınavı yapılan Fikriye İBSAR 'ın tezi oybirliği ile kabul kararı verilmiştir.

JÜRİ

1. Üye (Tez Danışmanı) : Prof. Dr. Selim EMİROĞLU
2. Üye : Dr. Öğr. Üyesi Sıla GEN KAYA
3. Üye : Doç. Dr. Gökçen GÖÇEN ÖZDEMİREL

ONAY

İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun

29.02.2024 tarih ve 2024/04 sayılı kararı

(*) Oybirliği/Oyçokluğu hâli yazı ile yazılacaktır.

(**) Kabul kararı hâli yazı ile yazılacaktır.

ONUR SÖZÜ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Etkinliklerin İncelenmesi” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına dair bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve faydalanılan eserlerin Kaynakça Bölümü’nde adı geçen eserlerden oluştuğunu, bu eserlere atıf yapılarak yararlanılmış olduğumu belirtir ve onurumla beyan ederim. (06/06/2024)

Fikriye İBSAR

ÖNSÖZ

Hayat yolculuğumda “Var oldum kendimle, yok olacağım kendimle” sözümle evrilirken bu çalışmamda bana yol gösteren, bilgi birikimini benden esirgemeyen, sabır ve hoşgörü ile tüm sorularımı cevaplayan Sayın Prof. Dr. Selim EMİROĞLU’na; akademik alanda beni destekleyen Emrah BOYLU’ya; öğretmenlik mesleğinde beni cesaretlendiren, mentörlüğü ile yolumu aydınlatan İAÜ Öğr.Gör/Dış ilişkiler Koordinatörü Sayın Halil İbrahim KÖKÇÜ’ye; Rahmetli Hocam Kamil Veli Nerimanoğlu’na; beni bu günlere getiren, maddi manevi hiçbir desteği esirgemeyen kıymetli anneme ve babama sonsuz teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Yüksek Lisans sürecinde tanıştığım ve dersini dinleme şerefinde bulunduğum tüm hocalarıma emekleri ve katkılarından dolayı sonsuz teşekkür ederim.

Haziran,2024

Fikriye İBSAR

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERİN İNCELENMESİ

ÖZET

Geçmişten günümüze kadar eğitim ve öğretimde en çok kullanılan materyaller içinden ders kitapları önceliklidir. Yabancı dil eğitimi alanında Avrupa Ortak Başvuru Metni'ndeki kazanımlar, dil seviyelerine göre hazırlanan ders kitaplarında etkinlik olarak yer almaktadır. Bu nedenle Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde etkinliklerin seviyelere ve öğrenme alanlarına dengeli, bütüncül ve etkili bir biçimde olması gerekmektedir. Buradan hareketle “Yabancılar Türkçe öğretiminde ders kitaplarındaki etkinliklerin seviyelere ve öğrenme alanlarına göre dağılımı nasıldır?” sorusu çalışmanın problem cümlesini oluşturmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti, Yeni Hitit Türkçe Öğretim Seti ve Yedi İklim Türkçe öğretim seti özelinde bu üç yayın grubunun A1, A2, B1, B2, C1 ders kitapları dinleme, konuşma, okuma, yazma, dinleme/izleme, görsel okuma, görsel sunu, dil bilgisi, kelime bilgisi, eğitsel oyun alanlarındaki etkinliklerin kullanım sıklıkları, farklılıkları ve benzerlikleri karşılaştırmalı incelenmiştir.

Araştırmada, doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın bulgu ve yorumlar kısmında yukarıda belirtilen ders kitaplarındaki etkinlik türleri seviyelere ve öğrenme alanlarına göre karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. İncelenen üç yayındaki etkinliklerin öğrenme alanları arasındaki farklılıkların fazla olduğu görülmüştür. YH ders kitabı setinde temel becerilere dayalı etkinliklerin; Yİ ders kitabı setinde tüm öğrenme alanlarına yönelik etkinliklerin; YEE ders kitabı setinde dinleme/izleme becerisinin dışında tüm öğrenme alanlarında etkinliklerin olduğu tespit edilmiştir. Her üç yayının tüm seviyelerindeki etkinlik tür sayılarına bakıldığında A1 ve A2 seviyelerinde YH, B1 seviyesinde YEE, B2 ve C1 seviyelerinde YH ders kitaplarında en az; A1 ve A2 seviyelerinde YEE, B1 seviyesinde YH, B2 seviyesinde YEE, C1 seviyesinde Yİ ders kitaplarında en fazla etkinlik türünün olduğu saptanmıştır. Her üç yayının tüm seviyelerinde en çok boşluk

doldurma etkinliğinin kullanıldığı; YEE yayınında etkinlik çeşitliliğinin fazla olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmanın sonuç bölümünde ise ilgili yayınların A1, A2, B1, B2, C1 düzeylerindeki ders kitapları seviye, öğrenme alanları ve etkinlik türlerine göre karşılaştırmalı olarak elde edilen bulgular incelenmiş ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkçe ğretimi, Türkçenin Yabancı Dil Olarak ğretimi, Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitapları, ğrenme Alanları, Etkinlikler

EXAMINING ACTIVITIES IN TURKISH LANGUAGE TEACHING TEXTBOOKS FOR FOREIGNERS

ABSTRACT

From past to present, textbooks are prioritized among the most used materials in education and training. Earnings in the European Common Application Text in the field of foreign language education are included as an activity in the textbooks prepared according to language levels. For this reason, activities in teaching Turkish as a foreign language should be balanced, holistic and effective in the learning areas. From here on “How is the distribution of activities in textbooks in teaching Turkish to foreigners according to levels and learning areas?” the question constitutes the problem sentence of the study.

The aim of this study is the New Istanbul International Students' Turkish Teaching Set, the New Hittite Turkish Teaching Set and the Seven Climatic Turkish teaching set of these three publishing groups A1, A2, which are used in teaching Turkish to foreigners, B1, B2, C1 course books listening, speaking, reading, writing, listening/monitoring, visual reading, visual presentation, grammar, vocabulary, frequency of use of activities in educational playgrounds, etc, their differences and similarities are compared.

In the research, the method of document analysis was used. In the findings and comments section of the research, the types of activity in the textbooks mentioned above are examined in a comparative way according to levels and areas of learning. It was seen that the differences between the learning areas of the activities in the three publications examined were high. Activities based on basic skills in the YH textbook set; activities for all learning areas in the II textbook set; activities in all learning areas besides listening/monitoring skills in the YEE textbook set were found. When looking at the number of event types across all levels of all three publications, at levels A1 and A2, at levels B1, at YHE, B2, and C1, at least in YH textbooks; at levels A1 and A2, YEE, At B1 level, YH, B2 level, YEE, C1 level YI textbooks were found to have the most types of activity. The most space filling

activity is used in all levels of all three publications; the YEE publication has found that the activity diversity is high.

In the conclusion part of the research, the findings obtained by comparing the textbooks at A1, A2, B1, B2, C1 levels according to the level, learning areas and activity types of the related publications were examined and suggestions were made.

Keywords: Teaching Turkish, Teaching Turkish as a Foreign Language, Turkish Textbooks for Foreigners, Learning Areas, Activities

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ONUR SÖZÜ	i
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xvii
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	xix
I. GİRİŞ	1
A. Problem Durumu	3
B. Literatür Araştırması.....	4
C. Çalışmanın Amacı	8
D. Çalışmanın Önemi	9
E. Çalışmanın Sınırlılıkları.....	9
II. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	11
A. Dil	11
B. Dil Öğretimi.....	11
C. Ders Kitabı.....	12
1. Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı	13
2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti (Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti)	13
3. Yeni Hitit Türkçe Öğretim Seti.....	14

D. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Öğrenme Alanı.....	15
1. Dinleme Becerisi.....	16
2. Konuşma Becerisi	17
3. Okuma Becerisi.....	18
4. Yazma Becerisi	19
5. Görsel Okuma Becerisi	20
6. Dil Bilgisi.....	20
7. Kelime Bilgisi	22
8. Eğitsel Oyun.....	22
9. Dinleme/İzleme Becerisi.....	23
10. Görsel Sunu Becerisi	24
E. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Etkinlikler.....	25
F. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Kapsamındaki Kazanımlar	38
III. YÖNTEM.....	41
A. Araştırmanın Deseni	41
B. İncelenen Dokümanlar	41
C. Verilerin Toplama Araçları.....	42
D. Verilerin Toplanması	43
E. Verilerin Analizi	43
IV. BULGULAR VE YORUMLAR.....	45
A. YH, Yİ, YEE DERS KİTAPLARININ A1, A2, B1, B2, C1 DÜZEYLERİNİN TÜM ÖĞRENME ALANLARI KAPSAMINDA İNCELENMESİ	45
1. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının A1 seviyesinde tüm öğrenme alanları Kapsamında İncelenmesi.....	48
a. Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının A1 seviyesinde tüm öğrenme alanları kapsamında etkinliklerin incelenmesi	50

2. Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının A2	
Seviyesinde Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi.....	55
a. Yabancılarla Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının A2	
seviyesinde tüm öğrenme alanları kapsamında etkinliklerin incelenmesi	56
3. Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının B1	
Seviyesinde Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi.....	60
a. Yabancılarla Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının B1	
seviyesinde tüm öğrenme alanları kapsamında etkinliklerin incelenmesi	62
4. Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının B2	
Seviyesinde Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi.....	65
a. Yabancılarla Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının B2	
seviyesinde tüm öğrenme alanları kapsamında etkinliklerin incelenmesi	67
5. Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının C1	
Seviyesinde Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi.....	70
a. Yabancılarla Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının C1	
seviyesinde tüm öğrenme alanları kapsamında etkinliklerin incelenmesi	72
B. YH, Yİ, YEE DERS KİTAPLARINDAKİ ÖĞRENME ALANLARININ A1,	
A2, B1, B2, C1 SEVİYELERİNE GÖREİNCELENMESİ.....	75
1. YH, Yİ, YEE A1, A2, B1, B2, C1 Seviyelerindeki Ders Kitaplarının	
Dinleme Becerisi Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi	76
a. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının dinleme becerisi kapsamında	
etkinliklerin incelenmesi	76
b. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının dinleme becerisi kapsamında	
etkinliklerin incelenmesi	78
c. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının dinleme becerisi kapsamında	
etkinliklerin incelenmesi	80
d. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının dinleme becerisi kapsamında	
etkinliklerin incelenmesi	82
e. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının dinleme becerisi kapsamında	
etkinliklerin incelenmesi	84

2. YH, Yİ, YEE A1, A2, B1, B2, C1 Seviyelerindeki Ders Kitaplarının	
Konuşma Becerisi Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi	87
a. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının konuşma becerisi kapsamında	
etkinliklerin incelenmesi	87
b. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının konuşma becerisi kapsamında	
etkinliklerin incelenmesi	89
c. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının konuşma becerisi kapsamında	
etkinliklerin incelenmesi	91
d. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının konuşma becerisi kapsamında	
etkinliklerin incelenmesi	93
e. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının konuşma becerisi kapsamında	
etkinliklerin incelenmesi	95
3. YH, Yİ, YEE A1, A2, B1, B2, C1 Seviyelerindeki Ders Kitaplarının Okuma	
Becerisi Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi	98
a. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının okuma becerisi kapsamında	
etkinliklerin incelenmesi	98
b. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının okuma becerisi kapsamında	
etkinliklerin incelenmesi	100
c. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının okuma becerisi kapsamında	
etkinliklerin incelenmesi	103
d. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının okuma becerisi kapsamında	
etkinliklerin incelenmesi	105
e. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının okuma becerisi kapsamında	
etkinliklerin incelenmesi	107
4. YH, Yİ, YEE A1, A2, B1, B2, C1 Seviyelerindeki Ders Kitaplarının Yazma	
Becerisi Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi	110
a. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının yazma becerisi kapsamında	
etkinliklerin incelenmesi	110
b. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının yazma becerisi kapsamında	
etkinliklerin incelenmesi	112

c. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının yazma becerisi kapsamında etkinliklerin incelenmesi	115
d. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının yazma becerisi kapsamında etkinliklerin incelenmesi	118
e. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının yazma becerisi kapsamında etkinliklerin incelenmesi	120
5. YH, Yİ, YEE A1, A2, B1, B2, C1 Seviyelerindeki Ders Kitaplarının Görsel Okuma Öğrenme Alanı Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi.....	123
a. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının görsel okuma öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	123
b. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının görsel okuma öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	126
c. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının görsel okuma öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	128
d. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının görsel okuma öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	130
e. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının görsel okuma öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	131
6. YH, Yİ, YEE A1, A2, B1, B2, C1 Seviyelerindeki Ders Kitaplarının Dil Bilgisi Öğrenme Alanı Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi.....	133
a. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının dil bilgisi öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	133
b. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının dil bilgisi öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	135
c. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının dil bilgisi öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	137
d. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının dil bilgisi öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	139
e. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının dil bilgisi öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	141

7. YH, Yİ, YEE A1, A2, B1, B2, C1 Seviyelerindeki Ders Kitaplarının Kelime Bilgisi Öğrenme Alanı Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi	143
a. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının kelime bilgisi öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	143
b. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının kelime bilgisi öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	145
c. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının kelime bilgisi öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	147
d. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının kelime bilgisi öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	149
e. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının kelime bilgisi öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	151
8. YH, Yİ, YEE A1, A2, B1, B2, C1 Seviyelerindeki Ders Kitaplarının Eğitsel Oyunlar Öğrenme Alanı Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi.....	153
a. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının eğitsel oyunlar öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	153
b. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının eğitsel oyunlar öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	155
c. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının eğitsel oyunlar öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	156
d. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının eğitsel oyunlar öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin İncelenmesi	158
e. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının eğitsel oyunlar öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	159
9. YH, Yİ, YEE A1, A2, B1, B2, C1 Seviyelerindeki Ders Kitaplarının Dinleme/İzleme Öğrenme Alanı Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi	160
a. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının dinleme/izleme öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	160
b. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının dinleme/izleme öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	161

c. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının dinleme/izleme öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	163
d. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının dinleme/izleme öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	164
e. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının dinleme/izleme öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	165
10. YH, Yİ, YEE A1, A2, B1, B2, C1 Seviyelerindeki Ders Kitaplarının Görsel Sunu Öğrenme Alanı Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi...	166
a. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının görsel sunu öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	167
b. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının görsel sunu öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	167
c. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının görsel sunu öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	168
d. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının görsel sunu öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	169
e. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının görsel sunu öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi	169
C. YH, Yİ, YEE Ders Kitaplarının A1, A2, B1, B2, C1 Düzeylerinin Etkinlik Türleri Kapsamında incelenmesi.....	171
D. Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Hatalar	183
V. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	185
VI. KAYNAKÇA	197
ÖZGEÇMİŞ.....	203

KISALTMALAR LİSTESİ

AOBM	: Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni
TÖMER	: Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi
TDK	: Türk Dil Kurumu
YH	: Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti
Yİ	: Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti
YEE	: Yunus Emre Enstitüsü/ Yedi iklim Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti
YTÖ	: Yabancılar Türkçe Öğretimi
AÜ TÖMER	: Ankara Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi
vb.	: ve benzeri
s.	: Sayfa
Ss.	: Sayfa sayısı
vd.	: Ve devamı

ÇİZELGELER LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 1.	YH, Yİ, YEE tüm seviyelerinin tüm öğrenme alanları kapsamında İncelenmesi	46
Çizelge 2.	YH A1 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi	48
Çizelge 3.	Yİ A1 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi	49
Çizelge 4.	YEE A1 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi	49
Çizelge 5.	YH, Yİ, YEE A1 Tüm Öğrenme Alanı Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi	51
Çizelge 6.	YH A2 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi	55
Çizelge 7.	Yİ A2 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi	55
Çizelge 8.	YEE A2 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi	56
Çizelge 9.	YH, Yİ, YEE A2 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi	57
Çizelge 10.	YH B1 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi	60
Çizelge 11.	Yİ B1 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi	61
Çizelge 12.	YEE B1 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi	62
Çizelge 13.	YH, Yİ, YEE B1 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi	63
Çizelge 14.	YH B2 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi	65
Çizelge 15.	Yİ B2 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi	66
Çizelge 16.	YEE B2 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi	66
Çizelge 17.	YH, Yİ, YEE B2 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi	67

Çizelge 18.	YH C1 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi	70
Çizelge 19.	Yİ C1 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi.....	71
Çizelge 20.	YEE C1 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi	71
Çizelge 21.	YH, Yİ, YEE C1 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi	72
Çizelge 22.	YH, Yİ, YEE A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerindeki dinleme metni sayıları.....	76
Çizelge 23.	YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının dinleme becerisindeki etkinlik sayıları.....	77
Çizelge 24.	YH A1, Yİ A1, YEE A1 düzeyindeki ders kitaplarında dinleme becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları.....	77
Çizelge 25.	YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının dinleme becerisindeki etkinlik sayıları.....	79
Çizelge 26.	YH A2, Yİ A2, YEE A2 düzeyindeki ders kitaplarında dinleme becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları.....	79
Çizelge 27.	YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının dinleme becerisindeki etkinlik sayıları.....	81
Çizelge 28.	YH B1, Yİ B1, YEE B1 düzeyindeki ders kitaplarında dinleme becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları.....	81
Çizelge 29.	YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının dinleme becerisindeki etkinlik sayıları.....	82
Çizelge 30.	YH B2, Yİ B2, YEE B2 düzeyindeki ders kitaplarında dinleme becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları.....	83
Çizelge 31.	YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının dinleme becerisindeki etkinlik sayıları.....	84
Çizelge 32.	YH C1, Yİ C1, YEE C1 düzeyindeki ders kitaplarında dinleme becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları.....	85
Çizelge 33.	YH A1, Yİ A1, YEE ders kitaplarının konuşma becerisindeki etkinlik sayıları.....	87

Çizelge 34.	YH A1, Yİ A1, YEE A1 düzeyindeki ders kitaplarında konuşma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları.....	88
Çizelge 35.	YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının konuşma becerisindeki etkinlik sayıları	89
Çizelge 36.	YH A2, Yİ A2, YEE A2 düzeyindeki ders kitaplarında konuşma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları.....	90
Çizelge 37.	YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının konuşma becerisindeki etkinlik sayıları	91
Çizelge 38.	YH B1, Yİ B1, YEE B1 düzeyindeki ders kitaplarında konuşma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları.....	92
Çizelge 39.	YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının konuşma becerisindeki etkinlik sayıları	93
Çizelge 40.	YH B2, Yİ B2, YEE B2 düzeyindeki ders kitaplarında konuşma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları.....	94
Çizelge 41.	YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının konuşma becerisindeki etkinlik sayıları	95
Çizelge 42.	YH C1, Yİ C1, YEE C1 düzeyindeki ders kitaplarında konuşma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları.....	96
Çizelge 43.	YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının okuma becerisindeki etkinlik sayıları.....	98
Çizelge 44.	YH A1, Yİ A1, YEE A1 düzeyindeki ders kitaplarında okuma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları.....	99
Çizelge 45.	YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının okuma becerisindeki etkinlik sayıları.....	101
Çizelge 46.	YH A2, Yİ A2, YEE A2 düzeyindeki ders kitaplarında okuma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları.....	101
Çizelge 47.	YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının okuma becerisindeki etkinlik sayıları.....	103
Çizelge 48.	YH B1, Yİ B1, YEE B1 düzeyindeki ders kitaplarında okuma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları.....	104

Çizelge 49.	YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının okuma becerisindeki etkinlik sayıları.....	105
Çizelge 50.	YH B2, Yİ B2, YEE B2 düzeyindeki ders kitaplarında okuma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları.....	106
Çizelge 51.	YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının okuma becerisindeki etkinlik sayıları.....	107
Çizelge 52.	YH C1, Yİ C1, YEE C1 düzeyindeki ders kitaplarında okuma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları.....	108
Çizelge 53.	YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının yazma becerisindeki etkinlik sayıları.....	110
Çizelge 54.	YH A1, Yİ A1, YEE A1 düzeyindeki ders kitaplarında yazma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları.....	111
Çizelge 55.	YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının yazma becerisindeki etkinlik sayıları.....	112
Çizelge 56.	YH A2, Yİ A2, YEE A2 düzeyindeki ders kitaplarında yazma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları.....	114
Çizelge 57.	YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının yazma becerisindeki etkinlik sayıları.....	116
Çizelge 58.	YH B1, Yİ B1, YEE B1 düzeyindeki ders kitaplarında yazma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları.....	117
Çizelge 59.	YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının yazma becerisindeki etkinlik sayıları.....	118
Çizelge 60.	YH B2, Yİ B2, YEE B2 düzeyindeki ders kitaplarında yazma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları.....	119
Çizelge 61.	YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının yazma becerisindeki etkinlik sayıları.....	121
Çizelge 62.	YH C1, Yİ C1, YEE C1 düzeyindeki ders kitaplarında yazma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları.....	122
Çizelge 63.	YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının görsel okuma öğrenme alanındaki etkinlik sayıları	124

Çizelge 64.	YH A1, Yİ A1, YEE A1 düzeyindeki ders kitaplarında görsel okuma öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	125
Çizelge 65.	YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının görsel okuma öğrenme alanındaki etkinlik sayıları.....	126
Çizelge 66.	YH A2, Yİ A2, YEE A2 düzeyindeki ders kitaplarında görsel okuma öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	127
Çizelge 67.	YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının görsel okuma öğrenme alanındaki etkinlik sayıları.....	128
Çizelge 68.	YH B1, Yİ B1, YEE B1 düzeyindeki ders kitaplarında görsel okuma öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	129
Çizelge 69.	YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının görsel okuma öğrenme alanındaki etkinlik sayıları.....	130
Çizelge 70.	YH B2, Yİ B2, YEE B2 düzeyindeki ders kitaplarında görsel okuma öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	131
Çizelge 71.	YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının görsel okuma öğrenme alanındaki etkinlik sayıları.....	131
Çizelge 72.	YH C1, Yİ C1, YEE C1 düzeyindeki ders kitaplarında görsel okuma öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	132
Çizelge 73.	YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının dil bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik sayıları	133
Çizelge 74.	YH A1, Yİ A1, YEE A1 düzeyindeki ders kitaplarında dil bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	134
Çizelge 75.	YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının dil bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik sayıları	135
Çizelge 76.	YH A2, Yİ A2, YEE A2 düzeyindeki ders kitaplarında dil bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	136
Çizelge 77.	YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının dil bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik sayıları	137
Çizelge 78.	YH B1, Yİ B1, YEE B1 düzeyindeki ders kitaplarında dil bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	138

Çizelge 79.	YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının dil bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik sayıları.....	139
Çizelge 80.	YH B2, Yİ B2, YEE B2 düzeyindeki ders kitaplarında dil bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	140
Çizelge 81.	YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının dil bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik sayıları.....	142
Çizelge 82.	YH C1, Yİ C1, YEE C1 düzeyindeki ders kitaplarında dil bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	142
Çizelge 83.	YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının kelime bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik sayıları	143
Çizelge 84.	YH A1, Yİ A1, YEE A1 düzeyindeki ders kitaplarında kelime bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	144
Çizelge 85.	YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının kelime bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik sayıları	145
Çizelge 86.	YH A2, Yİ A2, YEE A2 düzeyindeki ders kitaplarında kelime bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	146
Çizelge 87.	YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının kelime bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik sayıları	147
Çizelge 88.	YH B1, Yİ B1, YEE B1 düzeyindeki ders kitaplarında kelime bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	148
Çizelge 89.	YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının kelime bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik sayıları	149
Çizelge 90.	YH B2, Yİ B2, YEE B2 düzeyindeki ders kitaplarında kelime bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	150
Çizelge 91.	YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının kelime bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik sayıları	151
Çizelge 92.	YH C1, Yİ C1, YEE C1 düzeyindeki ders kitaplarında kelime bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	152
Çizelge 93.	YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının eğitsel oyunlar öğrenme alanındaki etkinlik sayıları	153

Çizelge 94.	. YH A1, Yİ A1, YEE A1 düzeyindeki ders kitaplarında eğitsel oyunlar öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	154
Çizelge 95.	YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının eğitsel oyunlar öğrenme alanındaki etkinlik sayıları.....	155
Çizelge 96.	YH A2, Yİ A2, YEE A2 düzeyindeki ders kitaplarında eğitsel oyunlar öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	156
Çizelge 97.	YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının eğitsel oyunlar öğrenme alanındaki etkinlik sayıları.....	157
Çizelge 98.	YH B1, Yİ B1, YEE B1 düzeyindeki ders kitaplarında eğitsel oyunlar öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	157
Çizelge 99.	YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının eğitsel oyunlar öğrenme alanındaki etkinlik sayıları.....	158
Çizelge 100.	YH B2, Yİ B2, YEE B2 düzeyindeki ders kitaplarında eğitsel oyunlar öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	158
Çizelge 101.	YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının eğitsel oyunlar öğrenme alanındaki etkinlik sayıları.....	159
Çizelge 102.	YH B1, Yİ B1, YEE B1 düzeyindeki ders kitaplarında eğitsel oyunlar öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	160
Çizelge 103.	YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının dinleme/izleme öğrenme alanındaki etkinlik sayıları.....	160
Çizelge 104.	YH A1, Yİ A1, YEE A1 düzeyindeki ders kitaplarında dinleme/izleme öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	161
Çizelge 105.	YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının dinleme/izleme öğrenme alanındaki etkinlik sayıları.....	161
Çizelge 106.	A2, Yİ A2, YEE A2 düzeyindeki ders kitaplarında dinleme/izleme öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	162
Çizelge 107.	YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının dinleme/izleme öğrenme alanındaki etkinlik sayıları.....	163
Çizelge 108.	YH B1, Yİ B1, YEE B1 düzeyindeki ders kitaplarında dinleme/izleme öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	163

Çizelge 109. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının dinleme/izleme öğrenme alanındaki etkinlik sayıları	164
Çizelge 110. YH B2, Yİ B2, YEE B2 düzeyindeki ders kitaplarında dinleme/izleme öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	164
Çizelge 111. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının dinleme/izleme öğrenme alanındaki etkinlik sayıları	165
Çizelge 112. . YH C1, Yİ C1, YEE C1 düzeyindeki ders kitaplarında dinleme/izleme öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	166
Çizelge 113. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının görsel sunu öğrenme alanındaki etkinlik sayıları	167
Çizelge 114. YH A1, Yİ A1, YEE A1 düzeyindeki ders kitaplarında görsel sunu öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	167
Çizelge 115. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının görsel sunu öğrenme alanındaki etkinlik sayıları	168
Çizelge 116. YH A2, Yİ A2, YEE A2 düzeyindeki ders kitaplarında görsel sunu öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	168
Çizelge 117. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının görsel sunu öğrenme alanındaki etkinlik sayıları	169
Çizelge 118. YH B2, Yİ B2, YEE B2 düzeyindeki ders kitaplarında görsel sunu öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	169
Çizelge 119. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının görsel sunu öğrenme alanındaki etkinlik sayıları	170
Çizelge 120. YH C1, Yİ C1, YEE C1 düzeyindeki ders kitaplarında görsel sunu öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları	170
Çizelge 121. YH, YEE, Yİ ders kitaplarının A1, A2, B1, B2, C1 düzeylerinin etkinlik türleri ve kullanım sıklıkları	171
Çizelge 122. Her yayının tüm seviyelere göre etkinlik sayıları	180
Çizelge 123. Üç yayının tüm seviyelere göre ortak ve farklı etkinlik tür sayıları ...	181
Çizelge 124. Üç yayının tüm seviyelerdeki ortak ve farklı etkinlik tür sayıları	181

Çizelge 125. Öğrenme alanlarında en fazla ve en az etkinlik kullanan yayınlar 182

I. GİRİŞ

Dil, insanlığa özgü bir yetidir. Dil insanların meramlarını anlatmak için kullandıkları bir sesli işaretler sistemidir (Banguoğlu, 2019: 9). Dil duygularımızı, düşüncelerimizi, inançlarımızı, kültürümüzü yansıtan bir aynadır. Bu nedenle ulusu ulus yapan unsurların başında dil gelir. Dilde birlik olmazsa duygularda, düşüncelerde, inançlarda, kültürde birlik ve toplumda dirlik olmaz (Hengirmen, 2007: 15). Atatürk, “*Türk milleti geçirdiği nihayetsiz felaketler içinde ahlakının, ananelerinin, hatıralarının, menfaatlerinin, kısacası bugün kendi milliyetini yapan her şeyin dili sayesinde muhafaza olduğunu görüyor. Türk dili, Türk milletinin kalbidir, zihnidir.*” sözüyle dilin bir ulusun geleceği olduğunu vurgulamıştır (Börekçi, 2006: 16).

Hengirmen’e (2007) göre yeryüzünde ortalama 4000 dilin konuşulduğunu ifade etmektedir. Bu diller arasında en çok ve en yaygın konuşulan ilk yedi dil içinde Türkçenin yer aldığını ve bu sıralama içinde Türkçenin yer alması dünya dilleri arasında önemli bir yere sahip olduğunu vurgulamaktadır. Türkiye Türkçesinin 1911 yılında milliyetçilik akımından sonra başlayıp günümüze kadar devam ettiğini savunmaktadır. 1912 yılında Genç Kalemler dergisinde Ömer Seyfettin, Ziya Gökalp, Ali Canip gibi yazarların Türkçülük ve Milliyetçilik akımıyla Türkiye Türkçesi ivme kazanmıştır. 1928’de Harf Devrimi ile Latin alfabesine geçilmesinin ardından 1932’de Atatürk’ün önderliğinde Türk Dili Tetkik Cemiyetinin kurulmasıyla halk dilindeki Türkçe sözcükler derlenerek Türkçe Derleme Sözlüğü, kitap ve yazmalardan taranan sözcükler de Türkçe Tarama Sözlüğü adıyla yayımlandı. Bu önemli gelişmeler Türkiye Türkçesinin gelişim süreci açısından önem arz etmektedir.

Korkmaz’a (2017) göre Dil Devrimiyle Türkçenin söz varlığının yabancı dillerin baskısından kurtarma alanında olduğu gibi gramer alanında da Arap, Fars ve Fransız gramer kalıplarının taklit dönemine son verilerek dilin kendi yapısına dayanan bir gramer anlayışının benimsendiğini ifade etmiştir. Tarihî süreç içinde dil öğretimine ve öğrenimine ilişkin gelişmeler günümüzde Türkçenin yabancı dil

olarak öğretiminde kaynaklık etmektedir. Bu alanda geçmişten günümüze çokça eserler verilmiştir. Bazı eserler ise şunlardır: Dîvânu Lugâti't-Türk, Codex Cumanicus, Kitâbü'l-İdrâk li-Lisâni'l Etrâk, Kitâb-ı Mecmu-ı Tercümân-ı Turkî ve Acemî ve Muğalî, İbn Mühenna Lügati, Et-Tuhfetü'z-Zekiyye fi'li-Lugâti't Türkiyye, El-Kavânînu'l-Küllîye li Zabti'l-Lügâti't Türkiyye, Kitâbü Bulgati'l-Müştak fi Lugâti't-Türk ve'l-Kıfçak, Grammatica Turchesca, Institutionum Linguae Libri Quatuor, Grammaire Raisonnee del la Langue Ottomane vb.

İnsanın dili algılama ve kavrama, süreci içerisinde ve sonucunda; sözcük üretme ve kullanmaya, iletişim kurma amacıyla bilinçli biçimde cümleler kurmaya başlar. Bir çocuğun, çevresinde konuşulan dili ana dil olarak edinmesi ile yabancı bir dil öğrenmesi arasında çeşitli benzerlikler bulunsa da bu ikisi birbirinden ayrıdır. Dil edinimi, çocuk gelişimi süreci içerisinde ele alınır ve bireyin yaşamındaki ilk beş yıl, bu konuda en önemli zaman aralığıdır. Başta anne ve baba olmak üzere çocuğun çevresi, bu süreç için oldukça önemlidir. Dil edinimi ve öğrenimi bireyin hayatı boyunca devam ettirdiği bir alandır. Bireyin duygu, düşünce ve meramını karşı tarafa aktarmada önemlidir.

Yabancı dil, bireyin ana dili dışında başka bir dil ve kültürle tanıştığı dillerin her biridir. Yabancı dil bireyin ihtiyaç duyduğu alana göre önem arz eder. Kişi veya toplumun etkileşiminde kültürel, sosyal, ekonomik alanlarda dil engelini ortadan kaldırmak için önemlidir.

Şimşek'e (2021) göre Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi de binlerce yıllık geçmişe sahip olmasına rağmen bütçe, insan kaynağı gibi faktörlerin neticesinde ancak 2000'li yıllardan sonra ivme kazandığını vurgulamıştır. 2000'li yıllardan sonra Orta Asya ve Ortadoğu coğrafyasında demografik ve politik aksiyonların kitleleri farklı coğrafyalara yönlendirilmesinin de etkili olduğunu; Türkiye son 20 yılda eğitim, kültür faaliyetlerin artırmış olduğunu; uluslararası anlamda en fazla dış temsilcilik açan 5. Ülke konumuna geldiğini; Türkiye Yunus Emre Enstitüsü, Maarif Vakfı ve Türkoloji kürsüleri aracılığıyla ve uluslararası rekabetin de etkisiyle eğitim faaliyetlerinin yürütülmesi; Türkçenin öğretiminin önceliğini ifade etmiştir. Ülke içinde de üniversiteler bünyesinde yer alan TÖMER kurumları aracılığı ile yaygınlaştığını, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi kazandığı yükselişle yurt içi ve yurt dışında Türkçeye olan ilgi ve bu alanda kullanılan materyallerin de sayısının olduğunu vurgulamıştır.

Yabancı dil öğretiminde Avrupa Ortak Başvuru Metni'ne bağlı kalınarak hazırlanan kaynak kitaplarda kullanılan yöntem, teknik ve etkinliklerin dil edinimi açısından önem arz etmektedir. Fakat üniversitelerde, enstitülerde ve özel dil okullarında kullanılan kaynak kitaplar arasında etkinlik, yöntem ve teknikler farklılık göstermektedir. Bunun sebebi ise genellikle üniversitelerin bünyesinde bulunan Türkçe öğretim Merkezlerinin hazırlamış oldukları kaynak kitapları kullanmasına dayalıdır. (Ders planı kaynak kitaptaki dil bilgisi düzenine göre uygulanmaktadır.) Ders içi uygulamalarda ders planı genellikle kaynak kitaba göre şekillenir. Ünitelerdeki temalar ve gramerler sırayla işlenir. Bu sebeple günümüzde öğretimde değişik ölçme araçları ve soru tipleri kullanılmaktadır. Bu ölçme tipleri öğrenme alanlarındaki kazanımlara göre hazırlanmalıdır. Yabancı dil öğrenimi dikey bir gelişim olarak düşünüldüğünde her düzeyde öğrenme alanlarına göre etkinliklerin çeşitlendirilmesi gerektiği söylenebilir. Bu nedenle yapılan çalışma doğrultusunda, hangi düzeyde hangi etkinlik türlerinin az ve çok kullanılacağını belirlemek gerekmektedir. Bu konuda yapılabilecek üstünkörü bir değerlendirme bile her seviyede ayrı ayrı etkinlik tiplerinin uygulanması gerektiğini ortaya koymaktadır.

A. Problem Durumu

Dil öğretimi için kullanılan başlıca temel kaynak ders kitaplarıdır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için hazırlanan materyaller gün geçtikçe artmaktadır. Bu nedenle Türkçenin Yabancı dil öğretimi için Avrupa Ortak Başvuru Metni'ndeki kazanımların edinilmesi adına kullanılan etkinliklerin seviyelere ve öğrenme alanlarına göre etkinlik türlerinin dağılımı açısından önem arz etmektedir. Bu çalışmada Yabancı dil olarak Türkçe Öğretiminde kullanılan ders kitaplarının etkinlik türleri, kullanım sıklıkları, benzerlik ve farklılık durumları incelenmiştir.

Bu doğrultuda çalışmanın temel problem cümlesi “Yabancılarla Türkçe öğretiminde ders kitaplarındaki etkinliklerin seviyelere ve öğrenme alanlarına göre dağılımı nasıldır?” olarak belirlenmiştir.

Temel problem cümleleri doğrultusunda çalışmada yanıt aranan diğer alt problem cümleleri şunlardır:

- YH, Yİ, YEE ders kitaplarının A1, A2, B1, B2, C1 düzeylerinin tüm öğrenme alanlarındaki etkinlikler nelerdir?
- YH, Yİ, YEE ders kitaplarındaki öğrenme alanlarının A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerindeki etkinlikler nelerdir?
- YH, YEE, Yİ ders kitaplarının A1, A2, B1, B2, C1 düzeylerindeki etkinlikler nelerdir?

B. Literatür Araştırması

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın konusuna ilişkin literatür taramasına yer verilmiştir. Literatür desteği ile Yabancılar Türkçe öğretiminde dinleme, okuma, konuşma, yazma, eğitsel oyun, dinleme/izleme, görsel sunu, görsel okuma, dil bilgisi, kelime bilgisi alanlarında kullanılan etkinlik türleri, kullanım sıklıkları, benzerlikleri ve farklılıkları açısından incelenmiştir. Sonrasında Yabancılar Türkçe öğretimine yönelik etkinliklerin tüm seviye ve kitaplarda kullanma durumları tespit edilmiştir.

• Çalışma ile ilgili tezler

Zengin (1995) “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Alıştırmalar” adlı yüksek lisans tezinde yabancı dil öğretim yöntemlerinden Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan alıştırma tipleri üzerinde durmuştur.

Yaylı (2004) “Göreve Dayalı Öğrenme Yönteminin Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Uygulanması ve Bu Uygulamaya İlişkin Öğrenci Görüşleri” adlı doktora çalışmasını Litvanya Vilnius Üniversitesi Filoloji Fakültesinde yapmıştır. Vefat ilan yazma, mektup yazma, yolculuk planı yapma, televizyon programı planlama gibi görevlerle iletişimsel dil öğrenme ortamı yaratılarak Türkçe öğrenmenin öğrenci üzerindeki etkilerini belirlemiştir.

Apaydın (2007) “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Sözcük Öğretimi Üzerine Bir Yöntem Denemesi” adlı yüksek lisans tezinde “Ulamsal Sözcük Öğretimi” yöntemiyle deneysel bir çalışma yapmış, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylere başlangıç düzeyinde yer alan dil öğelerinin daha kolay ve kalıcı bir şekilde öğretme yönteminin faydalı olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Ak (2011) “İkinci dil kaynaklarında yer alan anlama etkinliklerinin karşılaştırılması” isimli yüksek lisans tezinde YH serisinde okuma becerinde etkinlik sayısını (434); açık uçlu, boşluk doldurma, çoktan seçmeli sorular, doğru-yanlış, var-yok, eşleştirme, tabloya yerleştirme, sıralama, özetleme, kısa cevaplı sorular, listeleme ve düzeltme etkinlikleri olarak tespit etmiştir.

Kılıç (2012) “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Eğitici Oyunlarla Dil Becerilerinin Geliştirilmesi” isimli yüksek lisans tezinde sınıftaki her bireye hitap etmek amacıyla eğitici oyunların üzerinde durulması gerektiği ve konuyla ilgili çeşitli önerilerde bulunmuştur.

Sarıbaş (2014) “Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metnine Göre Yabancılar Türkçe Öğretiminde A1-A2-B1-B2 Seviyesinde Okuma Etkinlikleri ve Örnekleri” isimli yüksek lisans tezinde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan okuma metinleri üzerinde durmuş ve örnek metinler incelemiştir.

Şimşek (2016) “Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının temel dil becerileri bağlamında Karşılaştırmalı olarak incelenmesi” isimli tez çalışmasında Yİ ders kitabı ve YEE ders kitabı B2 düzeyleri dinleme, konuşma, okuma, yazma becerilerindeki etkinlikler karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti’nin ise daha nitelikli dinleme becerisi etkinlikleri kullandığı gözlemlenmiştir. Konuşma becerisi etkinliklerinin her iki yayın grubunda da günlük hayattaki iletişimlerin gözetilerek şekillendirildiği belirlenmiştir. Okuma becerisi etkinliklerinin her iki yayın grubunda da diğer beceri etkinliklerine göre daha ön plana olduğu ve diğer beceri etkinlikleri ile bütünlük arz ettiği tespit etmiştir. Yazma becerisi etkinliklerine iki yayın grubunda da oldukça önem verildiği, öğrenci ihtiyaçları gözetilerek alıştırmalarla desteklendiğini belirlemiştir.

Aydın (2018) “Dinleme/izleme türlerinin terim ve tasnif bakımından karşılaştırmalı incelemesi” isimli tez çalışmasında dinleme/izleme becerisinin gerek tanımlama gerekse içerik bakımından birbirinden farklı olduğunu tespit etmiştir. Dinleme türlerinin ortak adlandırılması ve dinleme türlerindeki yeni sınıflama durumu ile ilgili sonuçlar incelenmiştir.

Aykut (2019) “Videoblog Etkinlikleri ile Almanca konuşma becerisinin geliştirilmesi” isimli yüksek lisans tezinde video çekme ve seslendirme

alışmalarının konuşma becerilerine etkisine yönelik; temel dil becerilerinin geliştirilmesi, bilgisayar okuryazarlığı, mesleki ve otonom öğrenme ve motivasyon şeklinde alt temalar belirlemiştir. Genel olarak dersin amacına uygun olarak hazırlanan video çalışmaları ve etkinlikleri öğrencileri olumlu etkilediğini, çalışmaların dili kullanmaya ve konuşma becerilerinin geliştirilmesine yönelik olumlu katkı sağladığını, bu tarz çalışmaların onları motive ettiğini ve kelime hazinelerinin gelişimi yanında konuşma becerisinde kaygı düzeylerinin azalarak daha aktif olduklarını ve işbirlikçi öğrenme ile eğlenerek zaman geçirdiklerini tespit etmiştir.

Buluş (2023), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Sözcük Öğretiminde Quizizz Kullanımının Etkisi” isimli yüksek lisans tezinde yabancı dil olarak Türkçe sözcük öğretiminde Quizizz kullanımının öğrencilerin sözcük bilgisini geliştirmede etkili olduğu ve öğrencilerin Quizizz uygulamasının kullanıma ilişkin olumlu tutumlar geliştirdikleri tespit etmiştir.

- **Çalışma ile ilgili makaleler**

Akbulut ve Yaylı (2013) “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi A1- A2 Düzeyi Ders Kitapları Üzerine Bir İzlence alışması” isimli çalışmasında Yİ ders kitabındaki etkinliklerin biçimsel ve işlevsel yaklaşım sınırları içinde az sayıda yaratıcı yazma etkinlikliğinin olduğunu tespit etmiştir.

Kurudayıoğlu ve Kana (2013) “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi A1- A2 Düzeyi Ders Kitapları Üzerine Bir İzlence alışması” isimli çalışmasında Yİ ders kitabındaki etkinliklerin biçimsel ve işlevsel yaklaşım sınırları içinde ve az miktarda yaratıcı yazma etkinlikliği olduğunu analiz etmiştir.

Yılmaz (2014) “Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe 2 Ders Kitabı Yazma Etkinlikleri Üzerine Bir İnceleme” isimli çalışmasında güdümlü yazma, eleştirel yazma, boşluk doldurma, kavram havuzundan seçerek yazma, kontrollü yazma, metin tamamlama, yaratıcı yazma ve özet çıkararak yazma yöntemlerin kullanıldığını tespit etmiştir. Bunlardan en çok güdümlü yazma yönteminin tercih edildiğini ancak yaratıcı yazma yöntemine çok az yer verildiğini tespit etmiştir.

Ünlü (2015) “Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarından Hitit 1 ve Yeni Hitit 1’deki Dilbilgisi Sunumu ve Alıştırmalarının Karşılaştırılması” adlı

alışmasında dil bilgisi öğretiminin ders kitabındaki dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerileriyle bütünlük gösterdiğini tespit etmiştir.

Cemiloğlu (2015) “İlköğretim Türkçe ders kitaplarındaki öğrenme alanları ve ders işleme teknikleri” adlı çalışmasında Türkçe ders kitaplarındaki temel dil becerilerine görsel okuma ve görsel sunu öğrenme alanlarıyla beşe, dil bilgisi de dahil edilince altıya çıktığını ifade etmiştir. Araştırmacı görsel okuma ve görsel sunu, dil bilgisi öğrenme alanlarının temel dil becerileriyle,” beden dili”, ”resimle anlatma” gibi uygulamalarla destekler nitelikte olduğunu vurgulamıştır.

Yaylalı ve Yaylalı (2018) “Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Yazma Etkinliklerinin İncelenmesi (Yedi İklim Türkçe Örneği)” isimli çalışmasında YEE ders kitabındaki etkinliklerin biçimsel ve işlevsel yaklaşım sınırları içinde en az yaratıcı yazma etkinlikliğinin olduğunu analiz etmiştir. YEE ders kitabı A1 ve A2 seviyesinde form doldurma, otel kayıt formu, mektup zarfı, özgeçmiş formu, paralel metin yazma, kısa diyalog yazma ve verilen sözcükleri kullanarak tanıtıcı yazı; B1 ve B2 seviyelerinde gazete haberi, iş ilanı, film özeti, e-posta, film senaryosu, davet mektubu, anı, özgeçmiş, katılım mektubu, değerlendirme raporu, hikâye, iş başvurusu mektubu, restoran değerlendirme yazısı, film eleştirisi, fıkra ve yemek tarifi, betimleyici yazılar; C1 seviyesinde sunum, köşe yazısı, röportaj, bildiri başvuru formu, senaryo yazma, hiciv metni yazma , taşlama yazma , haber metni yazma, tiyatro oyunu yazma, öneri, diyalog yazımı, masal yazma türlerinin olduğunu tespit etmiştir.

Dalioğlu (2018) “Yabancı Dil Olarak Türkçe Temel Düzey Ders Kitaplarında Etkinliklerin Beceri Alanlarına Dağılımı” isimli araştırmasında YH ve YEE ders kitaplarının A1 seviyesinde en çok yazma becerisinde etkinliklerin olduğunu tespit etmiştir.

Özbal ve Genç (2019) “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Dinleme Becerisi Alanında Kullanılan Alıştırmanın İncelenmesi” isimli çalışmasında YH ders kitabı (A1-A2), Yİ ders kitapları (A1-A2), YH ders kitapları (A1-A2) dört temel dil becerisi arasında en az alıştırmanın dinleme becerisi alanında olduğu ve dinleme-anlamaya yönelik alıştırma çeşitliliğinin artırılması gerektiğini tespit etmiştir.

Özbal ve Genç (2019) “Yabancı dil olarak Türkçe ders kitaplarında alıştırma yönergelerinin İncelenmesi” isimli araştırmasında Yedi iklim Türkçe ve Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe setlerinin A1-A2 ders kitaplarında yönerge alıştırma uyumsuzluğu, eksik ve fazla yönerge hatalarını tespit etmiştir.

Tanrikulu ve Akbal (2020) “Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan İzmir yabancılar için Türkçe alıştırma kitabı A1 düzeyinin etkinliklerinin dil becerilerine dağılımının incelenmesi” isimli çalışmasında temel becerilerde en fazla yazma becerisi etkinliklerinin yer aldığını belirtmiştir.

Türkel ve Çetinkaya (2023), “Yabancı Dil Türkçe Ders Kitaplarındaki Etkinlik Türleri Etkisi” isimli araştırmasında Yİ ve GYİT B2 düzeyi ders kitaplarında her iki kitapta açık uçlu soruları içeren etkinliklerin tüm becerilerde en çok kullanılan etkinlik türü olduğunu; diğer etkinlik türleriyle oluşturulmuş etkinliklerinse daha az sayıda yer aldığını; kimi etkinlik türlerinin becerilere yönelik etkinliklerde hiç kullanılmadığını tespit etmiştir.

İlgili araştırmalar sonucunda alanyazında YTÖ alanındaki yayınların okuma, dinleme, konuşma, yazma ve kelime bilgisi alanında tek bir ya da iki seviyede etkinliklere dair araştırmaların yapıldığı ancak tüm seviyeleri ve öğrenme alanlarını kapsayan bir çalışmaya rastlanmadığı görülmektedir.

C. Çalışmanın Amacı

Etkinlikler, bir bilginin edinimini sağlayan önemli bir yol, işaret ve basamak olmaktadır. Bu çalışmada Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki etkinliklerin incelenip İncelenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti, Yeni Hitit Türkçe Öğretim Seti ve Yedi İklim Türkçe öğretim seti özelinde bu üç yayın grubunun A1, A2, B1, B2, C1 ders kitapları dinleme, konuşma, okuma, yazma, dinleme/izleme, görsel okuma, görsel sunu, dil bilgisi, kelime bilgisi, eğitsel oyun alanlarındaki etkinliklerin kullanım sıklıkları, farklılıkları ve benzerlikleri karşılaştırmalı incelenmiştir.

D. Çalışmanın Önemi

Bu çalışma ile yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan YH, Yİ ve YEE setleri özelinde A1, A2, B1, B2, C1 ders kitaplarının öğrenme alanlarındaki etkinlik türleri açısından incelenmesi hedeflenmektedir.

Yabancılara Türkçe öğretiminde ders kitapları başlıca materyaldir. AOBM'deki dil becerilerini belirli yöntem, teknik ve etkinlikler kullanılarak öğrencilere kazandırılmaktadır. Ders kitaplarında kullanılan etkinliklerin doğru ve etkili gerçekleştirebilmesi için bu öğrenme alanlarındaki etkinliklerin niteliği ve niceliği bakımından düzeye uygun olması gerekir. Bu nedenle çalışmada ortaya çıkan veriler, yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan A1, A2, B1, B2, C1 düzeyi ders kitaplarının hangi öğrenme alanlarında etkinlik türlerinin yer verdiği, hangi öğrenme alanında daha çok ve az etkinliğin olduğu; öğrenme alanları arasındaki etkinlik türlerini çeşitliliği, kullanım sıklığı, farklılıkları ve benzerliklerini göstermesi açısından katkı sağlayacaktır. Bununla birlikte çalışma, bundan sonra yapılacak çalışmalara ve kitap yazarlarına katkı sağlayacaktır.

E. Çalışmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

- Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim seti, Ankara Üniversitesi Yeni Hitit seti ve İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim setiyle,
- Örneklem bakımından YEE Seti ders kitaplarında her seviyede yer alan 8 ünite, YH ve Yİ seti ders kitaplarında yer alan 6 üniteyle, YH ders kitabının sadece B1 seviyesinde 12 ünitesiyle,
- Örneklem açısından YEE Setinde bulunan C2 seviyesinde hazırlanmış ders kitabı muaf tutulmuştur. Çünkü diğer iki kaynak kitabın C2 seviyelerine ait ders kitabı bulunmamaktadır.
- Örneklem açısından YH ve YEE Setlerinin A1, A2, B1, B2, C1 düzeyi öğretmen kitapları mevcuttur. Fakat Yİ yayının öğretmen kitabı bulunmamaktadır.

- Örnekleme açısından YH A1, A2, B1, B2, C1 düzeyi  ğretmen kitaplarındaki yönergelerde etkinlik isimleri yer almamaktadır. YEE Setleri A1, A2, B1, B2, C1 düzeyi  ğretmen kitaplarındaki yönergelerde etkinlik isimleri verilmiş olup çalışmaya dahil edilmiştir.
- Dil becerilerini birbirinden ayırırken kesişen özellikte olan (tamamlayalım, söyleyelim vb.) her dil becerisi birer etkinlik olarak yansıtılmıştır.
- Ders kitaplarındaki dil kartları ve dil bilgisi tabloları öğrenme alanına dahil edilmemiştir.
- Ders kitapları taranırken çeşitli etkinliklerin başlıksız olduğu görülmüştür. Bu nedenle bazı etkinliklerin adı etkinliğin tipine göre belirlenmiştir.
- Yönergesi olmayan etkinlikler verilere dahil edilmemiştir.

II. KURAMSAL ÇERÇEVE

A. Dil

Dil paha biçilmez milli bir servettir. “İnsanlar arasında karşılıklı haberleşme aracı olarak kullanılan; duygu, düşünce ve isteklerin ses, şekil ve anlam bakımından her toplumun kendi değer yargılarına göre şekillenmiş ortak kurallarının yardımı ile başkalarına aktarılmasını sağlayan, seslerden örülü çok yönlü ve gelişmiş bir sistem” olarak dili tanımlamıştır (Korkmaz, 1992: 44).

Dil insanın damarında akan kan gibi kimliğini, karakterini, duygularını, düşüncelerini, hayallerini, sosyo-kültürel kalıplarını hayata geçiren ve yolda olmasını sağlayan öğretmendir. Dili kullanmak ve dile hâkim olmak hayat yolunda sağlam adımlarla ilerlemenizi sağlar. Ana dildeki yetkinliğimiz kadar yabancı dildeki yetkinliğimiz de çok önemlidir. Dil, insanların meramını anlatmak için kullandıkları bir sesli işaretler sistemidir. Elle, başla gözle işaretler yaparak da bazı duygularımızı, düşünce ve dileklerimizi anlatırız. Fakat en mükemmel anlatma vasıtamız dilimizdir (Banguoğlu, 1974: 9). Temel ihtiyaçlarımızı karşılayabilmek ya da başka nedenlerle yabancı dil edinimi için dil öğrenim alanlarında belli kazanımlara etkinliklerle ulaşmak mümkündür. Dil, genellikle birden çok öğeyle ve bu öğeler arasındaki ilişkilerden yaralanarak işlevini yerine getiren bir dizgedir (Aksan, 1982: 152). Bu bağlamda dil edinimi bireyler için önem arz etmektedir.

B. Dil Öğretimi

Aile ve yakın çevrede başlayan dili öğrenme süreci gelişigüzel kültürlenme yoluyla olmakta, bunu okullarda kasıtlı kültürlenme yolu izlenmektedir. Okullarda yer alan kasıtlı kültürlenme yoluyla dil öğretimi dilin kurallarını ve doğru kullanımını bireylere kazandırmayı amaçlamaktadır (Demirel ve Şahinel, 2006: 7). Dil, düşünme sürecinin yazılımı niteliğindedir. İnsan, yaşamı boyunca öğrendiği ve öğreneceği her bilgiyi, anıyı, deneyimi dil vasıtasıyla kodlayarak

saklar. Günümüzde dil eğitimi genel itibariyle ana dili eğitimi, yabancı dil eğitimi ve ikinci dil eğitimi olmak üzere üçe ayrılmaktadır.

Türkçenin yabancı dil olarak belli bir sistem içerisinde öğretilmesi tarihî süreç içerisinde Kaşgarlı Mahmud'un büyük eseri *Dîvânu Lugâti't-Türk* ile başlatılmaktadır. Dil eğitimi ilk kez Marcel tarafından 1820 yılında dört temel beceri alanına ayrıldı. Dinleme becerisini ayrı bir alan olarak ilk kez 1981 Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı'nda ayrı bir alan olarak verilmiştir. Dil becerisi kullanılarak gelişir. Bu nedenle Türkçe dersi bir atölye dersi olarak düşünülebilir. Nasıl bir atölyede malzeme sürekli işleniyorsa Türkçe dersinde de metinler ve etkinlikler aracılığıyla dinleme, konuşma, okuma ve yazma temel dil becerileri sürekli işlenmelidir.

C. Ders Kitabı

Eğitim öğretim sürecinde temel materyallerden olan ders kitabı yabancı dil eğitiminde de önemli bir yere sahiptir. Türkçe eğitimi öğrenci kazanımları açısından bakıldığında öncelikle okurken dinleyenlerin anlayıp kavranmasının ardından izleyerek de düşünenlerin söz ve yazı ile anlatmasıdır (Cemiloğlu, 2015: 27). İçeriğinde dil bilgisi, metinler, kelime hazinesi, sosyokültürel özelliklerin hedef dil öğrencisine aktarmada en temel yol göstericisi olan ders kitapları süreçte hem öğretici hem de öğrenci için rehberdir. Hedef dili öğrenme yolundaki bu rehberde becerilere giden tüm etkinlikler birer harita görevindedir. Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının amaç, işlev ve içerik açısından AOBM'ndeki kazanımları baz alarak seviyelere göre özenle yazılması gerekir. Her seviyeye uygun ünitelerdeki beceri alanları öğrenmeyi yapılandırmada ve bilgiyi örgütlemeye önemli bir yere sahiptir. Dinleme, okuma, yazma, konuşma, izleme, dinleme/izleme, kelime bilgisi, dil bilgisi, eğitici oyun alanları bir bütün olarak düşünülmelidir. Bu bütünlüğün pekiştirilmesi etkinlik ve oyunlarla yapılmaktadır. Ancak ders kitaplarındaki etkinlikler, öğrenme alanlarına göre farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu kapsamda Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti A1, A2, B1, B2, C1 ders kitapları, Yeni Hitit Öğretim Seti A1, A2, B1, B2, C1 ders kitapları ile Yedi İklim Öğretim Seti A1, A2, B1, B2, C1 ders kitapları incelenmiştir.

1. Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı

İstanbul Üniversitesi dil merkezi okutmanları tarafından ‘‘Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler için Türkçe Ders Kitabı’’ seti Avrupa Konseyi'nin Ortak Avrupa Çerçevesi kılavuzundaki ölçütlere göre hazırlanmıştır.

Vizyon: İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi eğitim verirken, teorik eğitimi uygulama eğitimi ile birleştirerek katılımcıların gerekli olan yabancı dil bilgi ve becerilerini kazanmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Bu amaçlar kapsamında, kurumumuz tüm çalışmalarında İstanbul Üniversitesinin kalite ve standartlarını korur. Kamu, özel sektör ve uluslararası kuruluş ve kişiler için, ihtiyaç duydukları alanlarda, ulusal ve uluslararası düzeyde, yabancı dil eğitim programları ve kurslar düzenler. İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi ulusal ve uluslararası platformlarda bireylerin ve kurumların talep ettikleri ve gereksinim duydukları ölçüde yabancı dil eğitim programı ve kursları düzenlenmektedir.

Misyon: İstanbul Üniversitesi Dil Merkezinin temel hedefi öğrenme yöntem ve ortamlarını üniversitemizin genel vizyonuna ve uluslararası niteliklere paralel biçimde geliştirmek ve öğrencilerimize en çağdaş teknik, metot ve yaklaşımlarla yabancı dil öğrenme fırsatı sunarak kendi öğrenme stratejilerini geliştirme imkânı sağlamaktır. Bu yoldaki değişmez ilkemiz İstanbul Üniversitesinin yüzyıllara dayanan eğitim kalitesinden ve niteliklerinden ödün vermeden, ayırt edilen bir eğitim kurumu olmaktır.

İstanbul Üniversitesi dil merkezi toplamda 5 set (A1- A2- B1- B2- C1) bulunmakta olup, her set ders kitabı, alıştırma kitabı, Z- Kitap ve dinleme CD'sinden oluşmaktadır.

(Erişim

Tarihi:

23.11.2023

<https://dilmerkezi.istanbul.edu.tr/tr/content/turkce-kurslari/sik-sorulan-sorular>)

2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti (Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti)

Yunus Emre Vakfına bağlı Yunus Emre Enstitüsü yurt dışında kurduğu merkezlerde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi çalışmalarının yanı sıra, birçok ülkede Türkoloji bölümü bulunan üniversitelerle iş birliği protokolleri imzalamış

ve akademisyen desteği sunmuştur. Ayrıca Türkçe kütüphaneler ve ders gereçleri ile Türkçenin yabancı dil öğretiminde önemli ölçüde katkı sağlamıştır.

Vizyon: Dünyanın her yerinde Türkiye ile bağ kuran ve Türkiye'ye dost insan sayısını artırmak.

Misyon: Türkiye'nin uluslararası alanda bilinirliğini, güvenilirliğini ve itibarını artırmak.

Türkçe Eğitim Müdürlüğü bünyesinde ders kitapları, çalışma kitapları, öğretmen kılavuz kitapları, dinleme kitapçıkları ve ses CD'lerinden oluşan "Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti" hazırlanmıştır. Ayrıca Yedi İklim Z-Kitap, Yabancılar için Türkçe Konuşma kılavuzu, Yedi İklim Türkçe konuşma ve yazma kitabı, Çocuklar için Türkçe seti, kelime öğretim afişleri, Yedi İklim Türkçe Video etkinlik kitabı, Türkçenin sesi Yunus Emre hikâyeleri, Anadolu hikâyeleri, Dede Korkut hikâyeleri, Türkçe öğreniyorum Seti, Çocuk Hikâyeleri dizisi, Resimlerle kelime öğreniyorum, Çocuklar için Temel Türkçe-Ukraynaca kitabı, Çocuklar İçin Temel Türkçe-Arapça kitabı ve Hastalar Doktorlar ve Askerler için Temel Türkçe kitapçıkları da hazırlanmıştır. Bu setler "Diller İçin Avrupa Ortak Çerçeve Metni" bünyesindeki seviyeler ve temel yaşam alanları baz alınarak hazırlanmaktadır.

Günümüzde A1, A2, B1, B2, C1 ve C2 düzeyindeki kitap setleri; 63 ülkede bulunan 84 Kültür Merkezinde (çevrimiçi ve yüz yüze), iş birliği içinde olunan Türkoloji Bölümlerinde ve yurt içindeki Türkçe Öğretim Merkezilerinde uygulanmaktadır. (Erişim Tarihi: 23.10.2023

https://www.yee.org.tr/sites/default/files/yayin/2022_faaliyet_raporu.pdf

<https://www.yee.org.tr/tr/yayinlar/dersmateryalleri>).

3. Yeni Hitit Türkçe Öğretim Seti

Ankara Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi TÖMER tarafından "Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı" seti Avrupa Konseyi'nin Ortak Avrupa Çerçevesi kılavuzunu ölçütlerine göre hazırlanmıştır.

Vizyon: Dil merkezi olarak uluslararası düzlemde dil, kültür ve iletişim faaliyetlerine yön veren, sektörlerin farklı dil ihtiyaçlarına çözümler üreten ve

dile dair ölçme ve değerlendirme faaliyetleri yürüten, Türkiye'nin ve dünyanın en saygın dil merkezi olmak.

Misyon: Dünyanın dört bir yanından gelen öğrencilerimizin Türk dili, lehçeleri ve işaret dili ile yabancı dilleri (İngilizce, Almanca, Rusça, Arapça, İtalyanca, İspanyolca, Korece, Çince Fransızca, Japonca, Bulgarca, Yunanca) iş ve sosyal yaşamlarında etkin bir biçimde kullanabilmelerini sağlamak, dil öğrenim yöntem ve yaklaşımlarına çağın gereksinimlerine uygun yenilikler getirmek ve sosyokültürel faaliyetler düzenleyerek iletişim kanallarını yenilikçi ve verimli kullanabilen bireyler ve toplumlar yetiştirmektir.

Yeni Hitit öğretim seti A1, A2, B1, B2, C1 düzeyindeki her sette ders kitabı, alıştırmalar kitabı ve dinleme CD'sinden oluşmaktadır. (Erişim Tarihi: 23.10.2023 <https://tomer.ankara.edu.tr/misyon-ve-vizyon/>)

D. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Öğrenme Alanı

Türkçe dersi öğretim programında okuma, dinleme/izleme, konuşma, yazma öğrenme alanlarının kendi içlerinde birbirleriyle bir bütünlük içerisinde ele alınıp öğrencilerin öğrenme alanlarında gelişme sağlamaları için kazanımların edinilmesi gerektiğini vurgulamaktadır (Temizyürek ve Balcı, 2012: 585).

2005-2006 Türkçe programının Kuramsal temellerini bağlı olarak öğrenme alanlarına özgü bazı yöntem ve tekniklerin kullanımını önermiştir. Bu öneriler sayesinde bireyin zihinsel süreçlerini harekete geçirecek ve öğrenciyi öğretmenden bağımsız bir duruma getirecek uygulamalar içermesinin önemli olduğunu ifade etmiştir. Ancak programda yöntem, teknik ve strateji gibi ifadelerin ayrımının yapılmadığını ve tümünün yöntem olarak adlandırılmış olmasının önemli bir terminoloji sorunu olarak görüldüğünü ifade etmiştir. 2005-2006 Türkçe programında öğrenme alanlarına yönelik önerilen yöntemleri tablo halinde sunmaktadır. Önerilen bu yöntemlerin ders kitaplarında yer alan etkinliklere ve görevlere/ödevlere yayılması önemli olduğunu vurgulamıştır (Ülper, 2018: 31). Verilen tabloda öğrenme alanları (dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma) kapsamında not alarak okuma, katılımlı dinleme/izleme, güdümlü yazma, boşluk doldurma, metin tamamlama, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma vb. yöntemleri dahil etmiştir. Türkçe öğretim

programı; dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunudan oluşan beş öğrenme alanı üzerine yapılandırıldığını ifade etmektedir. (Arslan, 2008: 14).

Dil becerisine ister davranış psikolojisi açısından bir “öğrenme” olarak, isterse işlevsel anlamda bir edinme olarak bakıldığında gelişme sürecinin belirli bir sıra izlediğini ifade etmiştir. Öğrenme alanı veya becerisi ile ilgili çalışma ve etkinliklerin belirlenen ilke ve etkinliklerle özetlenip İncelenmesinin yararlı olacağını vurgulamıştır (Cemiloğlu, 2015: 71). Cemiloğlu öğrenme alanlarını dinleme, okuma, konuşma, yazma, görsel okuma ve görsel sunum ve dil bilgisi olarak ele almıştır.

Eğitim amaçlı oyunların bütün dil becerilerini kazandıracak şekilde tasarlanabileceğini, oyunların dil becerilerine olan katkısını arttırmak için tüm becerilere yönelik oyunlar seçilirken bazı güçlükleri beraberinde getirebileceğini, seçilen oyunların ayrı becerilere yönelik olabileceğinin yanı sıra tek bir beceriyi de hitap edebileceğini vurgulamıştır (Erdem, 2017: 371). Bu bilgiler ışığında Eğitsel oyunun becerilerden ayrılamayacağı çıkarabilir. Becerilere dahil olan eğitsel oyun böylelikle öğrenme alanına dahil olmaktadır. Eğitsel oyunun becerilerle iç içe olması tıpkı diğer beceriler gibi ayrıştırılamayacağı anlamına gelebilir. Böylelikle öğrenme alanında yer edinmesi adına ayrı bir kategoride alınmıştır.

1. Dinleme Becerisi

Dinleme iletişimin temel zeminini oluşturur. Dinleme; Sesler önce ses dalgalarıyla kulağa ulaşır duyma sinirleriyle beyne iletilir. İletiler, beyinde imlere dönüştürülür. Son olarak da bu imler beyne ulaştırılır. Böylelikle birey duyduğu sesleri zihninde anlamlandırarak bir takım zihinsel işlemlerle dinlemeyi gerçekleştirir. Diğer beceriler (Konuşma, okuma ve yazma becerisi) dinleme becerisini takip eder. Konuşma becerisini, diksiyon çalışmasıyla; dudak, dil ve çene kaslarını geliştirmek mümkündür. Fakat dinleme becerisinde fiziksel olarak müdahalede bulunmamız mümkün değildir. Bu durum dinleme becerisinin geliştirilemeyeceği anlamına gelmemektedir. Birey ilk kez anne karnında dördüncü ayından itibaren sesleri duymaya başlar. Dış ortamın olmadığı bir

sıvının içinde ve henüz uzuvlarını tamamlanmamış fetüs formundayken iletişimi deneyimler.

Emiroğlu (2013) Dinleme Sürecinin Aşamalarını sınıfladığı tablodan “İlgi, İşitme, Dikkat, Kavrama, Dinleme, Değerlendirme, Tepki” görüldüğü üzere dinleme birçok değişkene bağlı olarak gerçekleştirilmektedir. Dinleme, bireyin dil ve düşünme gelişimi ile içinde yaşadığı toplumla şekillenir. Bu sebeple Yabancılar Türkçe öğretiminde farklı ülkelerden gelen öğrencilerin dinleme becerisindeki farklılıklarını daha çok görürüz. Yabancılar Türkçe öğretiminde farklı kültürlerin, toplumun, eğitim aldığı ortam ve en önemlisi aile bireylerinin eğitimi, öğrenciler arasındaki beceri düzeylerini görmemize olanak sağlar. Özellikle gelişmiş ve gelişmemiş ülkelerden gelen öğrencilerin dil yeteneği bunun en güzel örneğidir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde A1-A2, B1-B2 ve C1-C2 seviyelerine ayrılmıştır. Bu gibi farklılıkları dikkate alarak düzenlenen AOBM’de dinleme ve diğer beceriler için süreci ölçme ve değerlendirme ölçütleri mevcuttur. Yabancılar Türkçe öğretiminde bireyin öğrendiği dile hakimiyetini arttırmak, dinleme becerisi kazandırmak ve bu beceriyi geliştirmek amaçlanır. Ayrıca sadece bu beceriyi geliştirmek ve kazandırmak değil, diğer dil becerilerini de eş güdümlü olarak geliştirmek hedeflenir.

Yabancılar Türkçe öğretiminde dinleme becerisinin geliştirilmesi için dinleme sürecinde, dinleme etkinlikleri ve diğer ölçme yöntemlerinin geçerliliği, güvenilirliği ve uygulanabilirliği çeşitli ölçme araçlarıyla tespit edilmektedir. AOBM’de yer alan dinleme becerisine yönelik yeterlikleri temel alarak Kur Sınavı, Seviye Belirleme Sınavı ve Türkçe Yeterlik Sınavı dinleme metinleri üzerinden ölçülmektedir. Bu metinlerde dinleme becerisini ölçmek amacıyla çoktan seçmeli testler, doğru-yanlış soruları, eşleştirme soruları, kısa cevaplı sorular, var/yok soruları, boşluk doldurma soruları vb. soru tipleriyle dinleme süreci seviyelere göre ölçülmektedir.

2. Konuşma Becerisi

Konuşma dilin sözlü üretimi, dil ise iletişimin kavramsal olarak işlenmesidir. Konuşma, zihinsel bir çabayla, zihinsel birikimle oluşturulan iletişimin dil aracılığıyla karşıdakine sunulmasıdır (Adalı, 2003: 27). Konuşma,

dinleme ve dinlemeyi takip eden anlamlandırma sürecinde bilginin doğru anlamlandırılıp aktarılmasında önemlidir.

Dil, alıcı dil (anlama) ve etkileyici dil (bilgi, duygu, düşünce ve fikir iletme yeteneği) içerir. Sağlıklı olan her birey, konuşma yetisiyle doğar. “Türkçe öğretiminin temel amacı, insanların meramlarını eksiksiz, başkalarının yanlış anlamayacağı kadar açık ve doğru anlatmasını sağlamaktır” (Özbay, 1997: 15).

Konuşurun konuşma esnasında yaptığı hatalar iletişim sürecini olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle Türkçenin Yabancılar Öğretiminde öğrencilerin konuşma yanlışlıklarına dikkat edip yöntem ve teknik geliştirmelidir. Öğreticilerin konuşma esnasındaki diksiyonu, jest, mimik ve beden dili çok önemlidir.

Konuşma becerisini daha iyiye ulaştırmak için Türkçenin Yabancılar Öğretiminde öğrenciye günlük hayatındaki iletişim alanlarını baz alarak uygulamalar yaptırmalı ve geliştirmelidir. Günlük hayattaki iletişim alanlarının aktif ve etkili kullanılmasıyla bilginin kalıcılığı ve doğru anlamlandırılıp öğrenmeyle konuşma sürecindeki anlatım yetersizliği, söylenişteki yanlışlıklar giderilmiş olur.

3. Okuma Becerisi

Dil, insanlar tarafından kullanılan, sınırlı miktarda seslerle, sınırsız sayıda cümleler üretmeye imkân sağlayan bir düzenek olarak tanımlanmıştır (Ungan, 2013). Ana dili ya da yabancı dil eğitimi açısından kullanılan ders kitapları ve okuma metnlerinin süreçte iletişim, kültür ve öğreticilik fonksiyonu öne çıkardığını vurgulamıştır. Yabancı dil öğrenme sürecine eğitim, dil politikaları, farklı kültürleri tanıma, ticaret, turizm ile gerçekleştiğini belirtmiştir. Dilde temel kavramları öğrenme ve bildirişim sürecine dâhil etme de metinler ve etkinliklerle gerçekleşmekte olduğunu bu bağlamda ders kitabı ve içeriğinde kullanılan okuma metnlerinin yetkinliğinin öğrenme, öğretme işinin kalitesini doğrudan etkilediğini; içinde bulunan toplumun, kültürün izlerini taşımada önemli olduğunu vurgulamıştır. Böylelikle sosyokültürel süreçlerin, resmi politikaların, yazarların izlerini fazlasıyla barındırdığının, ders kitaplarının ve içeriklerinin resmi organizasyonlar aracılığı ile kitlelere ulaşmakta; hedef kitlenin fikir,

düşünce dünyası ve tutumlarını doğrudan etkilediğini ifade etmiştir (Barın, 1992: 6).

Bireylere okuma becerisi kazandırarak günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası olarak görmelerini sağlamak eğitimin en temel hedefleri arasındadır. Okumanın yaşam biçimine dönüştürülmesi için, karşılanması gereken bir ihtiyaç olduğu algısının artırılması ve günlük yaşamın olmazsa olmazı olarak görülmesi gerekir. Okuma becerisi, bireylerin eğitim ve meslek hayatlarında başarılı olabilmeleri ve iyi bir yaşam kalitesine ulaşabilmelerinde önemli bir işleve yere sahiptir. Bu önemli işlevi dolayısıyla okuma becerisinin kazandırılması ve geliştirilmesi önemlidir. Bu amaçla sürecin biçimlendirilmesinde öğrencilerin okuduğunu anlama becerisinin amaca uygun bir şekilde ölçülüp İncelenmesi gerekir (Göçer, 2014, s. 198). Okuma becerisi alanında kullanılan etkinlik türlerinin öğrencinin ihtiyacını karşılayacak şekilde olması öğrenilen dilin kullanılması açısından önemlidir.

4. Yazma Becerisi

Yazma, konuşma gibi bir dil becerisidir. Ancak yazmada yazılı unsurlar öne çıkar. Sesin yazıdaki karşılığı olan harfler ile yazılı anlatımı şekillendiren çeşitli işaret ve semboller bu becerinin bir anlaşma etkinliğine dönüşmesini sağlar.

Güneş (2020) zihindeki duygu ve düşüncelerin parmaklar aracılığıyla yazıya aktarılması şeklinde yazmayı tanımlamıştır. “Paylaşma veya kendini ifade etme amacıyla kullanılan yazma, konuşma gibi bir ihtiyaç olmasa da, günümüzde özellikle sosyal medyanın herkese sağladığı özgürlükle kişisel/toplumsal iletişim ve paylaşımın bir gereği ve en önemli aracı durumuna gelmiştir” (Emiroğlu & Özen, 2023: 222).

Göçer (2019) yazının dil gibi sese dayalı simgelerle yazıya dönüştürülmesi süreci olduğunu ifade etmektedir. Ancak yazmanın sadece mekanik yönü değil, içerik yönü ve anlam planı da vardır. Anlam biçimin içindedir, biçime hapsolmuştur. Yazmanın içerik yönü şekil yönünden baskındır. İletiyi şekillendiren anlam, karakterler üzerinden değer bulur” (Emiroğlu & Özen, 2023: 222). Yazma becerisinde güdümlü yazma ve yaratıcı yazma yöntemlerinin sınıf içi uygulamalarında dil öğrencileri tarafından zihinsel bir sürece tabi tutulması, öğrenmenin üst bilişsel düzeyde gerçekleşmesini sağlayacaktır.

5. Görsel Okuma Becerisi

Görsel okuma diğer öğrenme alanlarıyla birliktedir. Görsel okuma etkinliklerinin yorumlanması okuma etkinliği olarak hem anlama hem de anlatma sürecinde etkili ve hedeflenen becerilerin kazandırılmasında öğrencilerin hafızalarında çeşitli imgeler oluşmasını ve bu imgelerle zihinlerinde yer edinen bilgiler daha kolay hafızada kalmasına yardımcı olur.

Ünalın (2006), görsel okuma becerisini ‘‘ Şekil, sembol, resim, grafik, tablo, beden dili, doğa ve sosyal olaylar gibi görsel kavramların algılanıp İncelenmesi’’ şeklinde açıklamıştır. Öğrencilerin zihinlerinde yer edilen bilgiler ve o bilgilerin üretiminin harekete geçmesini; yaratıcı ve eleştirel düşünmesini; olaylara farklı açılardan bakmasına; olayları derinlemesine inceleme ve iletişim kurmasına katkı sağlayabilir.

Güleryüz (2004), görsel okuma becerisini ‘‘Bir durumun meydana geliş şeklini doğanın kendi kanunları içinde ele alan ve nedenle sonuç ilişkisi kurma becerisine sahip olma kabiliyeti.’’ şeklinde açıklamıştır. Görsel okuma becerisi düşünceyi, anlamayı ve öğrenmeyi geliştirir ve bilgilere bütünleştirir.

Güneş (2013: 3), görsel okuma becerisini ‘‘Birbirinden farklı çeşitli görseller vasıtasıyla evrenin ve sosyolojik unsurların yorumlanması ve zihninde yeniden inşa edilmesi süreci.’’ İfadesiyle üst bilişsel öğrenmeyi sağladığını vurgulamıştır.

6. Dil Bilgisi

Dil öğrenimi, bireyin aktif çabalarıyla gerçekleşir. Dil, tek başına değil, sosyal etkileşimlerle öğrenilir. Öğrenmenin dili gerektirdiği, dilin de öğrenmeyi etkilediğinden yola çıkarak dil ve zihinsel becerilerin geliştirilmesinde birlikte ele alınması gerektiğini vurgulamıştır.

1935 yılında Atatürk’ün, Türkçenin yeniden incelenip kuralları tespit edilinceye kadar dil bilgisi konularının programdan çıkarılması yönündeki talebi doğrultusunda 1938 yılında yayınlanan «Ortaokul Programı»ndan dil bilgisi konularının çıkarıldığını belirtmiştir (Özbay, 2006: 59). 1981 ve 2006 Türkçe Dersi Öğretim Programlarında dil bilgisinin bir öğrenme alanı olarak yer aldığını ve dinleme, konuşma, okuma, yazma becerilerinin yanında 5. öğrenme alanı/dil

becerisi olarak kazanımlara konu olduğunu belirtmiştir. 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı ile dil bilgisi kazanımlarının kaldırıldığını “Uygulama yapmadan yüzme ve araba kullanmayı öğrenmek mümkün değildir. Dil becerileri de yüzme ve araba kullanma gibi uygulama ile yani yaparak yaşayarak öğrenilebilir. Türkçe dersi bir bilgi dersi değil, ifade ve beceri dersidir” ifadesiyle becerilerin ve dil bilgisi öğretiminin iç içe olduğunu vurgulamıştır (Özbay, 2006: 96).

Dil bilgisi öğretimi, beceri eğitimleriyle birlikte yapılması gerektiğinin; Dil bilgisi öğretimi kendi başına bir amaç değil ancak amaca varabilmek için yararlanılacak, dille ilgili bir çalışma alanı olduğunu ayrıca çocuk okula gelinceye kadar dilini nasıl dinleyerek, konuşarak öğrenmişse bundan sonra da yine dinleyerek, konuşarak, yazarak, okuyarak öğrenmesi gerektiğini ifade etmiştir (Özbay, 2006: 147). Türkçe dersinde dil bilgisi çalışmaları diğer çalışmalardan soyutlanamayacak bir biçimde ele alınması gerektiğini beyan etmiştir (Özbay, 2006: 159).

«Dil bilgisi kuralları peş peşe sırayla değil, sözlü ve yazılı dil etkinlikleri içinde verilmektedir. Bu anlayışta bir dili öğrenirken onun kurallarını ezberlemek yerine mantığı keşfedilmektedir» (Güneş, 2014: 278). Dil bilgisi öğretiminde temel içerik cümle ve metindir (Güneş, 2014: 278). Dil bilgisi başlangıçta öğrencilerin kelime tanıma ve okuma becerilerini geliştirmektedir (Güneş, 2014: 281).

Dil bilgisi öğretiminde hazır, soyut bilgilerden kaçınılmalı, bilgiler öğrencilerin yaşantılarından hareketle verilerek somutlaştırılmalıdır. Dil bilgisi ayrı bir ders saatinde değil; konuşma, dinleme, okuma ve yazma çalışmaları içerisinde işlevsel olarak yer almalıdır. Dil bilgisi konuları birbirinden bağımsız olarak değil, birbirine dayandırılarak, birbirinin anlamını tamamlayacak biçimde işlenmelidir. Öğrencilerin dil bilgisi kurallarını ezberlemesi değil, bu kuralları örneklerden hareketle sezmesi sağlanmalıdır (Özbay, 2006: 162). Dil bilgisi öğretiminde tek bir yöntemden hareket edilmemeli, konuya göre yöntemler belirlenmelidir.

7. Kelime Bilgisi

Kelime hecelerden meydana gelen en anlamlı yapı birimidir. TDK'ye göre kelime bir veya birkaç heceden oluşan anlamlı ses birliği; söz, sözcük, lügat karşılığına gelmektedir. Aksan'a (2004) göre bir dilin söz varlığı denince yalnızca o dilin sözcü üstlerini değil deyimlerin kalıp sözlerin kalıplaşmış sözlerin atasözlerinin deyimlerin ve çeşitli anlatım kalıplarının oluşturduğu bütünü anlamak olduğunu belirtmiştir. Vardar'a göre (2002) Sözcük; bir ya da birden çok ses biriminin oluşturduğu yazıda iki boşluk arasında yer alan çoğu kez anlamsal bir birim oluşturan söz söylemde belli bir biçimsel birlik sunan çeşitli dizi imsel kullanımların da biçim olarak hiç değişmeyen ya da bir bölümüyle değişen gösteren eklenme ses ya da sesler öbeği olduğunu ifade etmiştir.

Dil öğretiminde en çok ihtiyaç olan şey kelimelerdir. Kelimeler sayesinde düşüncelerimizi alıcıya iletebiliriz. Kelimeler tek başına dil bilgisi olmadan öğrenilen dilde anlamlı bir bağlam oluşturmaz. Bu sebeple kelime öğretimi ve dil bilgisi alanı birbiriyle eş güdümlü olarak gittiği düşünülebilir. Yabancılar Türkçe öğretiminde kelime öğretimi etkinlikleri tüm öğrenme alanlarıyla birlikte bağlamsal olarak teknik ve etkinliklerle planlanmalıdır. Sözcük öğretiminde öğrencinin beklentisi, gerçek anlam, mecaz anlam, yan anlam, anlamsal-işlevsel, zorluk-kolaylık gibi farklılıklar dikkat et alınarak öğrencinin seviyesine göre etkinlikler düzenlenmelidir.

8. Eğitsel Oyun

Eğitsel oyunlar yabancı dil öğretiminde sınıf içi etkinlikleri içermektedir. Demirel'e (1999) göre etkinlikler kimi dil yapılarına okuma, sesletim ve sözcük bilgisine daha iyi pekiştirmek için sınıf içinde yapılmaktadır. Eğitsel oyunlar öğrenilen bilginin pekiştirilmesine ve daha rahat bir ortamda tekrar edilmesini sağlayan etkinliklerdir. Öğrenciler daha önceden sistemli ve kontrollü öğrendiklerini nispeten kontrolsüz bir biçimde oyunlarla deneyerek güdülenirler. Bu şekilde en pasif ve çekingen öğrenciler bile derse katılabilirler.

İletişim ve dil bilgisi oyunları gibi yabancı dil derslerine özgü etkinliklere mevcuttur. İletişim oyunları öğrencilerde iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik oyunlardır. Daha çok grup içinde iletişim ve dayanışma pekiştirmek amacındadır. Öğretmen danışman ve yol gösterici konumundadır. Öte yandan dil

bilgisi oyunları da dilbilgisi kurallarını öğretmek ve pekiştirmek amacıyla oynanan oyunlardır. Bu oyunları öğretmen yeni bir gramer yapısını vermeden ya da öğreti dil bilgisi yapısını kontrol etme, pekiştirme ve tekrar aşamalarında uygulayabilir.

Yabancı dil öğretiminde oyunun öğrencide başarısını, derste motivasyonunu, gramer ve kelimeleri pekiştirmesini, derse aktif katılımını ve sosyalleşmesini sağlayabilir.

9. Dinleme/İzleme Becerisi

İzleme becerisi soyut inceleme ve değerlendirme yapılarak takip eden bir anlama faaliyetidir. İzleme becerisi kazanımı bireyin aktif olduğu ve olmadığı etkinliklerle zihinsel yetkinliğin kazandırılmasıdır. Bu yetkinliği kazandırırken örneğin film izlerken birey filmde geçen kelime ve cümlelerin dildeki bağlamını fark eder ve anlamlandırır. Sesli olmayan videolarda örneğin kısa filmlerde birey görsel hareketlerle ve seslerle kendi dilindeki kavramların karşılığının bulması sağlanır. Yapılan etkinliklerde öğrenilen dildeki kavram havuzundan seçilerek hazırlanan kelimeleri, deyimleri, atasözleri ve mecazların anlaşılması çalışılır.

2006 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın “Amaç” bölümünde şu açıklamalar yer almaktadır: “Dinleme/izleme sürecinde öğrencilerin dinledikleri üzerinde düşünmelerini sağlayarak zihinsel faaliyetlerini etkin kılmaktır.” (MEB, 2006, 61).

Özsoy'a göre izleme becerisi bireyin bilişsel bir uğraş sırasında kendi yetkinliğini anlama düzeyini farkında olma durumudur. Derste kullanılan videonun içeriği dikkat ve odaklanma gibi diğer bilişsel-psikolojik özellikleri de baz alarak öğrencinin seviyesine göre ayarlanmalıdır. Videodaki beden dili, diksiyon ve görüntüler; eleştirel analiz, yaratıcı düşünme, hafıza kullanımı ve diğer zihinsel işlemlerle gerçekleşir. Fakat izleme becerisi, dinleme becerisinin yanında yer alır. İzlemenin diğer becerilere göre fazla uyarını vardır. Dinlemenin olmadığı izleme faaliyetine salt izleme olarak ifade etmiştir. Birey dinleme ve okuma ile anlama konuşma ve yazma ile anlatma yeterliklerini geliştirir dilin bilgi alanlarını oluşturan sözcük bilgisi dil bilgisi metin bilgisi edebi bilgi gibi alanlar becerilerinin gelişmesine destek çıkar.

Emiroğlu'na (2023: 2118) göre beceri alanları ile dil bilgisi metin bilgisi ve edebi bilgi birbirleriyle iç içedir. Dinlemenin olmadığı izleme faaliyetine salt izleme olarak ifade etmiştir. İzleme becerisi soyut inceleme ve değerlendirme yapılarak takip eden bir anlama faaliyetidir. İzleme becerisi kazanımı bireyin aktif olduğu ve olmadığı etkinliklerle zihinsel yetkinliğin kazandırılmasıdır. Bu yetkinliği kazandırırken örneğin film izlerken birey filmde geçen kelime ve cümlelerin dildeki bağlamını fark eder ve anlamlandırır. Sesli olmayan videolarda örneğin kısa filmlerde birey görsel hareketlerle ve seslerle kendi dilindeki kavramların karşılığının bulması sağlanır. Yapılan etkinliklerde öğrenilen dildeki kavram havuzundan seçilerek hazırlanan kelimeleri, deyimleri, atasözleri ve mecazların anlaşılması çalışılır.

Derste kullanılan videonun içeriği dikkat ve odaklanma gibi diğer bilişsel-psikolojik özellikleri de baz alarak öğrencinin seviyesine göre ayarlanmalıdır. Videodaki beden dili, diksiyon ve görüntüler; eleştirel analiz, yaratıcı düşünme, hafıza kullanımı ve diğer zihinsel işlemlerle gerçekleşir. Fakat izleme becerisi, dinleme becerisinin yanında yer alır. İzlemenin diğer becerilere göre fazla uyarıcı vardır.

10. Görsel Sunu Becerisi

Yabancı dil öğrencileri dil düzeyine uygun konulara göre resim, fotoğraf, grafik vb. görsellerle duygu, düşünce ve bilgilerini sınıf ortamında hem işitsel hem görsel sunulmasıdır. Görsel sunu becerisinde öğrenci bireysel ve grup olarak etkinlik çalışmalarına dahil olabilir.

Bireysel çalışmalarında öğrenci zihninde canlandırdıklarını beden dilini kullanarak etkin bir şekilde kendini ifade etme yetisini kazanabilir. Bu öğrencinin günlük yaşamında iletişim kurmasında ve ikna kabiliyetinde olumlu olarak geri dönüt almasını sağlayabilir.

Görsel sunu öğrenme alanında sunum yapma etkinliklere öğrenciyi araştırmaya, araştırırken yeni kelimeler yeni bilgiler öğrenmeye teşvik edebilir. En önemlisi sunum yapma öğrenciye dilde özgüven kazandırabilir. Görsel sunum becerisindeki etkinlikler, dinleme ve konuşma becerisinin birleşip daha üst zihinsel basamağa çıktığı beceri alanı olduğu söylenebilir.

E. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Etkinlikler

Etkinlik: Çocukların, kendi amaç ve gereksinimlerine uygun geldiği için isteyerek katıldıkları herhangi bir öğrenme durumu (TDK, 2019). Güneş (2017: 40) etkinliği öğrencileri güdüleme, öğrenme sürecini kolaylaştırma, etkili ve kalıcı öğrenme, yaratıcılığı artırma gibi katkılar sağlayan öğrenme durumları olarak ifade etmektedir.

Arslan'a (2008:15) göre etkinlikler, öğrenci merkezli ve öğrenme sürecinde öğrencinin etkin bir rol üstlenmesini sağlayacak şekilde düzenlenmesidir. Bu tanımdan yola çıkarak sınıfta uygulanan tüm yöntem ve tekniklerde öğrenci aktif bir katılım gösterdiğinden dolayı öğretmenin tercih ettiği yöntem ve teknikler etkinlik olarak alınabilir.

Yabancılar Türkçe öğretimini ders kitaplarında Avrupa Ortak Başvuru Metninde yer alan kazanımların hayata geçirilmesi ve hedeflenen bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazandırılması için çeşitli etkinliklere yer verilmektedir. Dil öğrenimi doğrusal bir faaliyet olmadığından dört temel dil becerisinin kazandırılmasında tek bir öğrenme öğretme yaklaşımı benimsenmemeli, farklı öğretim yöntem ve teknikleri bir arada ve dengeli şekilde kullanılmalıdır. Yabancılar Türkçe öğretimini ders kitapları AOBM'deki kazanımları dört temel dil becerisine ve dil seviyelerine uygun hazırlanmıştır. Fakat dil bilgisi ve kelime bilgisi temel becerinin dışında kalmıştır. Bu nedenle yabancılar Türkçe öğretimindeki yayınlarda gramerlerin seviyelere göre dağılımı farklılık göstermektedir. Bu durum aynı seviyede öğrenme farklılıklarına yol açabilir.

Yabancı dil öğrencileri arasındaki, öğrenme farklılıklarını en aza indirmek için tüm öğrenme alanlarındaki etkinlikleri seviyelere göre dengeli bir şekilde aşamalı verilerek sağlanabilir. Bu etkinlikler bir ya da birden fazla beceriye yönelik olabilir. Ders kitaplarındaki etkinlikler öğrencinin dil öğrenim amacına ve seviyesine uygun olacak şekilde hazırlanmalıdır. Öğrenciler birbirleriyle ve öğretmenleriyle sürekli iletişim içinde olmaları ve etkinliklerin her aşamasında katılımcı olarak yer almaları kazanımların edinilmesi açısından önemlidir.

Bu çalışmada yer alan etkinlik türleri aşağıdaki tanımlara göre belirlenmiştir:

Boşluk Doldurma: Cümleyi oluşturan kelimelerdeki boşlukların uygun kelime, iyelik ekleri, kipler, zaman ekleri ile anlamlı bir bütünü oluşturacak şekilde tamamlanmasıdır.

Cümlede eksik bırakılan yere uygun ek, kelime ve cümlelerle doldurup anlamlı bir kelime grubu oluşturmaktır (Turkel ve Çetinkaya, 2022: 914).

Doğru-Yanlış: Soruların ya da yönergelerin verilen bilgilerle çelişip çelişmediğinin tespit edilmesidir. İki seçenekli çoktan seçmeli testlerin bir türüdür (Göçer, 2012: 468).

Var-Yok: Verilen bilgilerden yola çıkılarak verilerin olması ve olmama durumunun soru ve yönergelerine göre tespit edilmesidir.

Sıralama: Sıralama türü metinlerde öğrenciler genel konuyu bulmalı, metinde geçen her bir aşamayı belirlemeli ve aşamalar arası farklılıkları açıklamadır (Yılmaz, 2023: 143).

İşaretleme: Verilere dayanarak genellikle tablo şeklinde sorulan soruların “x” ya da “✓” işaretleriyle cevaplandırılmasıdır.

Dinleme Tekrar Etme: Ses kaydı ya da öğretmen aracılığıyla dinlenen kelimelerin öğrenci tarafından tekrar telaffuz ettirilmesidir.

Cümle tamamlama: Sırasıyla bütün gruplara eksik bir cümle verilir ve cümleyi gruptan belirlenecek bir kelimenin tamamlanması istenir. Öğrencilerin çok hızlı bir şekilde anlamlı ve kurallı cümleler kurabilmesidir (Deliveli, 2008: 180).

Öğretilene gramere uygun, cümlelerin yüklem ve nesne ile tamamlanmasıdır. Yarım kalmış cümlelerin uygun gramerle cümlelerin son öğelerinin tamamlanmasıdır (MEB, 2006).

Diyaloğun Eksik Cümlesini Tamamlama: Diyalog metninde eksik verilmiş olan son cümlelerinin konu, kişi ve mekâna uygun olarak eklenmesidir.

Metin tamamlama: Boşluk doldurma yönteminin bir üst kullanım türüdür. Boşluk doldurmadan farkı ise eksik bırakılan bölümün ya da bölümlerin tamamlanmasıdır. Öğretmen tarafından seçilen bir metnin bazı bölümleri çıkarılarak bu kısımların öğrenciler tarafından doldurulması istenir. Öğrencinin burada dikkat etmesi gereken nokta, okudukları bölümlerden anladıklarını

kullanarak tamamlamaya çalıştıkları bölümlerin metnin genel kurgusuna uygun olarak tamamlanmasıdır (Sevim, 2021: 581).

Tanıma Uygun Görseli Bulma: Verilen tanıma karşılık gelen fotoğraf ya da resmi seçmektir (MEB, 2006).

Tablo Doldurma: Tabloda boş bırakılan yerlerin istenilen kazanıma göre verilen bilgilerle işlenmesidir.

Dikte: Dinlenenin bir metnin öğrenci tarafında duyulan her bir kelimenin zihindeki kavram karşılığını kâğıda ya da elektronik ortama aktarılmasıdır.

Yeniden Yazma: Yazılmış olan herhangi bir dil biriminin birtakım değişiklikler yapılarak tekrar ifade edilmesi, oluşturulmasıdır.

Güdümlü Yazma: Güdümlü yazmanın amacı, öğrencilerin bir konu hakkındaki bilgilerini, duygularını ve düşüncelerini etkili bir şekilde anlatma becerilerini geliştirmektir (Özbay, 2007: 130).

Güdümlü Konuşma: Güdümlü konuşma yöntem/teknîği öğrencilerin belirli bir konuya yönelik duygu, düşünce ve bilgilerini etkin bir biçimde aktarma becerilerini geliştirmek için işe koşulur. Güdümlü konuşma yöntem/teknîğinde konu öğretmen tarafından seçilir ve seçilen konu sınıf gündemine getirilir. Sınıf gündemine getirilen konuya yönelik olarak öğrencilere bilgi verilir. Daha sonra konuyla ilgili olarak öğrencilere beyin fırtınası yaptırılır. Süreç sonunda seçilen birkaç öğrencinin konuya yönelik düşünce duygu ve hayallerini iki dakika içinde sınıftakilerle paylaşması istenir (MEB, 2006).

Sesli Okuma: Gözle görülen sözcüklerin ya da sözcük öbeklerinin konuşma organlarının yardımıyla seslendirilmesidir. Sesli okuma farklı şekillerde yapılabilir. Birinci yol öğretmenin açık ve anlaşılır bir biçimde, herkesin duyacağı bir ses tonuyla örnek okuma yaptıktan sonra öğrencilere metni kavramaya yönelik sorular sorması ve etkinlikler yaptırmasıdır. İkinci yol öğretmenin örnek okumasından sonra bir öğrencinin sesli okumasıdır. Üçüncü yol ise, yine öğretmenin örnek okumasından sonra öğrencilerin gruplara ayrılarak her gruptan bir öğrenci veya grubun tamamının sesli olarak okumasıdır. Okunan metni dikkatli olarak dinlenmeli, okuma süreci kesintiye uğratılmamalı, düzeltmeler ve açıklamalar okumanın sonuna bırakılmalı, aynı parça sebepsiz yere tekrar okutulmamalıdır (Susar Kırmızı, 2008: 125).

Sessiz Okuma: Her gün veya haftada bir defa uygulanabilir. Öğrenciler sınıfta okunacak olan herhangi bir metni veya kendi istedikleri bir kitabı öğretmenin belirlediği bir sürede okurlar. Sessiz okuma sürecinde öğretmen de sessiz okuyarak örnek bir katılım gösterir. Bu süreçte öğrencilerin başkalarını rahatsız etmemelerine özen gösterilir. Sessiz okuma daha çok zihinsel bir etkinliktir. Sessiz okuma sesli okumaya göre daha hızlı ve daha az zaman alıcıdır (Susar Kırmızı, 2008: 127).

Çoktan Seçmeli Sorular: Bu soru tipinde liste halinde verilen cevaplardan uygun olanların seçilmesi istenmektedir. Bu sorular, bir dizi seçenekten oluşan testler halinde verilmektedir. Öğrenci testlerden doğru cevabı bulmak ve işaretlemek durumundadır (Güneş, 2012: 34).

Eşleme: Dinlenen ya da etkinlikte geçen kelimeler eş, yakın, zıt anlamıyla eşlemektir.

Eşleştirme: Turkel ve Çetinkaya'nın (2022) bu soru türünü karşılıklı verilen iki önerme topluluğundan birinin diğeriyle bağlantılı olduğu ve bu bağlantılı önermeleri birbiriyle eşleştirme yoluyla yanıtlanabilecek alt düzey zihinsel becerileri ölçen sorular olduğunu belirtmiştir.

Form Doldurma: Verilen formda eksik bırakılan verilerin formun konusuna göre kişinin kendisine uygun olarak tamamlanmasıdır.

Anket Doldurma: Verilen ankette eksik bırakılan verilerin anketin konusuna ve kişiye uygun olarak tamamlanmasıdır.

Kelime ve Kavram Havuzundan Seçerek Konuşma: Kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma öğretim yöntem/teknigi öğrencinin öğrenmiş olduğu sözcük, kavram, atasözü ve deyimleri konuşmalarında kullanmalarını sağlayarak sözcük hazinelerini ve anlatım becerilerini geliştirmeyi amaçlar. Tekniğin uygulama aşamasında öğretmen tarafından içerisinde kelime ve kavramların bulunduğu bir havuz oluşturulur. Öğrenciler, seçtikleri konuşma konulara bağlı olarak oluşturulan bu havuzdan seçtikleri kelime ve kavramları konuşmalarında kullanırlar (MEB, 2006).

Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma: Öğrencilerin sözcük dağarcığında yer alabilecek birkaç kavram seçerek bunlara ilişkilendiren yazma çeşididir (Cemiloğlu, 2015: 176).

Diyalog Canlandırma: Diyalog metnini konusuna, yer, olay ve karakterlere uygun olarak öğrenci tarafından beden dili, jest, mimiklerle sınıf ortamında oynanmasıdır.

Diyalog oluşturma: Konu, kişi ve mekâna uygun verilen kelimelerden öğrencinin kendi bakış açısına göre cümleler oluşturarak diyalogu sürdürmesidir.

Kısa Cevaplı Sorular: Genellikle kısa ve tek bir cevabı içeren sorulardır. Bu sorulara bir veya birkaç kelime, bir cevap verilmektedir (Güneş, 2012: 34).

Seçici Dinleme: Bir konuşma metni içerisinde yer alan ayrıntılardan seçme yaparak dinlenmesidir. Dikkatini yoğunlaştıracığı konular önceden belirlenir ve öğrencilerin sadece ona odaklanması sağlanır (Cemiloğlu, 2015: 165).

Not Alarak Dinleme: Dinleme sürecinde konu hakkında bilgi vermek için konu başlığına, konuşmacının ses tonuna, beden diline, aktardığı örneklere dikkat etme gibi ipuçları kullanılabilir. Bu ipuçlarına dayanarak önemli bulunan yerler, kısaltmalar yapılarak not alınır (Güneş, 2014:101). Dinlenenlerin daha kolay anlaşılması, hatırlanması amacıyla önemli görülen bölümlerin, kısa notlar alınması yoluyla yapılan dinlemedir (Kaya 2015: 37).

Empatik (Terapatik) Dinleme: Kendini karşıdakinin yerine koyarak yapılan dinleme (Kurudayıoğlu ve Kana 2013: 246-247).

Katılımsız Dinleme Yöntemi: Bu yöntem dinleyiciyi kendisine anlatılanları ya da dinlediği metni sessizce takip ederek zihninde oluşturduğu “kim, ne zaman, nerede, nasıl ve niçin” sorularının cevabını almaya çalışır. Bu sayede dinledikleri üzerinde derinlemesine düşünerek zihinsel faaliyetlerini etkin kılar (Sevim, 2021: 577).

Yorumlama: Herhangi bir fotoğraf, resim, gazete ve dergilerdeki insanların yüz ifadeleri veya düzeye uygun bir karikatür hakkında konuşulur (MEB, 2006).

Şiir Yorumlama: Sınıftaki öğrenciler 5-6 gruba ayrılır. Şiir okunur. Öğretmen gruplardan “şairin hangi duygularla bu şiiri yazdığını, şairin kişiliği, şiirde geçen olay/kişi/yerle ilgili izlenimlerini” birbirlerine anlatmalarını ister (Deliveli, 2008: 190).

Hazırlıksız Konuşma: Belli bir plan ve düzen içerisinde olmayan kendiliğinden gelişen, günlük yaşamda kendi seyri içerisinde devam eden konuşmalardır. Bu konuşmaları gerçekleştirmek için alanında uzman ya da bilgi sahibi olmaya gerek yoktur. Evde, okulda, sokakta, arabada vb. yapılan gündelik konuşmalar hazırlıksız konuşmalardır. Taşer'e (2012) göre birden fazla kişinin olduğu ortamda bir konuyla ilgili hazırlık yapılmadan gerçekleşen konuşmalara hazırlıksız konuşmalar denir.

Eleştirel Konuşma: Ele alınan bir konunun bilimsel yöntem ve tekniklerle olumlu ve olumsuz yanları ile değerlendirilme sürecidir. Eleştirel konuşmada bilimsel verilerden yararlanılır. TDÖP (MEB, 2006) eleştirel konuşmanın amacı, öğrencilerin konuların olumlu ve olumsuz yönlerini fark etmelerini ve karşılaştığı problemleri tarafsız bir bakış açısıyla ele alarak yorum yapma, çözüm üretme ve değerlendirme becerilerinin geliştirmektir.

Yaratıcı Konuşma: Belirlenmiş bir konu hakkındaki konuşmacının yeni ve özgün fikirler üretmesine denir. Burada amaç öğrencinin yaratıcılığını ortaya çıkarmak ve geliştirmektir. TDÖP (MEB, 2006) yaratıcı konuşma yöntem/teknigi ile öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmek amaçlanmaktadır.

Kavramın Düşündüklerini Anlatma: Öğretmenin belirlediği 4-5 kavram öğrenci gruplarına verilerek gruptaki öğrencilerin bu kavramların düşündüklerini yorumlamaları istenir (Deliveli, 2018: 181).

Tartışma Yöntemi: Amaç, konuşmacı ilgili konuya ilişkin olumlu ve olumlu olmayan düşünceleri öne sürerek savunma becerisini geliştirir. TDÖP (MEB, 2006) tartışmanın amacı, 30 öğrencilerin bir konu hakkındaki olumlu ve olumsuz düşünceleri öne sürerek kendi fikirlerini savunma becerisini kazandırmaktır.

Videolog: Aykut'a (2019) göre belli konular üzerinde düzenli çekilip yayınlanan görüntülü video günlükleri olarak tanımlamıştır. Tamamen doğal olarak belirlenmemiş bir konu hakkında ya da sistemli bir şekilde konunun devamı olan videolar da yapılabilir.

Tahminde bulunma: Öğrencilerin okuduklarından hareketle duygu, düşünce ve hayal dünyalarını zenginleştirmek, onları aktif duruma getirerek yorum yapma ve fikir üretme becerilerini geliştirmektir. Metin tamamlamaya

yakın olan bu yöntem yalnızca metnin gelişimine ve sonucuna değil, metnin öncesine yönelik tahminleri de içerir. Bu yöntemle öğrenciler yalnızca okuduklarını değil dinlediklerini ve izlediklerini öncesi başlangıcı, gelişimi ve sonucuna yönelik tahminlerde bulunarak yazma çalışmaları yaparlar (Göçer, 2012: 234).

Açık uçlu sorular: Bu soru türünün yanıtları öznel, kişiden kişiye değişiklik gösterebilir. Yanıtlar sınırlı olmadığı için diğer soru türlerine göre daha ayrıntılı yanıtları olabilmektedir. Sonucunda dil öğrenen tarafından ortaya yeni bir ürün koyulabilir (Türkel ve Çetinkaya, 2022: 914).

Rol oynama tekniği: Rol oynama, öğrencilerin seçilen kimlikleri sınıf ortamında kendi hissettikleri ve düşünceleri ile birleştirerek sunmalarına fırsat tanıyan bir öğretim tekniğidir (Aşçı, 2016).

Kavramın düşündüklerini anlatma: Birkaç kavram öğrenci gruplarına verilerek gruptaki öğrencilerin bu kavramını düşünürken düşündüklerini yorumlamaları istenir (Deliveli, 2008: 181).

Söz Korosu: Bir şiir veya düzyazı bölümlere ayrılarak bir grup öğrenci tarafından birlikte okunur. Öğrenciler gruplara ayrılır. Metnin öğretmen tarafından okunarak anlaşılması sağlanır. Söz korusu dört şekilde yapılır: hep birlikte okuma, grup olarak okuma, karşılıklı okuma, nakaratlı metinler okumadır. Metin okunurken şahıs ve varlık kadrosu, karakter özelliklerini yansıtmak şeklinde seslendirilir (Susar Kırmızı, 2008: 131).

Okuma Tiyatrosu: Metin okunduktan sonra diyaloglara dönüştürülerek tiyatro metni haline getirilir. Metnin içeriğiyle ilgili değişiklik yapılmaz, konuşma cümlelerinden ve olaylardan hareketle diyaloglar oluşturulur. Her öğrenci okuyacağı bölüme hazırlanır. Aynı zamanda metnin kavranması sağlanmalıdır. Öğrenciler, okudukları bölümde vermeleri gereken duyguyu, metnin bağlamından hareketle açıklayabilmelidir (Susar Kırmızı, 2008: 131).

İşaretleyerek Okuma Yöntemi: Öğrenciler önemli yerleri metin üzerinde işaretler. Bunun için farklı renklerde kalemler kullanılır. Altı çizilen yerler veya işaretlenen bölümleri öğrenciler kendi cümleleri ile ifade edilir. Böylece metin ana hatlarıyla kavranmış olur (Susar Kırmızı, 2008: 129).

Eleştirel okuma: Metin okunurken öğrenciler, katılıp katılmadıkları yerleri belirler ve zihinlerinde oluşan sorulara yanıt ararlar. Duygu, düşünce ve olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurmaya çalışırlar. Kişisel deneyimlerden hareketle okuduklarını anlamlandırırılar (Susar Kırmızı, 2008: 134).

Beyin fırtınası tekniği: Çok sayıda fikri, bir grup insandan kısa sürede elde etme tekniklerinden biridir. Aynı zamanda bir soruna çözüm getirmek ve çeşitli konularda fikir üretmek için kullanılır. Sayıları 5-12 kişi arasında değişen grupların doğal şekilde tartışmalarıdır (Ünal 2001: 122).

Slogan Yazma: Verilen bir konu hakkında 5-6 kelimeden oluşan etkili, çarpıcı, vurgulu, dikkat çekici cümle oluşturma çalışmasıdır.

Reklam Yazma: Medyada; ürün, hizmet ve marka için reklam ajansı, seslendirme ajansı, dijital ajanslara verilen brief (öz tanım) doğrultusunda uygun sözcüklerle ifade etme işine reklam metni hazırlama denilmektedir. Kullanılan dil, ürünün tanıtımına odaklı olacağı için çeşitli olabilir. Önemli olan ürün marka veya hizmetin, reklam filmi ya da radyo spotunda uygun vurgulanması gereken kısımlarının en kısa şekliyle yazılması işlemidir (Topçuoğlu Ünal, 2021: 203).

Masal/Hikâye yazma: Okunan veya dinlenen bir masal kahramanının hayal edilen yeni bir macerası yazılır. Değişik masal kahramanları tek bir masalda oluşturulur veya masal kahramanının maceraları günümüze uyarlanarak yazılır (MEB, 2006).

Mektup Yazma: Giriş, gelişme ve sonuç olmak üzere üç bölümden oluşan mektup türü yazılan kişiyle olan yakınlık derecesine göre bir hitapla başlar ve hitaptan sonra virgül ile gelişme kısmına geçilir. Gelişme bölümünde istek ve dilekler belirtilerek mektubun yazılış amacı ve içeriğinden bahsedilir. Sonuç bölümünde ise dilekler sevgi ve selam sözcükleri ile kapanış yapılır (Topçuoğlu Ünal, 2021: 210)

Özetleme: Turkel ve Çetinkaya (2022) bu soru türünü okunan ya da dinlenen metnin kendi cümleleriyle kısaca, ana çizgileriyle öğrencinin anlatması olarak ifade etmiştir.

Betimleyici Yazma: Bir nesnenin, bir görünümün ya da bir kişinin yazı ile canlandırılması için yazılan yazı türüdür (Cemiloğlu, 2015: 176).

Dilek ve Şikâyet Yazma: Herhangi bir hizmetin yetersizliği ile şikâyetler yetkili kurumlara, ürünle ilgili şikâyetlerse ürünün alındığı dükkân ya da mağazaya yapılmalıdır. Eğer alınan bir ürünün bedeni, ölçüsü, görüntüsü, yapısı ile ilgili şikâyet varsa bu şikâyet ürünün alındığı mağazaya bildirilmelidir. Öğrenciler böyle bir durumla ilgili şikâyet mektubu yazmak için bir mağazaya geri vermek istedikleri ürünü belirler. İsterlerse kendi belirledikleri yetersizlikleri yazabilir ya da “Resimdeki görüntüsünü benzemiyor.”, “Kullanır, kullanmaz kırıldı.”, “Beklentilerini karşılamadı.”, “Paket dolu değildi.”, “Rengi soldu.”, “Rengi farklı çıktı.”, “Gösterildiği şekilde çalışmıyor.” vb. yetersizliklerden bir veya birkaçını seçebilir. Belirlenen ürün hakkındaki memnuniyetsizliklerini ve ürünün sorunlu yanlarını bir şikâyet mektubu ile ilgili yerlere yazarlar (Ayrancı ve Başkan, 2022: 167)

Yaratıcı Yazma: Belirli bir konunun ve o konudaki birikimlerin, bir sanat disiplini içerisinde kurgulanması, hayallerle zenginleştirilerek ‘‘şiiir, öykü, deneme’’ gibi sanat türlerinden birinin yazdırılmasıdır (Cemiloğlu, 2015: 176).

Günlük Yazma: Bir kimsenin şahsi yaşantısında yaşadığı önemli ve kayda değer bulduğu olayları, duyguları, düşünceleri, heyecanlarını aktarmak için günü gününe yazdığı yazılara ve bu yazıları içine alan esere günlük denilmektedir (Topçuoğlu Ünal, 2021: 201).

Haber Metni Yazma: Haber metinleri 5N-1K “ne, nerede, ne zaman, nasıl, neden (niçin) ve kim” sorusuna göre oluştururlur. Bu sebeple haber metni yazarı bu altı sorunun cevabını verecek şekilde metni oluşturmalıdır (Topçuoğlu Ünal, 2021: 202).

Öykü/Masal/Hikâye tamamlama: Öykünün ilk cümlesini ya da cümlelerini vererek öğrencilerden anlamsal ilişki kurarak yeni bir öykü oluşturmaları istenir. Başı verilen bir öykünün sonunu tamamlama, sonu verilmeyen bir öykünün sonunu tamamlama, öykünün kahramanlarını değiştirme, iki öykü kahramanını buluşturma, öyküye yeni kahramanlar ekleme, öykünün geçtiği yeri değiştirme, öykünün geçtiği zamanı değiştirme, masalı günümüze uyarlama etkinlikleri düzenlenebilir (Deliveli, 2008: 181).

Öyküleyici Yazma: Olayları sıralı bir biçimde anlatabilmek yazma becerisinin önemli kazanımlarından biridir. Öyküleyici yazma becerisini geliştirmek için bir olayı anlatan resimlerden yararlanabilir (Yaylalı, 2008: 215).

Günlük Yazma: Sınıfça günlük tutmak için bir defter edinilir. Gönüllü öğrenciler, her günün sonunda (ya da sırayla her gün bir öğrenci) o gün sınıfta yapılanları günlüğe yazarlar (Karatekin, Durmuş, Işılak, 2005: 98).

Tebrik Kartı Yazma: Öğrencilerle birlikte bir kişiyi tebrik etmemizi gerektiren durumların neler olabileceği üzerine konuşulur. Bayram, doğum günü, sınıf geçme, yeni bir işe girme vb. tahtaya bir liste çıkarılır. Öğrenciler listeden bir konu seçerek istedikleri bir kişiye bir tebrik kartı yazarlar. Kartlar toplanırken en önce bitiren öğrenciden başlanarak sıra numarası verilir. Anlatım bozukluğu yapmadan, imla kurallarına uygun bir şekilde yazılan kartlar arasında en küçük numarayı alan kartı sahibi yarışmanın birincisi ilan edilir (Karatekin, Durmuş, Işılak, 2005: 80).

Tahmin ederek yazma yöntemi: Metin tamamlama etkinliğine benzeyen bu yöntemde öğrenciler okuduklarının ya da dinlediklerinin/izlediklerinin öncesine, gelişimine ya da sonucuna ilişkin tahminlerde bulunurlar. Öğrenciler okuduklarına ya da dinlediklerine ilişkin tahminlerini yazdıktan sonra metnin ilgili kısımları verilerek öğrencilere yaptıkları tahminleri değerlendirme imkânı tanır (Sevim, 2021: 581).

Eleştirel yazma: Öğrencilerin olay ve durumlara tarafsız bakabilme, yorum yapma, fikir ve çözüm üretme becerilerini geliştirmek amaçlanır. Herhangi bir olay, durum ve düşünce sınıfın gündemine alınarak tartışılır. Öğrenciler konu hakkındaki düşüncelerini tarafsız bir yaklaşımla olumlu ve olumsuz açılardan değerlendirdikleri bir metin yazarlar (Göçer, 2012: 234).

Rüyaları Yazma: Rüyalarla ilgili kayıtlar tutturmak, rüya yazma ile hikâye ve masallar arasındaki ilişkiyi öğrencilere sezdirmek gereklidir (Ayrancı ve Başkan, 2022: 271).

Bir metni kendi kelimelerini de kullanarak yeniden yazma: Okunan bir parçada geçen anahtar sözcüklerden, kalıp ifadelerden ve deneyimlerden de yararlanarak yeniden yazmak (Cemiloğlu, 2015: 176).

Afiş Hazırlama: Öğrenci gruplarından tanıtımını yapmaları gereken bir ürün için, bir turizm şirketine ilan/afiş hazırlamaları istenir. Öğrenciler turizm şirketi için satmayı düşündükleri malın ne olduğuna ve malı satmak için afişte bulunması gereken tanıtım metnini konuşarak hazırlarlar (Deliveli, 2018: 240).

Öğrencilerden üçerli gruplar oluşturulur. Her gruba, bir yardım kampanyasının tanıtımını yapacak reklamcılar olduklarını düşünmelerini ve bunun için afiş hazırlamaları gerektiği izah edilir. Kendi fikir ve çizimlerinin yanı sıra gazete ve dergilerden malzeme kullanılabilecekleri de söylenir. Sloganlarıyla konuyu özetledikleri ve düşündükleri reklam metinleriyle desteklemeleri önerilir. Sınıf tarafından en çok beğenilen 3 afiş, hazırlayan grubun isimleri de yazılarak sınıf panosuna asılır (Karatekin vd., 2005: 105).

Sunum çalışması: Anlatılanların kavraması ve kalıcılığının sağlanması için öğrenme ve öğretme sürecinde kullanılan bir teknik olması yanında süreç değerlendirme çalışmalarında da kullanabilmektedir. Sunum çalışmaları öğrencilerin anlama ve anlatma öğrenme alanlarına yönelik dil becerilerinin gelişmesi, onları bir topluluk karşısında konuşabilmeleri, grupla çalışma ve paylaşma duygusunu kazanmaları için sürekli yaptırılmalıdır (Göçer, 2012: 360).

Görsel İnceleme: Ünalın'a (2006) göre görselin tanınması ve görsellerin anlaşılması üç aşamada gerçekleşmektedir: Birincisi görsellerdeki ipuçlarından yola çıkarak tahminlerde bulunma, ikincisi görsellerdeki karşıt, ilginç ve birbirine uymayan durumları bulma, üçüncüsü de çeşitli teoriler geliştirerek görselleri anlamaktır. Bu etkinliği tamamlamak yani görselin tanınması ve anlaşılması görseli meydana getiren simgelerin doğru olarak çözümlenmesiyle mümkündür.

Resimleri Yorumlama: Bu etkinlikte öğrencilere görsel öğeleri yorumlama becerisi kazandırmak temel amaçtır. Bunun için de hikâye kitaplarındaki görseller yorumlatılır. Resimler veya görseller hikâye kahramanlarının duygularını, düşüncelerini okuyucuya aktarır. Görsellerin yorumlanması metnin anlaşılması için önemli bir hazırlık çalışması niteliği taşır (Köksal vd., 2006).

Fotoğraf Yorumlama: Sınıf beş gruba ayrılır. Slayt düzeninde hazırlanmış fotoğraflar sırasıyla gruplarca yorumlanır (Deliveli, 2018: 250).

Kodları çözme ve öğrenme: Çeşitli bilgilere karşılık gelen simgelerin öğrenciye simgelerden bilgiye ulaşmasını sağlayarak zihinsel bir sürece dahil edilmesidir.

Karikatürde İşlenen Konuya İlişkin Yazma/Söyleme: Söz içeren karikatürlerin yazıları kapatılarak karikatürün iletisine, konusuna uygun söz yazmaları istenir. Yazılan sözlerle sanatçının yazdığı karşılaştırılarak, ileti üzerine konuşmalar düzenlenir (Deliveli, 2018: 243).

Karikatürlerin İletisini Bulma/Çözümleme: Tepegözle yansıtılan ya da slaytta aktarılmış bir karikatürün (yazılı/yazısız) öğrencilere neler çağrıştırdığı, neler düşündürdüğü sorular ve ileti için öğrencilere süre verilir (Deliveli, 2018: 243).

Sözlük Kullanma: Öğrenenin bilmediği kelime, deyim ve atasözlerinin anlamlarını araştırma ve sözlük kullanımını özendirmeyi amaçlayan etkinliklerdir.

Karışık Harflerden Kelime Oluşturma: Bir kelime listesi hazırlanır ve bu kelimelerdeki harflerin sırası karıştırılır. Hazırlanan liste çalışma kâğıdı olarak çoğaltılır ve öğrencilere dağıtılır. O öğrencilerden söz varlıklarını ve söz dağarcıklarını kullanarak her bir kelimeyi doğru şekilde yazmaları istenir (Karatekin vd., 2005: 70).

Karşılaştırma: Konuşma eğitiminde karşılaştırmaya dayanan anlatımlar farklı şekilde yapılabilir. Örneğin öğrenciden 2 şehri coğrafya, nüfus, iklim, ulaşım yönlerinden; birden fazla spor dalını oynayan oyuncu sayısı, oynanan yer, kullanılan forma, araç yönlerinden; kendi kültürüyle Türk kültürünü adet, inanış, tören, yemek, milli ve yöresel giysiler gibi konularda karşılaştırmalı anlatımlar yapmasıdır (Arı, 2018: 289).

Kelime listeleme: Fikir veya duygu belirten kelimeler şemaya yerleştirilir (MEB, 2006).

Bulmaca: İpuçlarına dayanarak bulunan kavramın hazırlanmış her bir kutucukların ya da şeklin içine harflerin yazılmasıdır.

Robotu Yönet: Öğretmen, öğrencilerin dikkatini çekmek için robot taklidi yaparak sınıfa girer ve bir öğrenciye “Gel!” komutuyla yanına çağırır. Seçtiği

öğrenciden robot taklidi yapmasını ve verdiği “kalk, otur, gel, git, ağla...” gibi komutları yerine getirmesini ister. Sınıftaki diğer öğrencilerden robot taklidi yapan arkadaşlarına benzer komutlar vermelerini ister (YEE Öğretmen Kitabı, 2020: 42).

Soru-cevap yöntemi: Önceden hazırlanmış veya ders sırasında konunun gidişine göre anında formüle edilmiş değişik tipte soruların öğrenciler tarafından cevaplanması temeline dayalı bir yöntemdir (Cemiloğlu, 2015: 152).

Ben Kimim?: Bir öğrenci sınıfın dışına çıkar. Diğer öğrenciler, dışarı çıkan öğrenciye ünlü birinin ismini verirler. Daha sonra öğrenci içeri çağrılır. Öğrenci sınıfa “Türkiye’de mi yaşıyorum? Yaşlı mıyım?” gibi evet-hayır sorularıyla, kendisinin kim olduğunu bulmaya çalışır. Tüm öğrencilerin katılımı açısından “Kim bu adam?” adlı oyun daha çekici kabul edilebilir. Ama pratik yapmada çekingen davranan öğrencilerin konuşturulması açısından yararlı bir oyun olarak oynatılabilir (Kurudayıoğlu, 2002: 305).

İsim-Şehir-Bitki Oyunu: Öğrenciler kağıtlarını isim, hayvan, bitki, eşya, meyve, şehir ve ülkeden oluşan bir tabela çizerler daha sonra öğretmen bir ses söyler ve öğrenciler o sesle başlayan ve o gruba giren birer tane sözcüğü bulmaya çalışırlar. Her doğru sözcüğe 10 puan verilirken birden fazla grubun yazdığı sözcüklere 5 puan verilir. Bu oyun bireysel olarak oynandığı gibi gruplar halinde de oynanabilir (Aktaş ve İşigüzel, 2013: 121).

Tekerleme Söyleme: Tekerlemeler önce öğretmen tarafından vurgu, tonlama vb. söyleyiş ilkelerine dikkat ederek seslendirilir. Sonra öğrencilerden söyleyiş ilkelerini göz önünde bulundurarak söylemeleri istenir. Çalışmalarda belirlenen sayıda tekerlemeyi, belirli bir sürede duraksamadan, dili sürçmeden söylemeyi başaran öğrencilere pekiştireç verilir (Sever vd., 2008: 97)

Kulaktan Kulağa: Bu oyunda sıranın en başında oturan öğrencinin kulağına diğerlerinin duyamayacağı şekilde bir cümle söylenir. Öğrenci cümleyi aynı şekilde yanındaki arkadaşının kulağına fısıldar ve cümlenin kulaktan kulağa en sona kadar büyük bir ihtimalle de değişmiş olarak komik bir biçimde gelir. Bu aşama sonunda sondan başa doğru öğrenciler kendi ilettikleri cümleleri yüksek sesle söylerler. İlk hatanın kimin tarafından yapılmış olduğu bulunduğu anda sıranın en sonuna geçer. Bu oyun öğrencilerin dinleme-anlama ve konuşma-

anlatma becerilerini artırmaya yönelik bir aktivite olarak kullanılabilir (Kurudayıoğlu, 2002: 306).

Körebe oyunu: Öğrencilerden biri sınıfın dışına çıkartılır ve gözleri bağlanır. Gözleri bağlandıktan sonra öğrenci sınıfa getirilir ve diğer öğrencilerin saklandıkları bir objeyi tarif ve bulmaya çalışır. Bu oyunun amacı emir tümcelerini kavrayarak, herhangi bir yeri güzelce tarif edebilmektir. Öğrencilere belirli bazı kalıplar ezberletilerek, oyun akıcı hale getirilir. Bu oyunla öğrencinin öğrendiği sözcükleri tümce içinde doğru olarak kullanabilme, düzgün telaffuz etme ve tümceyi anlama becerisi kazandırılır (Aktaş ve İşigüzel, 2013: 187).

Kelime tahmin etme: İkili gruplar oluşturulur, gruplara canlandıracaklar kelimeler verilir. Örneğin gruptaki bir öğrenci kalem, kitap, kâğıt kelimelerini söz kullanmaksızın canlandırırken diğeri de kelimenin ne olduğunu bulmaya çalışır (Deliveli, 2008: 179-180).

F. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Kapsamındaki Kazanımlar

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metninde yabancı dil öğrenenlerin bir dili iletişim kurmada kullanabilmek için neleri bilmeleri ve bu dilde yetkinlik kazanmak için hangi bilgi ve yeteneklerini geliştirmeleri gerektiğini kapsamlı bir şekilde açıklamaktadır. Bu açıklamalar aynı zamanda dillerin kurulmuş olduğu kültür bağlamını da içine alır. Başvuru metni aynı zamanda yabancı dil öğrenenlerin gerçekleştireceği ilerlemenin, öğrenmenin her aşamasında ve yaşam boyu öğrenme temeliyle ölçülebilmesini sağlayan dil yeterlilik düzeylerini de tanımlamaktadır. Başvuru metni, hedef, içerik ve yöntemlerin kesin tanımları için ortak bir temel ortaya koyarak dersler, ders kapsamı ve özelliklerin şeffaflığını sağlayarak iletişim engellerinin en aza indirilmesi amaçlar. Bireylerin kendi çabalarıyla ya da dil kurumları tarafın yabancı dil öğreniminde rehberdir. Bu metinde dil öğretimi temel, orta ve yüksek seviyelere ayrılmıştır. Seviyeler dört temel dil becerisi olan dinleme, okuma, yazma ve konuşma olarak ayrılıp her seviyeye uygun kazanımlar sıralanmıştır. Bu kazanımlara ve seviyelere uygun programlar, sınavlar ve ders kitapları hazırlanmıştır. Bu sayede yabancı dil öğretimi veren TÖMER ve DİLMER kurumlarından eğitim alan bireyler arasındaki farklar azaltılmış olur. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni sayesinde öğrenci ne öğreneceğini, hangi seviyede olduğunu görebilir ve dil

öğrenimini takip edebilir. Öğretmen ise hangi seviyede ne öğreteceği bu metinden anlayabilir ve Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni çerçevesine uygun ders içi alıştırmalar ve uygulamalar yapmasını olanak sağlar. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni kapsamında aşağıdaki gibi belirli kazanımları barındıran kategoriler oluşturulmuştur (Telc., 2013: 28). Bu kapsamda;

A1 Düzeyinde: *“Sıradan ve gündelik değişlerle somut gereksinimleri karşılamayı hedefleyen son derece yalın ifadeleri anlayabilir ve kullanabilir. Kendini veya bir başkasını tanıtabilir ve bir kişiye, kendisiyle ilgili sorular –Örneğin oturduğu yer, ilişkileri, sahip olduğu şeyler, vb. üzerine– aynı türden sorulara yanıt verebilir. Eğer kendisiyle konuşan kişi yavaş yavaş ve tane tane kendisine yardımcı olacak biçimde konuşuyorsa basit bir biçimde iletişim kurabilir.*

A2 Düzeyinde: *”Tek cümleleri ve doğrudan öncelik alanlarıyla (söz gelimi yalın ve kişisel bilgiler ve aile bilgileri, alışverişler, yakın çevre, iş) ilişkili olarak sıklıkla kullanılan deyimleri anlayabilir. Bildik ve alışlagelen konular üzerinde yalnızca yalın ve dolaysız bilgi alışverişini gerektiren basit ve bildik etkinlikler çerçevesinde iletişim kurabilir. Eğitimini, dolaysız çevresini yalın yollardan betimleyebilir ve dolaysız gereksinimlerine denk düşen konuları anlatabilir.*

B1 Düzeyinde: *”Açık ve standart bir dil kullanıldığında ve iş, okul, eğlence, vd. bildik şeyler söz konusu ana konuları anlayabilir. Erek dilin konuşulduğu bir bölgeye yapılan yolculuk sırasında karşılaşılan durumların çoğunda sorunların altından kalkabilir. Bildik ve ilgi alanına giren konular üzerine yalın ve tutarlı bir söylem üretebilir. Bir olayı, bir deneyimi ya da bir düşü anlatabilir, bir beklentiye betimleyebilir ve bir projeye veya bir düşünceye ilişkin gerekçeler ya da açıklamaları kısaca dile getirebilir.*

B2 Düzeyinde: *”Uzmanlık alanına ilişkin teknik bir tartışma da dahil olmak üzere karmaşık bir metin içindeki somut ya da soyut konuların özünü anlayabilir. Doğal bir konuşucuyla ne kendisi ne de karşısındaki için bir gerilim içermeyen bir konuşma türünden durumlarda belli bir doğallık ve rahatlık derecesiyle iletişim kurabilir. Geniş bir konu dizisi içinde kendini açık ve ayrıntılı bir biçimde dile getirebilir, güncel bir konuya ilişkin görüş bildirebilir ve farklı olasılıkların avantaj ve sakıncalarını sergileyebilir.*

C1 Düzeyinde: "Uzun ve zorlu metinlerden oluşan geniş bir basamağı anlayabilir ve örtük anlamları kavrayabilir. Sözcüklerini uzun uzadıya aramak zorunda olmaksızın doğal ve akıcı bir biçimde kendini ifade edebilir. Toplumsal, mesleki ya da akademik yaşamı içinde dilini esnek ve etkin bir biçimde kullanabilir. Karmaşık konularda açık ve dizgeli bir biçimde kendini anlatabilir ve düzenleme, ekleme ve söylem bağdaşıklığı gereçleri üzerindeki denetim gücünü gösterebilir." kazanımlardan oluşmaktadır.

III. YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde; araştırmanın modeli, veri toplama aracı, verilerin analizi açıklanmıştır.

A. Araştırmanın Deseni

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi (belgesel tarama) kullanılmıştır. Doküman analizi belli bir amaca dönük olarak kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerini kapsamaktadır (Karasar, 2005). Tüm dil eğitimi araç ve gereçlerinde olduğu gibi yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de kullanılan araç ve materyallerinin uluslararası standartları taşıması esastır. Bu çalışmada yabancılara Türkçe öğretimi alanında kullanılan Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti, Yeni Hitit Seti ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Seti A1, A2, B1, B2, C1 düzeyi ders kitabının tüm üniteleri ve ünite içindeki etkinlikler dinleme, okuma, konuşma, yazma, dinleme/izleme, dil bilgisi, kelime bilgisi, görsel okuma, görsel sunu becerisi ve eğitsel oyun açısından ele alınmıştır; her bir etkinlik karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

B. İncelenen Dokümanlar

Araştırmanın veri kaynaklarını yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için temel, orta ve yüksek seviyede (A1, A2, B1, B2, C1) hazırlanmış aşağıda adları belirtilen ders ve öğretmen kitaplarından oluşturmaktadır:

Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe A1-A2, B1, B2, C1 Ders Kitabı,

Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe A1, A2, B1, B2, C1 Ders Kitapları,

Yedi İklim Yabancılar İçin Türkçe A1, A2, B1, B2, C1 Ders Kitapları,

Yedi İklim Yabancılar İçin Türkçe A1, A2, B1, B2, C1 Öğretmen Kitaplarının.

C. Verilerin Toplama Araçları

Araştırmanın verilerini A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerinde yabancılar için Türkçe öğretimi ders kitaplarında hangi öğrenme alanlarında hangi etkinliklerin kullanıldığının, bunların kullanım sıklığının, yaygınlığının ne olduğunun ve seviyelere dağılımının nasıl olduğunun ortaya konması amacıyla yapılan incelemede doküman analizi benimsenmiştir.

A1-C1 seviyesindeki YH, Yİ ve YEE ders kitaplarında yer alan etkinlik türlerine yönelik veriler, ders kitaplarını oluşturan hazırlık çalışması, okuma, dinleme, konuşma, yazma metinleri, metin altı soruları ve dil bilgisi alıştırmaları gibi ders kitaplarında var olan ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yer alan bölümlerin incelenmesinden elde edilmiştir.

Türkçe ders kitaplarında etkinliklerin inceleneceği bölümlerin seçilmesinde, yabancı dil olarak Türkçe alanında becerilerin hangi yollarla gerçekleştiği ve bu konuda uzmanların görüşleri belirleyici olmuştur. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler beceri edinimlerini ders kitaplarında yer alan ve öğretime dâhil edilen tüm etkinliklerle öğrenebilmektedir. Bunda bir beceri ya da birden fazla öğrenme alanı kapsamında öğretilmesi dil seviyelerine göre hedeflenen kazanımlar öğrencilere hazırlık çalışması; okuma, dinleme, konuşma, yazma metinleri ya da dil bilgisi alıştırmaları gibi farklı yollarla kazandırılmasının amaçlanmış olmasının da payı vardır.

Yabancı dil öğretiminde öğrenme alanlarının aynı tür etkinliklerle kazandırılması mümkün değildir ki özellikle temel seviyede (A1-A2) görsel okuma, dinleme/izleme, eğitsel oyun ve yazma alanlarında farklı ders kitabında videolog, bulmaca, beyin fırtınası gibi etkinliklerle de beceriler kazandırılmaktadır. Orta seviye (B1-B2) ve ileri (C1-C2) seviye ders kitaplarında ise sunum hazırlama, tiyatro oyunu yazma, film eleştirisi yazma, sempozyum canlandırma gibi etkinlik türlerinin farklı ders kitaplarında var olduğu fark edilmektedir.

D. Verilerin Toplanması

Yabancılar için Türkçe ders kitaplarında yer alan etkinliklerin dil seviyelerine göre hedeflenen kazanımların kazandırılması amacıyla yapılan incelemede ilk olarak Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe seti ders kitabı, Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe seti ve Yedi İklim Türkçe öğretim setlerinin A1, A2, B1, B2 ve C1 seviye ders kitaplarına ulaşılmıştır. Ardından ders kitaplarında yer alan etkinlikler ve öğrenme alanları araştırma kapsamına dâhil edilen bölümler bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

Bu süreçte üç yayının yönergeli olan tüm etkinlikler yer aldığı seviye, ünite, sayfa sayısı, öğrenme alanı ve etkinlik tür adlarıyla birlikte bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Böylece yabancılar için Türkçe ders kitaplarına yönelik bir etkinlik havuzuna ulaşılmıştır.

Elde edilen verilerin kaydedilmesinde ve analizinde yararlanmak üzere verilere yönelik dosyalar oluşturulmuştur. Bu süreçte öncelikle Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe seti ders kitabı, Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe seti ve Yedi İklim Türkçe öğretim setlerinin olarak üç dosya oluşturulup her bir dosya A1, A2, B1, B2 ve C1 seviyelerine ayrılmıştır.

Sonrasında ise üç yayının her birini seviyelere ayırıp ve öğrenme alanlarındaki etkinlik türleri ve kullanım sıklıkları; her bir öğrenme alanını üç yayının her bir seviyesindeki etkinlik türleri ve kullanım sıklıkları; tüm etkinlik türleri seviye ve yayınlarla birlikte kullanım sıklıkları tek bir çizelgede tablolatırılmıştır.

Bu süreçte YEE Ders kitabı setini incelerken adı konulamamış bazı etkinlik türleri YEE öğretmen kitabında yer aldığı için verilere dahil edilmiştir.

E. Verilerin Analizi

Tez çalışmasının doküman analizi yöntemiyle öğrenme alanlarındaki etkinliklerin kullanım sıklığını, farklılıkların ve türlerinin ne olduğunu ortaya koymak amacıyla bu yaklaşım benimsenmiştir.

YEE Türkçe Öğretim Seti A1, A2, B1, B2, C1 ders kitabı, YH Türkçe Öğretim seti A1, A2, B1, B2, C1 ders kitabı ve Yİ Türkçe Öğretim seti A1, A2,

B1, B2, C1 ders kitabı bünyesinde yer alan ünitelerin öğrenme alanlarına, etkinlik türlerine ve seviyelerine göre doküman analizi yöntemi ile incelenmiştir.

Öğrencilerin dil edinimi ve öğrenme süreçleriyle doğrudan ilgili olan yönergelerin, öğretmenlerin belirlediği etkinlikleri ve ders kitaplarındaki etkinlikleri yaptırarak dili öğrenebileceğini vurgulanmıştır (Telc., 2013: 136). Bu ifadeden yola çıkarak ders kitaplarındaki her yönerge bir etkinlik olarak kabul edilmiştir. Yönergesi olmayan etkinlikler bu yüzden verilerin içine dahil edilmemiştir. Ayrıca ders kitaplarında kullanılan yöntemler, teknikler ise etkinlik başlığı adı altında toplanmıştır.

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni kapsamında yer alan betimlemeli şemayı, dikey boyutta incelendiğinde öğrenme alanlarının tabloda karşılığı olduğu belirtilmiştir (Telc., 2013, 12-13). Betimlenen şemada her dil seviyesinde yer alan kazanımların etkinlikler yoluyla dilin öğretilmesi, öğrenme alanıyla etkinliklerin iç içe olduğu söylenebilir. Böylelikle dört temel dil becerisinin dışında kalan kelime bilgisi, dil bilgisi, dinleme/izleme, görsel okuma, görsel sunu ve eğitsel oyun öğrenme alanında yer alabilir. Bu ifadeden yola çıkılarak on tane öğrenme alanı kategorize edilip etkinlikler ayrıştırılmıştır.

IV. BULGULAR VE YORUMLAR

Çalışmanın bu bölümünde, veri toplama yöntemi ile elde edilen bulgular ve yorumlar yer almaktadır. Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti, Yeni Hitit Seti ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Seti A1, A2, B1, B2, C1 düzeyi ders kitaplarındaki dinleme, okuma, konuşma, yazma, dinleme/izleme, dil bilgisi, kelime bilgisi, görsel okuma, görsel sunu becerisi ve diğer değerlendirme ölçütleri etkinlikler kapsamında karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan üç yayının A1, A2, B1, B2, C1 düzeyi ders kitabının tüm üniteleri ve ünite içindeki etkinlikler dinleme, okuma, konuşma, yazma, dinleme/izleme, dil bilgisi, kelime bilgisi, görsel okuma, görsel sunu becerisi ve alanlarında etkinliklerin kullanım sıklıkları tespit edilip tablolaştırılmıştır.

Yİ A1, A2, B1, B2, C1 düzeyi ders kitapları 6 üniteden; YH A1, A2, B2, C1 düzeyi ders kitapları 6 ünite, B1 düzeyi 12 üniteden; YEE A1, A2, B1, B2, C1 düzeyi ders kitapları 8 üniteden oluşmaktadır.

YH ve YEE Öğretmen kitaplarında yönergelerde ders olmayan farklı etkinliklerin yer aldığı tespit edilmiştir. Fakat verilerin içine bu etkinlikler dahil edilmemiştir.

A. YH, Yİ, YEE DERS KİTAPLARININ A1, A2, B1, B2, C1 DÜZEYLERİNİN TÜM ÖĞRENME ALANLARI KAPSAMINDA İNCELENMESİ

Bu çalışmada incelenen ilgili setlerin ders kitaplarında yer alan alıştırmaların öğrenme alanlarına göre dağılımları karşılaştırmalı olarak incelenmiş ve tespitlere ulaşılmıştır. İlgili yayınların A1, A2, B1, B2, C1 düzeylerindeki ders kitaplarının tüm öğrenme alanlarına yönelik etkinlik sayılarına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Çizelge 1. YH, Yİ, YEE tüm seviyelerinin tüm öğrenme alanları kapsamında İncelenmesi

	Dinlem e	Konuşm a	Okum a	Yazm a	Görsel okum a	Dil Bilgis i	Kelim e bilgisi	Eğitic i Oyun	Dinlem e /izleme	Görse l Sunu	Topla m
YH(A1-A2)	70	47	75	58	38	97	21	2	-	-	408
YH(B1)	41	34	66	42	7	73	37	-	-	-	300
YH(B2-C1)	44	37	46	40	-	63	36	-	-	-	265
Toplam	155	118	187	140	45	232	94	2	-	-	
Yİ(A1)	36	54	28	43	39	62	30	5	17	-	314
Yİ(A2)	29	71	29	25	22	58	6	6	22	-	268
Yİ(B1)	32	78	36	29	13	71	14	4	14	-	291
Yİ(B2)	34	67	41	24	5	56	12	1	17	1	257
Yİ(C1)	35	53	49	28	8	76	11	1	15	5	276
Toplam	166	323	138	149	87	323	103	17	-	6	
YEE(A1)	37	43	64	33	73	68	28	1	-	-	347
)											
YEE(A2)	35	38	84	55	37	52	11	1	-	-	313
)											
YEE(B1)	29	35	77	43	33	58	11	1	-	-	287
)											
YEE(B2)	34	38	65	45	26	54	24	2	-	1	288
)											
YEE(C1)	39	37	76	33	7	10	19	-	-	5	221
)											
Toplam	174	191	366	209	176	184	93	5	-	6	

Çizelge 1'e göre YH A1, A2, B1, B2, C1 düzeyi ders kitaplarında Dinleme/İzleme ve Görsel Sunu öğrenme alanına yönelik etkinliğe yer verilmediği görülmektedir.

A1, A2, B1, B2, C1 düzeyi ders kitaplarında 4 temel dil becerisi bakımından incelendiğinde YH ve YEE okuma becerisine, Yİ konuşma becerisine yönelik en çok etkinliğin kullanıldığı tespit edilmiştir.

YEE A1, A2, B1, B2, C1 düzeyi ders kitapları 52 ülkede 62 şubede; YH A1, A2, B1, B2, C1 düzeyi ders kitapları AÜ TÖMER'de; Yİ A1, A2, B1, B2, C1 düzeyi ders kitapları İstanbul Üniversitesi ve özel dil kurumlarında kullanılmaktadır. Dil öğrenen kitlenin çeşitliliği en çok Yunus Emre Enstitüsü bünyesinde. Bu çeşitlilik ana dillerindeki alfabe farklılıklarını da doğurmaktadır. Alfabe farklılıklarından dolayı Türkçe öğrenmede zorluk çekilmesinin önüne geçmek adına okuma becerisinde etkinlikler fazla verilmiş olabilir. Ayrıca Yunus Emre Enstitüsü'nde çevrimiçi dersler yapılmaktadır. Derslerin online yapılması sebebiyle öğrencilerin dil pratiği yapma alanı ve dile maruz kalma durumu olmayabilir. Bu nedenle de etkinlik sayılarındaki farklılıklar açıklanabilir. Yİ konuşma becerisini yönelik etkinliklerin ağırlık verilme sebebi Türkçe öğrenmek isteyen yabancı öğrencilerin her yerde kolayca ve uygun fiyatta

bulabileceği; kendi çabasıyla dil öğrenebileceği; günlük hayatta Türkçe öğrenmek amacıyla edinebileceği Yabancılar için Türkçe ders kitabı seti olması söylenebilir.

A1, A2, B1, B2, C1 düzeyi ders kitaplarında 4 temel dil becerisi bakımından incelendiğinde en az YH konuşma becerisine, Yİ okuma becerisine ve YEE dinleme becerisine yönelik etkinlikler verildiği saptanmıştır.

YH A1, A2, B1, B2, C1 düzeyi ders kitaplarında Görsel Okuma becerisine yönelik etkinliklerin diğer yayınlara göre en az olduğu görülmektedir.

YEE A1, A2, B1, B2, C1 düzeyi ders kitaplarında Dinleme/İzleme öğrenme alanına yönelik etkinliğin olmadığı saptanmıştır.

YEE B2, C1 ve Yİ B2, C1 düzeyi ders kitaplarında Görsel Sunu öğrenme alanına yönelik toplam 6 etkinlik kullanıldığı tespit edilmiştir.

Yİ yayını diğer iki yayına göre Eğitsel Oyun alanında en çok etkinliğe yer veren yayın olarak görülmektedir.

YEE A1, A2, B1, B2, C1 düzeyi ders kitaplarında konuşma ve dil bilgisi alanında aynı sayıda etkinliğin olduğu saptanmıştır. Ayrıca diğer kitap setlerine bakıldığında bu iki öğrenme alanında en fazla etkinlik toplamı olan tek yayın olarak görülmektedir.

Kelime bilgisi alanında toplam etkinlik sayısına bakıldığında en fazla Yİ yayınına ait olduğu görülmektedir.

YH ve YEE ders kitaplarının tüm seviyelerindeki etkinliklerin toplamı neredeyse aynı olduğu tespit edilmiştir.

Yİ yayını diğer iki yayına göre dil bilgisi alanında en fazla etkinlik toplamına sahiptir.

YEE A1, A2, B1, B2, C1 düzeyi ders kitaplarında Görsel Okuma alanına yönelik etkinliklerin diğer yayınlara göre fazla olduğu görülmektedir. Diğer setlere göre görsel algıya daha çok hitap ettiği söylenebilir. Görsel algıya hitap eden bilginin diğer beceri alanlarına göre daha kalıcılığı arttırdığı bilinmektedir.

YH A1, A2, B1, B2, C1 düzeyi ders kitaplarında Görsel Okuma öğrenme alanına yönelik etkinliklerin diğer yayınlara göre en az olduğu görülmektedir.

YEE ve YH A1, A2, B1, B2, C1 düzeyi ders kitaplarında dört temel dil becerisi arasında en çok okuma becerisi mevcuttur.

1. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının A1 seviyesinde tüm öğrenme alanları Kapsamında İncelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen A1 seviyesindeki ilgili yayınların ünitelere ve tüm öğrenme alanlarına göre etkinlik sayılarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 2. YH A1 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi

	Dinleme	Konuşma	Okuma	Yazma	Görsel Okuma	Dil Bilgisi	Kelime Bilgisi	Eğitsel Oyun	Dinleme/ İzleme	Görsel Sunu
1. Ünite	16	7	5	7	5	9	3	-	-	-
2. Ünite	5	3	3	6	2	11	1	-	-	-
3. Ünite	4	2	4	6	6	8	-	-	-	-
4. Ünite	3	4	10	5	2	10	1	-	-	-
5. Ünite	4	5	8	6	6	5	3	-	-	-
6. Ünite	4	3	5	6	3	5	1	2	-	-
Toplam	36	24	35	36	24	48	9	2	0	0

Çizelge 2'ye göre YH setinin A1 düzeyindeki ders kitabında dört temel dil becerisinin ünite bazında dağılımına bakıldığında en az alıştırmaya konuşma becerisi alanında yer verildiği görülmektedir.

Dört temel dil becerisini diğer öğrenme alanlarını dahil ettiğimizde ise eğitsel oyun alanında en az etkinliğin olduğu görülmektedir.

Dinleme ve yazma becerilerinde kullanılan etkinlik sayılarının aynı olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca konuşma ve görsel okuma becerilerinde kullanılan etkinlik sayılarının da aynı olduğu saptanmıştır.

Bu sette en fazla etkinliğin dil bilgisi alanında olduğu saptanmaktadır.

YH Ders kitabında dinleme/izleme ve görsel sunu öğrenme alanında hiçbir etkinliğe rastlanmamıştır.

Ünitelerdeki etkinliklerin dağılımına bakıldığında etkinlik sayılarında dengesizlik görülmektedir. Bazı öğrenme alanlarında etkinliklerin az olması öğrencinin pratik yapmasını olumsuz etkileyebilir. Bu pratik eksikliğini öğrenen kendi çabalarıyla tamamlamak isteyebilir. Bu durumda yanlış öğrenmelere ve kur atlamada zorluk yaşanmasına neden olabilir.

Öğrenme alanlarındaki etkinlik sayılarındaki uç farklılıklar beceriler arasındaki öğrenme düzeyinin farklı olmasına neden olabilir. Örneğin yabancılar

Türkçe öğretiminde her dil becerisine ayrı sınav yapılmaktadır. Herhangi becerinin öğrenciye az kazandırılması beceri alanında daha az not almasına ya da kur tekrarına yol açabilir.

Tüm öğrenme alanları birbiriyle iç içedir.

Konuşma becerisinin eksik verilmesi ya da az verilmesi diğer becerileri olumsuz olarak etkileyebilir.

Çizelge 3. Yİ A1 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi

	Dinleme	Konuşma	Okuma	Yazma	Görsel Okuma	Dil Bilgisi	Kelime Bilgisi	Eğitsel Oyun	Dinleme/İzleme	Görsel Sunu
1. Ünite	13	7	1	11	11	8	14	1	2	-
2. Ünite	3	8	4	10	10	10	7	-	2	-
3. Ünite	4	12	5	8	5	11	2	1	3	-
4. Ünite	5	6	9	6	5	11	1	1	3	-
5. Ünite	6	12	6	5	4	12	2	1	3	-
6. Ünite	5	9	3	3	4	10	4	1	4	-
Toplam	36	54	28	43	39	62	30	5	17	0

Çizelge 3'e göre YH setinin A1 düzeyindeki ders kitabında dört temel dil becerisi alanında en az alıştırmaya okuma becerisi alanında yer verildiği görülmektedir.

Diğer öğrenme alanlarından görsel sunu becerisinde hiçbir etkinliğe yer verilmediği görülmektedir.

Tüm öğrenme alanlarında en çok dil bilgisi alanında etkinlik verilmiştir.

Dört temel dil becerisi bakımında incelendiğinde ise en çok konuşma becerisi alanında etkinlik verilmiştir.

Etkinliklerin ünitelere göre dağılımını incelediğimizde ise eğitsel oyun alanında etkinlik dağılımının eşit olduğu ve diğer alanlarda farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Çizelge 4. YEE A1 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi

	Dinleme	Konuşma	Okuma	Yazma	Görsel okuma	Dil Bilgisi	Kelime Bilgisi	Eğitsel Oyun	Dinleme/İzleme	Görsel Sunu
1. Ünite	9	8	9	6	9	15	2	-	-	-
2. Ünite	3	5	4	7	6	11	4	1	-	-
3. Ünite	3	4	8	4	12	13	8	-	-	-
4. Ünite	9	6	12	5	6	7	2	-	-	1
5. Ünite	3	8	11	5	10	8	5	-	-	-
6. Ünite	4	3	5	6	6	5	3	-	-	-
7. Ünite	2	4	5	6	8	7	2	-	-	-
8. Ünite	4	5	10	4	3	2	2	-	-	-
Toplam	37	43	64	43	73	68	28	1	0	1

Çizelge 4'e göre eğitsel oyun ve görsel sunu alanlarında en az etkinlik sayısına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Dört temel dil becerisinden en fazla okuma becerisi; en az dinleme becerisi alanında etkinlik bulunmaktadır.

Tüm öğrenme alanlarındaki etkinliklere bakıldığında görsel okuma alanında en fazla etkinliğin olduğu görülmektedir.

Temel düzeyde dinleme etkinliklerinin diğer alanlara göre az olması diğer alanların kazandırılmasında olumsuz etkileyecektir. Çünkü dilde ilk öğrenmeler dinleme yoluyla gerçekleşir ve diğer beceriler onu takip eder. Bu durum dil öğrenimini zorlaştırabilir. Ayrıca

Dinleme/izleme öğrenme alanında hiçbir etkinliğe rastlanmamıştır. Dinlemedeki açığı dinleme/izleme etkinlikleriyle kapatılabildi.

YEE ders kitabının A1 seviyesinde dinleme becerisinin kazandırılmasında diğer becerilere göre zayıf kaldığı söylenebilir.

Etkinliklerin ünitelere göre dağılımını incelediğimizde ise tüm öğrenme alanlarının etkinlik dağılımının eşit olmadığı olduğu görülmektedir.

a. Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının A1 seviyesinde tüm öğrenme alanları kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen A1 seviyesindeki ilgili yayınların ünitelere ve tüm öğrenme alanlarına göre etkinlik tür ve sayılarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 5. YH, Yİ, YEE A1 Tüm Öğrenme Alanı Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi

Etkinlik Adları	YH A1	Yİ A1	YEE A1
Boşluk doldurma	81	69	69
Doğru-yanlış	7	10	6
Var-yok	1	5	3
Sıralama	5	6	5
İşaretleme	16	7	6
Dinleme tekrar etme	2	8	7
Cümle tamamlama	3	10	7
Cümle oluşturma	1	5	9
Diyologun eksik cümlesini tamamlama	1	1	2
Başlık bulma	2	1	-
Tanıma uygun görseli bulma	1	-	-
Tablo doldurma	4	8	2
Dikte	2	8	1
Bilgi düzeltme	3	3	-
Yeniden yazma	2	1	3
Güdümlü yazma	2	5	6
Güdümlü konuşma	4	13	12
Sesli okuma	2	-	37
Sessiz okuma	-	-	5
Metne dayalı sorular	3	5	28
Çoktan seçmeli sorular	-	7	9
Yanlışın altını/üstünü çizme	5	7	-
Eşleme	15	30	20
Eşleştirme	3	3	3
Form doldurma	-	5	-
Özgeçmiş formu doldurma	2	-	-
Anket doldurma	-	1	1
Kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma	3	1	2
Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma	-	3	4
Diyalog canlandırma	3	1	18
Diyalog oluşturma	2	3	5
Kısa cevaplı soru oluşturma	6	4	-
Kısa cevaplı sorular	5	1	1
Gözlem soruları	1	4	-
Seçici dinleme yöntemi	-	-	4
Yorumlama	1	-	1
Öyküleyici anlatım	1	-	-
Betimleyici konuşma	2	3	2
Hazırlıksız konuşma	-	13	2
Karşılaştırma	-	2	-
Görüntüleme ve yansıma sorularıyla konuşma	-	-	1
Videolog	-	6	-
Tahminde bulunma	1	1	-
Kapalı uçlu sorular	1	9	-
Tartışma yöntemi	-	-	12

Çizelge 5.(devamı) YH, Yİ, YEE A1 Tüm Öğrenme Alanı Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi

Etkinlik Adları	YH A1	Yİ A1	YEE A1
Rol yapma yöntemi	-	-	1
Kavramın düşündürdüklerini anlatma	-	-	1
Açıklama	1	-	-
Söz korosu yöntemi	-	-	1
Okuma tiyatrosu yöntemi	-	-	2
Seçici okuma yöntemi	-	-	1
Beyin fırtınası tekniği	-	-	1
Betimleyici yazma	7	1	4
Dilek ve şikâyet yazma	1	-	-
Yaratıcı yazma	1	-	-
Öyküleyici yazma	1	-	-
Zarf yazma	-	-	1
Günlük yazma	-	-	1
Diyalog yazma	-	3	1
Tebrik kartı yazma	-	-	1
Haber yazma	-	-	1
Kutlama kartı yazma	-	-	1
Tahmin ederek yazma yöntemi	-	-	1
Yanlış çözümüleme tekniği	-	1	-
Elektronik posta yazma	-	1	-
Harita/kroki inceleme	3	2	1
Tablo/grafik inceleme	2	1	1
Görsel inceleme	14	36	47
Resimleri yorumlama	1	-	-
Fotoğraf yorumlama	1	3	2
Görsele dayalı sorular	-	1	1
Kodları çözme ve öğrenme	-	-	2
Karikatürde işlenen konuyla ilişkin yazma/ söyleme	-	-	3
Kelime kartı	2	1	3
Sözlükten kelime bulma	-	4	-
Karışık harflerden kelime oluşturma	1	1	-
Gruplandırma	-	1	-
Listeleme	-	1	-
Bulmaca	1	3	-
Robotu yönet	-	-	1
Şişe çevirme	-	-	1
Oyun	-	3	-
Toplam etkinlik türünün sayısı:	48	53	56

Çizelge 5'e göre boşluk doldurma, eşleme, var-yok, dinleme tekrar etme, cümle tamamlama, cümle oluşturma, diyalogun eksik cümlesini tamamlama, görsel inceleme, işaretleme, tablo doldurma, dikte, yeniden yazma, güdümlü konuşma, güdümlü yazma, sıralama, doğru-yanlış, fotoğraf yorumlama,

harita/kroki inceleme, tablo/grafik inceleme, metne dayalı sorular, eşleştirme, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma, diyalog canlandırma, diyalog oluşturma, kısa cevaplı sorular ve betimleyici konuşma etkinliklerinin her üç yayında da kullanıldığı tespit edilmiştir.

Üç yayının A1 seviyesindeki tüm öğrenme alanlarında en az etkinlik türünün YH; en fazla etkinlik türünün YEE ders kitaplarında olduğu tespit edilmiştir.

YH ders kitabında boşluk doldurma, doğru-yanlış, var-yok, sıralama, işaretleme, dinleme tekrar etme, cümle tamamlama, cümle oluşturma, diyalogun eksik cümlesini tamamlama, başlık bulma, tanıma uygun görseli bulma, tablo doldurma, dikte, bilgi düzeltme, yeniden yazma, güdümlü yazma, güdümlü konuşma, sesli okuma, metne dayalı sorular, yanlışın altını/üstünü çizme, eşleme, eşleştirme, özgeçmiş formu doldurma, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma, diyalog canlandırma, diyalog oluşturma, kısa cevaplı soru oluşturma, kısaca cevaplı sorular, gözlem soruları, yorumlama, öyküleyici anlatım, betimleyici konuşma, tahminde bulunma, kapalı uçlu sorular, açıklama, betimleyici yazma, dilek ve şikâyet yazma, yaratıcı yazma, öyküleyici yazma, harita/kroki inceleme, tablo/grafik inceleme, görsel inceleme, resimleri yorumlama, fotoğraf yorumlama, kelime kartı, karışık harflerden kelime oluşturma ve bulmaca etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında boşluk doldurma, doğru-yanlış, var-yok, sıralama, işaretleme, dinleme tekrar etme, cümle tamamlama, cümle oluşturma, diyalogun eksik cümlesini tamamlama, başlık bulma, tablo doldurma, dikte, bilgi düzeltme, yeniden yazma, güdümlü yazma, güdümlü konuşma, metne dayalı sorular, çoktan seçmeli sorular, yanlışın altını/üstünü çizme, eşleme, eşleştirme, form doldurma, anket doldurma, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, diyalog canlandırma, diyalog oluşturma, kısa cevaplı soru oluşturma, kısa cevaplı sorular, gözlem soruları, betimleyici konuşma, hazırlıksız konuşma, karşılaştırma, videolog, tahminde bulunma, kapalı uçlu sorular, betimleyici yazma, diyalog yazma, yanlış çözümü tekniği, elektronik posta yazma, harita/kroki inceleme, tablo/grafik inceleme, görsel inceleme, fotoğraf yorumlama, görsele dayalı sorular, kelime kartı, sözlükten

kelime bulma, karışık harflerden kelime oluşturma, gruplandırma, listeleme, bulmaca ve oyun etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında boşluk doldurma, doğru-yanlış, var-yok, sıralama, işaretleme, dinleme tekrar etme, cümle tamamlama, cümle oluşturma, diyalogun eksik cümlesini tamamlama, tablo doldurma, dikte, yeniden yazma, güdümlü yazma, güdümlü konuşma, sesli okuma, sessiz okuma, metni dayalı sorular, çoktan seçmeli sorular, eşleme, eşleştirme, anket doldurma, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, diyalog canlandırma, diyalog oluşturma, kısa cevaplı sorular, seçici dinleme yöntemi, yorumlama, betimleyici konuşma, hazırlıksız konuşma, görüntüleme ve yansıtma sorularıyla konuşma, tartışma yöntemi, rol yapma yöntemi, kavramını düşündüklerini anlatma, söz korusu yöntemi, okuma tiyatrosu yöntemi, seçici okuma yöntemi, beyin fırtınası tekniği, betimleyici yazma, zarf yazma, günlük yazma, diyalog yazma, tebrik kartı yazma, haber yazma, kutlama kartı yazma, tahmin ederek yazma yöntemi, harita/kroki inceleme, tablo/grafik inceleme, görsel inceleme, fotoğraf yorumlama, görsele dayalı sorular, kodları çözme ve öğrenme, karikatürde işlenen konuya ilişkin yazma/söyleme, kelime kartı, robotu yönet ve şişe çevirme etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Tüm kitaplarda en az kullanılan anket doldurma, yorumlama, öyküleyici anlatım, görüntüleme ve yansıtma sorularıyla konuşma, tahminde bulunma, rol yapma yöntemi, kavramın düşündüklerini anlatma, açıklama, söz konusu yöntemi, seçici okuma yöntemi, beyin fırtınası tekniği, dilek ve şikâyet yazma, yaratıcı yazma, öyküleyici yazma, zarf yazma, günlük yazma, tebrik kartı yazma, haber yazma, kutlama kartı yazma, tahmin ederek yazma yöntemi, yanlış çözümüleme tekniği, elektronik posta yazma, resimleri yorumlama, görsele dayalı sorular, karışık harflerden kelime oluşturma, gruplandırma, listeleme, robotu yönet ve şişe çevirme etkinliklerin olduğu tespit edilmiştir.

YH ders kitabında bir etkinlik içerisinde binden fazla etkinliğin yer aldığı tespit edilmiştir.

Yİ ders kitabında bir yönergede iki etkinlik kullanılmıştır.

2. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının A2 Seviyesinde Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen A2 seviyesindeki ilgili yayınların ünitelere ve tüm öğrenme alanlarına göre etkinlik sayılarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 6. YH A2 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi

	Dinleme	Konuşma	Okuma	Yazma	Görsel Okuma	Dil Bilgisi	Kelime Bilgisi	Eğitsel Oyun	Dinleme/ İzleme	Görsel Sunu
7. Ünite	5	5	5	3	1	14	1	-	-	-
8. Ünite	4	1	7	4	3	6	2	-	-	-
9. Ünite	8	3	7	3	2	9	2	-	-	-
10. Ünite	4	4	4	6	2	7	2	-	-	-
11. Ünite	7	6	10	5	1	7	2	-	-	-
12. Ünite	6	4	7	1	5	6	3	-	-	-
Toplam	34	23	40	22	14	49	12	0	0	0

Çizelge 6'ya göre YH Ders kitabında tüm öğrenme alanlarına bakıldığında en fazla dil bilgisi; en az kelime bilgisinde etkinliklerin olduğu saptanmıştır.

Dört temel dil becerisinden en fazla okuma becerisi; en az yazma becerisi alanında etkinlik bulunmaktadır.

YH Ders kitabında eğitsel oyun, dinleme/izleme ve görsel sunu öğrenme alanlarında hiçbir etkinliğe rastlanmamıştır.

Etkinliklerin ünitelere göre dağılımını incelediğimizde ise etkinlik dağılımının eşit olmadığı görülmektedir.

Çizelge 7. Yİ A2 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi

	Dinleme	Konuşma	Okuma	Yazma	Görsel Okuma	Dil Bilgisi	Kelime Bilgisi	Eğitsel Oyun	Dinleme/ İzleme	Görsel Sunu
1. Ünite	4	13	3	8	8	10	3	1	3	-
2. Ünite	6	17	5	5	6	9	2	1	4	-
3. Ünite	6	8	6	4	2	11	-	1	3	2
4. Ünite	3	11	3	2	1	9	-	1	4	-
5. Ünite	3	13	6	3	1	8	1	1	4	-
6. Ünite	7	9	6	3	4	11	-	1	4	-
Toplam	29	71	29	25	22	58	6	6	22	2

Çizelge 7'ye göre Yİ Ders kitabında tüm öğrenme alanlarına bakıldığında en fazla konuşma becerisi; en az görsel sunu becerisinde etkinliklerin olduğu saptanmıştır.

Dört temel dil becerisinden en az yazma becerisi; en fazla konuşma becerisinde etkinlik bulunmaktadır.

Etkinliklerin ünitelere göre dağılımını incelediğimizde ise eğitsel oyun alanında etkinliklerin ünitelere göre eşit dağıtıldığı tespit edilmiştir.

Toplam etkinlik sayısına göre incelendiğinde kelime bilgisi ve eğitsel oyun alanlarının aynı etkinlik sayısına sahip olduğu görülmüştür.

Etkinliklerin ünitelere göre dağılımını incelediğimizde ise tüm öğrenme alanlarında farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Çizelge 8. YEE A2 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi

	Dinleme	Konuşma	Okuma	Yazma	Görsel Okuma	Dil Bilgisi	Kelime Bilgisi	Eğitsel Oyun	Dinleme/ İzleme	Görsel Sunu
1. Ünite	6	4	14	8	1	5	-	-	-	-
2. Ünite	5	5	10	3	4	7	4	1	-	-
3. Ünite	4	3	9	5	10	11	3	-	-	-
4. Ünite	4	4	10	7	3	7	1	-	-	-
5. Ünite	3	3	9	6	6	8	-	-	-	-
6. Ünite	4	5	12	9	6	6	2	-	-	-
7. Ünite	5	10	14	7	3	4	-	-	-	-
8. Ünite	4	5	7	9	5	3	1	-	-	-
Toplam	35	38	84	55	37	52	11	1	0	0

Çizelge 8'e göre YEE ders kitabında tüm alanlarda ve dört temel dil becerisinden en fazla okuma alanında etkinliğin olduğu saptanmıştır.

Dört temel dil becerisinden en az dinleme becerisi alanında etkinlik bulunmaktadır.

Tüm öğrenme alanlarındaki etkinliklere bakıldığında görsel sunu ve dinleme/izleme alanlarında hiçbir etkinliğin olmadığı görülmektedir.

En az etkinliğin eğitsel oyun alanında olduğu incelenmiştir.

Dinleme becerisi, konuşma becerisi ve görsel okuma; Yazma becerisi ve dil bilgisi etkinlik sayılarının birbirine çok yakın olduğu söylenebilir.

Etkinliklerin ünitelere göre dağılımını incelediğimizde ise tüm öğrenme alanlarında eşit olmadığı saptanmıştır.

a. Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının A2 seviyesinde tüm öğrenme alanları kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen A2 seviyesindeki ilgili yayınların ünitelere ve tüm öğrenme alanlarına göre etkinlik tür ve sayılarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 9. YH, Yİ, YEE A2 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi

Etkinlik Adları	YH A2	Yİ A2	YEE A2
Boşluk doldurma	56	49	25
Doğru-yanlış	19	13	14
Var-yok	1	2	2
Sıralama	6	4	3
İşaretleme	19	11	13
Cümle tamamlama	16	22	3
Cümle oluşturma	1	8	18
Diyalogun eksik cümlesini tamamlama	1	1	3
Başlık bulma	2	-	-
Tanıma uygun görseli bulma	-	1	-
Tablo doldurma	7	3	1
Dikte	1	-	1
Bilgi düzeltme	2	-	-
Yeniden yazma	7	8	9
Güdümlü yazma	-	5	3
Güdümlü konuşma	7	14	14
Sesli okuma	-	-	24
Sessiz okuma	-	-	3
Metne dayalı sorular	3	12	34
Çoktan seçmeli sorular	-	5	9
Yanlışın altını/üstünü çizme	6	4	-
Eşleme	11	1	7
Eşleştirme	8	23	12
Form doldurma	-	-	1
Anket doldurma	1	-	-
Kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma	1	1	1
Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma	1	-	2
Diyalog canlandırma	-	-	10
Diyalog oluşturma	2	10	4
Kısa cevaplı soru oluşturma	-	6	1
Kısa cevaplı sorular	3	7	-
Seçici dinleme yöntemi	-	-	1
Yorumlama	2	-	-
Öyküleyici anlatım	-	1	-
Betimleyici konuşma	1	5	-
Hazırlıksız konuşma	-	28	1
Eleştirel konuşma	1	-	-
Yaratıcı konuşma	1	-	1
Fıkra anlatma	-	-	1
Karşılaştırma	-	1	3
Videolog	-	6	-
Tahminde bulunma	1	1	1
Kapalı uçlu sorular	2	-	4
Açık uçlu sorular	-	-	1
Tartışma yöntemi	-	1	5
Açıklama	-	-	2
Slogan yazma	1	-	-
Reklam yazma	1	-	-
İş ilanı yazma	-	1	1
Masal yazma	-	1	1
Broşür yazma	-	-	1
Mektup yazma	-	-	1
Gezi yazısı yazma	-	1	-
Anı yazma	-	-	2
Diyalog yazma	-	-	2
Özetleme	-	1	1
Betimleyici yazma	2	3	6
Dilek ve şikâyet yazma	-	-	1
Yaratıcı yazma	2	-	3
Öyküleyici yazma	1	-	-
Haber yazma	1	1	1
Tahmin ederek yazma yöntemi	1	-	-
Eleştirel yazma	-	-	2
Hikâye tamamlama	-	-	2

Çizelge 9. (devamı) YH, Yİ, YEE A2 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi

Etkinlik Adları	YH A2	Yİ A2	YEE A2
Rüya yazma	-	1	-
Bir metni kendi kelimeleriyle yeniden yazma	1	1	-
Çizelge oluşturma	-	1	-
Elektronik posta yazma	-	1	-
Tablo/Grafik inceleme	3	1	6
Görsel inceleme	10	10	20
Resim inceleme	-	-	1
Afiş inceleme	-	-	1
Resimleri yorumlama	-	1	-
Fotoğraf yorumlama	-	3	-
Görsele dayalı sorular	-	-	1
Karikatürde işlenen konuyla ilişkin yazma/ söyleme	-	-	1
Karikatürlerin iletisini bulma/çözümleme	1	-	-
Kelime kartı	-	-	1
Gruplandırma	1	-	-
Listeleme	-	-	1
Bulmaca	-	1	-
Oyun	-	2	-
Soru-cevap yöntemi	-	-	1
Ben kimim?	-	1	-
İsim-şehir oyunu	-	-	1
Hayvan tahmin etme oyunu	-	1	-
Kim, kiminle, nerede, ne zaman?	-	1	-
Tekerleme söyleme	-	1	-
Toplam etkinlik türünün sayısı:	42	49	58

Çizelge 9'a göre üç yayında en çok etkinlik sayısının boşluk doldurma olduğu görülmektedir.

Her üç yayında da ortak kullanılan boşluk doldurma, doğru-yanlış, var-yok, cümle oluşturma, diyalogun eksik cümlesini tamamlama, cümle tamamlama, işaretleme, sıralama, tablo doldurma, yeniden yazma, güdümlü konuşma, metne dayalı sorular, eşleme, eşleştirme, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma, diyalog oluşturma, tahminde bulunma, betimleyici yazma, haber yazma, tablo/grafik inceleme ve görsel inceleme etkinliklerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Üç yayının A2 seviyesindeki tüm öğrenme alanlarında en az etkinlik türünün YH; en fazla etkinlik türü YEE ders kitaplarında olduğu incelenmiştir.

YH ders kitabında boşluk doldurma, doğru-yanlış, var-yok, sıralama, işaretleme, cümle tamamlama, cümle oluşturma, diyalogun eksik cümlesini tamamlama, başlık bulma, tablo doldurma, dikte, bilgi düzeltme, yeniden yazma, güdümlü konuşma, metne dayalı sorular, yanlışın altını/üstünü çizme, eşleme, eşleştirme, anket doldurma, betimleyici yazma, reklam yazma, slogan yazma, kapalı uçlu sorular, tahminde bulunma, yaratıcı konuşma, eleştirel konuşma,

betimleyici konuşma, yorumlama, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, diyalog oluşturma, kısa cevaplı sorular, gruplandırma, karikatürlerin iletisini bulma ve çözümleme, görsel inceleme, tablo/grafik inceleme, bir metni kendi kelimeleriyle yeniden yazma, yaratıcı yazma, öyküleyici yazma, haber yazma ve tahmin ederek yazma yönteminin etkinliklerde yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında boşluk doldurma, doğru-yanlış, var-yok, sıralama, işaretleme, cümle tamamlama, cümle oluşturma, diyalogun eksik cümlesini tamamlama, tanıma uygun görseli bulma, tablo doldurma, yeniden yazma, güdümlü yazma, güdümlü konuşma, metne dayalı sorular, çoktan seçmeli sorular, yanlışın altını/üstünü çizme, eşleme, eşleştirme, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma, diyalog oluşturma, kısa cevaplı soru oluşturma, kısa cevaplı sorular, öyküleyici anlatım, betimleyici konuşma, hazırlıksız konuşma, karşılaştırma, videolog, tahminde bulunma, tartışma yöntemi, iş ilanı yazma, masal yazma, gezi yazısı yazma, özetleme, betimleyici yazma, haber yazma, rüya yazma, bir metni kendi kelimeleriyle yeniden yazma, çizelge oluşturma, elektronik posta yazma, tablo/grafik inceleme, görsel inceleme, resimleri yorumlama, fotoğraf yorumlama, bulmaca, oyun, ben kimim?, hayvan tahmin etme oyunu, kim,kiminle,nerede ne zaman? oyunu ve tekerleme söyleme etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında boşluk doldurma, doğru-yanlış, var-yok, sıralama, işaretleme, cümle tamamlama, cümle oluşturma, diyalogun eksik cümlesini tamamlama, tablo doldurma, dikte, yeniden yazma, güdümlü yazma, güdümlü konuşma, sesli okuma, sessiz okuma, metne dayalı sorular, çoktan seçmeli sorular, eşleme, eşleştirme, form doldurma, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, diyalog canlandırma, diyalog oluşturma, kısa cevaplı soru oluşturma, seçici dinleme yöntemi, hazırlıksız konuşma, yaratıcı konuşma, fıkra anlatma, karşılaştırma, tahminde bulunma, kapalı uçlu sorular ,açık uçlu sorular, tartışma yöntemi, açıklama, iş ilanı yazma, masal yazma, broşürü yazma, mektup yazma, anı yazma, diyalog yazma, özetleme, betimleyici yazma, dilek ve şikâyet yazma, yaratıcı yazma, haber yazma, eleştirel yazma, hikâye tamamlama, tablo ve grafik inceleme, görsel inceleme, resim inceleme, afiş inceleme, görsele dayalı sorular

karikatürde işlenen konuya ilişkin yazma/söyleme, kelime kartı, listeleme, soru-cevap yöntemi ve isim-şehir oyunu etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Tüm kitaplarda en az kullanılan tanıma uygun görseli bulma, dikte, form doldurma, anket doldurma, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma, seçici dinleme yöntemi, öyküleyici anlatım, eleştirel konuşma, yaratıcı konuşma, fıkra anlatma, tahminde bulunma açık uçlu sorular, slogan yazma, reklam yazma, iş ilanı yazma, masal yazma, broşürü yazma, mektup yazma, gezi yazısı yazma, özetleme, dilek ve şikâyet yazma, öyküleyici yazma, haber yazma, tahmin ederek yazma yöntemi, rüya yazma, bir metni kendi kelimeleriyle yeniden yazma, çizelge oluşturma, elektronik posta yazma, resim inceleme, afiş inceleme, resim yorumlama, görsele dayalı sorular, karikatürde işlenen konuya ilişkin yazma/söyleme, karikatürlerin iletisini bulma/çözümleme, kelime kartı, gruplandırma, listeleme, bulmaca, soru-cevap yöntemi, ben kimim?, isim-şehir oyunu, hayvan tahmin etme oyunu, kim, kiminle, nerede, ne zaman? oyunu ve tekerleme söyleme etkinliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

3. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının B1 Seviyesinde Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen B1 seviyesindeki ilgili yayınların ünitelere ve tüm öğrenme alanlarına göre etkinlik sayılarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 10. YH B1 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi

	Dinleme	Konuşma	Okuma	Yazma	Görsel Okuma	Dil Bilgisi	Kelime Bilgisi	Eğitsel Oyun	Dinleme/ İzleme	Görsel Sunu
1. Ünite	2	4	8	4	-	4	2	-	-	-
2. Ünite	5	2	6	2	1	9	4	-	-	-
3. Ünite	3	4	6	7	-	10	3	-	-	-
4. Ünite	3	3	6	3	1	6	2	-	-	-
5. Ünite	3	4	8	5	1	10	4	-	-	-
6. Ünite	4	4	4	2	1	7	4	-	-	-
7. Ünite	3	1	5	3	1	9	4	-	-	-
8. Ünite	3	2	6	4	1	6	4	-	-	-
9. Ünite	4	5	5	3	1	6	1	-	-	-
10. Ünite	4	4	6	2	-	5	1	-	-	-
11. Ünite	4	-	4	6	-	5	5	-	-	-
12. Ünite	3	1	6	1	-	6	3	-	-	-
Toplam	41	34	66	42	7	73	37	0	0	0

Çizelge 10'a göre eğitsel oyun, dinleme/izleme ve görsel sunu alanlarında hiçbir etkinliğe rastlanmamıştır.

Tüm öğrenme alanlarına bakıldığında görsel okuma alanında en az sayıda etkinliğin olduğu görülmektedir.

Dört temel dil becerisine göre bakıldığında en fazla etkinliğin okuma; en az etkinliğin konuşma becerilerinde olduğu görülmektedir.

Etkinliklerin ünitelere göre dağılımını incelediğimizde ise tüm öğrenme alanlarında farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Çizelge 11. Yİ B1 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi

	Dinleme	Konuşma	Okuma	Yazma	Görsel Okuma	Dil Bilgisi	Kelime Bilgisi	Eğitsel Oyun	Dinleme/İzleme	Görsel Sunu
1. Ünite	5	18	4	5	4	11	2	1	3	-
2. Ünite	5	9	6	8	-	15	3	-	2	-
3. Ünite	6	16	6	3	3	12	5	-	1	-
4. Ünite	6	11	7	3	1	12	3	1	3	-
5. Ünite	5	10	6	6	4	12	1	1	2	-
6. Ünite	5	15	7	4	1	9	-	1	1	-
Toplam	32	78	36	29	13	71	14	4	14	0

Çizelge 11'e göre görsel sunu alanında hiçbir etkinliğe rastlanmamıştır.

Tüm öğrenme alanlarına bakıldığında eğitsel oyun alanında en az etkinliğin olduğu görülmektedir.

Dört temel dil becerisine göre bakıldığında en fazla etkinliğin konuşma; en az etkinliğin yazma becerilerinde olduğu görülmektedir.

Konuşma becerisinin diğer temel becerilerden iki katı kadar fazla etkinliğin olduğu görülmektedir. Bu durumda konuşma pratiklerinin diğer alanlara göre daha yoğun yapıldığı söylenebilir.

Toplam etkinlik sayılara bakıldığında kelime bilgisi ve dinleme/izleme alanlarındaki etkinlik sayılarının aynı olduğu tespit edilmiştir.

Tüm öğrenme alanlarına bakıldığında dil bilgisi ve konuşma alanlarında etkinlik sayıları birbirine çok yakın olduğu söylenebilir.

Okuma ve dinleme becerisine yönelik etkinliklerin öncesinde ve sonrasında konuşma etkinliklerinin olduğu görülmüştür. Bu durumda dinleme ve konuşma becerisinin iç içe geçtiğini göstermektedir. Dinleme metinlerinden önce verilen hazırlıksız konuşma gibi etkinlikler daha yoğun olduğu görülmüştür.

Çizelge 12. YEE B1 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi

	Dinleme	Konuşma	Okuma	Yazma	Görsel Okuma	Dil Bilgisi	Kelime Bilgisi	Eğitsel Oyun	Dinleme/İzleme	Görsel Sunu
1. Ünite	3	4	8	4	5	12	-	-	-	-
2. Ünite	6	5	7	6	2	7	2	-	-	-
3. Ünite	4	4	15	6	3	4	1	-	-	-
4. Ünite	3	4	12	4	6	7	-	-	-	-
5. Ünite	3	4	6	6	2	7	2	-	-	-
6. Ünite	4	5	10	6	6	4	1	1	-	-
7. Ünite	3	4	6	6	7	9	1	-	-	-
8. Ünite	3	5	8	5	2	8	4	-	-	-
Toplam	29	35	77	43	33	58	11	1	0	0

Çizelge 12'ye göre dinleme/izleme ve görsel sunu öğrenme alanlarında hiçbir etkinliğe rastlanmamıştır.

Tüm öğrenme alanlarına bakıldığında en az etkinlik sayısının eğitsel oyun alanında olduğu görülmektedir.

Dört temel dil becerisine göre bakıldığında en fazla etkinliğin okuma; en az etkinliğin dinleme becerilerinde olduğu görülmektedir.

Okuma alanındaki etkinlik sayısının diğer temel becerilerden iki katı fazla olduğu görülmektedir. Bu durumda okuma metinlerinin ya dinleme metinlerine göre daha fazla olduğu ya da okuma metnine dayalı etkinliklerin dinleme etkinliklerine göre daha fazla olduğu çıkarımı yapılabilir.

Etkinliklerin ünitelere göre dağılımını incelediğimizde ise tüm öğrenme alanlarında farklılık gösterdiği saptanmıştır.

a. Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının B1 seviyesinde tüm öğrenme alanları kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen B1 seviyesindeki ilgili yayınların ünitelere ve tüm öğrenme alanlarına göre etkinlik tür ve sayılarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 13. YH, Yİ, YEE B1 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi

Etkinlik Adları	YHB1	YİB1	YEEB1
İşaretleme	73	27	12
Doğru-Yanlış	54	11	22
Tablo doldurma	8	2	-
Var-Yok	31	5	12
Bilgi düzeltme	9	1	-
Sıralama	13	4	2
Eşleme	29	17	1
Yeniden yazma	10	2	5
Boşluk doldurma	88	58	26
Tanım bulma	1	-	-
Metne dayalı sorular	1	6	23
Dinleme tekrar etme	-	-	1
Çoktan seçmeli sorular	-	-	9
Eşleştirme	16	38	-
Güdümlü konuşma yöntemi	-	1	1
Cümle tamamlama	30	11	-
Kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma	5	-	-
Eleştirel konuşma	2	-	-
Tavsiyede bulunma	2	-	-
Yaratıcı konuşma	1	-	-
Tartışma yöntemi	5	1	-
Kapalı uçlu sorular	1	-	-
Diyalog oluşturma	4	2	-
Betimleyici konuşma	2	6	-
Açıklama	2	1	-
Slogan yazma	1	1	-
Diyalog canlandırma	-	-	6
Görsel inceleme	5	29	-
Sesli okuma	1	6	-
Münazara	-	1	-
Serbest konuşma	-	1	-
Videolog	-	6	-
Anket doldurma	-	1	-
Hazırlıksız konuşma	-	6	-
Diyalogun eksik cümlesini tamamlama	1	3	-
Başlık bulma	2	2	-
Sessiz okuma yöntemi	-	-	4
Açık uçlu sorular	1	-	2
Yorumlama	1	4	-
Rol yaparak okuma tekniği	-	-	1
Özetleme	2	4	-
Güdümlü yazma	12	9	-
Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma	2	-	-
Yaratıcı yazma	5	3	-
Öyküleyici yazma	1	1	-
Cümle oluşturma	3	5	-
Tiyatro oyunu yazma	1	-	-
Film eleştirisi yazma	1	-	-
Film senaryosu yazma	1	1	-
Diyalog yazma	-	1	2
Elektronik posta yazma	-	1	3
Tahminde bulunma	-	5	1
Betimleyici yazma	-	-	2
Form doldurma	-	-	1
İlan yazma	-	1	-
Biyografi yazma	-	-	1
Türkü/ şarkı yazma	-	-	1
Haber yazma	-	-	2
Davet mektubu yazma	-	-	1
Tanıtım mektubu yazma	-	-	1
Tablo/Grafik inceleme	-	1	1
Görsele dayalı sorular	-	-	1
Broşür inceleme	-	-	1
Karikatürlerin iletisini bulma/çözümleme	-	-	1
Fotoğraf yorumlama	-	5	-
Zaman çizelgesi inceleme	-	1	-
Örnek cümle yazma	2	-	-
Yanlışın altını/üstünü çizme	1	-	1
Dolaylı anlatım	5	-	-
Kısa cevaplı soru oluşturma	-	-	2
Toplam etkinlik türünün sayısı:	45	44	32

Çizelge 13'e göre üç yayının etkinlik sayısına bakıldığında en fazla boşluk doldurma etkinliğinin olduğu görülmektedir.

Her üç yayında ortak kullanılan işaretleme, doğru-yanlış, var-yok, sıralama, eşleme, yeniden yazma, boşluk doldurma ve metne dayalı sorular etkinliklerinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Üç yayının B1 seviyesindeki tüm öğrenme alanlarında en az etkinlik tür sayısının YEE; en fazla etkinlik tür sayısının YH ders kitaplarında olduğu incelenmiştir.

YH ders kitabında işaretleme, doğru-yanlış, tablo doldurma, var-yok, bilgi düzeltme, sıralama, eşleme, yeniden yazma, boşluk doldurma, tanım bulma, metne dayalı sorular, eşleştirme, cümle tamamlama, güdümlü konuşma, kelime ve kavramı havuzundan seçerek konuşma, eleştirel konuşma, tavsiyede bulunma, yaratıcı konuşma, tartışma yöntemi, kapalı uçlu sorular, diyalog oluşturma, betimleyici konuşma, açık uçlu sorular, açıklama, slogan yazma, görsel inceleme, sesli okuma, diyalogun eksik cümlesini tamamlama, başlık bulma, yorumlama, özetleme, güdümlü yazma, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, yaratıcı yazma, öyküleyici yazma, cümle oluşturma, tiyatro oyunu yazma, film eleştirisi yazma, film senaryosu yazma, örnek cümle yazma, yanlışın altını/üstünü çizme ve dolaylı anlatım etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında işaretleme, doğru-yanlış, tablo doldurma, var-yok, bilgi düzeltme, sıralama, eşleme, yeniden yazma, boşluk doldurma, metne dayalı sorular, eşleştirme, güdümlü konuşma yöntemi, özetleme, cümle tamamlama, tartışma yöntemi, diyalog oluşturma, betimleyici konuşma, açıklama, slogan yazma, görsel inceleme, sesli okuma, münazara, serbest konuşma, videolog, anket doldurma, hazırlıksız konuşma, eşleme, diyalogun eksik cümlesini tamamlama, başlık bulma, yorumlama, güdümlü yazma, yaratıcı yazma, öyküleyici yazma, cümle oluşturma, film senaryosu yazma, diyalog yazma ,elektronik posta yazma, tahminde bulunma, ilan yazma tablo/grafik inceleme, fotoğraf yorumlama ve zaman çizelgesi inceleme etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında işaretleme, doğru-yanlış, tablo doldurma, var-yok, bilgi düzeltme, sıralama, eşleme, yeniden yazma, boşluk doldurma, metne dayalı sorular, dinleme tekrar etme, çoktan seçmeli sorular, güdümlü konuşma yöntemi, diyalog canlandırma, sessiz okuma yöntemi, açık uçlu sorular, rol yaparak okuma

tekniki, diyalog yazma, elektronik posta yazma, tahminde bulunma, betimleyici yazma, form doldurma, biyografi yazma, türkü/şarkı yazma, haber yazma davet mektubu yazma, tanıtım mektubu yazma, tablo/grafik inceleme, görsele dayalı sorular, broşür inceleme, sessiz okuma, karikatürlerin iletisini bulma/çözümleme, yanlışın altını/üstünü çizme, kısa cevaplı soru oluşturma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Tüm kitaplarda en az kullanılan etkinlik tanım bulma, dinleme tekrar etme, güdümlü konuşma, yöntemi, özetleme, yaratıcı konuşma, kapalı uçlu sorular, açık uçlu sorular, slogan yazma, münazara, serbest konuşma, videolog, anket doldurma, rol yaparak okuma tekniği, tahminde bulunma, öyküleyici yazma, eşleştirme tiyatro oyunu yazma, film eleştirisi yazma, film senaryosu yazma, form doldurma, ilan yazma, biyografi yazma, türkü/şarkı yazma, davet mektubu yazma, tanıtım mektubu yazma, tablo/grafik inceleme, görsele dayalı sorular, broşür inceleme, sessiz okuma, karikatürlerin iletisini bulma/çözümleme, zaman çizelgesi inceleme ve yanlışın altını üstünü çizme olarak tespit edilmiştir.

4. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının B2 Seviyesinde Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen B2 seviyesindeki ilgili yayınların ünitelere ve tüm öğrenme alanlarına göre etkinlik sayılarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 14. YH B2 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi

	Dinleme	Konuşma	Okuma	Yazma	Görsel Okuma	Dil Bilgisi	Kelime Bilgisi	Eğitsel Oyun	Dinleme/ İzleme	Görsel Sunu
1. Ünite	3	3	4	4	-	5	4	-	-	-
2. Ünite	3	1	5	5	-	8	5	-	-	-
3. Ünite	3	3	3	3	-	6	3	-	-	-
4. Ünite	4	3	3	3	-	6	2	-	-	-
5. Ünite	4	5	4	4	-	3	2	-	-	-
6. Ünite	6	2	3	5	-	5	6	-	-	-
Toplam	23	17	22	24	0	32	22	0	0	0

Çizelge 14'e göre görsel okuma, eğitsel oyun, dinleme/izleme ve görsel sunu öğrenme alanında hiçbir etkinliğe rastlanmamıştır.

Tüm öğrenme alanlarına bakıldığında en az etkinliğin konuşma beceri alanında olduğu görülmektedir.

Dört temel dil becerisine göre bakıldığında en fazla etkinliğin yazma; en az etkinliğin konuşma becerilerinde olduğu görülmektedir.

Tüm öğrenme alanlarına bakıldığında okuma becerisi ve kelime bilgisine yönelik hazırlanan etkinlik sayılarının aynı olduğu görülmektedir. Ayrıca dinleme ve dil bilgisi alanlarına yönelik etkinliklerin neredeyse eşit sayıda olduğu söylenebilir. Üçüncü üniteye bakıldığında dil bilgisi alanı hariç diğer alanlardaki etkinlik sayılarının aynı olduğu saptanmıştır.

Etkinliklerin ünitelere göre dağılımını incelediğimizde ise tüm öğrenme alanlarındaki etkinlik sayılarının yaklaşık olduğu saptanmıştır.

YH B2 seviyesi ders kitabının diğer A1, A2 ve B1 düzeylerine göre ünitelerdeki etkinlik dağılımı daha dengeli bir dağılıma sahiptir.

Çizelge 15. Yİ B2 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi

	Dinleme	Konuşma	Okuma	Yazma	Görsel Okuma	Dil Bilgisi	Kelime Bilgisi	Eğitsel Oyun	Dinleme/ İzleme	Görsel Sunu
1. Ünite	6	11	6	5	-	9	2	-	4	-
2. Ünite	5	10	10	3	-	12	4	-	3	-
3. Ünite	6	13	7	5	-	9	3	-	2	-
4. Ünite	5	10	7	5	2	11	6	-	2	-
5. Ünite	4	13	4	3	2	10	2	-	3	-
6. Ünite	8	11	7	3	1	5	3	1	3	1
Toplam	34	67	41	24	5	56	12	1	17	1

Çizelge 15'e göre tüm öğrenme alanlarına bakıldığında en az görsel sunu ve eğitsel oyun; en fazla konuşma becerisi alanlarında etkinliğin olduğu tespit edilmiştir.

Dört temel dil becerisinde en az etkinliğin dinleme; en fazla etkinliğin konuşma alanlarında olduğu görülmektedir.

Etkinliklerin ünitelere göre dağılımını incelediğimizde ise tüm öğrenme alanlarındaki etkinlik sayılarının orantısız olduğu görülmektedir.

Çizelge 16. YEE B2 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi

	Dinleme	Konuşma	Okuma	Yazma	Görsel Okuma	Dil Bilgisi	Kelime Bilgisi	Eğitsel Oyun	Dinleme/ İzleme	Görsel Sunu
1. Ünite	3	6	11	7	6	10	6	-	-	-
2. Ünite	4	7	9	6	4	9	1	-	-	-
3. Ünite	6	1	10	5	5	7	6	-	-	-
4. Ünite	4	4	5	7	1	4	-	1	-	1
5. Ünite	4	3	8	6	2	5	2	-	-	-
6. Ünite	4	6	9	3	2	7	5	-	-	-
7. Ünite	5	6	6	7	3	4	1	-	-	-
8. Ünite	4	6	6	4	4	8	3	1	-	-
Toplam	34	38	65	45	26	54	24	2	0	1

Çizelge 16'ya göre tüm öğrenme alanlarına bakıldığında en az görsel sunu ve eğitsel oyun; en fazla okuma alanlarında etkinliklerin olduğu tespit edilmiştir.

Tüm öğrenme alanlarına bakıldığında dinleme/izleme alanında hiçbir etkinliğe rastlanmamıştır.

Dört temel dil becerisine göre incelediğimizde en az etkinliğin dinleme; en fazla etkinliğin okuma alanlarında olduğu görülmektedir.

Tüm öğrenme alanlarındaki toplam etkinlik sayılarının birbirine yakın olmadığı görülmektedir.

Etkinliklerin ünitelere göre dağılımını incelediğimizde ise tüm öğrenme alanlarındaki etkinlik sayılarının eşit olmadığı görülmektedir.

a. Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının B2 seviyesinde tüm öğrenme alanları kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen B2 seviyesindeki ilgili yayınların ünitelere ve tüm öğrenme alanlarına göre etkinlik tür ve sayılarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 17. YH, Yİ, YEE B2 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi

Etkinlik Adları	YH B2	Yİ B2	YEE B2
İşaretleme	79	13	24
Doğru-Yanlış	17	11	9
Var-Yok	12	10	7
Bilgi düzeltme	3	-	-
Tablo doldurma	6	4	1
Cümle tamamlama	9	8	16
Boşluk doldurma	42	44	20
Eşleme	6	14	2
Çoktan seçmeli sorular	-	22	10
Metne dayalı sorular	-	8	18
Güdümlü yazma	7	8	8
Güdümlü konuşma	4	32	19
Kapalı uçlu sorular	1	2	-
Sıralama	2	5	7
Eşleştirme	2	7	14
Cümle oluşturma	1	5	7
Açıklama	1	-	2
Tahminde bulunma	-	-	3
Görsel inceleme	-	3	26
Başlık bulma	-	2	5
Yeniden yazma	2	10	12
Tartışma yöntemi	1	3	4
Kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma	3	1	-
Konuşma halkası	2	-	-
Betimleyici konuşma	3	4	1
İşaretleme	40	8	18
Yorumlama	6	-	1
Karşılaştırma	2	-	1
Tahminde bulunarak konuşma	-	1	1
Diyalog canlandırma	-	-	3
Atasözü açıklama	-	-	1
Tavsiyede bulunma	-	-	1
Diyalogun eksik cümlesini tamamlama	-	-	2
Yaratıcı konuşma	-	1	1

Çizelge 17. (devamı) YH, Yİ, YEE B2 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi

Etkinlik Adları	YH B2	Yİ B2	YEE B2
Videolog	-	6	-
Diyalog oluşturma	-	3	-
Hazırlıksız konuşma	-	16	-
Eleştirel konuşma	-	1	-
Öyküleyici anlatım	-	1	-
Listeleme	-	1	-
Anket doldurma	-	1	-
Sessiz okuma	-	-	1
Sesli okuma	-	-	2
Şiire dayalı sorular	-	-	1
Özetleme	1	-	1
Kısa cevaplı sorular	-	7	-
Gruplandırma	-	3	1
Gezi yazısı	-	1	-
Haber yazma	-	1	1
Hikâye yazma	-	1	1
Metin tamamlama	-	1	-
Afiş hazırlama	-	1	-
Eleştiri/tanıtım metni yazma	1	1	-
Bilgilendirici yazma	-	4	-
Yaratıcı Yazma	2	-	5
Öyküleyici Yazma	1	-	2
Betimleyici Yazma	-	-	10
Mektup Yazma	-	-	1
Rapor Yazma	-	-	1
Hikâye Tamamlama	-	-	2
Oyun Yazma	-	-	1
İş Başvurusu Mektubu Yazma	-	-	1
Elektronik Posta Yazma	-	-	1
Proje Yazma	-	-	1
Fotoğraf İnceleme	-	1	-
Tablo İnceleme	-	2	-
Yanlışın altını/üstünü çizme	-	5	-
Dolaylı anlatım	-	14	4
Kavramını düşündürdüklerini anlatma	-	-	1
Sözlükten kelime bulma	-	-	1
Tanım bulma	-	1	-
Petek bulmaca	-	1	-
Bulmaca	-	-	1
Kulaktan kulağa	-	-	1
Toplam etkinlik türünün sayısı:	27	46	53

Çizelge 17'e göre üç yayında en çok etkinlik sayısının boşluk doldurma olduğu görülmektedir.

Her üç yayında da ortak kullanılan işaretleme, doğru-yanlış, var-yok, tablo doldurma, cümle tamamlama, boşluk doldurma, eşleme, güdümlü yazma, güdümlü konuşma, sıralama, eşleştirme, cümle oluşturma, yeniden yazma, tartışma yöntemi ve betimleyici konuşma etkinliklerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Üç yayının B2 seviyesindeki toplam etkinlik sayısına bakıldığında en az YH; en fazla YEE ders kitaplarında olduğu incelenmiştir.

YH ders kitabında işaretleme, doğru-yanlış, var-yok, bilgi düzeltme, tablo doldurma, cümle tamamlama, boşluk doldurma, eşleme, güdümlü yazma, güdümlü konuşma, kapalı uçlu sorular, sıralama, eşleştirme, cümle oluşturma,

açıklama, yeniden yazma, tartışma yöntemi, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma, konuşma halkası, betimleyici konuşma, işaretleme, yorumlama, karşılaştırma, özetleme, eleştiri/tanıtım metni yazma, yaratıcı yazma ve öyküleyici yazma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında işaretleme, doğru-yanlış, var-yok, tablo doldurma, cümle tamamlama, boşluk doldurma, eşleme, çoktan seçmeli sorular, metne dayalı sorular, güdümlü yazma, güdümlü konuşma, kapalı uçlu sorular, sıralama, eşleştirme, cümle oluşturma, görsel inceleme, başlık bulma, yeniden yazma, tartışma yöntemi, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma, betimleyici konuşma, işaretleme, tahminde bulunarak konuşma, yaratıcı konuşma, videolog, diyalog oluşturma, hazırlıksız konuşma, eleştirel konuşma, öyküleyici anlatım, listeleme, anket doldurma, yanlışın altını/üstünü çizme, kısa cevaplı sorular, gruplandırma, gezi yazısı, haber yazma, hikâye yazma, metin tamamlama, afiş hazırlama, eleştiri/tanıtım metni yazma, bilgilendirici yazma, fotoğraf inceleme, tablo inceleme, tanım bulma ve petek bulmaca etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında işaretleme, doğru-yanlış, var-yok, tablo doldurma, cümle tamamlama, boşluk doldurma, eşleme, çoktan seçmeli sorular, metne dayalı sorular, güdümlü yazma, güdümlü konuşma, sıralama, eşleştirme, cümle oluşturma, açıklama, tahminde bulunma, görsel inceleme, başlık bulma, yeniden yazma, tartışma yöntemi, betimleyici konuşma, işaretleme, yorumlama, karşılaştırma, tahminde bulunarak konuşma, diyalog canlandırma, atasözü açıklama, tavsiyede bulunma, diyalogun eksik cümlesini tamamlama, yaratıcı konuşma, sessiz okuma, sesli okuma, şiire dayalı sorular, özetleme, gruplandırma, haber yazma, hikâye yazma, yaratıcı yazma, öyküleyici yazma, betimleyici yazma, mektup yazma, rapor yazma, hikâye tamamlama, oyun yazma, iş başvurusu mektubu yazma, elektronik posta yazma, proje yazma, cümle oluşturma, dolaylı anlatım, kavramın düşündüklerini anlatma, sözlükten kelime bulma, bulmaca ve kulaktan kulağa etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Tüm kitaplarda en az kullanılan etkinlik özetleme, atasözü açıklama, tavsiyede bulunma, tahminde bulunarak konuşma, yaratıcı konuşma, eleştirel konuşma, öyküleyici anlatım, listeleme, anket doldurma, sessiz okuma, şiire dayalı sorular, gezi yazısı, haber yazma, hikâye yazma, metin tamamlama, afiş

hazırlama, eleştiri/tanıtım metni yazma, mektup yazma, rapor yazma, oyunu yazma, iş başvurusu mektubu yazma, elektronik posta yazma, proje yazma, cümle oluşturma, fotoğraf inceleme, kavramın düşündüklerini anlatma, sözlükten kelime bulma, tanım bulma, petek bulmaca, bulmaca, kulaktan kulağa ve doğru yanlış olarak tespit edilmiştir.

5. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının C1 Seviyesinde Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen C1 seviyesindeki ilgili yayınların ünitelere ve tüm öğrenme alanlarına göre etkinlik sayılarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 18. YH C1 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi

	Dinleme	Konuşma	Okuma	Yazma	Görsel Okuma	Dil Bilgisi	Kelime Bilgisi	Eğitsel Oyun	Dinleme/ İzleme	Görsel Sunu
7.Ünite	4	5	4	3	-	5	6	-	-	-
8.Ünite	4	4	4	4	-	4	3	-	-	-
9.Ünite	3	4	4	2	-	6	3	-	-	-
10.Ünite	3	3	4	3	-	6	1	-	-	-
11.Ünite	4	2	5	1	-	5	1	-	-	-
12.Ünite	3	2	3	3	-	5	1	-	-	-
Toplam	21	20	24	16	0	31	14	0	0	0

Çizelge 18'e göre tüm öğrenme alanlarına bakıldığında en az kelime bilgisi; en fazla okuma alanlarında etkinliklerin olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca dinleme/izleme, görsel okuma, görsel sunu ve eğitsel oyun alanlarında hiçbir etkinliğe rastlanmamıştır.

Dört temel dil becerisinde en az etkinliğin yazma becerisi; en fazla etkinliğin okuma becerisinde olduğu görülmektedir.

Tüm öğrenme alanlarındaki toplam etkinlik sayılarına bakıldığında dinleme, konuşma ve okuma alanlarındaki etkinlik sayılarının birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Sekizinci ünite kelime bilgisi öğrenme alanı hariç tüm öğrenme alanlarında dörder etkinliğin olduğu görülmektedir.

Etkinliklerin ünitelere göre dağılımını incelediğimizde ise tüm öğrenme alanlarındaki etkinlik sayılarının neredeyse birbirine yakın olduğu görülmektedir.

YH yayının sadece dört temel dil becerisi alanında etkinliklere yer vererek diğer öğrenme alanlarını gözardı ettiği söylenebilir.

Çizelge 19. Yİ C1 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi

	Dinleme	Konuşma	Okuma	Yazma	Görsel Okuma	Dil Bilgisi	Kelime Bilgisi	Eğitsel Oyun	Dinleme/ İzleme	Görsel Sunu
1. Ünite	6	7	8	4	2	13	1	-	2	1
2. Ünite	7	15	9	4	1	17	2	-	2	1
3. Ünite	6	6	7	6	1	10	2	-	3	-
4. Ünite	6	9	9	5	1	10	3	-	4	1
5. Ünite	4	9	8	5	1	9	2	-	2	1
6. Ünite	6	7	8	4	2	7	1	1	2	1
Toplam	35	53	49	28	8	76	11	1	15	5

Çizelge 19’a göre tüm öğrenme alanlarına bakıldığında en az eğitsel oyun; en fazla konuşma becerisi alanlarında etkinliğin olduğu tespit edilmiştir.

Dört temel dil becerisine göre bakıldığında en az etkinliğin yazma; en fazla etkinliğin konuşma alanlarında olduğu görülmektedir.

Tüm öğrenme alanlarındaki toplam etkinlik sayılarının birbirine yakın olmadığı görülmektedir. Etkinliklerin ünitelere göre dağılımını incelediğimizde ise tüm öğrenme alanlarındaki etkinlik sayılarının eşit olmadığı görülmektedir.

Yİ ders kitabı setlerinin tüm seviyelerinde dinleme metni öncesinde ve sonrasında konuşma becerisine yönelik etkinlikler bulunmaktadır. Etkinlikleri ünite dağılımı açısından incelediğimizde ise tüm öğrenme alanlarında farklılık gösterdiği saptanmıştır.

Çizelge 20. YEE C1 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında İncelenmesi

	Dinleme	Konuşma	Okuma	Yazma	Görsel Okuma	Dil Bilgisi	Kelime Bilgisi	Eğitsel Oyun	Dinleme/ İzleme	Görsel Sunu
1. Ünite	5	7	9	4	-	1	5	-	-	2
2. Ünite	3	4	12	3	2	2	1	-	-	-
3. Ünite	5	3	7	5	-	3	5	-	-	-
4. Ünite	5	6	12	5	-	2	3	-	-	-
5. Ünite	6	5	11	5	2	1	3	-	-	2
6. Ünite	6	4	8	3	1	-	-	-	-	-
7. Ünite	5	4	12	3	1	-	1	-	-	1
8. Ünite	4	4	5	5	1	1	1	-	-	-
Toplam	39	37	76	33	7	10	19	0	0	5

Çizelge 20’ye göre tüm öğrenme alanlarına bakıldığında en az görsel sunu; en fazla okuma becerisi alanlarında etkinliğin olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca dinleme/izleme ve eğitsel oyun öğrenme alanında hiçbir etkinliğe rastlanmamıştır.

Dört temel dil becerisine göre incelendiğinde en az etkinliğin yazma; en fazla etkinliğin okuma alanlarında olduğu tespit edilmiştir.

Tüm öğrenme alanlarındaki toplam etkinlik sayına bakıldığında dinleme, konuşma ve yazma alanlarındaki etkinlik sayılarının birbirine yakın olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda dört temel becerinin neredeyse aynı düzeyde kazandırılığını söylenebilir.

Etkinliklerin ünitelere göre dağılımını incelediğimizde ise tüm öğrenme alanlarının etkinlik dağılımının eşit olmadığı görülmektedir.

a. Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının C1 seviyesinde tüm öğrenme alanları kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen A1 seviyesindeki ilgili yayınların ünitelere ve tüm öğrenme alanlarına göre etkinliK tür ve sayılarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 21. YH, Yİ, YEE C1 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi

Etkinlik Adları	YH C1	Yİ C1	YEE C1
İşaretleme	97	16	27
Doğru-Yanlış	33	14	19
Var-Yok	24	7	3
Tablo doldurma	5	1	5
Özetleme	3	3	7
Boşluk doldurma	27	29	7
Eşleme	13	6	-
Eşleştirme	2	32	17
Bilgi düzeltme	3	-	-
Metne dayalı sorular	-	7	24
Sıralama	-	4	11
Cümle tamamlama	27	16	4
Cümle oluşturma	1	2	3
Seçici dinleme yöntemi	-	1	-
Kısa cevaplı sorular	-	3	2
Özgeçmiş formu doldurma	-	1	-
Çoktan seçmeli sorular	-	31	25
Yanlışın altını/üstünü çizme	-	4	-
Sözlükten kelime bulma	-	3	-
Açıklama	-	3	7
Dikte	-	-	1
Not alarak dinleme yöntemi	-	-	2
Katılımsız dinleme yöntemi	-	-	1
Empatik dinleme yöntemi	-	-	1
Tahminde bulunma	-	-	1
Yeniden yazma	6	6	7
Hazırlıksız konuşma	-	2	-
Dinleme tekrar etme	1	-	-
Fıkra anlatma	1	-	-
Karşılaştırma	2	1	-
Kavramın düşündürdüklerini anlatma	1	-	1
Güdümlü konuşma	3	14	15
Tartışma yöntemi	5	1	4
Yorumlama	7	3	-
Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma	1	1	5
Diyalog canlandırma	1	1	3
Betimleyici konuşma	1	4	-
Beyin fırtınası tekniği	-	-	7
Yaratıcı konuşma	-	4	1
Sempozyum canlandırma	-	-	1

Çizelge 21. (devamı) YH, Yİ, YEE C1 Tüm Öğrenme Alanları Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi

Etkinlik Adları	YH C1	Yİ C1	YEE C1
Kapalı uçlu sorular	-	2	3
Diyalog oluşturma	-	3	2
Röportaj yapma	-	-	1
Canlandırma tekniği	-	-	1
Videolog	-	6	-
Şiir yorumlama	-	1	-
Eleştirel konuşma	-	2	-
Listeleme	1	3	1
Esri yazma	1	-	-
Başlık bulma	-	2	5
Tanım yazma	-	2	2
Sessiz okuma yöntemi	-	-	6
Anahtar kelimeyi bulma	-	-	1
Sesli okuma	-	-	2
Gruplandırma	-	-	1
Eleştirel okuma yöntemi	-	-	1
Okuma tiyatrosu yöntemi	-	-	1
Söz korusu yöntemi	-	-	1
İşaretleyerek okuma yöntemi	-	-	1
Güdümlü yazma	2	4	5
Betimleyici yazma	1	3	1
Yaratıcı yazma	2	2	10
Eleştirel yazma	1	1	-
Form doldurma	1	1	1
Harita yorumlama	-	-	1
Bildiri yazma	-	-	1
Sempozyuma davet yazısı yazma	-	-	1
Grafik yorumlama	-	1	-
Biyografi yazma	-	1	-
Hikâye yazma	-	1	-
Mektup yazma	-	1	-
Dilekçe yazma	-	1	-
Haber yazma	-	1	-
Eleştiri metni yazma	-	1	-
Özgeçmiş formu yazma	-	1	-
Diyalog yazma	-	1	-
Bilgilendirici/tanıtıcı metin yazma	-	1	-
Şiir yazma	-	1	-
Görsel inceleme	-	9	17
Grafik yorumlama	-	1	-
Grafik inceleme	-	1	-
Grafik doldurma	-	1	-
Görsele dayalı sorular	-	-	2
Petek bulmaca	-	1	-
Sunum hazırlama	-	2	5
Poster hazırlama	-	1	-
Afiş hazırlama	-	1	-
Toplam etkinlik türünün sayısı:	31	62	55

Çizelge 21'e göre üç yayında en çok etkinlik sayısının işaretleme olduğu görülmektedir.

Her üç yayında da ortak kullanılan işaretleme, doğru-yanlış, var-yok, tablo doldurma, özetleme, boşluk doldurma, eşleştirme, cümle tamamlama, cümle oluşturma, yeniden yazma, güdümlü konuşma, tartışma yöntemi, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, diyalog canlandırma, listeleme, güdümlü yazma, betimleyici yazma, yaratıcı yazma ve form doldurma etkinliklerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Üç yayının C1 seviyesindeki tüm öğrenme alanlarına bakıldığında en az etkinlik türünün YH; en fazla etkinlik türünün Yİ ders kitaplarında olduğu incelenmiştir.

YH ders kitabında işaretleme, doğru-yanlış, var-yok, tablo doldurma, özetleme, boşluk doldurma, eşleme, eşleştirme, bilgi düzeltme, cümle tamamlama, cümle oluşturma, yeniden yazma, dinleme tekrar etme, fıkra anlatma, kavramını düşündüklerini anlatma, güdümlü konuşma, tartışma yöntemi, yorumlama, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, diyalog canlandırma, betimleyici konuşma, listeleme, espri yazma, güdümlü yazma, karşılaştırma, bilgi düzeltme, betimleyici yazma, yaratıcı yazma, eleştirel yazma ve form doldurma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında işaretleme, doğru-yanlış, var-yok, tablo doldurma, özetleme, boşluk doldurma, eşleme, eşleştirme, metne dayalı sorular, sıralama, cümle tamamlama, cümle oluşturma, seçici dinleme yöntemi, kısa cevaplı sorular, özgeçmiş formu doldurma, çoktan seçmeli sorular, yanlışın altını/üstünü çizme, sözlükten kelime bulma, açıklama, yaratıcı yazma, yeniden yazma, hazırlıksız konuşma, karşılaştırma, güdümlü konuşma, tartışma yöntemi, yorumlama, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, diyalog canlandırma, betimleyici konuşma, yaratıcı konuşma, kapalı uçlu sorular, diyalog oluşturma, videolog, şiir yorumlama, eleştirel konuşma, listeleme, başlık bulma, tanım yazma, güdümlü yazma, betimleyici yazma, yaratıcı yazma, eleştirel yazma, form doldurma, grafik yorumlama, biyografi yazma, hikâye yazma, mektup yazma, dilekçe yazma, haber yazma, eleştiri metni yazma, özgeçmiş formu yazma, diyalog yazma, bilgilendirici/tanıtıcı metin yazma, şiir yazma, görsel inceleme, grafik yorumlama, grafik inceleme, grafik doldurma, petek bulmaca, sunum hazırlama, poster hazırlama ve afiş hazırlama etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında işaretleme, doğru-yanlış, var-yok, tablo doldurma, özetleme, boşluk doldurma, eşleştirme, metne dayalı sorular, sıralama, cümle tamamlama, cümle oluşturma, kısa cevaplı sorular, çoktan seçmeli sorular, açıklama, dikte, not alarak dinleme yöntemi, katılımsız dinleme yöntemi, empatik dinleme yöntemi, tahminde bulunma, yaratıcı yazma, yeniden yazma, kavramın düşündüklerini anlatma, güdümlü konuşma, tartışma yöntemi, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, diyalog canlandırma, beyin fırtınası tekniği,

yaratıcı konuşma, sempozyum canlandırma, kapalı uçlu sorular, diyalog oluşturma, röportaj yapma, canlandırma tekniği, listeleme, başlık bulma, tanım yazma, sessiz okuma yöntemi, anahtar kelimeyi bulma, sesli okuma, gruplandırma, eleştirel okuma yöntemi, okuma tiyatrosu yöntemi, söz korusu yöntemi, işaretleyerek okuma yöntemi, güdümlü yazma, betimleyici yazma, yaratıcı yazma, form doldurma, beyin fırtınası tekniği, harita yorumlama, bildiri yazma, sempozyuma davet yazısı yazma, görsel inceleme, görsele dayalı sorular ve sunum hazırlama etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Tüm kitaplarda en az kullanılan etkinlik bilgi düzeltme, seçici dinleme yöntemi, özgeçmiş formu doldurma, dikte, katılımsız dinleme yöntemi, empatik dinleme yöntemi, tahminde bulunma, dinleme tekrar etme, fıkra anlatma, kavramın düşürdüklerini anlatma, sempozyum canlandırma, röportaj yapma, canlandırma tekniği, şiir yorumlama, espri yazma, anahtar kelimeyi bulma, gruplandırma, eleştirel okuma yöntemi, okuma tiyatrosu yöntemi, söz korusu yöntemine, işaretleyerek okuma yöntemi, eleştirel yazma, formu doldurma, harita yorumlama, bildiri yazma, sempozyuma davet yazısı yazma, grafik yorumlama, biyografi yazma, hikâye yazma, mektup yazma, dilekçe yazma, haber yazma, eleştiri metni yazma, özgeçmiş formu yazma, diyalog yazma, bilgilendirici/tanıtıcı metin yazma, şiire yazma, grafik yorumlama, grafik inceleme, grafik doldurma, petek bulmaca, poster hazırlama ve afiş hazırlama olarak tespit edilmiştir.

B. YH, Yİ, YEE DERS KİTAPLARINDAKİ ÖĞRENME ALANLARININ A1, A2, B1, B2, C1 SEVİYELERİNE GÖREİNCELENMESİ

Çalışmanın bu bölümünde, veri toplama yöntemi ile elde edilen bulgular ve yorumlar yer almaktadır. Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti, Yeni Hitit Seti ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Seti A1, A2, B1, B2, C1 düzeyi ders kitaplarındaki dinleme, okuma, konuşma, yazma, dinleme/izleme dil bilgisi, kelime bilgisi, görsel okuma, görsel sunu becerisi ve diğer değerlendirme ölçütleri etkinlikler kapsamında karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan üç yayının A1, A2, B1, B2, C1 düzeyi ders kitaplarının tüm üniteleri ve ünite içindeki etkinlikler dinleme, okuma, konuşma, yazma, dinleme/izleme, dil bilgisi,

kelime bilgisi, görsel okuma, görsel sunu ve eğitsel oyun alanlarında kullanım sıklıkları tespit edilip tablolastırılmıştır.

Yİ ve YH yayınlarının A1, A2, B1, B2, C1 düzeyi ders kitapları 6 üniteden; YEE yayının A1, A2, B1, B2, C1 düzeyi ders kitapları 8 üniteden oluşmaktadır. Fakat YH yayının B1 düzeyi 12 üniteden ünitelerden oluşmaktadır.

1. YH, Yİ, YEE A1, A2, B1, B2, C1 Seviyelerindeki Ders Kitaplarının Dinleme Becerisi Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların her seviye ve üniteye yer alan dinleme alanındaki etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çalışmada incelenen ilgili yayınların A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerindeki dinleme metni sayılarına yer verilmiştir.

Çizelge 22. YH, Yİ, YEE A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerindeki dinleme metni sayıları

	A1	A2	B1	B2	C1	Toplam
YH	36	34	41	13	20	144
Yİ	28	18	18	18	18	100
YEE	35	33	22	34	39	163

Çizelge 22'ye göre ilgili yayınların tüm seviyelerdeki toplam dinleme metni sayısına bakıldığında en fazla metnin YEE; en az metnin Yİ yayınında olduğu tespit edilmiştir.

İlgili yayınlardaki dinleme metnlerinin ünitelere göre dağılımına bakıldığında Yİ yayının A1 seviyesi hariçinde diğer düzeylerde eşit dağılım gösterdiği ve diğer yayınların tüm seviyelerinde metin sayılarının dengesiz dağılım gösterdiği saptanmıştır.

a. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının dinleme becerisi kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların A1 seviyesindeki dinleme etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 23. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının dinleme becerisindeki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	16	5	4	3	4	4			36
Yİ	13	3	4	5	6	5			36
YEE	9	3	3	9	3	4	2	4	37

Çizelge 23'e bakıldığında YH, Yİ, YEE A1 ders kitaplarındaki dinleme becerisine yönelik toplam etkinlik sayılarının neredeyse aynı olduğu görülmektedir.

Setlerin 1.ünitesine bakıldığında en fazla YH, en az YEE olduğu görülmektedir.

YEE, YH ve Yİ ders kitaplarındaki 2.ünite, 3.ünite ve 6.ünitelerdeki etkinlik sayıları birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. 4.ünitede YEE ders kitabındaki etkinlik sayısı Yİ ve YH hemen hemen iki katı etkinlik içerdiği görülmektedir. Fakat YEE 7.ünitedeki 2 etkinlik sayısı ile da diğer setlerin üniteler bazında en az etkinliğe sahip olduğu görülmektedir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla YH ders kitabı 1.ünitede olduğu tespit edilmiştir.

Dinleme becerisinin öğrenciye kazandırılması bakımından YH ders kitabının daha etkili olduğu söylenebilir. 1.ünitedeki Dinleme sayısı aynı zamanda kelime öğretiminin yoğun ve kalıcı bir şekilde öğrenciye kazandırıldığı söylenebilir.

Çizelge 24. YH A1, Yİ A1, YEE A1 düzeyindeki ders kitaplarında dinleme becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YHA1	YİA1	YEEA1
Dinleme tekrar etme	2	4	4
İşaretleme	7	2	4
Dikte	2	7	-
Sıralama	4	2	-
Tablo Doldurma	2	1	1
Boşluk doldurma	17	7	20
Tanıma uygun görseli bulma	1	-	-
Kısa cevaplı soru oluşturma	1	-	-
Bilgi düzeltme	1	-	-
Özgeçmiş formu doldurma	1	-	-
Başlık bulma	1	-	-
Doğru-Yanlış	1	2	2
Cümle tamamlama	1	-	1
Eşleme	1	1	1
Diyalogun eksik cümlesini tamamlama	1	-	-
Diyalog canlandırma	-	-	1
Var-Yok	-	1	1
Metne dayalı sorular	-	1	7
Seçici dinleme yöntemi	-	-	4
Çoktan seçmeli sorular	-	2	-
Form doldurma	-	1	-
Yanlışın altını/üstünü çizme	-	1	-

Çizelge 24'e bakıldığında dinleme tekrar etme, işaretleme, tablo doldurma ve boşluk doldurma, doğru-yanlış, eşleme etkinliklerinin YH, Yİ, YEE Ders Kitaplarının dinleme becerinde kullanıldığı görülmüştür.

Dinleme becerisinde üç yayında en fazla kullanılan boşluk doldurma etkinliğinin olduğu görülmüştür.

Dinleme becerisinde üç yayında en az kullanılan tanıma uygun görseli bulma, kısa cevaplı soru oluşturma, bilgi düzeltme, özgeçmiş formu doldurma, başlık bulma, diyologun eksik cümlesini tamamlama, diyolog canlandırma, form doldurma ve yanlışın altını/üstünü çizme etkinliklerinin olduğu görülmüştür. Diğer Setlere göre YH A1 Ders kitabındaki diyaloğun eksik cümlesini tamamlama, eşleme cümle tamamlama, doğru-yanlış, başlık bulma, özgeçmiş formu doldurma, bilgi düzeltme, kısa cevaplı soru oluşturma, tanıma uygun görseli bulma, boşluk doldurma, tablo doldurma, sıralama, dikte, işaretleme, dinleme tekrar etme farklı etkinlik türlerinin olduğu tespit edilmiştir.

Yİ ders kitabında dinleme becerinde dinleme tekrar etme, işaretleme, dikte, sıralama, tablo doldurma, boşluk doldurma, doğru-yanlış, eşleme, var-yok, metne dayalı sorular, çoktan seçmeli sorular, form doldurma ve yanlışın altını/üstünü çizme etkinliklerinin olduğu görülmüştür.

YEE ders kitabında dinleme tekrar etme, işaretleme, tablo doldurma, boşluk doldurma, doğru-yanlış, cümle tamamlama, eşleme, diyolog canlandırma, var-yok, metne dayalı sorular ve seçici dinleme yöntemi olduğu tespit edilmiştir.

En az etkinlik türünün YEE ders kitabında olduğu görülmüştür.

Üç yayın arasında seçici dinleme yönteminin var olduğu tek ders kitabının YEE olduğu tespit edilmiştir.

b. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının dinleme becerisi kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların A2 seviyesindeki dinleme etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 25. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının dinleme becerisindeki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	5	4	8	4	7	6			34
Yİ	4	6	6	3	3	7			29
YEE	6	5	4	4	3	4	5	4	35

Çizelge 25'e göre en fazla dinleme etkinliği YEE ders kitabında; en az Yİ ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 8.ünitede; en az etkinliğin 2. ve 3.ünitelere olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 6.ünitede; en az etkinliğin 4. ve 5.ünitelere olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünitede; en az etkinliğin 5.ünitede olduğu görülmektedir.

Her üç yayında ünitelerdeki etkinlik dağılımı eşit değildir. Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla YH ders kitabı 3.ünitede olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 26. YH A2, Yİ A2, YEE A2 düzeyindeki ders kitaplarında dinleme becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH A2	Yİ A2	YEE A2
Bilgi düzeltme	2	-	-
İşaretleme	10	2	7
Boşluk doldurma	12	11	5
Doğru-Yanlış	11	3	6
Cümle tamamlama	2	-	-
Diyalogun eksik cümlesini tamamlama	1	-	-
Kısa cevaplı sorular	1	-	-
Başlık bulma	1	-	-
Metne dayalı sorular	1	2	6
Tablo doldurma	6	1	1
Dikte	1	-	-
Anket doldurma	1	-	-
Eşleme	-	1	2
Diyalog canlandırma	-	-	1
Var-Yok	-	1	2
Çoktan seçmeli sorular	-	1	1
Sıralama	-	1	1
Sesli okuma	-	-	1
Eşleştirme	-	1	1
Seçici dinleme stratejisi	-	-	1
Kapalı uçlu sorular	-	-	1
Görseli bulma	-	1	-
Yanlışın altını/üstünü çizme	-	2	-
Kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma	-	1	-

Çizelge 26'ya bakıldığında işaretleme, tablo doldurma, boşluk doldurma, doğru-yanlış, metne dayalı sorular etkinliklerinin YH, Yİ, YEE ders kitaplarının dinleme becerinde kullanıldığı görülmüştür.

Dinleme becerisinde üç yayında en fazla kullanılan boşluk doldurma etkinliğinin olduğu görülmüştür.

Dinleme becerisinde üç yayında en az kullanılan diyalogun eksik cümlesini tamamlama, kısa cevaplı soruları, başlık bulma, dikte, anket doldurma, diyalog canlandırma, sesli okuma, seçici dinleme stratejisi, kapalı uçlu sorular, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma etkinliklerinin olduğu görülmüştür.

Diğer setlere göre YH A1 ders kitabındaki diyalogun eksik cümlesini tamamlama, eşleme cümle tamamlama, doğru-yanlış, başlık bulma, özgeçmiş formu doldurma, bilgi düzeltme, kısa cevaplı soru oluşturma, tanıma uygun görseli bulma, boşluk doldurma, tablo doldurma, sıralama, dikte, işaretleme, dinleme tekrar etme farklı etkinlik türlerinin olduğu tespit edilmiştir. Yİ ders kitabında dinleme becerinde dinleme tekrar etme, işaretleme, dikte, sıralama, tablo doldurma, boşluk doldurma, doğru-yanlış, eşleme, var-yok, metne dayalı sorular, çoktan seçmeli sorular, form doldurma ve yanlışın altını/üstünü çizme etkinliklerinin olduğu görülmüştür.

En az etkinlik türünün YEE ders kitabında olduğu görülmüştür.

YEE ders kitabında dinleme tekrar etme, işaretleme, tablo doldurma, boşluk doldurma, doğru-Yanlış, cümle tamamlama, eşleme, diyalog canlandırma, var-yok, metne dayalı sorular ve seçici dinleme yöntemi olduğu tespit edilmiştir.

Üç yayın arasında seçici dinleme yönteminin var olduğu tek ders kitabı YEE olduğu tespit edilmiştir.

c. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının dinleme becerisi kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların B1 seviyesindeki dinleme etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 27. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının dinleme becerisindeki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Top.
YH	2	5	3	3	3	4	3	3	4	4	4	3	41
Yİ	5	5	6	6	5	5							32
YEE	3	6	4	3	3	4	3	3					29

Çizelge 27'ye göre en fazla dinleme etkinliği YH ders kitabında; en az YEE ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 2.ünitelerde; en az etkinliğin 1.ünitelerde olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 3. ve 4.ünitelerde; diğer ünitelerde etkinlik sayısının eşit olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 2.ünitelerde; en az etkinliğin 1., 4., 5., 7, ve 8.ünitelerde olduğu görülmektedir.

Her üç yayında ünitelerdeki etkinlik dağılımı eşit değildir.

B1 düzeyinde en fazla üniteye YH ders kitabı sahip olduğu için etkinlik sayısının diğer yayınlara göre fazla olmasının sebebi olarak açıklanabilir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla Yİ ders kitabı 3. ve 4.ünitelerde, YEE 2.ünitelerde olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 28. YH B1, Yİ B1, YEE B1 düzeyindeki ders kitaplarında dinleme becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH B1	Yİ B1	YEE B1
İşaretleme	17	8	6
Doğru-Yanlış	25	5	11
Tablo doldurma	5	1	-
Var-Yok	15	2	5
Bilgi düzeltme	5	-	-
Sıralama	6	3	2
Eşleme	5	3	-
Yeniden yazma	1	-	-
Boşluk doldurma	9	9	2
Tanım bulma	1	-	-
Metne dayalı sorular	1	1	2
Dinleme tekrar etme	-	-	1
Çoktan seçmeli sorular	-	-	1
Eşleştirme	-	-	3
Güdümlü konuşma yöntemi	-	-	1
Özetleme	-	-	1
Yanlış düzeltme	-	-	1
Cümle tamamlama	-	1	-

Çizelge 28'e göre en fazla dinleme becerisinde işaretleme, doğru-yanlış, var yok, sıralama ve metne dayalı sorular üç yayında da kullanıldığı tespit edilmiştir.

Dinleme becerisinde en az etkinlik türü Yİ ders kitabında; en fazla etkinlik türü YEE ders kitabında olduğu incelenmiştir.

YH ders kitabında işaretleme, doğru-yanlış, tablo doldurma, var-yok, bilgi düzeltme, sıralama, eşleme, yeniden yazma, boşluk doldurma, tanım bulma ve metne dayalı sorular etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında işaretleme, doğru-yanlış, tablo doldurma, var-yok, sıralama, eşleme, boşluk doldurma, metne dayalı sorular ve cümle tamamlama etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır. YEE ders kitabında işaretleme, doğru yanlış, var yok, sıralama, boşluk doldurma, metne dayalı sorular, dinleme tekrar etme, çoktan seçmeli sorular, eşleştirme, güdümlü konuşma yöntemi, özetleme ve yanlış düzeltme etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Tüm kitaplarda en az kullanılan etkinlik türlerinin yeniden yazma, tanım bulma, dinleme tekrar etme, çoktan seçmeli sorular, güdümlü konuşma yöntemi, özetleme, yanlış düzeltme ve cümle tamamlama olarak tespit edilmiştir. YEE ders kitabında dinleme ve konuşma becerisinin iç içe olduğunu güdümlü konuşma yönteminin kullanılmasından çıkarılabilir.

d. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının dinleme becerisi kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların B2 seviyesindeki dinleme etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 29. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının dinleme becerisindeki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	3	3	3	4	4	6			23
Yİ	6	5	6	5	4	8			34
YEE	3	4	6	4	4	4	5	4	34

Çizelge 29'a göre en az dinleme etkinliği YH ders kitabında olduğu görülmektedir.

YEE ve Yİ ders kitaplarında etkinlik sayısının toplamının eşit olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 6.ünitelerde; en az etkinliğin 1., 2, 3.ünitelere olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 6.ünitelerde; en az etkinliğin 5.ünitelere olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 3.ünitelerde; en az etkinliğin 1.ünitelerde olduğu görülmektedir.

Her üç yayında ünitelerdeki etkinlik dağılımı eşit değildir. Fakat her yayın kendi içinde farklı ünitelerde eşit sayılara sahip olduğu görülmektedir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla Yİ ders kitabı 6.ünitelerde olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 30. YH B2, Yİ B2, YEE B2 düzeyindeki ders kitaplarında dinleme becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH B2	Yİ B2	YEE B2
İşaretleme	39	5	6
Doğru-Yanlış	9	7	7
Var-Yok	7	4	4
Bilgi düzeltme	2	-	-
Tablo doldurma	4	-	1
Cümle tamamlama	1	-	1
Boşluk doldurma	4	8	6
Eşleme	1	2	-
Çoktan seçmeli sorular	-	4	1
Metne dayalı sorular	-	6	2
Güdümlü yazma	-	1	-
Güdümlü konuşma	-	1	-
Kapalı uçlu sorular	-	1	-
Sıralama	-	3	2
Eşleştirme	-	1	-
Cümle oluşturma	-	1	3
Özet çıkarma	-	-	1
Açıklama	-	-	1
Tahminde bulunma	-	-	1
Görsel inceleme	-	-	-
Başlık bulma	-	-	2
Yeniden yazma	-	-	1

Çizelge 30'a göre en fazla dinleme becerisinde işaretleme, doğru-yanlış, var-yok ve boşluk doldurmanın üç yayında da kullanıldığı tespit edilmiştir.

Dinleme becerisinde en az etkinlik türü YH ders kitabında; en fazla etkinlik türü YEE ders kitabında olduğu incelenmiştir.

YH ders kitabında işaretleme, doğru-yanlış, tablo doldurma, var-yok, bilgi düzeltme, eşleme ve boşluk doldurma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında işaretleme, doğru-yanlış, var-yok, boşluk doldurma eşleme çoktan seçme sorular, metne dayalı sorular, güdümlü yazma, güdümlü konuşma, kapalı uçlu sorular, sıralama, eşleştirme, cümle oluşturma, işaretleme, doğru-yanlış, tablo doldurma, var-yok, sıralama, eşleme, boşluk doldurma, metne dayalı sorular ve cümle tamamlama etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında işaretleme, doğru-yanlış, var-yok, tablo doldurma, cümle tamamlama, boşluk doldurma, çoktan seçmeli sorular, metne dayalı sorular, sıralama, cümle oluşturma, özet çıkarma, açıklama, tahminde bulunma, başlık bulma ve yeniden yazma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Tüm kitaplarda en az kullanılan etkinlik güdümlü yazma, güdümlü konuşma, kapalı uçlu sorular, eşleştirme, özet çıkarma, açıklama, tahminde bulunma ve yeniden yazma olarak tespit edilmiştir.

Yİ ders kitabında dinleme becerisinin içinde hem konuşma hem yazma becerisinin olduğunu güdümlü konuşma ve güdümlü yazma yönteminin kullanılmasından çıkarılabilir.

e. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının dinleme becerisi kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların C1 seviyesindeki dinleme etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 31. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının dinleme becerisindeki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	4	4	3	3	4	3			21
Yİ	6	7	6	6	4	6			35
YEE	5	3	5	5	6	6	5	4	39

Çizelge 31'e göre en fazla dinleme etkinliği YEE; en az YH ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 6.ünitelerde; en az etkinliğin 1., 2, 3.ünitelerde olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 7.ünitelerde; en az etkinliğin 5.ünitelerde olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 5. ve 6.ünitelerde; en az etkinliğin 2.ünitelerde olduğu görülmektedir.

Her üç yayında ünitelerdeki etkinlik dağılımı eşit değildir. Fakat her yayın kendi içinde farklı ünitelerde eşit sayılara sahip olduğu görülmektedir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla Yİ ders kitabı 2.ünitelerde olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 32. YH C1, Yİ C1, YEE C1 düzeyindeki ders kitaplarında dinleme becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH C1	Yİ C1	YEE C1
İşaretleme	24	4	6
Doğru-Yanlış	15	6	6
Var-Yok	12	1	2
Tablo doldurma	4	-	1
Özetleme	1	-	-
Boşluk doldurma	2	1	2
Eşleme	2	-	-
Eşleştirme	1	1	2
Bilgi düzeltme	1	-	-
Metne dayalı sorular	-	5	10
Sıralama	-	2	11
Seçici dinleme yöntemi	-	1	-
Kısa cevaplı sorular	-	1	2
Özgeçmiş formu doldurma	-	1	-
Çoktan seçmeli sorular	-	5	6
Yanlışın altını/üstünü çizme	-	2	-
Güdümlü konuşma	-	1	-
Sözlükten kelime bulma	-	1	-
Açıklama	-	1	1
Dikte	-	-	1
Not alarak dinleme yöntemi	-	-	2
Katılımsız dinleme yöntemi	-	-	1
Empatik dinleme yöntemi	-	-	1
Tahminde bulunma	-	-	1
Yaratıcı yazma	-	-	1
Cümle tamamlama	-	-	1
Görsel inceleme	-	-	3
Yeniden yazma	-	-	1

Çizelge 32'ye göre en fazla dinleme becerisinde işaretleme, doğru-yanlış, var-yok, eşleştirme ve boşluk doldurmanın üç yayında da kullanıldığı tespit edilmiştir.

Konuşma becerisinde en az etkinlik türü YH ders kitabında; en fazla etkinlik türü YEE ders kitabında olduğu incelenmiştir.

YH ders kitabında işaretleme, doğru-yanlış, tablo doldurma, var-yok, bilgi düzeltme, eşleme, özetleme, eşleştirme ve boşluk doldurma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında işaretleme, doğru-yanlış, var-yok, boşluk doldurma metne dayalı sorular, sıralama, seçici dinleme yöntemi, kısa cevaplı sorular, özgeçmiş formu doldurma, çoktan seçmeli sorular, yanlışın altını/üstünü çizme, güdümlü konuşma, sözlükten kelime bulma ve açıklama etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında işaretleme, doğru-yanlış, var-yok, tablo doldurma, boşluk doldurma, eşleştirme, metne dayalı sorular, sıralama, kısa cevaplı sorular, çoktan seçmeli sorular, açıklama, dikte, not alarak dinleme yöntemi, katılımsız dinleme yöntemi, empatik dinleme yöntemi, tahminde bulunma, yaratıcı yazma, cümle tamamlama, görsel inceleme ve yeniden yazma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Tüm kitaplarda en az kullanılan etkinlik bilgi düzeltme, seçici dinleme, güdümlü konuşma sözlükten kelime bulma, özgeçmiş formu doldurma, açıklama, dikte, katılımsız dinleme yöntemi, empatik dinleme yöntemi, tahminde bulunma, yaratıcı yazma, cümle tamamlama ve yeniden yazma olarak tespit edilmiştir.

Yİ ders kitabında dinleme becerisinin içinde hem konuşma hem yazma becerisinin olduğunu güdümlü konuşma yöntemi ve özgeçmiş formu doldurma etkinliklerinin kullanılmasından çıkarılabilir.

YEE ders kitabında dinleme becerisinin içinde hem görsel okuma hem yazma becerisinin olduğunu görsel inceleme ve yaratıcı yazma etkinliklerinin kullanılmasından çıkarılabilir.

2. YH, Yİ, YEE A1, A2, B1, B2, C1 Seviyelerindeki Ders Kitaplarının Konuşma Becerisi Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların her seviye ve üniteye yer alan konuşma alanındaki etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

a. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının konuşma becerisi kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların A1 seviyesindeki konuşma etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 33. YH A1, Yİ A1, YEE ders kitaplarının konuşma becerisindeki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	7	3	2	4	5	3			24
Yİ	7	8	12	6	12	9			54
YEE	8	5	4	6	8	3	4	5	43

Çizelge 33'e göre en fazla konuşma etkinliği Yİ; en az YH ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünitede; en az etkinliğin 3.ünite ve 6.ünitelerde olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 3.ünite ve 5.ünitelerde; en az etkinliğin 4.ünitede olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünite ve 5.ünitelerde; en az etkinliğin 6.ünitede olduğu görülmektedir.

Her üç yayında ünitelerdeki etkinlik dağılımı eşit değildir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla Yİ ders kitabı 3.ünite ve 5.ünitelerde; en az YH ders kitabı 3.ünitede olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 34. YH A1, Yİ A1, YEE A1 düzeyindeki ders kitaplarında konuşma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH A1	Yİ A1	YEE A1
Boşluk doldurma	8	-	-
Gözlem soruları	1	3	-
Güdümlü konuşma	4	13	12
İşaretleme	1	-	-
Yorumlama	1	-	1
Kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma	3	1	2
Diyalog canlandırma	2	1	12
Öyküleyici konuşma	1	-	-
Diyalog oluşturma	1	2	4
Kapalı uçlu sorular	1	9	-
Tahminde bulunarak konuşma	1	1	-
Betimleyici konuşma	2	3	2
Cümle oluşturma	-	-	2
Hazırlıksız konuşma	-	13	2
Tartışma yöntemi	-	-	12
Rol yapma yöntemi	-	-	1
Cümle tamamlama	-	-	1
Kavramın düşündürdüklerini anlatma	-	-	1
Görüntüleme ve yansıma sorularıyla konuşma	-	-	1
Videolog	-	6	-
Eşleme	-	1	-
Dinleme Tekrar Etme	-	3	-
Sıralama	-	1	-
Anket Doldurma	-	1	-
Tablo Doldurma	-	1	-
Karşılaştırma	-	1	-

Çizelge 34'e göre en fazla konuşma becerisinde güdümlü konuşma, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma, diyalog canlandırma, diyalog oluşturma ve betimleyici konuşmanın üç yayında da kullanıldığı tespit edilmiştir.

Konuşma becerisinde en az etkinlik türü YH ders kitabında; en fazla etkinlik türü YEE ders kitabında olduğu incelenmiştir.

YH ders kitabında boşluk doldurma, gözlem soruları, güdümlü konuşma, işaretleme, yorumlama, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma, diyalog canlandırma, öyküleyici konuşma, diyalog oluşturma, kapalı uçlu sorular, tahminde bulunarak konuşma ve betimleyici konuşma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında gözlem soruları, güdümlü konuşma, kelime kavram havuzundan seçerek konuşma, diyalog canlandırma, diyalog oluşturma, kapalı uçlu sorular, tahminde bulunarak konuşma, betimleyici konuşma, hazırlıksız konuşma, videolog, eşleme, dinleme tekrar etme, sıralama, anket doldurma, tablo doldurma ve karşılaştırma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında güdümlü konuşma, yorumlama, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma, diyalog canlandırma, diyalog oluşturma, betimleyici konuşma, cümle oluşturma, hazırlıksız konuşma, tartışma yöntemi, rol yapma yöntemi, cümle tamamlama, kavramın düşündüklerini anlatma, görüntüleme ve yansıtma sorularıyla konuşma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Tüm kitaplarda en az kullanılan etkinlik işaretleme, yorumlama, öyküleyici konuşma, tahmininde bulunarak konuşma, rol yapma yöntemi, cümle tamamlama, kavramın düşündüklerini anlatma, görüntüleme ve yansıtma sorularıyla konuşma, eşleme, sıralama, anket doldurma, tablo doldurma ve karşılaştırma olarak tespit edilmiştir.

Yİ ders kitabında konuşma becerisinin içinde hem görsel okuma hem yazma becerisinin olduğunu görsel inceleme ve yaratıcı yazma etkinliklerinin kullanılmasından çıkarılabilir.

Yİ ders kitabında konuşma becerisinin içinde dinleme becerisinin olduğunu dinleme tekrar etme etkinliklerinin kullanılmasından çıkarılabilir.

Yİ ders kitabı konuşma becerisini tüm diğer öğrenme alanlarıyla iç içe kullandığı söylenilebilir. Ayrıca kültürel öğeleri de yer verdiğini karşılaştırma etkinliğinin yer almasından çıkarılabilir.

b. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının konuşma becerisi kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların A2 seviyesindeki konuşma etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 35. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının konuşma becerisindeki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	5	1	3	4	6	4			23
Yİ	13	17	8	11	13	9			71
YEE	4	5	3	4	3	5	10	5	38

Çizelge 35'e göre en fazla konuşma etkinliği YEE; en az YH ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 5.ünitede; en az etkinliğin 2.ünitede olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 2.ünitede; en az etkinliğin 3.ünitede olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 7.ünitede; en az etkinliğin 3.ünite ve 5.ünitelerde olduğu görülmektedir.

Her üç yayında ünitelerdeki etkinlik dağılımı eşit değildir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla Yİ ders kitabı 5.ünite; en az YH ders kitabı 2.ünitede olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 36. YH A2, Yİ A2, YEE A2 düzeyindeki ders kitaplarında konuşma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH A2	Yİ A2	YEE A2
Güdümlü konuşma	7	11	14
Boşluk doldurma	2	-	-
Yaratıcı konuşma	1	-	1
Cümle tamamlama	1	-	-
İşaretleme	1	-	-
Eleştirel konuşma	1	-	-
Tablo doldurma	1	1	-
Kısa cevaplı sorular	2	2	-
Betimleyici konuşma	1	5	-
Kapalı uçlu sorular	2	-	2
Diyalog oluşturma	2	-	3
Kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma	1	-	-
Karşılaştırma	-	1	3
Diyalog canlandırma	-	-	6
Tartışma yöntemi	-	1	5
Açıklayıcı konuşma	-	-	1
Fıkra anlatma	-	-	1
Metne dayalı sorular	-	-	1
Hazırlıksız konuşma	-	28	1
Videolog	-	6	-
Diyalog oluşturma	-	10	-
Tahminde bulunma	-	1	-
Öyküleyici anlatım	-	1	-

Çizelge 36'ya göre en fazla konuşma becerisinde güdümlü konuşmanın üç yayında da kullanıldığı tespit edilmiştir.

Konuşma becerisinde en az etkinlik türü YH ders kitabında; en fazla etkinlik türü YEE ders kitabında olduğu incelenmiştir.

YH ders kitabında güdümlü konuşma, boşluk doldurma, yaratıcı konuşma, cümle tamamlama, işaretleme, eleştirel konuşma, tablo doldurma, kısa cevaplı

sorular, betimleyici konuşma, kapalı uçlu sorular, diyalog oluşturma, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında güdümlü konuşma, tablo doldurma, kısa cevaplı sorular, betimleyici konuşma, karşılaştırma, tartışma yöntemi, hazırlıksız konuşma, videolog, diyalog oluşturma, tahminde bulunma ve öyküleyici anlatım etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında güdümlü konuşma, yaratıcı konuşma, kapalı uçlu sorular, diyalog oluşturma, karşılaştırma, diyalog canlandırma, tartışma yöntemi, açıklayıcı konuşma, fıkra anlatma, metne dayalı sorular ve hazırlıksız konuşma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır. Tüm kitaplarda en az kullanılan yaratıcı konuşma, cümle tamamlama, işaretleme, eleştirel konuşma, tablo doldurma, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma, açıklayıcı konuşma, fıkra anlatma, metne dayalı sorular, tahminde bulunma ve öyküleyici anlatım etkinlikler olarak tespit edilmiştir.

Tüm yayınlarda konuşma becerisi alanında kullanan etkinliklerin diğer beceri alanlarıyla örtüşmediği söylenebilir.

c. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının konuşma becerisi kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların B1 seviyesindeki konuşma etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 37. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının konuşma becerisindeki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Top.
YH	4	2	4	3	4	4	1	2	5	4	-	1	34
Yİ	18	9	16	11	10	15							78
YEE	4	5	4	4	4	5	4	5					35

Çizelge 37'ye göre en fazla konuşma etkinliği Yİ; en az YH ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 9.ünitede olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında 11.ünitede konuşma becerisine ait etkinlik görülmemiştir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünitede; en az etkinliğin 2.ünitede olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabında ünitelerdeki etkinlik sayıları neredeyse aynı olduğu görülmektedir. Diğer iki yayına göre etkinliklerin ünite dağılımı daha orantısall olduğu söylenebilir.

YH ve Yİ ders kitaplarındaki ünitelere göre etkinlik dağılımı eşit değildir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla Yİ ders kitabı 1.ünite; hiç etkinliğin olmadığı YH ders kitabı 11.ünitede olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 38. YH B1, Yİ B1, YEE B1 düzeyindeki ders kitaplarında konuşma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH B1	Yİ B1	YEE B1
Güdümlü konuşma	9	40	17
Kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma	5	-	-
Eleştirel konuşma	2	-	-
Tavsiyede bulunma	1	-	-
Yaratıcı konuşma	1	-	-
Tartışma yöntemi	5	10	1
Kapalı uçlu sorular	1	-	-
Diyalog oluşturma	4	5	2
İşaretleme	2	2	-
Betimleyici konuşma	2	-	6
Açık uçlu sorular	1	-	-
Açıklama	1	2	-
İşaretleme	1	-	-
Slogan yazma	1	-	-
Diyalog canlandırma	-	-	6
Görsel inceleme	-	3	1
Sesli okuma	-	-	1
Münazara	-	-	1
Metne dayalı sorular	-	-	1
Serbest konuşma	-	1	-
Videolog	--	6	-
Anket doldurma	-	1	-
Eşleme	-	1	-
Hazırlıksız konuşma	-	6	-

Çizelge 38'e göre en fazla konuşma becerisinde güdümlü konuşma, tartışma yöntemi diyalog oluşturma'nın üç yayında da kullanıldığı tespit edilmiştir.

Konuşma becerisinde en az etkinlik türü YEE ders kitabında; en fazla etkinlik türü YH ders kitabında olduğu incelenmiştir.

YH ders kitabında güdümlü konuşma, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma, eleştirel konuşma, tavsiyede bulunma, yaratıcı konuşma, tartışma yöntemi, kapalı uçlu sorular, diyalog oluşturma, işaretleme, betimleyici

konuşma, açık uçlu sorular, açıklama, işaretleme ve slogan yazma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında güdümlü konuşma, tartışma yöntemi, diyalog oluşturma, işaretleme, açıklama, görsel inceleme, serbest konuşma, videolog, anket doldurma, eşleme ve hazırlıksız konuşma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır. YEE ders kitabında güdümlü konuşma, tartışma yöntemi, diyalog oluşturma, betimleyici konuşma, diyalog canlandırma, görsel inceleme, sesli okuma, münazara ve metne dayalı sorular etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Tüm kitaplarda en az kullanılan tavsiyede bulunma, yaratıcı konuşma, kapalı uçlu sorular, açık uçlu sorular, işaretleme, slogan yazma, sesli okuma, münazara, metne dayalı sorular, serbest konuşma, anket doldurma ve eşleme etkinlik olarak tespit edilmiştir.

Yİ ders kitabında konuşma becerisinin içinde görsel okuma becerisinin olduğunu görsel inceleme etkinliğinin kullanılmasından çıkarılabilir.

YH ders kitabında konuşma becerisinin içinde yazma becerisinin olduğunu görsel slogan yazma etkinliğinin kullanılmasından çıkarılabilir.

YEE ders kitabında konuşma becerisinin içinde okuma becerisinin olduğunu sesli okuma etkinliğinin kullanılmasından çıkarılabilir.

d. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının konuşma becerisi kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların B2 seviyesindeki konuşma etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 39. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının konuşma becerisindeki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	3	1	3	3	5	2			17
Yİ	11	10	13	10	13	11			67
YEE	6	7	1	4	3	6	6	6	38

Çizelge 39'a göre en fazla konuşma etkinliği Yİ ders kitabında; en az YH ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 5.ünitelerde; en az 2.ünitelerde olduğu görülmektedir.

YH ders kitabındaki toplam etkinliğe göre YEE iki katı, Yİ 4 katından az olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 3.ünite ve 5.ünitede; en az etkinliğin 2.ünite ve 4.ünitelerde olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 2.ünitede; en az etkinliğin 3.ünitede olduğu görülmektedir.

Her üç yayının ünitelere göre etkinlik dağılımı eşit değildir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla Yİ ders kitabı 3.ünite ve 5.ünitede; en az YEE ders kitabı 3.ünite ve YH ders kitabı 2.ünitede olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 40. YH B2, Yİ B2, YEE B2 düzeyindeki ders kitaplarında konuşma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH B2	Yİ B2	YEE B2
Güdümlü konuşma	4	31	18
Tartışma yöntemi	1	2	4
Kapalı uçlu sorular	1	1	-
Kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma	3	1	-
Konuşma halkası	2	-	-
Betimleyici konuşma	3	4	1
Eşleştirme	1	-	-
İşaretleme	1	2	1
Yorumlama	2	-	-
Karşılaştırma	2	-	1
Tahminde bulunarak konuşma	-	1	1
Diyalog canlandırma	-	-	3
Atasözü açıklama	-	-	1
Tavsiyede bulunma	-	-	1
Diyalogun eksik cümlesini tamamlama	-	-	1
Yaratıcı konuşma	-	1	1
Metne dayalı sorular	-	-	1
Videolog	-	6	-
Tablo doldurma	-	1	-
Diyalog oluşturma	-	3	-
Hazırlıksız konuşma	-	15	-
Eleştirel konuşma	-	1	-
Öyküleyici anlatım	-	1	-
Listeleme	-	1	-
Anket doldurma	-	1	-

Çizelge 40'a göre en fazla konuşma becerisinde güdümlü konuşma, tartışma yöntemi, betimleyici konuşma ve işaretlemenin üç yayında da kullanıldığı tespit edilmiştir.

Konuşma becerisinde en az etkinlik türü YH ders kitabında; en fazla etkinlik türü Yİ ders kitabında olduğu incelenmiştir.

YH ders kitabında güdümlü konuşma, tartışma yöntemi, kapalı uçlu soruları, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma, konuşma halkası, betimleyici konuşma, eşleştirme, işaretleme, yorumlama ve karşılaştırma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında güdümlü konuşma, tartışma yöntemi, kapalı uçlu sorular, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma, betimleyici konuşma, işaretleme, tahminde bulunarak konuşma, yaratıcı konuşma, videolog, tablo doldurma, diyalog oluşturma, hazırlıksız konuşma, eleştirel konuşma, öyküleyici anlatım, listeleme ve anket doldurma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında güdümlü konuşma, tartışma yöntemi, betimleyici konuşma, işaretleme, karşılaştırma, tahminde bulunarak konuşma, diyalog canlandırma, atasözü açıklama, tavsiyede bulunma, diyalogun eksik cümlesini tamamlama, yaratıcı konuşma ve metnine dayalı sorular etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Tüm kitaplarda en az kullanılan kapalı uçlu sorular, eşleştirme, tahminde bulunarak konuşma, atasözü açıklama, tavsiyede bulunma, diyalogun eksik cümlesini tamamlama, yaratıcı konuşma, metnine dayalı sorular, tablo doldurma, eleştirel konuşma, öyküleyici anlatım, listeleme ve anket doldurma etkinlik olarak tespit edilmiştir.

YEE ders kitabında konuşma becerisinin içinde kelime bilgisinin olduğunu atasözü açıklama etkinliğinin kullanılmasından çıkarılabilir.

e. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının konuşma becerisi kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların C1 seviyesindeki konuşma etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 41. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının konuşma becerisindeki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	5	4	4	3	2	2			20
Yİ	7	15	6	9	9	7			53
YEE	7	4	3	6	5	4	4	4	37

Çizelge 41'e göre en fazla konuşma etkinliği Yİ; en az YH ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünitede; en az 5.ünite ve 6.ünitelerde olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 2.ünitede; en az etkinliğin 3.ünitede olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünitede; en az etkinliğin 3.ünitede olduğu görülmektedir.

Her üç yayının ünitelere göre etkinlik dağılımı eşit değildir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla Yİ ders kitabı 2.ünitede; en az etkinliğin YH ders kitabı 5.ünite ve 6.ünitelerde olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 42. YH C1, Yİ C1, YEE C1 düzeyindeki ders kitaplarında konuşma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH C1	Yİ C1	YEE C1
Dinleme tekrar etme	1	-	-
Fıkra anlatma	1	-	-
Karşılaştırma	1	1	-
Kavramın düşündürdüklerini anlatma	1	-	1
İşaretleme	4	1	-
Güdümlü konuşma	3	13	15
Tartışma yöntemi	5	1	4
Yorumlama	4	2	-
Eşleştirme	1	1	-
Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma	1	1	3
Diyalog canlandırma	1	1	3
Betimleyici konuşma	1	4	-
Cümle tamamlama	1	-	-
Cümle oluşturma	1	-	-
Boşluk doldurma	1	-	-
Beyin fırtınası tekniği	-	-	4
Yaratıcı konuşma	-	4	1
Görsel inceleme	-	-	1
Görsele dayalı sorular	-	-	2
Sempozyum canlandırma	-	-	1
Kapalı uçlu sorular	-	2	3
Diyalog oluşturma	-	3	2
Röportaj yapma	-	-	1
Canlandırma tekniği	-	-	1
Videolog	-	6	-
Hazırlıksız konuşma	-	1	-
Şiir yorumla	-	1	-
Özetleme	-	2	-
Eleştirel konuşma	-	2	-

Çizelge 42'ye göre en fazla konuşma becerisinde güdümlü konuşma, tartışma yöntemi, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma ve diyalog canlandırmanın üç yayında da kullanıldığı tespit edilmiştir.

Konuşma becerisinde en az etkinlik türü YH ders kitabında; en fazla etkinlik türü YEE ders kitabında olduğu incelenmiştir.

YH ders kitabında dinleme tekrar etme, fıkra anlatma, karşılaştırma, kavramını düşündürdüklerini anlatma, işaretleme, güdümlü konuşma, tartışma yöntemi, yorumlama, eşleştirme, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, diyalog canlandırma, betimleyici konuşma, cümle tamamlama, cümle oluşturma ve boşluk doldurma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında karşılaştırma, işaretleme, güdümlü konuşma, tartışma yöntemi, yorumlama, eşleştirme, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma, diyalog canlandırma, betimleyici konuşma, yaratıcı konuşma, kapalı uçlu sorular, diyalog oluşturma, videolog, hazırlıksız konuşma, şiir yorumlama, özetleme ve eleştirel konuşma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında kavramın düşündüklerini anlatma, güdümlü konuşma, tartışma yöntemi, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, diyalog canlandırma, beyin fırtınası tekniği, yaratıcı konuşma, görsel inceleme, görsele dayalı sorular, sempozyum canlandırma, kapalı uçlu sorular, diyalog oluşturma, röportaj yapma ve canlandırma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır. Tüm kitaplarda en az kullanılan dinleme tekrar etme, fıkra anlatma, karşılaştırma, kavramın düşündüklerini anlatma, eşleştirme, cümle tamamlama, cümle oluşturma, boşluk doldurma, görsel inceleme, sempozyum canlandırma, röportaj yapma, canlandırma tekniği, hazırlıksız konuşma ve şiir yorumlama etkinlik olarak tespit edilmiştir.

YH ders kitabında konuşma becerisinin içinde hem dinleme hem de yazma becerisinin olduğunu dinleme tekrar etme ve kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma etkinliğinin kullanılmasından çıkarılabilir.

YH ve Yİ ders kitaplarında kullanılan karşılaştırma etkinliğiyle öğrencinin kendi kültürüyle türk kültürünü karşılaştırması öğrendiği dile karşı merak uyandırması adına önemli bir etkinlik olduğu söylenebilir.

Yİ ders kitabında şiir yorumlama etkinliğinin kullanılmasıyla öğrencinin duygularını ifade edebilme becerisini arttırmaya yönelik olduğu çıkarılabilir. YEE ders kitabında konuşma becerisinin içinde sempozyum canlandırma etkinliğinin kullanılması bu kitabın sadece günlük konuşma için değil bilimsel çalışmalar yapmak isteyen öğrenciler içinde olduğu çıkarılabilir. Yani öğrenme ihtiyacının çoğunu kapsayacak şekilde etkinliklerin bulunduğu söylenebilir.

YEE ders kitabında konuşma becerisinin içinde hem yazma hem de görsel okuma öğrenme alanlarından görsel inceleme ve kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma etkinliğinin kullanılmasından çıkarılabilir. Her üç yayın da bu düzeyde konuşma becerisinin içine yazma becerisine de dahil etti söylenebilir.

3. YH, Yİ, YEE A1, A2, B1, B2, C1 Seviyelerindeki Ders Kitaplarının Okuma Becerisi Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların her seviye ve üniteye yer alan okuma alanındaki etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

a. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının okuma becerisi kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların A1 seviyesindeki okuma etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 43. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının okuma becerisindeki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	5	3	4	10	8	5			35
Yİ	1	4	5	9	6	3			28
YEE	9	4	8	12	11	5	5	10	64

Çizelge 43'e göre en fazla okuma etkinliği YEE; en az Yİ ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 4.ünitede; en az 2.ünitede olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 4.ünitede; en az etkinliğin 1.ünitede olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 4.ünitende; en az etkinliğin 2.ünitende olduğu görülmektedir.

Her üç yayının ünitelere göre etkinlik dağılımı eşit olmadığı incelenmiştir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla YEE ders kitabı 4.ünitende; en az etkinliğin Yİ ders kitabı 1.ünitende olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 44. YH A1, Yİ A1, YEE A1 düzeyindeki ders kitaplarında okuma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH A1	Yİ A1	YEE A1
Boşluk doldurma	13	8	6
Sesli okuma	2	-	34
Kısa cevaplı sorular	4	-	-
Doğru-Yanlış	5	5	3
Sıralama	1	-	1
Görsel inceleme	2	-	-
Eşleme	4	-	2
Tablo doldurma	2	1	-
Eşleştirme	2	1	-
Var-Yok	1	2	-
Açıklama	1	-	-
İşaretleme	4	-	1
Yanlışın altını/üstünü çizme	2	-	-
Metne dayalı sorular	2	2	21
Başlık bulma	1	1	-
Cümle oluşturma	-	1	1
Söz korusu yöntemi	-	-	1
Sessiz okuma	-	-	4
Okuma tiyatrosu yöntemi	-	-	1
Beyin Fırtınası tekniği	-	-	1
Seçici okuma yöntemi	-	-	1
Diyalog canlandırma	-	-	5
Diyalogun eksik cümlesini tamamlama	-	-	1
Çoktan seçmeli sorular	-	-	1
Bilgi düzeltme	-	2	-
Form doldurma	-	1	-
Karşılaştırma	-	1	-

Çizelge 44'e göre en fazla okuma becerisinde boşluk doldurma, doğru-yanlış ve metne dayalı sorular üç yayında da kullanıldığı tespit edilmiştir.

Okuma becerisinde en az etkinlik türü Yİ ders kitabında; en fazla etkinlik türü YEE ders kitabında olduğu incelenmiştir.

YH ders kitabında boşluk doldurma, sesli okuma, kısa cevaplı sorular, doğru-yanlış, sıralama, görsel inceleme, eşleme, tablo doldurma, eşleştirme, var-yok, açıklama, işaretleme, yanlışın altını/üstünü çizme, metne dayalı sorular ve başlık bulma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında boşluk doldurma, doğru-yanlış, tablo doldurma, eşleştirme, var-yok, metne dayalı sorular, başlık bulma, cümle oluşturma, bilgi düzeltme, form doldurma ve karşılaştırma yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında boşluk doldurma, sesli okuma, doğru-yanlış, sıralama, eşleme, işaretleme, metne dayalı sorular, cümle oluşturma, söz korusu yöntemi, sessiz okuma, okuma tiyatrosu yöntemi, beyin fırtınası tekniği, seçici okuma yöntemi, diyalog canlandırma, diyalogun eksik cümlesini tamamlama ve çoktan seçmeli soruların yer aldığı saptanmıştır.

Tüm kitaplarda en az kullanılan etkinlik türlerinin açıklama, sıralama, başlık bulma, cümle oluşturma, söz konusu yöntemi, okuma tiyatrosu yöntemi, beyin fırtınası tekniği, seçici okuma yöntemi, diyalogun eksik cümlesini tamamlama, çoktan seçmeli sorular, form doldurma ve karşılaştırma olarak tespit edilmiştir.

YEE ders kitabında sesli okuma, söz korusu yöntemi, okuma tiyatrosu yöntemi, seçici okuma yöntemi ve sessiz okuma etkinliklerinin kullanılması konuşma ile okuma becerisinin birlikte kullanılabileceğini göstermektedir. Etkinliklerde kullanılan okuma metnindeki kelimeler Konuşma becerisine yönelik etkinliklerle pekiştirilmesi sağlanabilir. Öğrencinin yeni öğrendiği kelimeleri Konuşma pratiğinde kullanması sağlanabilir.

Yİ ders kitabında yer alan bazı becerilerde yönergeler bulunmadığından dolayı verilerin içine dahil edilmemiştir. Örneğin A1 seviyesinde okuma becerisi altında verilen etkinlik aslında görsel okuma becerisine aittir. Etkinlik olarak da görsel inceleme olarak alınmalıdır. Fakat etkinlikte yönerge olmadığından dolayı verilere dahil edilmemiştir.

b. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının okuma becerisi kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların A2 seviyesindeki okuma etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 45. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının okuma becerisindeki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	5	7	7	4	10	7			40
Yİ	3	5	6	3	6	6			29
YEE	14	10	9	10	9	12	14	7	84

Çizelge 45'e göre en fazla okuma etkinliği YEE; en az Yİ ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 5.ünite; en az 4.ünite olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 3.ünite, 5.ünite ve 6.ünite; en az etkinliğin 1.ünite ve 4.ünite olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünite ve 7.ünite; en az etkinliğin 8.ünite olduğu görülmektedir.

Her üç yayının ünitelere göre etkinlik dağılımı eşit olmadığı incelenmiştir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla YEE ders kitabı 1.ünite ve 7.ünite; en az etkinliğin Yİ ders kitabı 1.ünite ve 4.ünite olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 46. YH A2, Yİ A2, YEE A2 düzeyindeki ders kitaplarında okuma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH A2	Yİ A2	YEE A2
İşaretleme	4	1	2
Eşleme	5	-	1
Eşleştirme	2	3	1
Boşluk doldurma	6	7	3
Tahminde bulunma	1	-	-
Doğru-Yanlış	8	8	8
Cümle tamamlama	3	1	-
Yeniden yazma	1	-	-
Var-Yok	1	-	-
Sıralama	4	-	2
Metne dayalı sorular	2	10	27
Yanlış düzeltme	1	-	-
Başlık bulma	1	-	-
Soru-cevap yöntemi	-	-	1
Cümle oluşturma	-	-	1
Sesli okuma	-	-	23
Sessiz okuma	-	-	3
Diyalog canlandırma	-	-	3
Görsel inceleme	-	-	4
Kısa cevaplı soru oluşturma	-	2	1
Çoktan seçmeli sorular	-	-	1
Güdümlü konuşma	-	1	-

Çizelge 46'ya göre en fazla okuma becerisinde işaretleme, eşleştirme, boşluk doldurma, doğru-yanlış ve metne dayalı sorular, üç yayında da kullanıldığı tespit edilmiştir.

Okuma becerisinde en az etkinlik türü Yİ ders kitabında; en fazla etkinlik türü YEE ders kitabında olduğu incelenmiştir.

YH ders kitabında işaretleme, eşleme, eşleştirme, boşluk doldurma, tahminde bulunma, doğru-yanlış, cümle tamamlama, yeniden yazma, var-yok, sıralama, metne dayalı sorular, yanlışı düzeltme ve başlık bulma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında işaretleme, eşleştirme, boşluk doldurma, doğru-yanlış, cümle tamamlama, metne dayalı sorular, kısa cevaplı soru oluşturma ve güdümlü konuşma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında işaretleme, eşleme, eşleştirme, boşluk doldurma, doğru-yanlış, sıralama, metne dayalı sorular, soru-cevap yöntemi, cümle oluşturma, sesli okuma, sessiz okuma, diyalog canlandırma, görsel inceleme, kısa cevaplı soru oluşturma, çoktan seçmeli sorular ve güdümlü konuşma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Tüm kitaplarda en az kullanılan etkinlik türlerinin tahminde bulunma, yeniden yazma, var-yok yanlışı düzeltme, başlık bulma, soru-cevap yöntemi, cümle oluşturma, çoktan seçmeli sorular ve güdümlü konuşma olarak tespit edilmiştir.

Yİ ders kitabında okuma becerisinin içinde konuşma becerisinin olduğunu güdümlü konuşma yönteminin etkinlikte kullanılmasından çıkarılabilir.

YH ders kitabında okuma becerisinin içinde yazma becerisinin olduğunu yeniden etkinliğinin kullanılmasından çıkarılabilir.

YEE ders kitabında okuma becerisinin içinde görsel okuma becerisinin olduğunu görsel inceleme etkinliğinin kullanılmasından çıkarılabilir.

YEE ders kitabı diğer ders kitaplarına göre birden fazla beceriye hitap ettiği söylenebilir.

c. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının okuma becerisi kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların B1 seviyesindeki okuma etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 47. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının okuma becerisindeki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Top.
YH	8	6	6	6	8	4	5	6	5	6	4	6	66
Yİ	4	6	6	7	6	7							36
YEE	8	7	15	12	6	10	6	8					77

Çizelge 47'ye göre en fazla okuma etkinliği YEE; en az Yİ ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünite ve 5.ünitede; en az 6.ünite ve 11.ünitelerde olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 4.ünite ve 6.ünitede; en az etkinliğin 4.ünitede olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 3.ünitede; en az etkinliğin 5.ünite ve 7.ünitelerde olduğu görülmektedir.

Her üç yayının ünitelere göre etkinlik dağılımı eşit olmadığı incelenmiştir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla YEE ders kitabı 3.ünitede; en az etkinliğin Yİ ders kitabı 1.ünite ve YH ders kitabı 6.ünite ve 11.ünitelerde olduğu tespit edilmiştir.

YH ve YEE ders kitaplarındaki toplam etkinlik sayısı, Yİ ders kitabındaki etkinlik sayısının iki katı olduğu görülmektedir.

Çizelge 48. YH B1, Yİ B1, YEE B1 düzeyindeki ders kitaplarında okuma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH B1	Yİ B1	YEE B1
Sesli okuma	1	-	5
Cümle tamamlama	13	-	1
İşaretleme	26	5	4
Yeniden yazma	2	-	-
Var-Yok	16	3	7
Boşluk doldurma	20	10	5
Eşleme	4	4	1
Doğru-Yanlış	29	6	11
Eşleştirme	1	-	3
Bilgi düzeltme	3	-	-
Sıralama	6	-	-
Tablo doldurma	2	-	-
Diyalogun eksik cümlesini tamamlama	1	-	2
Tavsiyede bulunma	1	-	-
Başlık bulma	-	-	2
Sessiz okuma yöntemi	-	-	3
Metne dayalı sorular	-	5	20
Açık uçlu sorular	-	-	2
Yorumlama	-	-	2
Rol yaparak okuma tekniği	-	-	1
Tahminde bulunma	-	1	-
Güdümlü konuşma yöntemi	-	1	-

Çizelge 48'e göre en fazla okuma becerisinde işaretleme, var-yok, boşluk doldurma, eşleme ve doğru-yanlış üç yayında da kullanıldığı tespit edilmiştir.

Okuma becerisinde en az etkinlik türü Yİ ders kitabında; en fazla etkinlik türü YEE ders kitabında olduğu incelenmiştir.

YH ders kitabında sesli okuma, cümle tamamlama, işaretleme, yeniden yazma, var-yok, boşluk doldurma, eşleme, doğru-yanlış, eşleştirme, bilgi düzeltme, sıralama, tablo doldurma, diyalogun eksik cümlesini tamamlama ve tavsiyede bulunma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında işaretleme, var-yok, boşluk doldurma, eşleme, doğru-yanlış, metne dayalı sorular, tahminde bulunma ve güdümlü konuşma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında sesli okuma, cümle tamamlama, işaretleme, var-yok, boşluk doldurma, eşleme, doğru-yanlış, eşleştirme, diyalogun eksik cümlesini

tamamlama, başlık bulma, sessiz okuma yöntemi, metne dayalı sorular, açık uçlu sorular, yorumlama ve rol yaparak okuma tekniği yer aldığı saptanmıştır.

Tüm kitaplarda en az kullanılan etkinlik türlerinin tavsiyede bulunma, rol yaparak okuma tekniği, tahminde bulunma ve güdümlü konuşma olarak tespit edilmiştir. Yİ ders kitabında okuma becerisinin içinde konuşma becerisinin olduğunu güdümlü konuşma yönteminin etkinlikte kullanılmasından çıkarılabilir.

d. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının okuma becerisi kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların B2 seviyesindeki okuma etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 49. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının okuma becerisindeki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	4	5	3	3	4	3			22
Yİ	6	10	7	7	4	7			41
YEE	11	9	10	5	8	9	6	6	65

Çizelge 49'a göre en fazla okuma etkinliği YEE; en az YH ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 2.ünitelerde; en az 3.ünite, 4.ünite ve 6.ünitelerde olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 2.ünitelerde; en az etkinliğin 5.ünitelerde olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünitelerde; en az etkinliğin 4.ünitelerde olduğu görülmektedir.

Her üç yayının ünitelere göre etkinlik dağılımı eşit olmadığı incelenmiştir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla YEE ders kitabı 1.ünitelerde; en az etkinliğin YH ders kitabı 3.ünite, 4.ünite ve 6.ünitelerde olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 50. YH B2, Yİ B2, YEE B2 düzeyindeki ders kitaplarında okuma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH B2	Yİ B2	YEE B2
İşaretleme	20	2	12
Eşleme	3	-	-
Var-Yok	4	4	3
Cümle tamamlama	4	-	3
Doğru-Yanlış	8	2	2
Boşluk doldurma	3	7	4
Sıralama	1	1	4
Tablo doldurma	2	3	-
Sessiz okuma	-	-	1
Metne dayalı sorular	-	2	15
Eşleştirme	-	4	1
Sesli okuma	-	-	2
Çoktan seçmeli sorular	-	5	1
Güdümlü konuşma	-	-	1
Şiire dayalı sorular	-	-	1
Görsel inceleme	-	-	1
Özetleme	-	-	1
Yeniden yazma	-	-	1
Başlık bulma	-	-	3
Yanlışın altını/üstünü çizme	-	2	-
Kısa cevaplı sorular	-	4	-
Gruplandırma	-	1	-

Çizelge 50'ye göre en fazla okuma becerisinde işaretleme, var-yok, boşluk doldurma, sıralama ve doğru-yanlış üç yayında da kullanıldığı tespit edilmiştir.

Okuma becerisinde en az etkinlik türü YH ders kitabında; en fazla etkinlik türü YEE ders kitabında olduğu incelenmiştir.

YH ders kitabında işaretleme, eşleme, var-yok, cümle tamamlama, boşluk doldurma, doğru-yanlış, sıralama ve tablo doldurma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında işaretleme, var-yok, doğru-yanlış, boşluk doldurma, sıralama, tablo doldurma, metne dayalı sorular, eşleştirme, çoktan seçmeli sorular, yanlışın altını/üstünü çizme, kısa cevaplı sorular ve gruplandırma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında işaretleme, var-yok, cümle tamamlama, boşluk doldurma, doğru-yanlış, sıralama, sessiz okuma, metne dayalı sorular, eleştirme, sesli okuma, çoktan seçmeli sorular, güdümlü konuşma, şiire dayalı sorular,

görsel inceleme, özetleme, yeniden yazma ve başlık bulma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Tüm kitaplarda en az kullanılan etkinlik türlerinin sessiz okuma, çoktan seçmeli sorular, güdümlü konuşma, şiire dayalı sorular, görsel inceleme, özetleme, yeniden yazma ve gruplandırma olarak tespit edilmiştir.

YEE ders kitabında okuma becerisinin içinde görsel okuma becerisinin olduğunu görsel inceleme etkinliğinin kullanılmasından çıkarılabilir.

YEE ders kitabında okuma becerisinin içinde yazma becerisinin olduğunu özetleme ve yeniden yazma etkinliğinin kullanılmasından çıkarılabilir.

e. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının okuma becerisi kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların C1 seviyesindeki okuma etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 51. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının okuma becerisindeki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	4	4	4	4	5	3			24
Yİ	8	9	7	9	8	8			49
YEE	9	12	7	12	11	8	12	5	76

Çizelge 51'e göre en fazla okuma etkinliği YEE; en az YH ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 5.ünite; en az 6.ünite olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 2.ünite ve 4.ünite; en az etkinliğin 3.ünite olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 2.ünite, 4.ünite ve 7.ünite; en az etkinliğin 8.ünite olduğu görülmektedir.

YH ve Yİ ders kitabının diğer yayına nazaran ünitelere göre etkinlik dağılımı orantısız olduğu söylenebilir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla YEE ders kitabı 2.ünite, 4.ünite ve 7.ünitede; en az etkinliğin YH ders kitabı 6.ünitede olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 52. YH C1, Yİ C1, YEE C1 düzeyindeki ders kitaplarında okuma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH C1	Yİ C1	YEE C1
Var -Yok	12	5	-
İşaretleme	17	2	8
Doğru-Yanlış	17	6	11
Yeniden yazma	1	-	-
Boşluk doldurma	2	2	3
Listeleme	1	2	-
Cümle tamamlama	23	1	3
Bilgi düzeltme	1	-	-
Özet çıkarma	1	1	4
Eşleme	2	-	-
Tablo doldurma	1	-	-
Esri yazma	1	-	-
Çoktan seçmeli sorular	-	6	16
Eşleştirme	-	10	1
Metne dayalı sorular	-	1	13
Başlık bulma	-	2	4
Açıklama	-	1	1
Yorumlama	-	1	-
Tanım yazma	-	2	2
Kısa cevaplı sorular	-	1	-
Sıralama	-	2	-
Görsel inceleme	-	1	1
Sessiz okuma yöntemi	-	-	6
Anahtar kelimeyi bulma	-	-	1
Sesli okuma	-	-	2
Gruplandırma	-	1	1
Eleştirel okuma yöntemi	-	-	1
Okuma tiyatrosu yöntemi	-	-	1
Söz korusu yöntemi	-	-	1
İşaretleterek okuma yöntemi	-	-	1

Çizelge 52'ye göre en fazla okuma becerisinde işaretleme, boşluk doldurma, özet çıkarma, cümle tamamlama ve doğru-yanlış üç yayında da kullanıldığı tespit edilmiştir.

Okuma becerisinde en az etkinlik türü YH ders kitabında; en fazla etkinlik türü YEE ders kitabında olduğu incelenmiştir.

YH ders kitabında işaretleme, var-yok, doğru-yanlış, yeniden yazma, boşluk doldurma, listeleme, cümle tamamlama, bilgi düzeltme, özet çıkarma, eşleme, tablo doldurma ve espri yazma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında işaretleme, var-yok, doğru-yanlış, boşluk doldurma, listeleme, cümle tamamlama, özet çıkarma, çoktan seçmeli sorular, eşleştirme, metne dayalı sorular, başlık bulma, açıklama, yorumlama, tanım yazma, kısa cevaplı sorular, sıralama, görsel inceleme ve gruplandırma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında işaretleme, doğru-yanlış, boşluk doldurma, cümle tamamlama, özet çıkarma, çoktan seçmeli sorular, eşleştirme, metne dayalı sorular, başlık bulma, açıklama, tanım yazma, görsel inceleme, sessiz okuma yöntemi, anahtar kelimeyi bulma, sesli okuma, gruplandırma, eleştirel okuma yöntemi, okuma tiyatrosu yöntemi, söz korusu yöntemi ve işaretleyerek okuma yöntemi etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Tüm kitaplarda en az kullanılan etkinlik türlerinin yeniden yazma bilgi düzeltme tablo doldurma espri yazma açıklama yorumlama kısa cevaplı sorular görsel inceleme anahtar kelimeyi bulma, gruplandırma, sesli okuma, gruplandırma, eleştirel okuma yöntemi, okuma tiyatrosu yöntemi, söz korusu yöntemi ve işaretleyerek okuma yöntemi olarak tespit edilmiştir.

YH ders kitabında okuma becerisinin içinde yazma becerisinin olduğunu yeniden yazma etkinliğinin kullanılmasından çıkarılabilir.

YEE ders kitabında okuma farklı yöntemlerinin kullanıldığı söylenilebilir.

YEE ders kitabında okuma becerisinin içinde yazma becerisinin olduğunu açıklama, özet çıkarma ve espri yazma etkinliğinin kullanılmasından çıkarılabilir.

YEE ders kitabında okuma becerisinin içinde kelime bilgisinin olduğunu tanım yazma ve anahtar kelimeyi bulma etkinliğinin kullanılmasından çıkarılabilir.

4. YH, Yİ, YEE A1, A2, B1, B2, C1 Seviyelerindeki Ders Kitaplarının Yazma Becerisi Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların her seviye ve üniteye yer alan yazma alanındaki etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

a. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının yazma becerisi kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların A1 seviyesindeki yazma etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 53. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının yazma becerisindeki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	7	6	6	5	6	6			36
Yİ	11	10	8	6	5	3			43
YEE	6	7	4	5	5	6	6	4	43

Çizelge 53'e göre en az yazma etkinliğinin YH ders kitabında olduğu görülmektedir. Yİ ve YEE ders kitaplarındaki etkinlik sayılarının eşit olduğu tespit edilmiştir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünitede; en az 4.ünitede olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünitede; en az etkinliğin 6.ünitede olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 2.ünitede; en az etkinliğin 3.ünite ve 8.ünitede olduğu görülmektedir.

Her üç yayının ünitelere göre etkinlik dağılımı eşit olmadığı söylenebilir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla Yİ ders kitabı 1.ünitede; en az etkinliğin Yİ ders kitabı 6.ünitede olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda Yİ ders kitabının ünitelerdeki etkinlik dağılımının dengesiz olduğunu gösterebilir.

Çizelge 54. YH A1, Yİ A1, YEE A1 düzeyindeki ders kitaplarında yazma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH A1	Yİ A1	YEE A1
Eşleme	3	13	1
Diyalog oluşturma	1	1	-
Boşluk doldurma	12	-	8
Betimleyici yazma	7	1	4
Güdümlü yazma	2	5	5
Bilgi düzeltme	1	1	-
Kısa sorulu cevaplar	1	1	1
İşaretleme	1	-	-
Özgeçmiş formu doldurma	1	-	-
Metne dayalı sorular	1	-	-
Eşleştirme	1	-	-
Dilek ve şikâyet yazma	1	-	-
Yaratıcı yazma	1	-	-
Doğru-Yanlış	1	1	-
Öyküleyici yazma	1	-	-
Sıralama	-	-	3
Tablo doldurma	-	3	1
Zarf yazma	-	-	1
Günlük yazma	-	-	1
Diyalog yazma	-	3	1
Tahmin ederek yazma yöntemi	-	-	1
Diyalogun eksik cümlesini tamamlama	-	1	1
Dikte	-	1	1
Haber metni yazma	-	-	1
Metni tahmin ederek yazma yöntemi	-	-	1
Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma	-	2	4
Kutlama kartı yazma	-	-	1
Tebrik kartı yazma	-	-	1
Cümle tamamlama	-	2	-
Form doldurma	-	3	-
Yanlış çözümüleme tekniği	-	1	-
Yanlışın altını/üstünü çizme	-	1	-
Elektronik posta yazma	-	1	-

Çizelge 54'e göre en fazla yazma becerisinde eşleme, betimleyici yazma, güdümlü yazma ve kısa sorulu cevapların üç yayında da kullanıldığı tespit edilmiştir.

Yazma becerisinde en az etkinlik türü YH ders kitabında; en fazla etkinlik türü YEE ders kitabında olduğu incelenmiştir.

YH ders kitabında eşleme, diyalog oluşturma, boşluk doldurma, betimleyici yazma, güdümlü yazma, bilgi düzeltme, kısa sorulu cevaplar, işaretleme, özgeçmiş formu doldurma, metne dayalı sorular, eşleştirme, dilek ve şikâyet

yazma, yaratıcı yazma, doğru-yanlış ve öyküleyici yazma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında eşleme, diyalog oluşturma, betimleyici yazma, güdümlü yazma, bilgi düzeltme, kısa sorulu cevaplar, doğru-yanlış, tablo doldurma, diyalog yazma, diyalogun eksik cümlesini tamamlama, dikte, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, cümle tamamlama, form doldurma, yanlış çözümüleme tekniği, yanlışın altını/üstünü çizme ve elektronik posta yazma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında eşleme, boşluk doldurma, betimleyici yazma, güdümlü yazma, kısa sorulu cevaplar, sıralama, tablo doldurma, zarf yazma, günlük yazma, diyalog yazma, tahmin ederek yazma yöntemi, diyalogun eksik cümlesini tamamlama, dikte, haber metni yazma, metni tahmin ederek yazma yöntemi, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, kutlama kartı yazma ve tebrik kartı yazma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Tüm kitaplarda en az kullanılan diyalog oluşturma, bilgi düzeltme, kısa sorulu cevaplar, işaretleme, özgeçmiş formu doldurma, metne dayalı sorular, eşleştirme, dilek ve şikâyet yazma, yaratıcı yazma, doğru-yanlış, öykücü yazma, zarfı yazma, günlük yazma, tahmin ederek yazma, diyalogun eksik cümlesini tamamlama, dikte, haber yazma, tahmin ederek yazma yöntemi, kutlama kartı yazma, tebrik kartı yazma, yanlış çözümüleme tekniği, yanlışın altını/üstünü çizme ve elektronik posta yazma etkinlik olarak tespit edilmiştir.

b. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının yazma becerisi kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların A2 seviyesindeki yazma etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 55. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının yazma becerisindeki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	3	4	3	6	5	1			22
Yİ	8	5	4	2	3	3			25
YEE	8	3	5	7	6	9	7	9	55

Çizelge 55'e göre en az yazma etkinliğinin YEE; en az YH ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 4.ünitelerde; en az 6.ünitelerde olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünitelerde; en az etkinliğin 4.ünitelerde olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 6.ünite ve 8.ünitelerde; en az etkinliğin 2.ünitelerde olduğu görülmektedir.

Her üç yayının ünitelere göre etkinlik dağılımı eşit olmadığı söylenebilir.

Her üç yayının tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla YEE ders kitabı 6.ünite ve 8.ünitelerde; en az etkinliğin YH ders kitabı 6.ünitelerde olduğu tespit edilmiştir.

YH ve Yİ ders kitaplarındaki toplam etkinlik sayılarının yaklaşık olduğu söylenebilir. YH ders kitabındaki üniteler arası etkinlik dağılımının orantısız olduğu söylenebilir.

Çizelge 56. YH A2, Yİ A2, YEE A2 düzeyindeki ders kitaplarında yazma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH A2	Yİ A2	YEE A2
Betimleyici yazma	2	3	6
Cümle tamamlama	1	-	2
Yorumlama	2	-	-
Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma	1	-	2
Yeniden yazma	1	-	-
Yaratıcı yazma	2	-	3
Tahminde bulunma	1	-	-
Eşleme	2	-	-
Öyküleyici yazma	1	-	-
Sıralama	1	-	-
Boşluk doldurma	3	2	2
Haber yazma	1	1	1
Eşleştirme	1	1	-
Slogan yazma	1	-	-
Reklam yazma	1	-	-
Cümle oluşturma	-	3	13
Dikte	-	-	1
İş ilanı yazma	-	1	1
Diyalog oluşturma	-	-	1
Masal yazma	-	1	1
Özetleme	-	1	1
Eleştirel yazma	-	-	2
Diyalog yazma	-	-	2
Broşür yazma	-	-	1
Diyalogun eksik cümlesini tamamlama	-	1	2
Kısa cevaplı soru oluşturma	-	1	1
Dilek ve şikâyet yazma	-	-	1
Anı yazma	-	-	2
Hikâye tamamlama	-	-	2
Diyalog tamamlama	-	-	1
Mektup yazma	-	-	1
Tablo doldurma	-	1	-
Güdümlü yazma	-	5	3
Elektronik posta yazma	-	1	-
Bir metni kendi kelimeleriyle yeniden yazma	-	1	-
Rüya yazma	-	1	-
Gezi yazısı yazma	-	1	-
Çizelge oluşturma	-	1	-

Çizelge 56'ya göre en fazla yazma becerisinde betimleyici yazma ve boşluk doldurmanın üç yayında da kullanıldığı tespit edilmiştir.

Yazma becerisinde en az etkinlik türü YH ders kitabında; en fazla etkinlik türü YEE ders kitabında olduğu incelenmiştir.

YH ders kitabında betimleyici yazma, cümle tamamlama, yorumlama, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, yeniden yazma, yaratıcı yazma, tahminde bulunma, eşleme, öyküleyici yazma, sıralama, boşluk doldurma, haber yazma, eşleştirme, slogan yazma ve reklam yazma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında betimleyici yazma, boşluk doldurma, haber yazma, eşleştirme, cümle oluşturma, iş ilanını yazma, masal yazma, özetleme, diyalogun eksik cümlesini tamamlama, kısa cevaplı soru oluşturma, tablo doldurma, güdümlü yazma, elektronik posta yazma, bir metni kendi kelimeleriyle yeniden yazma, rüya yazma, gezi yazısı yazma ve çizelge oluşturma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında betimleyici yazma, cümle tamamlama, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, yaratıcı yazma, boşluk doldurma, haber yazma, cümle oluşturma, dikte, iş ilanı yazma, diyalog oluşturma, masal yazma, özetleme, eleştirel yazma, diyalog yazma, broşür yazma, diyalogun eksik cümlesini tamamlama, kısa cevaplı soru oluşturma, hikâye tamamlama, diyalog tamamlama, mektup yazma ve güdümlü yazma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Tüm kitaplarda en az kullanılan yeniden yazma, tahminde bulunma, öyküleyici yazma, sıralama, haber yazma, eşleştirme, slogan yazma, reklam yazma, dikte, iş ilanı yazma, diyalog oluşturma, masal yazma, özetleme, broşür yazma, kısa cevaplı soru oluşturma, diyalog tamamlama, mektup yazma, tablo doldurma, elektronik posta yazma, bir metni kendi kelimeleriyle yeniden yazma, rüya yazma, gezi yazısı yazma ve çizelge oluşturma etkinlik olarak tespit edilmiştir.

c. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının yazma becerisi kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların B1 seviyesindeki yazma etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 57. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının yazma becerisindeki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Top.
YH	4	2	7	3	5	2	3	4	3	2	6	1	42
Yİ	5	8	3	3	6	4							29
YEE	4	6	6	4	6	6	6	5					43

Çizelge 57'ye göre en fazla yazma etkinliğinin YEE; en az Yİ ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 3.ünite; en az 12.ünite olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 2.ünite; en az etkinliğin 3.ünite ve 4.ünite olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en az etkinliğin 1.ünite ve 4.ünite olduğu görülmektedir. Ayrıca 8.ünite haricinde diğer ünitelerde etkinlik sayıları aynı olduğu tespit edilmiştir.

Her üç yayının ünitelere göre etkinlik dağılımı incelendiğinde; YEE ders kitabının daha eşit, YH ders kitabının dengesiz olduğu söylenebilir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla Yİ ders kitabı 2.ünite; en az etkinliğin YH ders kitabı 12.ünite olduğu tespit edilmiştir.

Yİ ders kitabının toplam etkinlik sayısının diğer yayınlara göre az olmasına rağmen ünite bazında karşılaştırıldığında en fazla etkinliğe sahip olduğu görülmüştür.

YH ve YEE ders kitaplarındaki toplam etkinlik sayılarının hemen hemen aynı olduğu söylenebilir. YH ve Yİ ders kitabındaki üniteler arası etkinlik dağılımının eşit olmadığı söylenebilir.

YEE ders kitabının diğer yayınlara göre daha eşit dağılımda olduğu söylenebilir.

Çizelge 58. YH B1, Yİ B1, YEE B1 düzeyindeki ders kitaplarında yazma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH B1	Yİ B1	YEE B1
Boşluk doldurma	6	1	1
Özetleme	2	-	3
Eşleme	2	1	-
Güdümlü yazma	12	14	9
Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma	2	-	-
Yaratıcı yazma	5	-	3
Cümle tamamlama	2	1	-
Bilgi düzeltme	1	-	-
Öyküleyici yazma	1	-	1
İşaretleme	1	1	-
Cümle oluşturma	1	3	4
Eşleştirme	1	-	-
Tiyatro oyunu yazma	1	-	-
Yorumlama	1	-	2
Film eleştirisi yazma	1	-	-
Film senaryosu yazma	1	-	1
Başlık bulma	1	-	-
Açıklama	1	-	1
Diyalog yazma	-	1	2
Tablo doldurma	-	1	-
Elektronik posta yazma	-	1	3
Sıralama	-	1	-
Tahminde bulunma	-	1	-
Betimleyici yazma	-	-	2
Form doldurma	-	-	1
İlan yazma	-	-	1
Biyografi yazma	-	-	1
Türkü/ şarkı yazma	-	-	1
Haber yazma	-	-	2
Diyaloğun eksik cümlesini tamamlama	-	-	1
Slogan yazma	-	-	1
Davet mektubu yazma	-	-	1
Tanıtım mektubu yazma	-	-	1

Çizelge 58'e göre en fazla yazma becerisinde boşluk doldurma, güdümlü yazma ve cümle oluşturma'nın üç yayında da kullanıldığı tespit edilmiştir.

Yazma becerisinde en az etkinlik türü YH ders kitabında; en fazla etkinlik türü YEE ders kitabında olduğu incelenmiştir.

YH ders kitabında boşluk doldurma, özet çıkarma, eşleme, güdümlü yazma, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, yaratıcı yazma, cümle tamamlama, bilgi düzeltme, öyküleyici yazma, işaretleme, cümle oluşturma, eşleştirme, tiyatro

oyunu yazma, yorumlama, film eleştirisi yazma, film senaryosu yazma, başlık bulma ve açıklama etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında boşluk doldurma, eşleme, güdümlü yazma, cümle tamamlama, işaretleme, cümle oluşturma, diyalog yazma, tablo doldurma, elektronik posta yazma, sıralama ve tahminde bulunma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında boşluk doldurma, özetleme, güdümlü yazma, yaratıcı yazma, öyküleyici yazma, cümle oluşturma, yorumlama, film senaryosu yazma, açıklama, diyalog yazma, elektronik posta yazma, betimleyici yazma, form doldurma, ilan yazma, biyografi yazma, türkü/şarkı yazma, haber yazma, diyalogun eksik cümlesini tamamlama, slogan yazma, davet mektubu yazma ve tanıtım mektubu yazma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır. Tüm kitaplarda en az kullanılan bilgi düzeltme, öyküleyici yazma, işaretleme, eşleştirme, tiyatro oyunu yazma, film eleştirisi yazma, film senaryosu yazma, başlık bulma, açıklama, tablo doldurma, sıralama, tahmininde bulunma, form doldurma, iş ilanı yazma, biyografi yazma, türkü/şarkı yazma, diyalogun eksik cümlesini tamamlama, slogan yazma, davet mektubu yazma ve tanıtım mektubu yazma etkinlik olarak tespit edilmiştir.

d. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının yazma becerisi kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların B2 seviyesindeki yazma etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 59. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının yazma becerisindeki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	4	5	3	3	4	5			24
Yİ	5	3	5	5	3	3			24
YEE	7	6	5	7	6	3	7	4	45

Çizelge 59'a göre en fazla yazma etkinliğinin YEE ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ve Yİ ders kitaplarındaki toplam etkinlik sayılarının eşit olduğu tespit edilmiştir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 2.ünite ve 6.ünitede; en az 3.ünite ve 4.ünitede olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler ardışık olarak 3 ve 5 etkinlik sayısı olarak değiştiği görülmektedir. YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünite,4.ünite ve 7.ünitede; en az 6.ünitede olduğu görülmektedir.

Her üç yayının ünitelere göre etkinlik dağılımı incelendiğinde; Yİ ve YH ders kitabının daha orantılı, YEE ders kitabının dengesiz bir dağılıma sahip olduğu söylenebilir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla YEE ders kitabı 1.ünite,4.ünite ve 7.ünitede olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca üç yayında da en az etkinlik sayısına aynı sayıda sahip olduğu görülmektedir.

Çizelge 60. YH B2, Yİ B2, YEE B2 düzeyindeki ders kitaplarında yazma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH B2	Yİ B2	YEE B2
Güdümlü yazma	7	7	8
Gezi yazısı	-	1	-
Yeniden yazma	-	1	1
Haber yazma	-	1	1
Hikâye yazma	-	1	1
Metin tamamlama	-	1	-
Afiş hazırlama	-	1	-
Eleştiri/tanıtım metni yazma	1	1	-
Bilgilendirici yazma	-	4	-
Yaratıcı Yazma	2	-	5
Öyküleyici Yazma	1	-	2
Betimleyici Yazma	-	-	10
Diyalogun Eksik Cümlesini Tamamlama	-	-	1
Cümle Tamamlama	3	-	2
Mektup Yazma	-	-	1
Rapor Yazma	-	-	1
Özetleme	1	-	1
Hikâye Tamamlama	-	-	2
Oyun Yazma	-	-	1
İş Başvurusu Mektubu Yazma	-	-	1
Elektronik Posta Yazma	-	-	1
Proje Yazma	-	-	1
Tahminde Bulunma	-	-	1
Yorumlama	3	-	1
Açıklama	1	-	1
Cümle Oluşturma	-	-	1
İşaretleme	1	-	-
Bilgi Düzeltme	1	-	-
Boşluk Doldurma	2	-	-

Çizelge 60'a göre en fazla yazma becerisinde güdümlü yazma yönteminin üç yayında da kullanıldığı tespit edilmiştir.

Yazma becerisinde en az etkinlik türü Yİ ders kitabında; en fazla etkinlik türü YEE ders kitabında olduğu incelenmiştir.

YH ders kitabında güdümlü yazma, eleştiri/tanıtım metni yazma, yaratıcı yazma, öyküleyici yazma, cümle tamamlama, özetleme yorumlama, açıklama, cümle oluşturma, işaretleme, bilgi düzeltme ve boşluk doldurma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında güdümlü yazma, gezi yazısı, yeniden yazma, haber yazma, hikâye yazma, metin tamamlama, afiş hazırlama, eleştiri/tanıtım metni yazma ve bilgilendirici yazma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında güdümlü yazma, yeniden yazma, haber yazma, hikâye yazma, yaratıcı yazma, öyküleyici yazma, betimleyici yazma, diyalogun eksik cümlesini tamamlama, cümle tamamlama, mektup yazma, rapor yazma, özetleme, hikâye tamamlama, oyun yazma, iş başvurusu mektubu yazma, elektronik posta yazma, proje yazma, tahminde bulunma, yorumlama, açıklama ve cümle oluşturma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Tüm kitaplarda en az kullanılan gezi yazısı, yeniden yazma, haber yazma, hikâye yazma, metin tamamlama, afiş hazırlama, eleştiri/tanıtım metni yazma, diyalogun eksik cümlesini tamamlama, mektup yazma, raporu yazma, özetleme, oyun yazma, iş başvurusu mektubu yazma, elektronik posta yazma, proje yazma, tahminde bulunma, açıklama, cümle oluşturma işaretleme ve bilgi düzeltme etkinlikler olarak tespit edilmiştir.

e. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının yazma becerisi kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların C1 seviyesindeki yazma etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 61. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının yazma becerisindeki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	3	4	2	3	1	3			16
Yİ	4	4	6	5	5	4			28
YEE	4	3	5	5	5	3	3	5	33

Çizelge 61'e göre en fazla yazma etkinliğinin YEE; en az YH ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 2.ünitelerde; en az 5.ünitelerde olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 3.ünitelerde; en az 1.ünite, 2.ünite ve 6.ünitelerde olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en az etkinliğin 3.ünite,4.ünite, 5.ünite ve 8.ünitelerde aynı olduğu görülmektedir. Ayrıca 1.ünite haricinde diğer ünitelerde etkinlik sayıları aynı olduğu tespit edilmiştir.

Her üç yayının ünitelere göre etkinlik dağılımı incelendiğinde; Yİ ve YEE ders kitabının daha eşit, YH ders kitabının dengesiz olduğu söylenebilir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla Yİ ders kitabı 3.ünitelerde; en az etkinliğin YH ders kitabı 5.ünitelerde olduğu tespit edilmiştir.

Yİ ders kitabının, YEE toplam etkinlik sayısından az olmasına rağmen ünite bazında karşılaştırıldığında en fazla etkinliğe sahip olduğu görülmüştür.

Çizelge 62. YH C1, Yİ C1, YEE C1 düzeyindeki ders kitaplarında yazma becerisindeki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH C1	Yİ C1	YEE C1
Güdümlü yazma	2	4	5
Yorumlama	3	-	-
Cümle tamamlama	2	-	-
Eşleme	1	-	-
İşaretleme	4	1	-
Doğru-yanlış	1	-	-
Karşılaştırma	1	-	-
Bilgi düzeltme	1	-	-
Betimleyici yazma	1	3	1
Özetleme	1	-	3
Yaratıcı yazma	2	1	8
Eleştirel yazma	1	1	-
Form doldurma	1	1	1
Cümle oluşturma	-	-	3
Beyin fırtınası yöntemi	-	-	3
Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma	-	-	2
Görsel inceleme	-	-	3
Harita inceleme	-	-	1
Bildiri yazma	-	-	1
Sempozyuma davet yazısı yazma	-	-	1
Açıklama	-	1	3
Listeleme	-	1	1
Grafik yorumlama	-	1	-
Biyografi yazma	-	1	-
Hikâye yazma	-	1	-
Mektup yazma	-	1	-
Kısa cevaplı sorular	-	1	-
Dilekçe yazma	-	1	-
Haber yazma	-	1	-
Boşluk doldurma	-	1	-
Çoktan seçmeli sorular	-	1	-
Eleştiri metni yazma	-	1	-
Özgeçmiş formu yazma	-	1	-
Tablo doldurma	-	1	-
Diyalog yazma	-	1	-
Bilgilendirici/tanıtıcı Metin yazma	-	1	-
Şiir yazma	-	1	-

Çizelge 62'ye göre en fazla yazma becerisinde güdümlü yazma, yaratıcı yazma ve form doldurmanın üç yayında da kullanıldığı tespit edilmiştir.

Yazma becerisinde en az etkinlik türü YH ders kitabında; en fazla etkinlik türü Yİ ders kitabında olduğu incelenmiştir.

YH ders kitabında güdümlü yazma, yorumlama, cümle tamamlama, eşleme, işaretleme, doğru-yanlış, karşılaştırma, bilgi düzeltme, betimleyici yazma, özet çıkarma, yaratıcı yazma, eleştirel yazma ve form doldurma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında güdümlü yazma, işaretleme, betimleyici yazma, yaratıcı yazma, eleştirel yazma, form doldurma, açıklama, listeleme, grafik yorumlama, biyografi yazma, hikâye yazma, mektup yazma, kısa cevaplı sorular, dilekçe

yazma, haber yazma, boşluk doldurma, çoktan seçmeli sorular, eleştiri metni yazma, özgeçmiş formu yazma, tablo doldurma, diyalog yazma, bilgilendirici/tanıtıcı metin yazma ve şiir yazma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında güdümlü yazma, betimleyici yazma, özetleme, yaratıcıyı yazma, form doldurma, cümle oluşturma, beyin fırtınası yöntemi, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, görsel inceleme, harita inceleme, bildiri yazma, sempozyuma davet yazısı yazma, açıklama ve listeleme etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Tüm kitaplarda en az kullanılan eşleme, doğru-yanlış, karşılaştırma, bilgi düzeltme, eleştirel yazma, form doldurma, harita hakkında bilgi verme, bildiri yazma, sempozyuma davet yazısı yazma, açıklama, listeleme, grafik yorumlama, biyografi yazma, hikâye yazma, mektup yazma, kısa cevaplı sorular, dilekçe yazma, haber yazma, boşluk doldurma, çoktan seçmeli sorular, eleştiri metni yazma, özgeçmiş formu yazma, tablo doldurma, diyalog yazma, bilgilendirici/tanıtıcı metin yazma ve şiir yazma etkinlik olarak tespit edilmiştir.

YEE ders kitabında yazma becerisinin içinde görsel okuma alanının olduğunu görsel inceleme ve harita inceleme etkinliğinin kullanılmasından çıkarılabilir.

YEE ders kitabında diğer kitaplardan farklı olarak bildiri yazma, sempozyuma davet yazısı yazma etkinliklerinin kullanılması bu düzeydeki kazanımları tam olarak karşıladığı söylenebilir.

5. YH, Yİ, YEE A1, A2, B1, B2, C1 Seviyelerindeki Ders Kitaplarının Görsel Okuma Öğrenme Alanı Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların her seviye ve üniteye yer alan görsel okuma alanındaki etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

a. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının görsel okuma öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların A1 seviyesindeki görsel okuma etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 63. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının görsel okuma öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	5	2	6	2	6	3			24
Yİ	11	10	5	5	4	4			39
YEE	9	6	12	6	10	6	8	3	43

Çizelge 63'e göre en fazla görsel okuma öğrenme alanında etkinliğinin YEE; en az YH ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 3.ünite; en az etkinliğin 2.ünite ve 4.ünitelerde olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünite; en az etkinliğin 5.ünite ve 6.ünitelerde olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 3.ünite; en az etkinliğin 8.ünite olduğu tespit edilmiştir.

Her üç yayının ünitelere göre etkinlik dağılımı incelendiğinde eşit olmadığı görülmektedir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla YEE ders kitabı 3.ünite; en az etkinliğin YH ders kitabı 2.ünite ve 4.ünitelerde olduğu tespit edilmiştir.

A1 düzeyinde görsel okuma öğrenme alanında YEE ders kitabında etkinliğinin fazla olması görsel algıya hitap etmesinin istendiği çıkarabilir.

A1 düzeyi yabancı dil öğrencileri için dile karşı olumlu güdüleyici aynı zamanda kalıcılığı da arttırması açısından önemli olduğunu söyleyebiliriz.

A1 düzeyine başlayan yabancı dil öğrencileri kendi anadillerindeki kelime karşılığını da kolayca bulmasını sağlayabilir. Böylece dile karşı algı değişebilir.

Çizelge 64. YH A1, Yİ A1, YEE A1 düzeyindeki ders kitaplarında görsel okuma öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH A1	Yİ A1	YEE A1
Görsel inceleme	12	35	47
Harita inceleme	3	2	1
Tablo inceleme	2	1	-
Fotoğraf yorumlama	1	3	2
Resim yorumlama	1	-	-
Kodları çözme ve öğrenme	-	-	2
Karikatürde işlenen konuyla ilişkin yazma/söyleme	-	-	3
Boşluk doldurma	-	-	1
Sesli okuma	-	-	3
Okuma tiyatrosu yöntemi	-	-	1
Grafik inceleme	-	-	1
Eşleştirme	-	-	1
Güdümlü yazma	-	-	1
Dinleme tekrar etme	-	-	2
Cümle Tamamlama	-	-	1
Doğru-Yanlış	-	-	1
Sessiz okuma	-	-	1
Görsele dayalı sorular	-	1	-

Çizelge 64'e göre en fazla görsel okuma öğrenme alanında görsel inceleme, harita inceleme ve fotoğraf yorumlama etkinliğinin üç yayında da kullanıldığı tespit edilmiştir.

Görsel okuma alanında en az etkinlik türü YH ders kitabında; en fazla etkinlik türü YEE ders kitabında olduğu incelenmiştir.

YH ders kitabında görsel inceleme, harita inceleme, tablo inceleme, fotoğraf yorumlama ve resim yorumlama etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında görsel inceleme, harita inceleme, tablo inceleme ve resim yorumlama ve görsele dayalı sorular etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında görsel inceleme, harita inceleme, fotoğraf yorumlama, kodları çözme ve öğrenme, karikatürde işlenen konuya ilişkin yazma/söyleme, boşluk doldurma, sesli okuma, okuma tiyatrosu yöntemi, grafik inceleme, eşleştirme, güdümlü yazma, dinleme tekrar etme, cümle tamamlama, doğru-yanlış ve sessiz okuma etkinliklerinin yer aldığı tespit edilmiştir.

YEE ders kitabında sesli okuma, okuma tiyatrosu yöntemi ve sessiz okuma etkinliklerinin kullanılması görsel okuma ile okuma becerisinin birlikte kullanılabileceğini göstermektedir.

YEE ders kitabında dinleme tekrar etme etkinliğiyle dil dinleme becerisi görsel okumayla birlikte kullanılmıştır.

YEE ders kitabında, güdümlü yazma ve karikatürde işlenen konuyla ilişkin yazma/söyleme etkinlikleriyle hem yazma hem konuşma hem de görsel okuma alanında etkinlikler tespit edilmiştir.

YEE ders kitabında öğrenme alanları iç içe geçmiş ve daha etkin öğrenme alanı oluşturduğu söylenebilir.

b. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının görsel okuma öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların A2 seviyesindeki görsel okuma etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 65. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının görsel okuma öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	1	3	2	2	1	5			14
Yİ	8	6	2	1	1	4			22
YEE	1	4	10	3	6	6	3	5	37

Çizelge 65'e göre en fazla görsel okuma öğrenme alanında etkinliğinin YEE; en az YH ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 6.ünitelerde; en az etkinliğin 1.ünite ve 5.ünitelerde olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünitelerde; en az etkinliğin 4.ünite ve 5.ünitelerde olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 3.ünitelerde; en az etkinliğin 1.ünitelerde olduğu tespit edilmiştir.

Her üç yayının ünitelere göre etkinlik dağılımı incelendiğinde eşit olmadığı görülmektedir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla YEE ders kitabı 3.ünitelerde olduğu tespit edilmiştir.

Her üç yayında tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en az etkinlik sayısının aynı olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabının A1 ve A2 düzeyindeki 3.ünitelerde diğer ünitelere göre daha fazla etkinliğin olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 66. YH A2, Yİ A2, YEE A2 düzeyindeki ders kitaplarında görsel okuma öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH A2	Yİ A2	YEE A2
Görsel inceleme	10	10	25
Tablo/Grafik inceleme	3	1	6
İşaretleme	1	-	4
Eşleştirme	1	4	-
Eşleme	2	-	-
Sıralama	1	1	-
Karikatürlerin ilişkisini bulma/çözümleme	1	-	-
Görsele dayalı sorular	-	-	1
Tahminde bulunma	-	-	1
Resim inceleme	-	-	1
Afiş inceleme	-	-	1
Form doldurma	-	-	1
Karikatürde işlenen konuyla ilişkili söz söyleme	-	-	1
Fotoğraf yorumlama	-	3	-
Resim yorumlama	-	1	-

Çizelge 66'ya göre en fazla görsel okuma öğrenme alanında görsel inceleme ve tablo/grafik inceleme etkinliğinin üç yayında da kullanıldığı tespit edilmiştir.

Görsel okuma alanında en az etkinlik türü YH ders kitabında; en fazla etkinlik türü YEE ders kitabında olduğu incelenmiştir.

YH ders kitabında görsel inceleme, tablo/grafik inceleme, işaretleme, eşleştirme, eşleme, sıralama ve karikatürlerin ilişkisini bulma/çözümleme etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında görsel inceleme, tablo/grafik inceleme, eşleştirme, sıralama, fotoğraf yorumlama ve resim yorumlama etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında görsel inceleme, tablo/grafik inceleme, işaretleme, görsele dayalı sorular, tahminde bulunma, resim inceleme, afiş inceleme, form doldurma ve karikatürde işlenen konuyla ilişkili söz söyleme etkinliklerinin yer aldığı tespit edilmiştir.

YH ve YEE ders kitaplarında karikatürlerin dil öğreniminde kullanıldığı tespit edilmiştir.

c. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının görsel okuma öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların B1 seviyesindeki görsel okuma etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 67. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının görsel okuma öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Top.
YH	-	1	-	1	1	1	1	1	1	-	-	-	7
Yİ	4	-	3	1	4	1							13
YEE	5	2	3	6	2	6	7	2					33

Çizelge 67'ye göre en fazla görsel okuma öğrenme alanında etkinliğinin YEE; en az YH ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında etkinlik dağılımında beş üniteye etkinliğe rastlanmamıştır. Diğer yedi üniteye birer görsel okuma öğrenme alanında etkinlik tespit edilmiştir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünite ve 5.ünitelerde olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında 2.ünitede görsel okuma öğrenme alanında etkinliğin olmadığı görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 7.ünitede; en az etkinliğin 2.ünite ve 8.ünitede olduğu tespit edilmiştir.

YH ve Yİ ders kitaplarına göre YEE ders kitabındaki tüm ünitelerde etkinlik bulunmaktadır. Bu durumda YEE ders kitabının diğer iki yayına göre bu alanı gözardı etmediği ve diğer temel beceriler gibi öğrenciye kazandırılmaya çalışıldığı söylenebilir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla YEE ders kitabı 7.ünitede olduğu tespit edilmiştir.

YH ders kitabının 12 ünite olmasına rağmen görsel okuma alanında en az etkinliğe sahip olduğu görülmüştür. Bundan hareketle ünite sayısının değil ünite içindeki öğrenme alanlarına yönelik etkinliklerin çeşitliliğinin daha kıymetli olduğunu söylebilir. İçeriğin şekilsel sınıflandırılmasından daha önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir.

Çizelge 68. YH B1, Yİ B1, YEE B1 düzeyindeki ders kitaplarında görsel okuma öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH B1	Yİ B1	YEE B1
Görsel inceleme	5	7	27
Tablo/Grafik inceleme	-	6	1
Görsele dayalı sorular	-	-	1
Broşür inceleme	-	-	1
Sessiz okuma	-	-	1
Karikatürlerin iletişimi bulma/çözümleme	-	-	1
Zaman çizelgesi inceleme	-	1	-

Çizelge 68'e göre en fazla görsel okuma öğrenme alanında görsel inceleme etkinliğinin üç yayında da kullanıldığı tespit edilmiştir.

Görsel inceleme etkinliğini en çok kullanan yayın YEE ders kitabı olduğu saptanmıştır.

YEE ve Yİ ders kitapları tablo/grafik inceleme etkinliğine yer verdikleri görülmüştür.

Görsel okuma alanında en az etkinlik türü YH ders kitabında; en fazla etkinlik türü YEE ders kitabında olduğu incelenmiştir.

YH ders kitabında tek tür olarak Görsel inceleme etkinliğinin yer aldığı saptanmıştır.

Yİ ders kitabında görsel inceleme, tablo/grafik inceleme ve zaman çizelgesi inceleme etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında görsel inceleme, tablo/grafik inceleme, görsele dayalı sorular, broşür inceleme, sessiz okuma ve karikatürlerin iletişimi bulma/çözümleme etkinliklerinin yer aldığı tespit edilmiştir.

YEE ders kitabında görsel okuma alanında sessiz okuma tekniğinin yer alması okuma ve görsel okuma alanının birlikte kullanılabileceğinin göstergesi

olabilir. Bu durumda öğrenme alanlarının birbirinden kesin çizgilerle ayrılamayacağını söylebiliriz.

d. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının görsel okuma öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların B2 seviyesindeki görsel okuma etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 69. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının görsel okuma öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	-	-	-	-	-	-			0
Yİ	-	-	-	2	2	1			5
YEE	6	4	5	1	2	2	3	4	26

Çizelge 69'a göre en fazla görsel okuma öğrenme alanında etkinliğinin YEE ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında görsel okuma öğrenme alanında hiçbir etkinliğin olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında B2 seviyesinde görsel okuma alanında etkinliğin olmaması bu alanın dikkate alınmadığını gösterebilir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 4.ünite ve 5.ünitelerde olduğu görülmektedir. Ayrıca 6.ünite haricinde diğer ünitelerde bu öğrenme alanında hiçbir etkinliğin olmadığı tespit edilmiştir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünitede; en az etkinliğin 4.ünitede olduğu tespit edilmiştir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla YEE ders kitabı 1.ünitede olduğu tespit edilmiştir.

YH ve Yİ ders kitaplarına göre YEE ders kitabındaki tüm ünitelerde etkinlik bulunmaktadır. Bu durumda YEE ders kitabının diğer iki yayına göre bu alanı gözardı etmediği ve diğer temel beceriler gibi öğrenciye kazandırılmaya çalışıldığı söylenebilir.

Çizelge 70. YH B2, Yİ B2, YEE B2 düzeyindeki ders kitaplarında görsel okuma öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH B2	Yİ B2	YEE B2
Görsel İnceleme	-	2	24
İşaretleme	-	-	1
Eşleştirme	-	-	1
Fotoğraf İnceleme	-	1	-
Tablo İnceleme	-	2	-

Çizelge 70'e göre en fazla görsel okuma öğrenme alanında görsel inceleme etkinliğinin üç yayında da kullanıldığı tespit edilmiştir.

Görsel okuma alanında en fazla etkinlik YEE ders kitabında olduğu incelenmiştir.

Görsel okuma alanında YH ders kitabında hiçbir etkinliğin olmadığı incelenmiştir.

Yİ ders kitabında görsel inceleme, fotoğraf inceleme ve tablo inceleme etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında görsel inceleme, işaretleme ve eşleştirme sorularının yer aldığı tespit edilmiştir.

e. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının görsel okuma öğrenme alanında kapsamındaki etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların C1 seviyesindeki görsel okuma etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 71. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının görsel okuma öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	-	-	-	-	-	-			0
Yİ	2	1	1	1	1	2			8
YEE	-	2	-	-	2	1	1	1	7

Çizelge 71'e göre en fazla görsel okuma öğrenme alanında etkinliğinin Yİ ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında görsel okuma öğrenme alanında hiçbir etkinliğin olduğu görülmektedir.

YH ders kitabı B2 seviyesinde olduğu gibi bu seviyede de görsel okuma alanında etkinliğin olmaması bu alanın dikkate alınmadığını gösterebilir.

YH ders kitabı yüksek hariç temel ve orta düzeyde görsel okuma alanında etkinliğe yer verdiği tespit edilmiştir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünite ve 6.ünitelerde olduğu görülmektedir. Ayrıca diğer ünitelerde bu öğrenme alanında birer etkinliğin olduğu tespit edilmiştir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 2.ünite ve 5.ünitede olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca 1.ünite,3.ünite ve 4.ünitede bu alanda hiçbir etkinliğin olmadığı tespit edilmiştir.

YEE ders kitabının C1 seviyesi dışındaki temel ve orta düzeylerde her ünitelerde görsel okuma alanında etkinliğe yer verildiği görülmüştür. Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda Yİ ders kitabında her ünitelerde bu alandan etkinliğe yer verildiği tespit edilmiştir.

YEE ders kitabındaki toplam öğrenme alanı sayısı Yİ ders kitabından az olduğu görülmüştür. Fakat çizelge 71'e bakıldığında YEE daha fazla olduğu görülmektedir. Bunun sebebi ise ders kitabındaki bazı yönergelerin tek bir etkinliği kapsamadığından dolayıdır.

Çizelge 72. YH C1, Yİ C1, YEE C1 düzeyindeki ders kitaplarında görsel okuma öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH C1	Yİ C1	YEE C1
Görsel inceleme	-	7	8
Grafik yorumlama	-	1	-
Grafik inceleme	-	1	-
Grafik doldurma	-	1	-
Var-yok	-	-	1
Çoktan seçmeli sorular	-	-	1

Çizelge 72'ye göre en fazla görsel okuma öğrenme alanında görsel inceleme etkinliğinin üç yayında da kullanıldığı tespit edilmiştir.

YEE ve Yİ ders kitapları görsel inceleme etkinliğine yer verdikleri görülmüştür.

Görsel okuma alanında YH ders kitabında hiçbir etkinliğin olmadığı incelenmiştir.

Yİ ders kitabında görsel inceleme, grafik inceleme, grafik yorumlama ve grafik doldurma etkinliklerinin yer aldığı saptanmıştır.

YEE ders kitabında görsel inceleme, var-yok ve çoktan seçmeli soruların yer aldığı tespit edilmiştir.

Yİ ders kitabında grafiklerin yoğun olduğu söylenebilir. Görsel okuma alanında kullanılan etkinlikler görsel algıya hitap ettiği için hedef dindeki bilgilerin kalıcılığını arttırabilir.

6. YH, Yİ, YEE A1, A2, B1, B2, C1 Seviyelerindeki Ders Kitaplarının Dil Bilgisi Öğrenme Alanı Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların her seviye ve üniteye yer alan dil bilgisi alanındaki etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

a. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının dil bilgisi öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların A1 seviyesindeki dil bilgisi etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 73. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının dil bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	9	11	8	10	5	5			48
Yİ	8	10	11	11	12	10			62
YEE	15	11	13	7	8	5	7	2	68

Çizelge 73'e göre en fazla dil bilgisi öğrenme alanında etkinliğinin YEE; en az YH ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 2.ünitede; en az etkinliğin 5.ünite ve 6.ünitelerde olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 5.ünitede; en az etkinliğin 1.ünitede olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünitede; en az etkinliğin 8.ünitede olduğu tespit edilmiştir.

Her üç yayının ünitelere göre etkinlik dağılımı incelendiğinde eşit olmadığı görülmektedir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla etkinliğin YEE ders kitabı 1.ünitede; en az etkinliğin YEE 8.ünitede olduğu tespit edilmiştir. Bu durum YEE ders kitabındaki üniteler arasındaki etkinlik dağılımının çok uç boyutta olduğunu gösterebilir.YEE ders kitabında ilk ünitelerde etkinliğin yoğun olduğu ve giderek azaldığı söylenebilir.

Çizelge 74. YH A1, Yİ A1, YEE A1 düzeyindeki ders kitaplarında dil bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH A1	Yİ A1	YEE A1
Boşluk doldurma	29	42	31
Kısa cevaplı soru oluşturma	5	4	-
Cümle tamamlama	3	8	4
Eşleme	3	6	5
Yanlışın altını/üstünü çizme	3	4	-
İşaretleme	2	1	-
Cümle oluşturma	1	4	3
Yeniden yazma	2	1	3
Diyalog oluşturma	-	-	1
Var-Yok	-	-	1
Dinleme tekrar etme	-	-	1
Çoktan seçmeli sorular	-	4	8
Eşleştirme	-	2	1
Sıralama	-	-	1
Doğru-Yanlış	-	1	-
Kelime ve kavram havuzunda seçerek yazma	-	1	-
Gözlem soruları	-	1	-
Tablo doldurma	-	1	-

Çizelge 74'e göre üç yayında dil bilgisi alanında boşluk doldurma, cümle tamamlama, eşleme, cümle oluşturma ve yeniden yazma etkinliklerin kullanıldığı görülmektedir.

Dil bilgisi alanında en fazla boşluk doldurma; en az diyalog oluşturma, var-yok, dinleme tekrar etme, sıralama, doğru yanlış, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, gözlem soruları ve tablo doldurma etkinlikleri kullanılmıştır.

YH ders kitabında boşluk doldurma, kısa cevaplı soru oluşturma, cümle tamamlama, eşleme, yanlışın altını/üstünü çizme, işaretleme, cümle oluşturma ve yeniden yazma etkinliklerinin olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında boşluk doldurma, kısa cevaplı soru oluşturma, cümle tamamlama, eşleme, yanlışın altını/üstünü çizme, işaretleme, cümle oluşturma, yeniden yazma, çoktan seçmeli sorular, eşleştirme, doğru yanlış, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, gözlem soruları ve tablo doldurma etkinliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

YEE ders kitabında boşluk doldurma, cümle tamamlama, eşleme, cümle oluşturma, yeniden yazma, diyalog oluşturma, var-yok, dinleme tekrar etme, çoktan seçmeli sorular, eşleştirme ve sıralama etkinliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

Tüm ders kitaplarına bakıldığında en az etkinlik türünün YH; en fazla etkinlik türünün Yİ ders kitaplarında olduğu görülmüştür.

Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma etkinliği öğrencinin bu düzeyde öğrendiği kelimelerle gramere uygun anlamlı bir bütün oluşturma üst düzey bir öğrenmenin gerçekleşmesini sağlayabilir.

b. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının dil bilgisi öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların A2 seviyesindeki dil bilgisi etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 75. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının dil bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	14	6	9	7	7	6			49
Yİ	10	9	11	9	8	11			58
YEE	5	7	11	7	8	6	4	3	52

Çizelge 75'e göre en fazla dil bilgisi öğrenme alanında etkinliğinin Yİ; en az YH ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünitede; en az etkinliğin 6.ünitede olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 3.ünite ve 6.ünitelerde; en az etkinliğin 5.ünitede olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 3.ünitende; en az etkinliğin 8.ünitende olduğu tespit edilmiştir.

YEE ders kitabının A1 ve A2 seviyelerinde 8.ünitenin en az etkinliğin yer aldığı tespit edilmiştir. Her üç yayının ünitelere göre etkinlik dağılımı incelendiğinde denk olmadığı görülmektedir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla etkinliğin YH ders kitabı 1.ünitende; en az etkinliğin YEE ders kitabı 8.ünitende olduğu tespit edilmiştir.

YH ders kitabındaki toplum etkinlik sayısı diğer iki yayına göre daha az olmasına rağmen ünite bazında en çok etkinliğe sahip ders kitabı olduğu tespit edilmiştir.

Yİ ve YEE ders kitaplarındaki 3.ünite ve 5.ünitende; YH ve YEE ders kitaplarının 6.ünitedeki etkinlik sayılarının aynı olduğu görülmektedir.

Çizelge 76. YH A2, Yİ A2, YEE A2 düzeyindeki ders kitaplarında dil bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH A2	Yİ A2	YEE A2
Boşluk doldurma	29	27	14
Yanlışın altını/üstünü çizme	5	-	-
Gruplandırma	1	-	-
İşaretleme	2	5	-
Cüme tamamlama	9	21	1
Yeniden yazma	5	7	9
Bir metni kendi kelimeleriyle yeniden yazma	1	-	-
Eşleştirme	2	7	7
Cümle oluşturma	1	5	4
Çoktan seçmeli sorular	-	2	7
Açık uçlu soru	-	-	1
Kapalı uçlu soru	-	-	1
Kısa cevaplı soru oluşturma	-	3	-
Sıralama	-	1	-

Çizelge 76'ya göre üç yayında dil bilgisi alanında boşluk doldurma, cümle tamamlama, yeniden yazma ve cümle oluşturma etkinliklerin kullanıldığı görülmektedir.

Dil bilgisi alanında en fazla boşluk doldurma; en az gruplandırma, bir metni kendi kelimeleriyle yeniden yazma, açık uçlu soru, kapalı uçlu soru ve sıralama etkinlikleri kullanılmıştır.

YH ders kitabında boşluk doldurma, yanlışın altını/üstünü çizme, gruplandırma, işaretleme, cümle tamamlama, yeniden yazma, bir metni kendi kelimeleriyle yeniden yazma, eşleştirme ve cümle oluşturma etkinliklerinin olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında boşluk doldurma, işaretleme, cümle tamamlama, yeniden yazma, eşleştirme, cümle oluşturma, çoktan seçmeli sorular, kısa cevaplı sorular ve sıralama etkinliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

YEE ders kitabında boşluk doldurma, cümle tamamlama, yeniden yazma, eşleştirme, cümle oluşturma, çoktan seçmeli sorular, açık uçlu soru ve kapalı uçlu soru etkinliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

Tüm ders kitaplarına bakıldığında en az etkinlik türünün YH; en fazla etkinlik çeşidini Yİ ders kitaplarında olduğu görülmüştür.

YH ders kitabında yer alan bir metni kendi kelimeleriyle yeniden yazma etkinliğiyle öğrenilen dil bilgisine uyarlamak için zihinsel bir süreç gerekebilir. Metinde geçen grameri öğrenilen gramere uyarlayarak zaman ve anlam bütünlüğünü oluşturmaya çalışması, öğrenciye gramerlerin daha etkili ve kalıcı olması açısından önemli olabilir. Dil bilgisi ile yazma becerisinin ayrılmaz bir bütün olduğunu söylenilebilir. Yeniden yazma etkinlikleri bir metni kendi kelimeleriyle yeniden yazma etkinliğiyle aynı işlevde olduğu söylenilebilir.

c. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının dil bilgisi öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların B1 seviyesindeki dil bilgisi etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 77. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının dil bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Top.
YH	4	9	10	6	10	7	9	6	6	5	5	6	73
Yİ	11	15	12	12	12	9							71
YEE	12	7	4	7	7	4	9	8					58

Çizelge 77'ye göre en fazla dil bilgisi öğrenme alanında etkinliğinin YH; en az etkinliğin YEE ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 3.ünite ve 5.ünitelerde; en az etkinliğin 1.ünitede olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 2.ünitede; en az etkinliğin 6.ünitede olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünitede; en az etkinliğin 3.ünite ve 6.ünitelerde olduğu tespit edilmiştir.

Her üç yayının ünitelere göre etkinlik dağılımı incelendiğinde eşit olmadığı görülmektedir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla etkinliğin Yİ ders kitabı 2.ünitede; en az etkinliğin YEE ders kitabı 3.ünitede olduğu tespit edilmiştir.

YH ders kitabındaki toplum etkinlik sayısı diğer iki yayına göre daha fazla olmasının nedeni 12 üniteye sahip olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Çünkü A1, A2 ve B2 seviyelerinde diğer iki yayına göre daha az etkinliğin olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 78. YH B1, Yİ B1, YEE B1 düzeyindeki ders kitaplarında dil bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH B1	Yİ B1	YEE B1
Boşluk doldurma	44	35	17
Cümle tamamlama	15	18	10
Eşleme	2	4	1
Yeniden yazma	7	2	5
Sıralama	1	-	-
Örnek cümle yazma	2	-	-
Başlık bulma	1	-	-
İşaretleme	4	10	-
Cümle oluşturma	2	8	1
Yanlışın altını/üstünü çizme	1	4	-
Eşleştirme	2	-	8
Tablo doldurma	1	-	-
Dolaylı anlatım	5	2	-
Çoktan seçmeli sorular	-	-	8
Kısa cevaplı soru oluşturma	-	-	2
Görsel İnceleme	-	-	1
Bilgi düzeltme	-	1	-

Çizelge 78'e göre üç yayında dil bilgisi alanında boşluk doldurma, cümle tamamlama, eşleme, yeniden yazma ve cümle oluşturma etkinliklerin kullanıldığı görülmektedir.

Dil bilgisi alanında en fazla boşluk doldurma; en az sıralama, başlık bulma, tablo doldurma, görsel inceleme ve bilgi düzeltme etkinlikleri kullanılmıştır.

YH ders kitabında boşluk doldurma, cümle tamamlama, eşleme, yeniden yazma, sıralama, örnek cümle yazma, başlık bulma, işaretleme, cümle oluşturma, yanlıştın altını/üstünü çizme, eşleştirme, tablo doldurma ve dolaylı anlatım etkinliklerinin olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında boşluk doldurma, cümle tamamlama, eşleme, yeniden yazma, işaretleme, cümle oluşturma, yanlıştın altını/üstünü çizme, dolaylı anlatım ve bilgi düzeltme etkinliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

YEE ders kitabında boşluk doldurma, cümle tamamlama, eşleme, yeniden yazma, cümle oluşturma, eşleştirme, çoktan seçmeli sorular, kısa cevaplı soru oluşturma ve görsel inceleme etkinliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

Tüm ders kitaplarına bakıldığında en fazla etkinlik türünün YH ders kitaplarında olduğu görülmüştür.

YEE ders kitabında görsel okuma alanına ait görsel inceleme etkinliğiyle bu iki alanın iç içe geçtiğini gösterebilir.

YH ve Yİ ders kitaplarında dolaylı anlatım etkinlikleri bu seviyede YEE ders kitabında ise B2 seviyesinde yer aldığı tespit edilmiştir.

d. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının dil bilgisi öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların B2 seviyesindeki dil bilgisi etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 79. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının dil bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	5	8	6	6	3	5			33
Yİ	9	12	9	11	10	5			56
YEE	10	9	7	4	5	7	4	8	54

Çizelge 79'a göre en fazla dil bilgisi öğrenme alanında etkinliğinin YH; en az etkinliğin Yİ ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 2.ünitende; en az etkinliğin 5.ünitende olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 2.ünitende; en az etkinliğin 6.ünitende olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabı B1 seviyesinde de 6.ünite en az etkinliğin olduğu tespit edilmiştir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünitende; en az etkinliğin 4.ünite ve 7.ünitelerde olduğu tespit edilmiştir. Bu durum B1 düzeyinde etkinlik sayılarının aynı olmamasına rağmen en fazla ve en az etkinlik sayısı aynı ünitelerde olduğu tespit edilmiştir.

Her üç yayının ünitelere göre etkinlik dağılımı incelendiğinde eşit olmadığı görülmektedir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla etkinliğin Yİ ders kitabı 2.ünitende olduğu tespit edilmiştir. Bu durum B1 seviyesinde de veri değeri olarak aynı olduğu saptanmıştır.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en az etkinliğin YH ders kitabı 5.ünitende olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 80. YH B2, Yİ B2, YEE B2 düzeyindeki ders kitaplarında dil bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH B2	Yİ B2	YEE B2
Boşluk doldurma	28	21	10
İşaretleme	2	-	-
Cümle tamamlama	1	8	10
Yeniden yazma	2	9	9
Var-Yok	1	-	-
Sıralama	1	-	-
Eşleme	-	5	-
Başlık bulma	-	2	-
Çoktan seçmeli sorular	-	10	8
Cümle oluşturma	-	4	1
Kısa cevaplı sorular	-	2	-
Yanlışın altını/üstünü çizme	-	3	-
Dolaylı anlatım	-	14	4
Eşleştirme	-	-	1
Görsel İnceleme	-	-	1

Çizelge 80'e göre üç yayında dil bilgisi alanında boşluk doldurma, cümle tamamlama ve yeniden yazma etkinliklerin kullanıldığı görülmektedir.

Dil bilgisi alanında en fazla boşluk doldurma; en az var-yok, sıralama, eşleştirme ve görsel inceleme etkinlikleri kullanılmıştır.

YH ders kitabında boşluk doldurma, işaretleme, cümle tamamlama, yeniden yazma, var-yok ve sıralama etkinliklerinin olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında boşluk doldurma, cümle tamamlama, eşleme, yeniden yazma, başlık bulma, çoktan seçmeli sorular, cümle oluşturma, kısa cevaplı sorular, yanlışın altını/üstünü çizme ve dolaylı anlatım etkinliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

YEE ders kitabında boşluk doldurma, cümle tamamlama, yeniden yazma, çoktan seçmeli sorular, cümle oluşturma, dolaylı anlatım, eşleştirme ve görsel inceleme etkinliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

Tüm ders kitaplarına bakıldığında en fazla etkinlik türünün Yİ ders kitabında; en az YH ders kitabında olduğu görülmüştür.

YEE ders kitabında görsel okuma alanına ait görsel inceleme etkinliğiyle bu iki alanın birbirini kapsadığını gösterebilir.

YH ders kitabında B1 seviyesinde; Yİ ders kitabında B1-B2 seviyesinde; YEE ders kitabında B2 seviyesinde dolaylı anlatım etkinliklerinin yer aldığı tespit edilmiştir.

Yİ ders kitabının orta düzeyinde dolaylı anlatım etkinliklerinin fazla olması öğrencilere daha çok pratik yapmasını sağlayabilir.

e. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının dil bilgisi öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların C1 seviyesindeki dil bilgisi etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 81. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının dil bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	5	4	6	6	5	5			31
Yİ	13	17	10	10	9	7			76
YEE	1	2	3	2	1	-	-	1	10

Çizelge 81'e göre en fazla dil bilgisi öğrenme alanında etkinliğinin Yİ; en az etkinliğin YEE ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 3.ünite ve 4.ünitede; en az etkinliğin 2.ünitede olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 2.ünitede; en az etkinliğin 6.ünitede olduğu görülmektedir. Bu durum B2 seviyesinde de nitelik olarak aynı ünitelerde görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 3.ünitede olduğu tespit edilmiştir.

YEE ders kitabında 6.ünite ve 7.ünitede bu öğrenme alanında etkinliğin olmadığı tespit edilmiştir.

Her üç yayının ünitelere göre etkinlik dağılımı incelendiğinde eşit olmadığı görülmektedir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla etkinliğin Yİ ders kitabı 2.ünitede olduğu tespit edilmiştir. Bu durum B1 ve B2 seviyesinde de veri değeri olarak aynı olduğu saptanmıştır.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda hiç etkinliğin bulunmadığı YEE ders kitabı olarak tespit edilmiştir.

Çizelge 82. YH C1, Yİ C1, YEE C1 düzeyindeki ders kitaplarında dil bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH C1	Yİ C1	YEE C1
Boşluk doldurma	20	25	-
İşaretleme	4	6	1
Yeniden yazma	5	6	6
Eşleme	2	2	-
Cümle tamamlama	1	15	-
Başlık bulma	-	-	1
Çoktan seçmeli sorular	-	15	1
Metne dayalı sorular	-	-	1
Eşleştirme	-	4	-
Cümle oluşturma	-	2	-
Yanlışın altını/üstünü çizme	-	2	-

Çizelge 82'ye göre üç yayında dil bilgisi alanında işaretleme ve yeniden yazma etkinliklerin kullanıldığı görülmektedir.

Üç yayında en fazla dil bilgisi öğrenme alanında etkinliğinin Yİ kitabında olduğu görülmektedir.

Dil bilgisi alanında en fazla yeniden yazma; en az başlık bulma ve metne dayalı sorular etkinlikleri kullanılmıştır.

YH ders kitabında boşluk doldurma, işaretleme, yeniden yazma, eşleme ve cümle tamamlama etkinliklerinin olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında işaretleme, yeniden yazma, başlık bulma, çoktan seçmeli sorular ve metne dayalı sorular etkinliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

7. YH, Yİ, YEE A1, A2, B1, B2, C1 Seviyelerindeki Ders Kitaplarının Kelime Bilgisi Öğrenme Alanı Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların her seviye ve üniteye yer alan kelime bilgisi alanındaki etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

a. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının kelime bilgisi öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların A1 seviyesindeki kelime bilgisi etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 83. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının kelime bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	3	1	-	1	3	1			9
Yİ	14	7	2	1	2	4			30
YEE	2	4	8	2	5	3	2	2	28

Çizelge 83'e göre en fazla kelime bilgisi öğrenme alanında etkinliğinin Yİ; en az etkinliğin YH ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünite ve 5.ünitede olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında 3.ünite kelime bilgisi alanında etkinliğin olmadığı görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünite; en az etkinliğin 4.ünite olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 8.ünite; en az etkinliğin 1.ünite, 4.ünite, 7.ünite ve 8.ünite olduğu tespit edilmiştir.

Her üç yayının ünitelere göre etkinlik dağılımı incelendiğinde eşit olmadığı görülmektedir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla etkinliğin Yİ ders kitabı 1.ünite olduğu tespit edilmiştir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda hiç etkinliğin bulunmadığı YH ders kitabı olarak tespit edilmiştir.

Çizelge 84. YH A1, Yİ A1, YEE A1 düzeyindeki ders kitaplarında kelime bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH A1	Yİ A1	YEE A1
Kelime kartı	2	1	3
Eşleme	4	9	11
İşaretleme	1	1	1
Boşluk doldurma	1	8	3
Cümle oluşturma	-	-	3
Var-Yok	-	-	1
Eşleştirme	-	-	1
Dinleme tekrar etme	-	1	-
Sıralama	-	2	-
Sözlükten kelime bulma	-	4	-
Karışık harflerden kelime oluşturma	-	1	-
Gruplandırma	-	1	-
Görsel inceleme	-	1	-
Tablo doldurma	-	1	-
Listeleme	-	1	-

Çizelge 84'e göre üç yayında kelime bilgisi alanında kelime kartı, eşleme, işaretleme ve boşluk doldurma etkinliklerin kullanıldığı görülmektedir.

Kelime bilgisi alanında en çok eşleme; en az var-yok, eşleştirme, dinleme tekrar etme, karışık harflerden kelime oluşturma, gruplandırma, görsel inceleme, tablo doldurma ve etkinlikleri kullanılmıştır.

YH ders kitabında kelime kartı, eşleme, işaretleme ve boşluk doldurma etkinliklerinin olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında kelime kartı, eşleme, işaretleme, boşluk doldurma, dinleme tekrar etme, sıralama, sözlükten kelime bulma karışık harflerden kelime oluşturma, gruplandırma, görsel inceleme, tablo doldurma ve listeleme etkinliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

YEE ders kitabında kelime kartı, eşleme, işaretleme, boşluk doldurma, cümle oluşturma, var-yok ve eşleştirme etkinliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

Tüm ders kitaplarına bakıldığında en az etkinlik çeşidinin YH; en fazla etkinlik çeşidini Yİ ders kitaplarında olduğu görülmüştür.

Yİ ders kitabında dinleme tekrar etme etkinliğiyle kelimelerin doğru telaffuz edilmesini ve dilde yaşanan zorlukların aşılmasına yardımcı olabilir. Yine aynı ders kitabında görsel inceleme etkinliğinin yer alması öğrencinin kelimenin görseliyle birlikte hafızasında yer etmesine yardımcı olabilir. Sözlükten kelime bulma etkinliğinin ilk seviyede yer alması öğrenciye yeni kelimeler öğrenmeye teşvik edebilir ve sözlük kullanımının kazandırılması sağlanabilir. Gruplandırma ve listeleme etkinlikleriyle öğrenilen kelimenin başka kelimelerle bağlantı kurulması kelimelerin kalıcılığını artırabilir.

b. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının kelime bilgisi öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların A2 seviyesindeki kelime bilgisi etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 85. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının kelime bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	1	2	2	2	2	3			12
Yİ	3	2	-	-	1	-			6
YEE	-	4	3	1	-	2	-	1	11

Çizelge 85'e göre en fazla kelime bilgisi öğrenme alanında etkinliğinin YH; en az etkinliğin Yİ ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ve YEE ders kitaplarındaki etkinlik sayısı neredeyse aynı olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 6.ünitede; en az etkinliğin 1.ünitede olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında ilk ve son ünite hariç diğer ünitelerde aynı sayıda etkinliğin olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünitede olduğu görülmektedir. Yİ ders kitabındaki ünitelere bakıldığında 3.ünite, 4.ünite ve 6.ünitede hiçbir etkinliğin olmadığı tespit edilmiştir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 2.ünitede olduğu tespit edilmiştir.

YEE ders kitabındaki ünitelere bakıldığında 1.ünite, 5.ünite ve 7.ünitede hiçbir etkinliğin olmadığı tespit edilmiştir.

Her üç yayının ünitelere göre etkinlik dağılımı incelendiğinde aynı sayıda olmadığı görülmektedir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla etkinliğin YEE ders kitabı 2.ünitede olduğu tespit edilmiştir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda bazı ünitelerde hiç etkinliğin bulunmadığı Yİ ve YEE ders kitabı olarak tespit edilmiştir.

Çizelge 86. YH A2, Yİ A2, YEE A2 düzeyindeki ders kitaplarında kelime bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH A2	Yİ A2	YEE A2
Boşluk doldurma	4	2	1
Eşleme	2	-	4
Eşleştirme	2	6	3
İşaretleme	1	-	-
Açıklama	-	-	1
Listeleme	-	-	1
Kelime kartı	-	-	1

Çizelge 86'ya göre üç yayında kelime bilgisi alanında boşluk doldurma ve eşleştirme etkinliklerini kullanıldığı görülmektedir. Kelime bilgisi alanında en çok eşleştirme; en az işaretleme, açıklama, listeleme ve kelime kartı etkinliği kullanılmıştır.

YH ders kitabında boşluk doldurma, eşleme, eşleştirme ve işaretleme etkinliklerinin olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında boşluk doldurma ve eşleştirme etkinliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

YEE ders kitabında boşluk doldurma, eşleme, eşleştirme, açıklama, listeleme ve kelime kartı etkinliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

Tüm ders kitaplarına bakıldığında en az etkinlik çeşidinin Yİ; en fazla etkinlik çeşidini YEE ders kitaplarında olduğu görülmüştür.

Yİ ders kitabında kelime öğretiminde eşleştirme etkinliğiyle kelimenin gerçek anlamının dışında, mecaz, yan anlamlarını da etkin bir şekilde öğrenciye aktarıldığı söylenilebilir.

YEE ders kitabında kelime öğretimi diğer yayınlara göre daha yoğun olduğu söylenebilir.

c. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının kelime bilgisi öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların B1 seviyesindeki kelime bilgisi etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 87. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının kelime bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Top.
YH	2	4	3	2	4	4	4	4	1	1	5	3	37
Yİ	2	3	5	3	1	-							14
YEE	-	2	1	-	2	1	1	4					11

Çizelge 87'ye göre en fazla kelime bilgisi öğrenme alanında etkinliğinin YH; en az etkinliğin YEE ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 11.ünite; en az etkinliğin 9.ünite ve 10.ünite olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 3.ünite olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabındaki ünitelere bakıldığında 6.ünitede hiçbir etkinliğin olmadığı tespit edilmiştir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 8.ünitede olduğu tespit edilmiştir.

YEE ders kitabındaki ünitelere bakıldığında 1.ünite ve 4.ünitede hiçbir etkinliğin olmadığı tespit edilmiştir. Bu durum A2 seviyesindeki 1.ünitede de hiçbir etkinliğin olmadığı tespit edilmişti. İlk ünitelerin bu düzeylerde kelime bilgisinin göz ardı edildiğini gösterebilir.

Her üç yayının ünitelere göre etkinlik dağılımı incelendiğinde aynı sayıda olmadığı görülmektedir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla etkinliğin YH ders kitabı 11.ünitede ve Yİ ders kitabı 3.ünitede olduğu tespit edilmiştir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda bazı ünitelerde hiç etkinliğin bulunmadığı Yİ ve YEE ders kitabı olarak tespit edilmiştir

Çizelge 88. YH B1, Yİ B1, YEE B1 düzeyindeki ders kitaplarında kelime bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH B1	Yİ B1	YEE B1
Eşleme	16	7	-
Boşluk doldurma	9	3	1
İşaretleme	22	1	2
Eşleştirme	3	-	7
Tahminde bulunma	-	3	1
Açıklama	-	1	-

Çizelge 88'e göre üç yayında kelime bilgisi alanında boşluk doldurma ve işaretleme etkinliklerini kullanıldığı görülmektedir.

Kelime bilgisi alanında en çok işaretleme; en az açıklama etkinliği kullanılmıştır.

YH ders kitabında eşleme, boşluk doldurma, işaretleme ve eşleştirme etkinliklerinin olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında eşleme, boşluk doldurma, işaretleme, tahminde bulunma ve açıklama etkinliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

YEE ders kitabında boşluk doldurma, işaretleme, eşleştirme ve tahminde bulunma etkinliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

Yİ ders kitabında kelime öğretiminde kullanılan tahminde bulunma etkinliğiyle kelimeyi daha üst bilişsel alanda algılanmasına yönelik olduğu söylenilebilir. Yazma becerisinin ağırlıkta olduğu fakat zihinsel faaliyetlerin de göz ardı edilmediği söylenebilir. Öğrenci bu etkinlikle algıladığını ifade edebilir, yorumlanabilir ve hayal gücünü ortaya koyabilir.

d. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının kelime bilgisi öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların B2 seviyesindeki kelime bilgisi etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 89. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının kelime bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	4	5	3	2	2	6			22
Yİ	2	4	3	6	2	3			12
YEE	6	1	6	-	2	5	1	3	24

Çizelge 89'a göre en fazla kelime bilgisi öğrenme alanında etkinliğinin YEE; en az etkinliğin Yİ ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 6.ünitelerde; en az etkinliğin 4.ünitelerde olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 4.ünitelerde; en az etkinliğin 1.ünite ve 5.ünitelerde olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünite ve 3.ünitelerde olduğu tespit edilmiştir.

YEE ders kitabında ünitelere bakıldığında 4.ünitelerde hiçbir etkinliğin olmadığı tespit edilmiştir.

Her üç yayının ünitelere göre etkinlik dağılımı incelendiğinde aynı sayıda olmadığı görülmektedir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla etkinliğin YH ders kitabı 6.ünite; Yİ ders kitabı 4.ünite ve YEE ders kitabı 1.ünite ve 3.ünite olduğu tespit edilmiştir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda bir ünite hiç etkinliğin bulunmadığı YEE ders kitabı olarak tespit edilmiştir.

Çizelge 90. YH B2, Yİ B2, YEE B2 düzeyindeki ders kitaplarında kelime bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH B2	Yİ B2	YEE B2
Eşleştirme	1	2	11
İşaretleme	16	-	4
Boşluk doldurma	5	7	-
Yorumlama	1	-	-
Cümle oluşturma	1	-	2
Eşleme	2	7	2
Kavramını düşündürdüklerini anlatma	-	-	1
Tahminde bulunma	-	-	1
Sözlükten kelime bulma	-	-	1
Gruplandırma	-	2	1
Sıralama	-	-	1
Çoktan seçmeli sorular	-	1	-
Tanım bulma	-	1	-

Çizelge 90'a göre üç yayında kelime bilgisi alanında eşleştirme ve eşleme etkinliklerin kullanıldığı görülmektedir.

Kelime bilgisi alanında en çok işaretleme; en az yorumlama, o kavramın düşündürdüklerini anlatma, tahminde bulunma, sözlükten kelime bulma, sıralama, çoktan seçmeli sorular ve tanım bulma etkinlikleri kullanılmıştır.

YH ders kitabında eşleştirme, işaretleme, boşluk doldurma, yorumlama, cümle oluşturma ve eşleme olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabındaki eşleştirme, boşluk doldurma, eşleme, gruplandırma, çoktan seçmeli sorular ve tanım bulma etkinliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

YEE ders kitabında eşleştirme, işaretleme, cümle oluşturma, eşleme, kavramın düşündürdüklerini anlatma, tahminde bulunma, sözlükten kelime bulma, gruplandırma ve sıralama etkinliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

Tüm ders kitaplarına bakıldığında en fazla etkinlik türünün YEE ders kitaplarında olduğu görülmüştür.

YEE ders kitabı diğer yayınlara göre öğrenciye sözlük kullanma alışkanlığını kazandırmada etkin olduğu söylenilebilir.

YEE ders kitabında kelime öğretimi diğer yayınlara göre daha yoğun olduğu söylenebilir.

YEE ders kitabında kavramın düşündürdüklerini anlatma etkinliğiyle konuşma becerisini bu alana dahil etmiştir. Öğrenilen kelimenin öğrencinin zihninde nasıl anlamlandırıldığı, nereye ve hangi alana koyduğunu görme açısından önemli olduğunu söyleyebiliriz. Kazanımın öğrenciye edindirilip edindirilmediğini anlamamızı sağlayabilir.

e. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının kelime bilgisi öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların C1 seviyesindeki kelime bilgisi etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 91. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının kelime bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	6	3	3	1	1	1			15
Yİ	1	2	2	3	2	1			11
YEE	5	1	5	3	3	-	1	1	19

Çizelge 91'e göre en fazla kelime bilgisi öğrenme alanında etkinliğinin YEE; en az etkinliğin Yİ ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünitede olduğu görülmektedir. Ayrıca 2.ünite ve 3.ünite; 4.ünite,5.ünite ve 6.ünitelerde etkinlik sayısının aynı olduğu görülmektedir.

Yİ ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 4.ünitede; en az etkinliğin ilk ve son ünite de olduğu görülmektedir. Ayrıca B2 seviyesinde de 4.ünitede en fazla etkinliğin olduğu tespit edilmiştir.

YEE ders kitabında üniteler arasında en fazla etkinliğin 1.ünite ve 3.ünitede olduğu tespit edilmiştir. Bu durum B2 seviyesinde de aynı olduğu tespit edilmiştir.

YEE ders kitabındaki ünitelere bakıldığında 6.ünitde hiçbir etkinliğin olmadığı tespit edilmiştir.

Her üç yayının ünitelere göre etkinlik dağılımı incelendiğinde Yİ ders kitabının birbirine yakın görülmektedir. Diğer iki yayın ise etkinlik dağılımı açısından eşit olmadığı saptanmıştır.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla etkinliğin YH ders kitabı 1.ünitde olduğu tespit edilmiştir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda bir ünitde hiç etkinliğin bulunmadığı YEE ders kitabı olarak tespit edilmiştir. B2 seviyesinde de herhangi bir ünitesinde etkinliğe rastlanmamıştır.

Çizelge 92. YH C1, Yİ C1, YEE C1 düzeyindeki ders kitaplarında kelime bilgisi öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH C1	Yİ C1	YEE C1
Eşleme	3	2	-
İşaretleme	22	-	6
Boşluk doldurma	1	-	1
Eşleştirme	-	7	7
Sözlükten kelime bulma	-	2	-
Tahminde bulunma	-	1	1
Çoktan seçmeli sorular	-	-	1
Doğru-Yanlış	-	-	1
Yeniden yazma	-	-	1
Tablo doldurma	-	-	2
Açıklama	-	-	2
Görsel inceleme	-	-	1

Çizelge 92'ye göre üç yayında kelime bilgisi alanında aynı etkinliklerin kullanılmadığı görülmektedir.

Kelime bilgisi alanında en çok işaretleme; en az çoktan seçmeli sorular, doğru-yanlış, yeniden yazma ve görsel inceleme etkinlikleri kullanılmıştır.

YH ders kitabında eşleme, işaretleme ve boşluk doldurma etkinliklerinin olduğu görülmektedir. Yİ ders kitabında eşleme, eşleştirme, sözlükten kelime bulma ve tahminde bulunma etkinliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

YEE ders kitabında işaretleme, boşluk doldurma, eşleştirme, tahminde bulunma, çoktan seçmeli sorular, doğru-yanlış, yeniden yazma, tablo doldurma, açıklama ve görsel inceleme etkinliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

Tüm ders kitaplarına bakıldığında en az etkinlik çeşidinin YH; en fazla etkinlik çeşidini YEE ders kitaplarında olduğu görülmüştür.

Yİ ders kitabında kelime öğretiminde sözlükten kelime bulma etkinliğiyle öğrenciye sözlük kullanma alışkanlığını kazandırmada etkin olduğu söylenilebilir. Sözlükten kelime bulma etkinliği tüm seviyelerde olması öğrencinin yeni kelimeler öğrenmesine ve merakının artmasına vesile olabilir. Özellikle temel seviyede bu etkinliğin yer alması kelime öğretimi açısından önemli olabilir. YH ders kitabında kelime öğretimi diğer yayınlara göre daha yoğun olduğu söylenebilir.

YEE ders kitabında görsel okuma becerisinden görsel inceleme etkinliğinin olması kelime öğretiminin görsel hafızaya da hitap etmesini sağlayabilir. Böylelikle öğretilen kelimenin öğrencinin hafızasında kalma süresinin uzamasına olanak sağlayabilir.

8. YH, Yİ, YEE A1, A2, B1, B2, C1 Seviyelerindeki Ders Kitaplarının Eğitsel Oyunlar Öğrenme Alanı Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların her seviye ve üniteye yer alan eğitsel oyun alanındaki etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

a. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının eğitsel oyunlar öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların A1 seviyesindeki eğitsel oyun etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 93. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının eğitsel oyunlar öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	-	-	-	-	-	2			2
Yİ	1	-	1	1	1	1			5
YEE	-	1	-	-	-	-	-	-	1

Çizelge 93'e göre en fazla eğitsel oyun alanında Yİ ders kitabında; en az eğitsel oyunun YEE ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında sadece 6.ünitelerde eğitsel oyun olduğu görülmektedir. Yİ ders kitabında 2.ünite hiçbir eğitsel oyunun olmadığı tespit edilmiştir. Diğer ünitelerde birer eğitsel oyunun olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabındaki ünitelere bakıldığında sadece 2.ünitelerde eğitsel oyunun olduğu tespit edilmiştir.

Her üç yayının ünitelere göre etkinlik dağılımı incelendiğinde Yİ ders kitabında bir ünitelerde eğitsel oyunun olmamasına rağmen diğer ünitelerde aynı sayıda eğitsel oyunun olduğu tespit edilmiştir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda en fazla eğitsel oyunun YH ders kitabı 6.ünitelerde olduğu tespit edilmiştir.A1 düzeyinde eğitsel oyun alanında sayının az olması yetişkinler için Türkçe ders kitabı olduğundan kaynaklı olabilir.Fakat yetişkinlere uygun eğitsel oyunlarda hazırlanıp ünitelere serpiştirebilir.Yİ ders kitabının okuma, sesletim ve sözcük bilgisini daha iyi pekiştirmek için yardımcı olacağı; öğrenilen kelimelerin daha iyi pekiştireceği; pasif ve çekingen öğrencilerin derse katılımının artabileceği söylenebilir.

Çizelge 94. . YH A1, Yİ A1, YEE A1 düzeyindeki ders kitaplarında eğitsel oyunlar öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH A1	Yİ A1	YEE A1
Bulmaca	1	3	-
Boşluk doldurma	1	-	-
Karışık harflerden kelime oluşturma	1	-	-
Robotu yönet	-	-	1
Şişe çevirme	-	-	1
Oyun	-	3	-

Çizelge 94'e göre YH ders kitabında eğitsel oyunlar öğrenme alanında bulmaca, boşluk doldurma, karışık harflerden kelime oluşturma etkinliklerinin yer aldığı tespit edilmiştir. Diğer 2 yayına göre en fazla etkinlik çeşidi YH ders kitabında bulunmaktadır.

YH ders kitabındaki etkinlikleri kelime öğretimine yönelik olduğu söylenebilir.

Yİ ders kitabında eğitsel oyunlar öğrenme alanında bulmaca etkinliği ve oyunların olduğu tespit edilmiştir.

YEE ders kitabında eğitsel oyunlar öğrenme alanında robotu yönet ve şişe çevirmece oyunlarının olduğu tespit edilmiştir. Robotu yönet oyunuyla emir kipinin pekiştirilmesine; dinleme ve anlama becerisinin geliştirilmesi hedeflendi söylenebilir.

Üç yayında da ünitelere göre etkinlik dağılımı dengeli değildir. Ders kitaplarının kelime ve dil bilgisi öğretimini içeren etkinlikleri oyunların olduğu görülmektedir. A1 düzeyi ders kitaplarında eğitsel oyunun özellikle kelime bilgisiyle iç içe geçmiş şekilde tüm ünitelerde olması kelimelerin hafızada kalıcılığını arttırabilir.

b. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının eğitsel oyunlar öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların A2 seviyesindeki eğitsel oyun etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 95. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının eğitsel oyunlar öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	-	-	-	-	-	-			
Yİ	1	1	1	1	1	1			6
YEE	-	1	-	-	-	-	-	-	1

Çizelge 95'e göre en fazla eğitsel oyun alanında Yİ ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında hiç eğitsel oyunun olmadığı görülmektedir. Yİ ders kitabında her üniteye birer eğitsel oyunun olduğu görülmektedir.

YEE ders kitabındaki ünitelere bakıldığında sadece 2.ünitede eğitsel oyunun olduğu tespit edilmiştir. Bu durum A1 seviyesinde de aynı üniteye rastlanmıştır.

Her üç yayının ünitelere göre etkinlik dağılımı incelendiğinde Yİ ders kitabında aynı sayıda olduğu tespit edilmiştir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda YH ve YEE ders kitaplarındaki çoğu ünitelerde hiç eğitsel oyunun olmadığı görülmektedir.

Yİ ders kitabının YEE ve YH ders kitaplarına göre eğitsel oyuna da diğer beceriler gibi yer verdiği görülmektedir.

Yİ ders kitabının öğrencilere sistemli ve kontrollü öğrendiklerini nispeten kontrolsüz bir biçimde oyunlarla deneyerek güdülediği söylenebilir.

Çizelge 96. YH A2, Yİ A2, YEE A2 düzeyindeki ders kitaplarında eğitsel oyunlar öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH A2	Yİ A2	YEE A2
İsim-şehir oyunu	-	-	1
Bulmaca	-	1	-
Ben kimim?	-	1	-
Oyun	-	2	-
Hayvan tahmin etme oyunu	-	1	-
Kim, kiminle, ne zaman, nerede, ne yapmış?	-	1	-

Çizelge 96'ya göre Yİ ders kitabında eğitsel oyunlar öğrenme alanında bulmaca, Ben kimim?, Hayvan tahmin etme oyunu, Kim,kiminle, ne zaman, nerede, ne yapmış? ve çeşitli oyunların olduğu tespit edilmiştir.

Yİ ders kitabında eğitsel oyunlar öğrenme alanında çeşitli etkinlik ve oyunlara yer verdiği tespit edilmiştir.

Yİ ders kitabında eğitsel oyun alanındaki bazı etkinliklerin yönergeleri net olarak ifade edilmediği için adı konulmamıştır. Bu sebeple oyun olarak kapsayıcı bir kavram kullanılmıştır.

Yİ ders kitabında yer alan eğitsel oyunların kelime bilgisine yönelik çalışmaları oldu görülmektedir. Oyunlarla kelime bilgisi alanındaki öğrenmeleri arttırmaya ve öğrencinin kendini daha iyi ifade etmesini amaçladığı söylenebilir.

YEE ders kitabında eğitsel oyunlar öğrenme alanında İsim-şehir oyununun olduğu tespit edilmiştir. Bu oyunla öğrencinin kelime hazinesi ve genel kültürünün artması hedeflenmiş olabilir. Ayrıca kültür aktarımının yapılması öğrencinin dile karşı merakını ve motivasyonunu arttırabilir.

c. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının eğitsel oyunlar öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların B1 seviyesindeki eğitsel oyun etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 97. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının eğitsel oyunlar öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Top.
YH	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Yİ	1	-	-	1	1	1							4
YEE	-	-	-	-	1	-	-						1

Çizelge 97'ye göre en fazla eğitsel oyun alanında Yİ ders kitabında olduğu görülmektedir.

YH ders kitabında hiç eğitsel oyunun olmadığı görülmektedir.

YEE ders kitabındaki ünitelere bakıldığında sadece 5.ünitelerde eğitsel oyunun olduğu tespit edilmiştir. Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda YH tüm ünitelerde; Yİ ve YEE ders kitaplarında çoğu ünitelerde hiç eğitsel oyunun olmadığı görülmektedir.

Yİ ders kitabının YEE ve YH ders kitaplarına göre eğitsel oyuna da diğer beceriler gibi yer verdiği görülmektedir.

Yİ ders kitabı orta düzeyde eğitsel oyuna yer vermesi iletişim becerisinin geliştirilmesine ve pekiştirilmesi diğer yayınlara göre daha fazla katkı sağladığı söyleyebilir.

Çizelge 98. YH B1, Yİ B1, YEE B1 düzeyindeki ders kitaplarında eğitsel oyunlar öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH B1	Yİ B1	YEE B1
Körebe	-	-	1
Dilek Ağacı Çizme	-	1	-
Oyun	-	2	-
İsim-Şehir Oyunu	-	1	-

Çizelge 98'e göre Yİ ders kitabında eğitsel oyunlar öğrenme alanında dilek ağacı çizme, isim-şehir oyunu ve diğer oyun çeşitlerinin tespit edilmiştir. İsim-şehir oyunuyla öğrencinin sözcük hazinesi ve genel kültürünün artmasını sağlayabilir. Bu oyun YEE A2 ders kitabında da yer aldığı görülmüştür.

Yİ ders kitabında eğitsel oyunlar öğrenme alanında çeşitli etkinlik ve oyunlara yer verdiği tespit edilmiştir.

Yİ ders kitabında yer alan dilek ağacı çizme oyunu gramer öğrenimini hedef aldığı söylenebilir. Dilek kipinin pekiştirilmesi hedeflenmiş olabilir.

YEE ders kitabında eğitsel oyunlar öğrenme alanında körebe oyununun olduğu tespit edilmiştir. Bu oyunla öğrenci öğrendiği emir kipini cümle içinde doğru olarak kullanılabilir; düzgün telaffuz edebilir ve tümceyi kolayca anlama becerisi kazanabilir.

d. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının eğitsel oyunlar öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin İncelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların B2 seviyesindeki eğitsel oyun etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 99. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının eğitsel oyunlar öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	-	-	-	-	-	-			0
Yİ	-	-	-	-	-	1			1
YEE	-	-	-	1	-	-	-	1	2

Çizelge 99'a göre en fazla eğitsel oyun alanında YEE ders kitabında olduğu görülmektedir. YH ders kitabında hiç eğitsel oyunun olmadığı görülmektedir.

YEE ders kitabındaki ünitelere bakıldığında sadece 4.ünite ve 8.ünitede eğitsel oyunun olduğu tespit edilmiştir.

Her üç yayındaki tüm üniteleri karşılaştırdığımızda YH tüm ünitelerde; Yİ ve YEE ders kitaplarında çoğu ünitelerde hiç eğitsel oyunun olmadığı görülmektedir.

Yİ ve YEE ders kitaplarının eğitsel oyun alanında diğer öğrenme alanlarındaki gibi etkinlik türlerine az da olsa yer verdiği görülmektedir.

Çizelge 100. YH B2, Yİ B2, YEE B2 düzeyindeki ders kitaplarında eğitsel oyunlar öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH B2	Yİ B2	YEE B2
Petek bulmaca	-	1	-
Bulmaca	-	-	1
Kulaktan kulağa	-	-	1

Çizelge 100'e göre Yİ ders kitabında eğitsel oyunlar öğrenme alanında petek bulmaca oyunu tespit edilmiştir. Bu oyunla öğrencinin hafızalarındaki

kelimelerin kalıcılığının artmasına ve yeni kelimeler öğrenmesine yardımcı olabilir.

YEE ders kitabında eğitsel oyunlar öğrenme alanında bulmaca ve kulaktan kulağa oyununun olduğu tespit edilmiştir. Bu oyunla dinleme anlama ve konuşma becerilerini geliştirmeye yönelik bir aktivite oldu söylenebilir. Öğrenci temel cümle kalıbını öğrenebilir; ezberleyebilir ve hedef dilin seslerini en iyi şekilde çıkarması sağlanabilir. Bu oyunla öğrenci duyduklarını tekrar cümle halinde söyleyebilir ama birbirine bağlantılı ya da gramer kurallarına uygun bir şekilde söyleyebilir. Kulaktan kulağa oyununun Temel beceri alanlarını neredeyse kapsadığı söylenebilir.

YEE ders kitabında bulmaca etkinliğin olması kelime bilgisi alanının gözardı edilmediği söylenebilir.

YEE ders kitabı dinleme, anlama, konuşma ve kelime bilgisi öğrenme alanlarının eğitsel oyunların içinde verdiğini söylenebilir.

YH ders kitabında eğitsel oyun alanında hiçbir etkinliğe rastlanmamıştır.

e. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının eğitsel oyunlar öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların C1 seviyesindeki eğitsel oyun etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 101. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının eğitsel oyunlar öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Topla m
YH	-	-	-	-	-	-			0
Yİ	-	-	-	-	-	1			1
YEE	-	-	-	-	-	-	-	-	0

Çizelge 101'e göre üç yayındandan sadece Yİ ders kitabının 6.ünitesinde eğitsel oyunun olduğu tespit edilmiştir.

YH ve YEE ders kitaplarında hiç eğitsel oyunun olmadığı görülmektedir. Yüksek düzeyde dahi tek bir eğitsel oyun olsa bile Yİ ders kitabının bu alana yer vermesi sistemli pekiştirme ve tekrar aşamalarının kısmen uygulandığı söylenebilir.

YH ders kitabının A1 hariç diğer seviyelerde hiçbir eğitsel oyuna yer vermemesi öğrenciyi güdülemede; bilgiyi pekiştirmede; öğrenciyi aktif kılmada ve tekrar aşamasında zayıf kaldığı söylenebilir.

Çizelge 102. YH B1, Yİ B1, YEE B1 düzeyindeki ders kitaplarında eğitsel oyunlar öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH C1	Yİ C1	YEE C1
Petek bulmaca	-	1	-

Çizelge 102'ye göre Yİ ders kitabında eğitsel oyunlar öğrenme alanında petek bulmaca oyunu tespit edilmiştir. Bu oyun B2 seviyesinde de yer aldığı tespit edilmiştir.

Yİ ders kitabının eğitsel oyun alanında kelime öğretimini daha çok hedeflediği söylenebilir.

9. YH, Yİ, YEE A1, A2, B1, B2, C1 Seviyelerindeki Ders Kitaplarının Dinleme/İzleme Öğrenme Alanı Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların her seviye ve üniteye yer alan dinleme/izleme alanındaki etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

a. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının dinleme/izleme öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların A1 seviyesindeki dinleme/izleme etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 103. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının dinleme/izleme öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	-	-	-	-	-	-			0
Yİ	2	2	3	3	3	4			12
YEE	-	-	-	-	-	-	-	-	0

Çizelge 103'e göre üç yayından sadece Yİ ders kitabında dinleme/izleme öğrenme alanında etkinliğin olduğu tespit edilmiştir.

YH ve YEE ders kitaplarında dinleme/izleme öğrenme alanında hiç etkinliğin olmadığı görülmektedir.

YH ders kitabının dinleme/izleme öğrenme alanında etkinliğe yer vermesi bilginin kalıcılığını arttırmada; birden fazla duyu organına hitap etmede; zihinsel faaliyetleri etkin kılmada; dinlenenler/izlenenler üstünde düşünmeyi sağlamada; dinleme, anlama anlaşılan bilgilerle o konuda kendinde var olan bilgileri karşılaştırmada diğer yayınlara göre etkin olduğu söylenebilir.

Çizelge 104. YH A1, Yİ A1, YEE A1 düzeyindeki ders kitaplarında dinleme/izleme öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH A1	Yİ A1	YEE A1
Boşluk doldurma	-	4	-
Sıralama	-	1	-
Doğru-Yanlış	-	1	-
İşaretleme	-	3	-
Çoktan seçmeli sorular	-	1	-
Yanlışın altını/üstünü çizme	-	1	-
Metne dayalı sorular	-	2	-
Var-Yok	-	2	-

Çizelge 104'e göre sadece Yİ ders kitabında dinleme/izleme öğrenme alanında boşluk doldurma, sıralama, doğru-yanlış, işaretleme, çoktan seçmeli sorular, yanlışın altını/üstünü çizme ve var-yok konuşma etkinliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

Bu düzeyde en çok boşluk doldurma; en az sıralama, doğru-yanlış, çoktan seçmeli sorular ve yanlışın altını/üstünü çizme etkinliklerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

b. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının dinleme/izleme öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların A2 seviyesindeki dinleme/izleme etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 105. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının dinleme/izleme öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	-	-	-	-	-	-			0
Yİ	3	4	3	4	4	4			22
YEE	-	-	-	-	-	-	-	-	0

Çizelge 105'e göre üç yayından sadece Yİ ders kitabında dinleme/izleme öğrenme alanında etkinliğin olduğu tespit edilmiştir.

YH ve YEE ders kitabında dinleme/izleme öğrenme alanında hiç etkinliğin olmadığı görülmektedir.

Çizelge 106. A2, Yİ A2, YEE A2 düzeyindeki ders kitaplarında dinleme/izleme öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH A2	Yİ A2	YEE A2
Eşleştirme	-	1	-
Sıralama	-	2	-
Doğru-yanlış	-	2	-
İşaretleme	-	3	-
Çoktan seçmeli sorular	-	2	-
Yanlışın altını/üstünü çizme	-	2	-
Kısa cevaplı sorular	-	5	-
Var-yok	-	1	-
Yeniden yazma	-	1	-
Güdümlü konuşma	-	2	-

Çizelge 106'ya göre sadece Yİ ders kitabında dinleme/izleme öğrenme alanında eşleştirme, sıralama, doğru-yanlış, işaretleme, çoktan seçmeli sorular, yanlışın altını/üstünü çizme, kısa cevaplı sorular, var-yok, yeniden yazma ve güdümlü konuşma etkinliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

Bu düzeyde en çok kısa cevaplı sorular; en az eşleştirme, var-yok, yeniden yazma etkinliklerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Kullanılan bu etkinliklerle Öğrencinin dinlediğini ve izlediğini anlamada hem yazma hem de konuşma becerisi yoluyla öğrenilmiş olduğu görülmektedir.

Güdümlü konuşma yöntemiyle videoda anlatılan konunun anlaşılması ve bu konu hakkında öğrencinin kendi fikirlerini öğretmenin rehberliği doğrultusunda aktarmasına olanak sağlayabilir. Bu durum öğrenciyi olumlu yönde motive edebilir; kendini rahatça ifade edebilir; kendi öz değerlendirmesini yapabilir ve dile karşı merakını videolarla gidermeye çalışabilir.

c. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının dinleme/izleme öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların B1 seviyesindeki dinleme/izleme etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 107. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının dinleme/izleme öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	-	-	-	-	-	-			0
Yİ	3	2	1	3	2	1			14
YEE	-	-	-	-	-	-	-	-	0

Çizelge 107'ye göre üç yayından sadece Yİ ders kitabında dinleme/izleme öğrenme alanında etkinliğin olduğu tespit edilmiştir.

YH ve YEE ders kitaplarında dinleme/izleme öğrenme alanında hiç etkinliğin olmadığı görülmektedir. Ayrıca bu iki yayın dinleme/izleme öğrenme alanını dikkate almadığı söylenebilir.

Çizelge 108. YH B1, Yİ B1, YEE B1 düzeyindeki ders kitaplarında dinleme/izleme öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH B1	Yİ B1	YEE B1
Boşluk doldurma	-	1	-
Doğru-yanlış	-	3	-
İşaretleme	-	2	-
Çoktan seçmeli sorular	-	5	-
Yanlışın altını/üstünü çizme	-	1	-
Kısa cevaplı sorular	-	3	-
Var-Yok	-	2	-

Çizelge 108'e göre sadece Yİ ders kitabında dinleme/izleme öğrenme alanında boşluk doldurma, doğru-yanlış, işaretleme, çoktan seçmeli sorular, yanlışın altını/üstünü çizme, kısa cevaplı sorular ve var-yok etkinliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

Bu seviyede sadece dinleme/izleme öğrenme alanının kullanıldığı ve diğer öğrenme alanlarının ayrıştığı görülmektedir. Bu düzeyde en fazla çoktan seçmeli sorular; en az boşluk doldurma, yanlışın altını/üstünü çizme etkinliklerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

d. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının dinleme/izleme öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların B2 seviyesindeki dinleme/izleme etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 109. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının dinleme/izleme öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	-	-	-	-	-	-			0
Yİ	4	2	2	2	3	3			17
YEE	-	-	-	-	-	-	-	-	0

Çizelge 109'a göre üç yayından sadece Yİ ders kitabında dinleme/izleme öğrenme alanında etkinliğin olduğu tespit edilmiştir. YH ve YEE ders kitaplarında dinleme/izleme öğrenme alanında hiç etkinliğin olmadığı görülmektedir. Ayrıca bu iki yayın temel becerilere göre diğer öğrenme alanlarını dışarıda bıraktığı söylenebilir.

Çizelge 110. YH B2, Yİ B2, YEE B2 düzeyindeki ders kitaplarında dinleme/izleme öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH B2	Yİ B2	YEE B2
Boşluk doldurma	-	1	-
Doğru-yanlış	-	2	-
İşaretleme	-	4	-
Çoktan seçmeli sorular	-	2	-
Hazırlıksız konuşma	-	1	-
Kısa cevaplı sorular	-	1	-
Var-Yok	-	2	-
Sıralama	-	1	-
Görsel inceleme	-	1	-
Gözlem soruları	-	1	-
Tartışma yöntemi	-	1	-

Çizelge 110'a göre sadece Yİ ders kitabında dinleme/izleme öğrenme alanında boşluk doldurma, doğru-yanlış, işaretleme, çoktan seçmeli sorular, hazırlıksız konuşma, kısa cevaplı sorular, var-yok, sıralama, görsel inceleme, gözlem soruları ve tartışma yöntemi etkinliklerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu düzeyde en fazla işaretleme; en az boşluk doldurma, hazırlıksız konuşma, kısa cevaplı sorular, sıralama, görsel inceleme, gözlem soruları ve tartışma yöntemi etkinliklerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Yİ ders kitabında konuşma becerisinden hazırlıksız konuşmanın ve tartışma yönteminin yer aldığı görülmüştür. Böylece dinleme/izleme ve okuma becerisi birlikte kullanıldığı tespit edilmiştir. Yİ ders kitabında görsel okuma alanından görsel inceleme etkinliğinin de dinleme/izleme becerisi içinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

Yİ ders kitabı sadece dinleme/izleme becerisine dayalı etkinlik kullanmamış olup görsel okuma ve konuşma becerisini de kapsayan etkinlikler kullandığı tespit edilmiştir.

Yİ ders kitabındaki etkinlikler sadece bir beceriyi değil birden çok beceriye yönelik etkinlik hazırladığı söylenilebilir. Dinleme/izleme etkinliğinin içinde hazırlıksız konuşma ve tartışma yönteminin kullanılması, öğrenciye bu becerinin kazandırılmasında önemli bir rol oynayabilir. Çünkü öğrencinin anladıklarını ve anlamadıklarını bu yolla öğrenebilir. Eksik ve yanlış öğrenmeler kolayca analiz edilebilir.

e. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının dinleme/izleme öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların C1 seviyesindeki dinleme/izleme etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 111. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının dinleme/izleme öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	-	-	-	-	-	-			0
Yİ	2	2	3	4	2	2			15
YEE	-	-	-	-	-	-	-	-	0

Çizelge 111'e göre üç yayından sadece Yİ ders kitabında dinleme/izleme öğrenme alanında etkinliğin olduğu tespit edilmiştir.

YH ve YEE ders kitaplarının A1, A2, B1, B2 ve C1 düzeylerinde dinleme/izleme alanında hiç etkinliğin olmadığı görülmektedir. Ayrıca bu iki yayın temel becerilere göre dinleme/izleme öğrenme alanlarını dışarıda bıraktığı söylenebilir.

Tüm öğrenme alanları birbiriyle iç içe olduğuna göre üst düzey dil becerilerinin eksik kazandırıldığı söylenebilir.

Çizelge 112. . YH C1, Yİ C1, YEE C1 düzeyindeki ders kitaplarında dinleme/izleme öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH C1	Yİ C1	YEE C1
Eşleştirme	-	2	-
Doğru-yanlış	-	2	-
İşaretleme	-	2	-
Çoktan seçmeli sorular	-	4	-
Hazırlıksız konuşma	-	1	-
Metne dayalı sorular	-	1	-
Var-Yok	-	1	-
Tahminde bulunma	-	1	-
Görsel inceleme	-	1	-

Çizelge 112'ye göre sadece Yİ ders kitabında dinleme/izleme öğrenme alanında eşleştirme, doğru-yanlış, işaretleme, çoktan seçmeli sorular, hazırlıksız konuşma, metne dayalı sorular, var-yok, tahminde bulunma ve görsel inceleme etkinliğinin olduğu tespit edilmiştir. Bu düzeyde en fazla çoktan seçmeli sorular; en az hazırlıksız konuşma, metne dayalı sorular, var-yok, tahminde bulunma ve görsel inceleme etkinliklerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Yİ ders kitabında konuşma becerisinden hazırlıksız konuşmanın yer aldığı görülmüştür. Böylece dinleme/izleme ve okuma becerisi birlikte kullanıldığı tespit edilmiştir.

Yİ ders kitabında görsel okuma alanından görsel inceleme etkinliğinin de dinleme/izleme becerisi içinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

Yİ ders kitabı sadece dinleme/izleme becerisine dayalı etkinlik kullanmamış olup görsel okuma ve konuşma becerisini de kapsayan etkinlikler kullandığı tespit edilmiştir.

Yİ ders kitabındaki etkinlikler sadece bir beceriyi değil birden çok beceriye yönelik etkinlik hazırladığı söylenilebilir.

10. YH, Yİ, YEE A1, A2, B1, B2, C1 Seviyelerindeki Ders Kitaplarının Görsel Sunu Öğrenme Alanı Kapsamında Etkinliklerin İncelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların her seviye ve üniteye yer alan görsel sunu alanındaki etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

a. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının görsel sunu öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların A1 seviyesindeki görsel sunu etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 113. YH A1, Yİ A1, YEE A1 ders kitaplarının görsel sunu öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	-	-	-	-	-	-			0
Yİ	-	-	-	-	-	-			0
YEE	-	-	-	1	-	-	-	-	1

Çizelge 113'e göre üç yayından sadece YEE ders kitabında görsel sunu öğrenme alanında etkinliğin olduğu tespit edilmiştir.

YH ve YEE ders kitaplarında görsel sunu öğrenme alanında hiç etkinliğin olmadığı görülmektedir. Ayrıca günümüz teknolojisinde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin ders kitaplarına uyarlamada eksik olduğu söylenilebilir.

Çizelge 114. YH A1, Yİ A1, YEE A1 düzeyindeki ders kitaplarında görsel sunu öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH A1	Yİ A1	YEE A1
Haber sunma	-	-	1

Çizelge 114'e göre sadece YEE ders kitabında görsel sunu öğrenme alanında haber sunma etkinliğinin olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca bilgiye ulaşmada haber sunma etkinliğinin kullanılması en etkin ve gerekli ulaşılabilir kaynak olduğu söylenebilir.

YH ve Yİ ders kitaplarının bu alanda hiç etkinliğe yer vermemesi bilgiye ulaşım dile kazandırılmasında verimsiz olduğu söylenebilir.

b. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının görsel sunu öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların A2 seviyesindeki görsel sunu etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 115. YH A2, Yİ A2, YEE A2 ders kitaplarının görsel sunu öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	-	-	-	-	-	-			0
Yİ	-	-	2	-	-	-			2
YEE	-	-	-	-	-	-	-	-	0

Çizelge 115'e göre üç yayından sadece YEE ders kitabında görsel sunu öğrenme alanında etkinliğin olduğu tespit edilmiştir.

YH ve YEE ders kitaplarında görsel sunu öğrenme alanında hiç etkinliğin olmadığı görülmektedir.

Çizelge 116. YH A2, Yİ A2, YEE A2 düzeyindeki ders kitaplarında görsel sunu öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH A2	Yİ A2	YEE A2
Sunum hazırlama	-	2	-

Çizelge 116'ya göre sadece YEE ders kitabında görsel sunu öğrenme alanında sunum hazırlama etkinliğinin olduğu tespit edilmiştir.

YEE ders kitabının öğrenciye sunum hazırlarken teknolojik araçlarla bilgiye ulaşmasına; beden dilini etkili bir biçimde kullanılmasına; anlatımda canlandırma gücünden yararlanmasına; görsel imaj oluşturup görsel düşünmesine diğer ders kitaplarına göre daha fazla katkı sağlayabilir.

YH ve Yİ ders kitaplarının bu alanda hiç etkinliğe yer vermemesi öğrencinin öğrenilen dile karşı tutumu ve bilgi erişimini olumsuz yönde etkilediği söylenebilir.

c. YH B1, Yİ B1, YEE B1 ders kitaplarının görsel sunu öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların B1 seviyesindeki görsel sunu etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin hiçbir veriye rastlanmamıştır.

d. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının görsel sunu öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların B2 seviyesindeki görsel sunu etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 117. YH B2, Yİ B2, YEE B2 ders kitaplarının görsel sunu öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	-	-	-	-	-	-			0
Yİ	-	-	-	-	-	1			1
YEE	-	-	-	1	-	-	-	-	1

Çizelge 117'ye göre Yİ ve YEE ders kitabında görsel sunu öğrenme alanında etkinliğin olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca her iki yayında farklı ünitelerde olsa da bir tane etkinliğin olduğu görülmektedir. YH ders kitaplarında görsel sunu öğrenme alanında hiç etkinliğin olmadığı görülmektedir.

Çizelge 118. YH B2, Yİ B2, YEE B2 düzeyindeki ders kitaplarında görsel sunu öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH B2	Yİ B2	YEE B2
Sunum hazırlama	-	1	1

Çizelge 118'e göre Yİ ve YEE ders kitabında görsel sunu öğrenme alanında sunum hazırlama etkinliğinin olduğu tespit edilmiştir. B2 düzeyinde sunum hazırlama etkinliğinin kullanılması bu düzeye kadar öğrenilen dil bilgisi ve kelime bilgisi alanını etkin kullanmada Yİ ve YEE ders kitaplarının verimli olduğu söylenebilir.

e. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının görsel sunu öğrenme alanı kapsamında etkinliklerin incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların C1 seviyesindeki görsel sunu etkinlik sayılarına, türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 119. YH C1, Yİ C1, YEE C1 ders kitaplarının görsel sunu öğrenme alanındaki etkinlik sayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
YH	-	-	-	-	-	-			0
Yİ	1	1	-	1	1	1			5
YEE	2	-	-	-	2	-	1	-	5

Çizelge 119’a göre YH C1 düzeyi ders kitabında herhangi bir etkinliğin yer almadığı tespit edilmiştir. Yİ C1 düzeyi ders kitabında ise üçüncü ünite haricinde diğer ünitelerde birer tane etkinliğin olduğu tespit edilmiştir. YEE ve Yİ C1 düzeyinde toplan etkinlik sayısı eşit olduğu görülmektedir. Fakat ünitelere göre dağılımı orantısız ve aynı olmadığı tespit edilmiştir.

Çizelge 120. YH C1, Yİ C1, YEE C1 düzeyindeki ders kitaplarında görsel sunu öğrenme alanındaki etkinlik adları ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH C1	Yİ C1	YEE C1
Sunum hazırlama	-	2	5
Poster hazırlama	-	1	-
Afiş hazırlama	-	1	-

Çizelge 120’ye göre YEE C1 düzeyi ders kitabında tek tür olarak sunum hazırlama etkinliği kullanıldığı tespit edilmiştir.

Yİ düzeyi ders kitabında ise sunum hazırlama, poster hazırlama ve afiş hazırlama etkinliklerinin olduğu görülmüştür.

Toplam etkinlik sayısı olarak YEE ve Yİ ders kitapları aynı olsalar bile etkinlik çeşitliliği açısından Yİ ders kitabına daha fazla olduğu görülmektedir.

Görsel sunu öğrenme alanında özellikle C1 düzeyinde etkinlik sayısının az olması yadsınamayacak bir durum olabilir. Yapılan araştırmalarda insanların okuduklarının %10’unu duyduklarının %20’sini gördüklerinin %30’unu hem görüp hem duyduklarının %50’sini duyup söylediklerinin %70’ini ve yapıp söylediklerinin %90’ını hatırladığını ortaya koymuştur. Bu nedenle görsel sunu öğrenme alanında etkinlikler çoğaltılabilir.

YEE ders kitaplarının B1, B2 ve C1 düzeylerinde sunum hazırlama etkinliğine yer verildiği tespit edilmiştir. Bu durumda diğer ders kitaplarına göre bireysel beceri kazanımına daha önem verdiğini gösterebilir.

Yİ ders kitabı hem bireysel hem grup olarak beceri kazanımını etkin kıldığı söylenebilir.

YH ders kitaplarının bu alanda hiç etkinliğe yer vermemesi öğrencinin öğrenilen dile karşı tutumu, becerilerin kazandırılması, teknolojiyi kullanması, beden dilini etkin kullanması ve bilgiye erişmede olumsuz yönde etkilediği söylenebilir.

Bu düzeye kadar incelenen etkinliklerin dil bilgisi ve kelime bilgisi alanını etkin kullanmada Yİ ve YEE ders kitaplarının verimli olduğu söylenebilir.

C. YH, Yİ, YEE Ders Kitaplarının A1, A2, B1, B2, C1 Düzeylerinin Etkinlik Türleri Kapsamında incelenmesi

Bu bölümde araştırmada incelenen ilgili yayınların tüm öğrenme alanları ve seviyelerde yer alan etkinlik türlerine ve kullanım sıklıklarına ilişkin bilgilere ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 121. YH, YEE, Yİ ders kitaplarının A1, A2, B1, B2, C1 düzeylerinin etkinlik türleri ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH A1	Yİ A1	YEE A1	YH A2	Yİ A2	YEE A2	YH B1	Yİ B1	YEE B1	YH B2	Yİ B2	YEE B2	YH C1	Yİ C1	YEE C1	
1. Boşluk Doldurma	81	69	69	56	49	25	88	58	26	42	44	20	27	29	7	690
2. Doğru-Yanlış	7	10	6	19	13	14	54	11	22	17	11	9	33	14	19	259
3. Var-Yok	1	5	3	1	2	2	31	5	12	12	10	7	24	7	3	125
4. Sıralama	5	6	5	6	4	3	13	4	2	2	5	7	-	4	11	77
5. İşaretleme	16	7	6	19	11	13	73	27	12	79	13	24	97	16	27	440
6. Dinleme Tekrar Etme	2	8	7	-	-	-	-	-	1	7	3	1	1	-	-	30
7. Cümle Tamamlama	3	10	7	16	22	3	30	11	-	9	8	16	27	16	4	182
8. Cümle Oluşturma	1	5	9	1	8	18	3	5	-	1	5	7	1	2	3	69
9. Diyalogun Eksik Cümlesini Tamamlama	1	1	2	1	1	3	1	3	-	-	-	2	-	-	-	15
10. Metin Tamamlama										-	1	-	-	-	-	1
11. Başlık Bulma	2	1	-	2	-	-	2	2	-	-	2	5	-	2	5	23
12. Tanım Bulma	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	2
13. Anahtar Kelimeyi Bulma													-	-	1	1
14. Tanım Yazma													-	2	2	4
15. Tanıma Uygun Görseli Bulma	1	-	-	-	1	-	-	-	-				-	-	-	2
16. Tablo Doldurma	4	8	2	7	3	1	8	2	-	6	4	1	5	1	5	57
17. Grafik Doldurma													-	1	-	1
18. Dikte	2	8	1	1	-	1	-	-	-				-	-	1	14
19. Bilgi Düzeltme	3	3	-	2	-	-	9	1	-	3	-	-	3	-	-	24
20. Dolaylı Anlatım	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	14	4				23
21. Yeniden Yazma	2	1	3	7	8	9	10	2	5	2	10	12	6	6	7	90
22. Tavsiyede Bulunma										-	-	1				1
23. Güdümlü Yazma	2	5	6	-	5	3	12	9	-	7	8	8	6	6	7	84
24. Güdümlü Konuşma	4	13	12	7	14	14	9	18	1	4	32	19	3	14	15	179

Çizelge 121. (devamı) YH, YEE, Yİ ders kitaplarının A1, A2, B1, B2, C1 düzeylerinin etkinlik türleri ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH A1	Yİ A1	YEE A1	YH A2	Yİ A2	YEE A2	YH B1	Yİ B1	YEE B1	YH B2	Yİ B2	YEE B2	YH C1	Yİ C1	YEE C1	
25. Sesli Okuma	2	-	37	-	-	24	1	6	-	-	-	2	-	-	2	74
26. Sessiz Okuma	-	-	5	-	-	3	-	-	4	-	-	1	-	-	6	19
27. Metne Dayalı Sorular	3	5	28	3	12	34	1	6	23	-	8	18	-	7	24	172
28. Şiire Dayalı Sorular										-	-	1				1
29. Çoktan Seçmeli Sorular	-	7	9	-	5	9	-	-	9	-	22	10	-	31	25	127
30. Yanlışın Altını/Üstünü Çizme	5	7	-	5	4	-	1	-	1	-	5	-	-	4	-	32
31. Eşleme	15	30	20	11	1	7	29	17	1	6	14	2	13	6	-	172
32. Eşleştirme	3	3	3	8	23	12	16	38	-	2	7	14	2	32	17	180
33. Form Doldurma	-	5	-	-	-	1	-	-	1				1	1	1	10
34. Özgeçmiş Formu Doldurma	2	-	-	-	-	-							-	1	-	3
35. Anket Doldurma	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-				4
36. Kelime ve Kavram Havuzundan Seçerek Konuşma	3	1	2	1	1	1	5	-	-	3	1	-				18
37. Kelime ve Kavram Havuzundan Seçerek Yazma	-	3	4	1	-	2	2	-	-				1	1	5	19
38. Canlandırma Tekniği													-	-	1	1
39. Sempozyum Canlandırma													-	-	1	1
40. Diyalog Canlandırma	3	1	18	-	-	10	-	-	6	-	-	3	1	1	3	46
41. Diyalog Oluşturma	2	3	5	2	10	4	4	2	-	-	3	-	-	3	2	40
42. Kısa Cevaplı Soru Oluşturma	6	4	-	-	6	1	-	-	2							19
43. Kısa Cevaplı Sorular	5	1	1	3	7	-	-	-	-	-	7	-	-	3	2	29
44. Gözlem Soruları	1	4	-	-	-	-	-	-	-							5
45. Seçici Dinleme Yöntemi	-	-	5	-	-	1	-	-	-				-	1	-	7
46. Not Alarak Dinleme Yöntemi													-	-	2	2
47. Katılımsız Dinleme Yöntemi													-	-	1	1
48. Empatik Dinleme Yöntemi													-	-	1	1
49. Yorumlama	1	-	1	2	-	-	1	4	-	6	-	1	7	3	-	26
50. Şiir Yorumlama													-	1	-	1
51. Öyküleyici Anlatım	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-				3
52. Konuşma Halkası	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-				2
53. Betimleyici Konuşma	2	3	2	1	5	-	2	6	-	3	4	1	1	4	-	34
54. Hazırlıksız Konuşma	-	13	2	-	28	1	-	6	-	-	16	-	-	2	-	68
55. Eleştirel Konuşma	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	1	-	-	2	-	6
56. Yaratıcı Konuşma	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	1	1	-	4	1	10
57. Tahminde Bulunarak Konuşma										-	1	1				2
58. Kavramın Düşündürdüklerini Anlatma	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	2	7
59. Fıkra Anlatma	-	-	-	-	-	1	-	-	-				1	-	-	2
60. Röportaj Yapma													-	-	1	1
61. Karşılaştırma	-	2	-	-	1	3	-	-	-	4	-	2	4	2	-	18
62. Görüntüleme ve Yansıtma Soruları ile Konuşma	-	-	1	-	-	-	-	-	-							1
63. Videolog	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	30
64. Tahminde Bulunma	1	1	-	1	1	1	-	5	1	-	-	3	-	-	1	15
65. Kapalı Uçlu Sorular	1	9	-	2	-	4	1	-	-	1	2	-	-	2	3	25
66. Açık Uçlu Sorular	-	-	-	-	-	1	1	-	2	1	1	1				7
67. Tartışma Yöntemi	-	-	12	-	1	5	5	1	-	1	3	4	5	1	4	42
68. Rol Yapma Yöntemi	-	-	1	-	-	-	-	-	-							1
69. Açıklama	1	-	-	-	-	2	2	1	-	1	-	2	-	3	7	19
70. Söz Korusu Yöntemi	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2

Çizelge 121. (devamı) YH, YEE, Yİ ders kitaplarının A1, A2, B1, B2, C1 düzeylerinin etkinlik türleri ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH A1	Yİ A1	YEE A1	YH A2	Yİ A2	YEE A2	YH B1	Yİ B1	YEE B1	YH B2	Yİ B2	YEE B2	YH C1	Yİ C1	YEE C1	
71. Okuma Tiyatrosu Yöntemi	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3
72. Yanlış Düzeltme	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
73. İşaretleyerek Okuma Yöntemi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
74. Eleştirel Okuma Yöntemi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
75. Beyin Fırtınası Tekniği	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	8
76. Slogan Yazma	-	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	10	-	-	-	13
77. Reklam Yazma	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
78. İş İlanı Yazma	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
79. Proje Yazma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
80. Masal/Hikâye Yazma	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	1	-	5
81. Broşür Yazma	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
82. Mektup Yazma	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	3
83. İş Başvurusu Mektubu Yazma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
84. Gezi Yazısı Yazma	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2
85. Anı Yazma	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
86. Diyalog Yazma	-	-	-	-	-	2	-	1	2	-	-	-	-	1	-	6
87. Dilekçe Yazma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
88. Bildiri Yazma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
89. Sepmozyuma Davet Yazısı Yazma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
90. Özgeçmiş Formu Yazma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
91. Özetleme	-	-	-	-	1	1	2	4	-	1	-	1	3	3	7	23
92. Betimleyici Yazma	7	1	4	2	3	6	-	-	2	-	-	10	1	3	1	40
93. Dilek ve Şikâyet Yazma	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
94. Yaratıcı Yazma	1	-	-	2	-	3	5	3	-	2	-	5	2	2	10	35
95. Öyküleyici Yazma	1	-	-	1	-	-	1	1	-	1	-	2	-	-	-	7
96. Zarf Yazma	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
97. Günlük Yazma	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
98. Diyalog Yazma	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
99. Tebrik Kartı Yazma	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
100. Haber Yazma	-	-	1	1	1	1	-	-	2	-	1	1	-	1	-	9
101. Kutlama Kartı Yazma	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
102. Davet Mektubu Yazma	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
103. Tanıtım Mektubu Yazma	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
104. Bilgilendirici/Tanıtıcı Metin Yazma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
105. Tahmin Ederek Yazma Yöntemi	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
106. Eleştirel Yazma	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3
107. Tiyatro Oyunu Yazma	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
108. Film Eleştirisi Yazma	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
109. Film Senaryosu Yazma	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2
110. Biyografi Yazma	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	2
111. Şiir Yazma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
112. Türkü/ Şarkı Yazma	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
113. Hikâye Tamamlama	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	4
114. Rüya Yazma	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
115. Gezi Yazısı Yazma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
116. Örnek Cümle Yazma	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2
117. Rapor Yazma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
118. Espri Yazma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
119. Oyun Yazma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
120. Bilgilendirici Yazma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	4
121. Eleştiri/Tanıtım Metni Yazma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	-	3
122. Atasözü Açıklama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1

Çizelge 121. (devamı) YH, YEE, Yİ ders kitaplarının A1, A2, B1, B2, C1 düzeylerinin etkinlik türleri ve kullanım sıklıkları

Etkinlik Adları	YH A1	Yİ A1	YEE A1	YH A2	Yİ A2	YEE A2	YH B1	Yİ B1	YEE B1	YH B2	Yİ B2	YEE B2	YH C1	Yİ C1	YEE C1	
123. Bir Metni Kendi Kelimeleriyle Yeniden Yazma	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
124. Çizelge Oluşturma	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
125. Yanlışı	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
126. Elektronik Posta Yazma	-	1	-	-	1	-	-	1	3	-	-	1	-	-	-	7
127. Afiş Hazırlama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	2
128. Poster Hazırlama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
129. Sunum Hazırlama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	5	7
130. Harita/Kroki İnceleme	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
131. Tablo/Grafik İnceleme	2	1	1	3	1	6	-	1	1	-	2	-	-	1	-	19
132. Görsel İnceleme	14	36	47	10	10	20	5	29	-	-	3	26	-	9	17	226
133. Resim İnceleme	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
134. Fotoğraf İnceleme	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
135. Afiş İnceleme	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
136. Broşür İnceleme	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
137. Zaman Çizelgesi İnceleme	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
138. Resimleri Yorumlama	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
139. Fotoğraf Yorumlama	1	3	2	-	3	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	14
140. Tablo/ Grafik Yorumlama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
141. Harita Yorumlama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
142. Görsel Dayalı Sorular	-	1	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	2	6
143. Kodları Çözme ve Öğrenme	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
144. Karikatürde İşlenen Konuyla İlişkin Yazma/ Söyleme	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
145. Karikatürlerin İletisini Bulma/Çözümleme	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2
146. Kelime Kartı	2	1	3	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	7
147. Sözlükten Kelime Bulma	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	-	8
148. Karışık Harflerden Kelime Oluşturma	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
149. Körebe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
150. Gruplandırma	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	3	1	-	-	1	7
151. Listeleme	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1	3	1	8
152. Bulmaca	1	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	6
153. Petek Bulmaca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	2
154. Robotu Yönet	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
155. Şişe Çevirme	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
156. Oyun	-	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
157. Soru-Cevap Yöntemi	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
158. Dilek Ağacı çizme	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
159. Ben Kimim?	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
160. İsim-Şehir Oyunu	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
161. Hayvan Tahmin Etme Oyunu	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
162. Kim, Kiminle, Nerede, Ne Zaman?	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
163. Tekerleme Söyleme	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
164. Kulaktan Kulağa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
	229	332	373	214	287	295	442	304	148	226	296	281	279	282	287	

Çizelge 121'e göre her üç yayının A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerinde en çok kullanılan etkinlik türüne bakıldığında boşluk doldurma etkinliğinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Her üç yayının A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerinde en az kullanılan etkinlik türlerine bakıldığında metin tamamlama, anahtar kelimeyi bulma, grafik doldurma, tavsiyede bulunma, şiire dayalı sorular, canlandırma tekniği, sempozyumu canlandırma, katılımsız dinleme yöntemi, empatik dinleme yöntemi, şiir yorumlama, röportaj yapma, görüntüleme ve yansıtma soruları ile konuşma, rol yapma yöntemi, seçici okuma yöntemi, işaretleyerek okuma yöntemi, eleştirel okuma yöntemi, reklam yazma, proje yazma, broşürü yazma, iş başvurusu mektubu yazma, dilekçe yazma, bildiri yazma, sempozyuma davet yazısı yazma, özgeçmiş formu yazma, zarf yazma, günlük yazma, tebrik kartı yazma, kutlama kartı yazma, davet mektubu yazma, tanıtım mektubu yazma, bilgilendirici/tanıtıcı metin yazma, tiyatro oyunu yazma, film eleştirisi yazma, şiir yazma, türkü/şarkı yazma, rüya yazma, gezi yazısı yazma, rapor yazma, espri yazma, oyun yazma, atasözü açıklama, çizelge oluşturma, yanlış çözümüleme tekniği, poster hazırlama, resim inceleme, fotoğraf inceleme, afiş inceleme, broşür inceleme, zaman çizelgesi inceleme, tablo/grafik yorumlama, harita yorumlama, robotu yönet, şişe çevirme, soru-cevap yöntemi, yanlış düzeltme, ben kimim?, hayvan tahmin etme oyunu, kim-kiminle-nerede-ne zaman?, tekerleme söyleme, kulaktan kulağa etkinliğinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Her üç yayının A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerindeki etkinlik türlerini en çoktan en aza doğru sıralandığında;

1. Boşluk doldurma,
2. İşaretleme,
3. Doğru-yanlış,
4. Görsel inceleme,
5. Cümle tamamlama,
6. Eşleştirme,
7. Güdümlü konuşma,
8. Metne dayalı sorular,
9. Eşleme,
10. Çoktan seçmeli sorular,

11. Var-yok,
12. Yeniden yazma,
13. Güdümlü yazma,
14. Sesli okuma,
- 15.Cümle oluşturma,
16. Hazırlıksız konuşma,
17. Tablo doldurma,
18. Diyalog canlandırma,
19. Tartışma yöntemi

20. Diyalog oluşturma ve Betimleyici yazma etkinlik türlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir. En az etkinlik sayısı sınırı olarak kırk belirlenmiştir.

Etkinlik sayıları aynı olan etkinlik türleri metne dayalı sorular, eşleme (172); diyalog oluşturma ,betimleyici yazma (40); dinleme tekrar etme, videolog (30); başlık bulma, dolaylı anlatım, özetleme (23); sessiz okuma, açıklama, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, kısa cevaplı soru oluşturma, tablo/grafik inceleme(19); diyalogun eksik cmlisini tamamlama, tahminde bulunma (15); dikte, fotoğraf yorumlama(14); form doldurma, yaratıcı konuşma (10); beyin fırtınası tekniği, sözlükten kelime bulma, listeleme(8); açık uçlu sorular, ykleyici yazma, elektronik posta yazma, sunum hazırlamama, kelime kartı, gruplandırma, kavramın düşündürdüklerini anlatma (7); seçici dinleme yöntemi, diyalog yazma, harita/kroki inceleme, görsele dayalı sorular, karşılaştırma, bulmaca (6) olarak tespit edilmiştir.

A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerindeki etkinlik türlerine bakıldığında A1 seviyesinde metin tamamlama, tanım bulma, anahtar kelimeyi bulma, tanım yazma, grafik doldurma, dolaylı anlatın, tavsiyede bulunma, şiire dayalı sorular, canlandırma tekniği, sempozyum canlandırma, not alarak dinleme yöntemi, katılımsız dinleme yöntemi, empatik dinleme yöntemi, şiir yorumlama, konuşma halkası, eleştirel konuşma, yaratıcı konuşma, tahminde bulunarak konuşma, fıkra anlatma, röportaj yapma, açık uçlu sorular, örnek cümle yazma, rapor yazma, espri yazma, oyun yazma, bilgilendirici yazma, eleştiri/tanıtım metni yazma,

atasözü açıklama, bir metni kendi kelimeleriyle yeniden yazma, afiş hazırlama, poster hazırlama, sunum hazırlama, resim inceleme, fotoğraf inceleme, afiş inceleme, broşür inceleme, zaman çizelgesi inceleme, tablo/grafik yorumlama, harita yorumlama, karikatürlerin iletisini bulma/çözümleme, petek bulmaca, işaretleyerek okuma yöntemi, eleştirel okuma yöntemi, slogan yazma, reklam yazma, iş ilanı yazma, proje yazma, masal/hikâye yazma, broşür yazma, mektup yazma, iş başvurusu mektubu yazma, gezi yazısı yazma, anı yazma, diyalog yazma, dilekçe yazma, bildiri yazma, sempozyuma davet yazısı yazma, özgeçmiş formu yazma, özetleme, davet mektubu yazma, tanıtım mektubu yazma, bilgilendirici/tanıtıcı metin yazma, eleştirel yazma, tiyatro oyunu yazma, film eleştirisi yazma, film senaryosu yazma, biyografi yazma, şiir yazma, türkü/şarkı yazma, hikâye tamamlama, rüya yazma, gezi yazısı yazma, soru-cevap yöntemi, yanlış düzeltme, petek bulmaca, ben kimim?, isim-şehir oyunu, hayvan tahmin etme oyunu, kim?kiminle nerede?ne zaman?, tekerleme söyleme ve kulaktan kulağa etkinliklerinin YH, Yİ, YEE ders kitaplarında kullanılmadığı görülmüştür.

A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerindeki etkinlik türlerine bakıldığında A2 seviyesinde dinleme tekrar etme, metin tamamlama, tanım bulma, anahtar kelimeyi bulma, tanım yazma, grafik doldurma, dolaylı anlatım, tavsiyede bulunma, şiire dayalı sorular, özgeçmiş formu doldurma, canlandırma tekniği, sempozyum canlandırma, gözlem soruları, not alarak dinleme yöntemi, katılımsız dinleme yöntemi, empatik dinleme yöntemi, şiir yorumlama, konuşma halkası, tahminde bulunarak konuşma, röportaj yapma, görüntüleme ve yansıtma sorularıyla konuşma, rol yapma yöntemi, kavramın düşündüklerini anlatma, söz konusu yöntemi, okuma tiyatrosu yöntemi, seçici okuma yöntemi, işaretleyerek okuma yöntemi, eleştirel okuma yöntemi, beyin fırtınası tekniği, proje yazma, iş başvurusu mektubu yazma, dilekçe yazma, bildiri yazma, sempozyuma davet yazısı yazma, özgeçmiş formu yazma, zarf yazma, günlük yazma, diyalog yazma, tebrik kartı yazma, kutlama kartı yazma, davet mektubu yazma, tanıtım mektubu yazma, bilgilendirici/tanıtıcı metin yazma, tiyatro oyunu yazma, film eleştirisi yazma, film senaryosu yazma, biyografi yazma, şiir yazma, türkü/şarkı yazma, gezi yazısı yazma, örnek cümle yazma, rapor yazma, espri yazma, oyun yazma, bilgilendirici yazma, eleştiri/tanıtım metni yazma, atasözü açıklama, yanlış çözümleme tekniği, afiş hazırlama, poster hazırlama, sunum hazırlama,

harita/kroki inceleme, fotoğraf inceleme, broşür inceleme, zaman çizelgesi inceleme, tablo/grafik yorumlama, harita yorumlama, kodları çözme ve öğrenme, sözlükten kelime bulma, karışık harflerden kelime oluşturma, karşılaştırma, petek bulmaca, robotu yönet, şişe çevirme ve kulaktan kulağa YH, Yİ, YEE ders kitaplarında kullanılmadığı görülmüştür.

A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerindeki etkinlik türlerine bakıldığında B1 seviyesinde metin tamamlama, anahtar kelimeyi bulma, tanım yazma, tanıma uygun görseli bulma, grafik doldurma, dikte, tavsiyede bulunma, şiire dayalı sorular, özgeçmiş formu doldurma, anket doldurma, sempozyum canlandırma, kısa cevaplı sorular, gözlem soruları, seçici dinleme yöntemi, not alarak dinleme yöntemi, katılımsız dinleme yöntemi, empatik dinleme yöntemi, Konuşma halkası, yaratıcı konuşma, fıkra anlatma, röportaj yapma, karşılaştırma, görüntüleme ve yansıma sorularıyla konuşma, rol yapma yöntemi, kavramın düşündüklerini anlatma, söz korusu yöntemi, okuma tiyatrosu yöntemi, seçici okuma yöntemi, işaretleyerek okuma yöntemi, eleştirel okuma yöntemi, beyin fırtınası tekniği, reklam yazma, iş ilanı yazma, proje yazma, masal/hikâye yazma, broşür yazma, mektup yazma, iş başvurusu mektubu yazma, gezi yazısı yazma, anı yazma, dilekçe yazma, bildiri yazma, sempozyuma davet yazısı yazma, öz geçmiş formu yazma, dilek ve şikâyet yazma, zarf yazma, günlük yazma, diyalog yazma, tebrik kartı yazma, kutlama kartı yazma, bilgilendirici tanıtıcı metin yazma, tahmin ederek yazma yöntemi, eleştirel yazma, şiir yazma, hikâye tamamlama, rüya yazma, gezi yazısı yazma, rapor yazma, espri yazma, oyun yazma, bilgilendirici yazma, eleştiri/tanıtım metni yazma, atasözü açıklama, bir metni kendi kelimeleri ile yeniden yazma, Çizelge oluşturma, yanlışlı çözümüleme tekniği, afiş hazırlama, poster hazırlama, sunum hazırlama, harita/kroki inceleme, resim inceleme, fotoğraf inceleme, afiş inceleme, zaman çizelgesi inceleme, tablo/grafik yorumlama, harita yorumlama, kodları çözme ve öğrenme, karikatürde işlenen konuya ilişkin yazma/söyleme, kelime kartı, sözlükten kelime bulma, karışık harflerden kelime oluşturma, karşılaştırma, gruplandırma, listeleme, bulmaca, petek bulmaca, robotu yönet, şişe çevirme, soru-cevap yöntemi, yanlışlı düzeltme, ben kimim?, isim-şehir oyunu, hayvan tahmin etme oyunu, kim?kiminle?nerede?ne zaman?, tekerleme söyleme ve kulaktan kulağa YH, Yİ, YEE ders kitaplarında kullanılmadığı görülmüştür.

A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerindeki etkinlik türlerine bakıldığında B2 seviyesinde anahtar kelimeyi bulma, tanım yazma, tanıma uygun görseli bulma, grafik doldurma, dikte, form doldurma, özgeçmiş formu doldurma, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, canlandırma tekniği, sempozyum canlandırma, kısa cevaplı soru oluşturma, gözlem soruları, seçici dinleme yöntemi, not alarak dinleme yöntemi, katılımsız dinleme yöntemi, empatik dinleme yöntemi, rol yapma yöntemi, söz korosu yöntemi, okuma tiyatrosu yöntemi, seçici okuma yöntemi, işaretleyerek okuma yöntemi, eleştirel okuma yöntemi, beyin fırtınası tekniği, reklam yazma, iş ilanı yazma, anı yazma, diyalog yazma, dilekçe yazma, bildiri yazma, sempozyuma davet yazısı yazma, özgeçmiş formu yazma, dilek ve şikâyet yazma, zarf yazma, günlük yazma, diyalog yazma, tebrik kartı yazma, kutlama kartı yazma, davet mektubu yazma, tanıtım mektubu yazma, bilgilendirici/tanıtıcı metin yazma, tahmin ederek yazma yöntemi, eleştirel yazma, tiyatro oyunu yazma, film eleştirisi yazma, film senaryosu yazma, biyografi yazma, şiir yazma, türkû/şarkı yazma, rüya yazma, bir metni kendi kelimeleriyle yeniden yazma, çizelge oluşturma, yanlış çözümü tekniği, poster hazırlama, sunum hazırlama, harita/kroki inceleme, resim inceleme, broşür inceleme, zaman çizelgesi inceleme, resimleri yorumlama, fotoğraf yorumlama, tablo/grafik yorumlama, harita yorumlama, görsele dayalı sorular, kodları çözme ve öğrenme, karikatürde işlenen konuya ilişkin yazma/söyleme, karikatürlerin iletisini bulma/çözümleme, kelime kartı, karışık harflerden kelime oluşturma, robotu yönet, şişe çevirme, oyun, soru-cevap yöntemi, yanlış düzeltme, petek bulmaca, ben kimim?, isim-şehir oyunu, hayvan tahmin etme oyunu, kim?kiminle? nerede?ne zaman? ve tekerleme söyleme YH, Yİ, YEE ders kitaplarında kullanılmadığı görülmüştür.

A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerindeki etkinlik türlerine bakıldığında C1 seviyesinde diyalogun eksik cümlesini tamamlama, metin tamamlama, tanım bulma, tanıma uygun görseli bulma, dolaylı anlatım, tavsiyede bulunma, şiire dayalı sorular, anket doldurma, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma, kısa cevaplı soru oluşturma, gözlem soruları, öyküleyici anlatım, konuşma halkası, tahminde bulunarak konuşma, görüntüleme ve yansıtma sorularıyla konuşma, açık uçlu sorular, rol yapma yöntemi, seçici okuma yöntemi, slogan yazma, reklam yazma, iş ilanı yazma, proje yazma, broşür yazma, iş başvurusu

mektubu yazma, gezi yazısı yazma, anı yazma, dilek ve şikâyet yazma, öyküleyici yazma, zarf yazma, günlük yazma, diyalog yazma, tebrik kartı yazma, kutlama kartı yazma, davet mektubu yazma, tanıtım mektubu yazma, tahmin ederek yazma yöntemi, tiyatro oyunu yazma, film eleştirisi yazma, film senaryosu yazma, türkü/şarkı yazma, hikâye tamamlama, rüya yazma, gezi yazısı yazma, örnek cümle yazma, rapor yazma, oyun yazma, bilgilendirici yazma, atasözü açıklama, bir metni kendi kelimeleri ile yeniden yazma, çizelge oluşturma, yanlış çözümüleme tekniği, elektronik posta yazma, harita/kroki inceleme, resim inceleme, fotoğraf inceleme, afiş inceleme, broşür inceleme, karikatürde işlenen konuyla ilişkini yazma/söyleme, karikatürlerin iletisini bulma/çözümüleme, kelime kartı, karışık harflerden kelime oluşturma, bulmaca, robotu yönet, şişe çevirme, oyun, soru-cevap yöntemi, yanlış düzeltme, petek bulmaca, ben kimim?, isim-şehir oyunu, hayvan tahmin etme oyunu, kim? Kiminle? nerede? ne zaman?, tekerleme söyleme ve kulaktan kulağa YH, Yİ, YEE ders kitaplarında kullanılmadığı görülmüştür.

Çizelge 122. Her yayının tüm seviyelere göre etkinlik sayıları

	YH	Yİ	YEE	Toplam
A1	47	52	56	155
A2	42	49	58	149
B1	41	37	30	108
B2	29	48	56	133
C1	30	61	56	147
Toplam	188	247	256	

Çizelge 122'ye göre her üç yayının A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerindeki etkinlik tür sayılarına bakıldığında A1-A2 seviyelerinde YEE, B1 seviyesinde YH, B2 seviyesinde YEE, Yİ ders kitaplarında C1 seviyesinde en fazla etkinlik türlerinin olduğu saptanmıştır.

Her üç yayının A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerindeki etkinlik tür sayılarına bakıldığında A1-A2 seviyelerinde YH, B1 seviyesinde YEE, B2-C1 seviyelerinde YH ders kitaplarında en az etkinlik türlerinin olduğu saptanmıştır.

Her üç yayının toplam etkinlik sayılarına bakıldığında en az YH, en fazla YEE ders kitaplarında; tüm seviyelerdeki toplam etkinlik sayılarına bakıldığında en az B1, en fazla A1 seviyelerinde etkinlik türlerinin olduğu saptanmıştır.

YEE ders kitabının seviyelere göre dağılımına bakıldığında B1 seviyesi dışında diğer seviyelerin eşit dağılım gösterdiğini söylenebilir. Ayrıca diğer iki yayına göre seviyelerdeki etkinlik sayı dayalı dağılımının eşit olmadığı söylenebilir.

Seviyelere göre farklı etkinlik türlerinin kullanım sıklığı ya da azlığı öğrenme alanlarındaki kazanımların edimini önemli ölçüde etkileyebilir. Farklı etkinlik tiplerinin her seviyede kullanılması hem derse katılımı hem öğrenciyi güdüleme de katkı sağlayabilir.

Çizelge 123. Üç yayının tüm seviyelere göre ortak ve farklı etkinlik tür sayıları

	Ortak Etkinlik türleri	Farklı Etkinlik türleri	Toplam
YH, Yİ, YEE- A1	82	73	155
YH, Yİ, YEE- A2	90	59	149
YH, Yİ, YEE- B1	63	45	108
YH, Yİ, YEE- B2	76	57	133
YH, Yİ, YEE- C1	88	59	147

Çizelge 123'e göre her üç yayının ortak etkinlik türlerine bakıldığında en az B1, en fazla A2; farklı etkinlik sayılarına bakıldığında en az B1, en fazla A1 seviyelerinde olduğu saptanmıştır. Her üç yayının tüm seviyelerine bakıldığında B1 seviyesinde farklı etkinlik türlerine daha az yer verildiği söylenebilir.

Çizelge 124. Üç yayının tüm seviyelerdeki ortak ve farklı etkinlik tür sayıları

	Tüm Seviyelerindeki Ortak Etkinlik Tür Sayıları	Farklı Seviyelerindeki Ortak Etkinlik Tür Sayıları	Toplam
YH	75	113	188
Yİ	106	141	247
YEE	122	134	256

Çizelge 124'e göre her üç yayının tüm seviyelerindeki farklı etkinlik tür sayılarına bakıldığında en fazla YEE, en az ise YH öğretim setinde olduğu tespit edilmiştir.

Her üç yayının tüm seviyelerindeki ortak etkinlik tür sayılarına bakıldığında en fazla Yİ, en az ise YH öğretim setinde olduğu tespit edilmiştir. YH öğretim seti diğer yayınlara göre aynı tür etkinlikleri daha sık kullandığı söylenebilir.

YH ve Yi ders kitaplarının A1 ve A2 seviyelerinde kısa cevaplı sorular etkinliği YEE ders kitabına göre daha fazla kullanılmıştır. Bu etkinlik tipinin

kullanılması bilgi ve hatırlatma düzeyinde kaldığı için öğrencinin dil ve zihinsel becerilerini geliştirmede yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle YH ve Yİ ders kitaplarının YEE ders kitabına göre beceriyi geliştirmede yetersiz olduğu söylenebilir.

YEE ders kitabı diğer yayınlara göre açık uçlu sorulara yer vermesi öğrencinin karmaşık ve daha üst düzey zihinsel süreçleri kullanması sağladığı söylenebilir.

YEE ders kitabı diğer yayınlara göre çoktan seçmeli sorulara daha fazla yer vermiştir. Güneş'e (2012: 39) göre Bu soru tipi öğrencilere yanlışları öğrettiği, ezbere yönelttiği, doğru cevapları tesadüfen bulduğu, dil ve zihinsel becerilerin gelişimini engellediği, öğrencileri değerlendirmede yetersiz kaldığı söylenmektedir.

Çizelge 125. Öğrenme alanlarında en fazla ve en az etkinlik kullanan yayınlar

	En fazla	En az	En çok kullanılan etkinlikler
Dinleme	YEE(A1,A2,B2,C1) YH(B1),Yİ(B2)	YH(A1,B2,C1), Yİ(A2), YEE(B1)	Boşluk doldurma(A1,A2), D-Y(B1), İşaretleme(B2,C1).
Konuşma	Yİ(Tüm seviye)	YH (Tüm seviye)	Güdümlü konuşma.
Okuma	YEE (Tüm seviyelerde)	Yİ (A1,A2, B1), YH (B2,C1)	Sesli okuma(A1), Metne dayalı sorular(A2), D-Y (B1,C1), İşaretleme(B2).
Yazma	Yİ(A1), YEE(A2,B1,B2,C1)	YEE(A1), YH(A2, B2,C1), Yİ(B1,B2)	Betimleyici yazma(A1), Cümle oluşturma(A2), güdümlü yazma(B1,B2,C1).
Görsel Okuma	YEE(A1,A2,B1,B2), Yİ (C2)	YH(B2,C1 yok)	Görsel İnceleme
Dil Bilgisi	YEE(A1), Yİ(A2,B2,C1),YH(B1)	YH(A1,A2,B2), YEE(B1,C1)	Boşluk doldurma
Kelime Bilgisi	Yİ(A1), YH(A2,B1), YEE(B2,C1)	YH(A1), YEE(B1), Yİ(A2,B2,C1)	Eşleme(A1), Eşleştirme(A2), İşaretleme (B1,B2,C1).
Eğitici Oyun	Yİ(A1,A2,B1,C1), YEE(B2)	YEE(A1,C1), YH(yok)	Bulmaca(A1), Oyun(A2,B1,B2), Petel bulmaca(C1).
Dinleme /İzleme	Yİ(Tüm seviye)	YH ve YEE(Yok)	Boşluk doldurma(A1), Kısa cevaplı sorular(A2), Çoktan seçmeli sorular(B1,C1), İşaretleme(B2).
Görsel Sunu	YEE,Yİ(B1,C1)	YEE ve Yİ(YH yok)	Sunum hazırlama

Çizelge 125'e göre ilgili setler incelendiğinde tüm seviyelerde boşluk doldurma etkinliğine daha çok yer verildiği saptanmıştır. Ayrıca ilgili setlerin

okuma, dinleme, konuşma, yazma, dil bilgisi alanlarında etkinliklerin daha yoğun verildiği tespit edilmiştir.

D. Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Hatalar

YH A1 seviyesi ders kitabında sayfa 95'te "yeniden yazalım" yönergesiyle yer alan etkinlik cümle tamamlama olarak alınmıştır. YH ders kitabında konuşma da bir sözlü üretime dayalı metin üretme olduğu için tek yönlü konuşma etkinlikleri "sözcüğü kullanarak metin oluşturmak" çerçevesinde incelenmiştir.

YH C1 seviyesi ders kitabı 96.sayfada "okuyalım, işretleyelim" yönergesiyle etkinlik verilmiştir. Bu etkinlikte işaretleme etkinlik türü verilmemiştir.

YH B1 seviyesi ders kitabı 140.sayfada "işretleyelim, eşleyelim, yerleştirelim" yönergesiyle etkinlik verilmiştir. Bu etkinlikte işaretleme etkinlik türü verilmemiştir.

YEE A1 seviyesi ders kitabı 83.sayfada "okuyalım" yönergesiyle etkinlik verilmiştir. Bu yönergede bulunan etkinlik görsel okuma öğrenme alanından görsel inceleme etkinliği olarak alınmıştır.

YEE A1 seviyesi ders kitabı 90.sayfada "okuyalım, eşleyelim" yönergesiyle etkinlik verilmiştir. Bu etkinlikte eşleme etkinlik türü verilmemiştir.

YEE A1 seviyesi ders kitabın sayfa 92 "okuyalım, cevaplayalım" yönergesinde sadece okuma metni verilmiştir. Öğretmen kitabında öğretmenin ek çalışma hazırlaması istenmiştir.

YEE B2 seviyesi ders kitabı 168.sayfada "yazalım" yönergesiyle etkinlik verilmiştir

V.TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde ilgili yayınların tüm seviye ve öğrenme alanlarındaki etkinlik sayılarına, ortak ve farklı etkinlik türlerine, kullanım sıklıklarına yönelik tartışmalar, sonuçlar paylaşılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Tartışma

Ak (2011) tarafından yapılan çalışmada; YH serisinde okuma becerindeki etkinlik sayısı ve etkinlik türleri tespit etmiştir. Sonuçlar araştırmanın sonucuyla uyuşmamaktadır. YH toplam etkinlik sayısı yapılan çalışmada neredeyse iki katı oranında olduğu ayrıca farklı etkinlik tiplerin yer aldığı görülmektedir.

Yılmaz (2014) tarafından yapılan çalışmada; YH yayının B1 seviyesindeki yazma etkinliklerinden en çok güdümlü yazma tercih edildiğini ancak yaratıcı yazma yöntemine çok az yer verildiğini analiz etmiştir. Sonuçlar sözü edilen çalışmanın sonucuyla güdümlü konuşma yöntemi benzerlik gösterirken yaratıcı yazma yöntemiyle benzerlik göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Ünlü (2015) tarafından yapılan çalışmada; dil bilgisi öğretimi, kitaptaki temel becerilerle bütünlük gösterdiğini tespit etmiştir. Sonuçlar sözü edilen çalışmanın sonucuyla benzerlik göstermektedir.

Şimşek (2016) tarafından yapılan çalışmada; yazma becerisi etkinliklerinin B2 düzeyinde YEE ve Yİ ders kitaplarının oldukça önem verildiğini ve alıştırmalarla desteklendiği sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmada da YEE ders kitabı, Yİ ders kitabına göre neredeyse iki katı yazma etkinliğine sahip olduğu tespit edilmiştir. Sonuçlar sözü edilen çalışmanın sonucuyla benzerlik göstermemektedir.

Yaylalı ve Yaylalı (2018) tarafından yapılan çalışmada; C1 seviyesinde sunum, köşe yazısı, röportaj, bildiri başvuru formu, senaryo yazma, hiciv metni yazma, taşlama yazma, haber metni yazma, tiyatro oyunu yazma, öneri, diyalog yazımı, masal yazma türlerini tespit etmiştir. Ortaya çıkan sonuç çalışma ile paralellik göstermemiştir. Çünkü sunum yapma etkinliği görsel sunu verilerin

içine dahil edilmiştir. Sadece etkinliklerden bildiri başvuru formu; sempozyuma davet yazısı yazma olarak alındığı tespit edilmiştir. Haber yazma etkinliği B1, B2 seviyesinde; senaryo yazma B1; masal yazma A2 seviyelerinde tespit edilmiştir. Etkinliklerin düzeylerde yer değiştirdiği ve hiciv metni yazma taşlama ve yazma gibi türlerin yer almadığı söylenilebilir.

Özbal ve Genç (2019) tarafından yapılan çalışmada; 3 yayının A1 ve A2 seviyelerinde dört temel dil becerisi arasında en az alıştırmaya dinleme becerisi alanında yer verildiğini belirlemiştir. Sonuçlar sözü edilen çalışmanın sonucuyla sadece YEE ders kitabı A2 seviyesiyle uyumaktadır. YH ders kitabındaki dinleme alıştırmaları türleri sadece dinleme tekrar etme ve bilgi düzeltmede aynı; özgeçmiş formu etkinliği grafikte yerini almamış; var-yok etkinliği ders kitabı bulunmamaktadır. YH ders kitabında tespit edilen dikte sayısı uyumamakta; dinleme tekrar etme ve bilgi düzeltme etkinlikleri benzerlik göstermektedir. YEE ders kitabında dinleme etkinliklerinden sadece doğru-yanlış etkinliği sayıları aynı olup boşluk doldurma, dinleme tekrar etme, dikte, işaretleme, metne dayalı sorular ve tablo doldurma etkinliklerin sayıları uyumadığı tespit edilmiştir. Yİ ders kitabında eşleme, yanlışın altını/üstünü çizme ve var-yok etkinliğin dışında diğer etkinlikler farklı sayılarda grafikte yer almıştır.

Dalioğlu (2018) tarafından yapılan çalışmada; YH (A1) ve Yİ (A1) ders kitapları temel becerilerle ayrılıp her bir üniteye etkinlik sayısı verilmiştir. Bu çalışmadaki sonuçlarla araştırmacının tespit ettiği sonuçların farklı olduğu görülmektedir. Araştırmacı YH ders kitabının üçüncü ünitesinde konuşma becerisine yönelik hiçbir etkinliğe rastlamamıştır. Fakat yaptığım çalışmada aynı üniteye okuma becerisi alanında dört adet etkinlik bulunmaktadır. YH ders kitabı temel dil beceri etrafında etkinlikleri hazırladığı aşıkardır. YH ders kitabında okuma becerisini diğer becerileri alanlarının dışında tutması mümkün olabilir mi?

Aykut (2019) tarafından yapılan çalışmada; videolog etkinliklerinin konuşma becerisini olumlu yönde etkilediğini tespit etmiştir. Yİ ders kitabında bu etkinliğin yer aldığını ama diğer ders kitaplarında kullanılmadığı görülmektedir.

Türkel ve Çetinkaya (2023) tarafından yapılan çalışmada; B2 seviyesi Yİ ders kitabındaki etkinlik türlerine göre beceri dağılımlarında toplamı temel dört

beceriye baz alınarak türler grafiğe yansıtılmış. Sonuçlar sözü edilen çalışmanın sonucuyla benzerlik göstermediği görülmektedir.

Özbal ve Genç (2019) tarafından yapılan çalışmada; Yedi iklim Türkçe ve Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe setlerinin A1-A2 ders kitaplarında yönerge, alıştırmaya uyumsuzluğu, eksik ve fazla yönerge hatalarının tercih edildiğini çalışmanın sonucuyla benzerlik göstermediği görülmektedir.

Sonuç

İncelenen ilgili yayınların tüm seviye ve öğrenme alanlarında etkinlik sayılarının ünitelere göre dağılımının orantısız olduğu görülmüştür. İncelen 13 ders kitabında 164 etkinlik türü tespit edilmiştir. YH ders kitabı setinde temel becerilere dayalı etkinliklerin; Yİ ders kitabı setinde tüm öğrenme alanlarına yönelik etkinliklerin; YEE ders kitabı setinde dinleme/izleme becerinin dışında tüm öğrenme alanlarında etkinliklerin olduğu tespit edilmiştir. Ders kitaplarındaki etkinliklerin birçok öğrenme alanında iç içe yer aldığı tespit edilmiştir. Öğrenme alanları yönergelerde ayrılsa da etkinliklerde ayrılamayacağı sonucuna varılmıştır. Kitap hazırlayıcılarına rehber olmak açısından birçok etkinlik türü ve beceri stratejileri tespit edilmiştir. Ders kitaplarında bazı etkinliklerin yönergelerin olmaması etkinliklerin tespitini güçleştirmektedir. Ders kitaplarında bir etkinlik içerisinde birden fazla etkinlik yer alınmıştır.

Yİ, YH ve YEE ders kitaplarında becerileri karşılayan simgelerin bazı yönergeler de yanlış verildiği tespit edilmiştir.

İncelenen üç yayının tüm düzeylerini dinleme becerisi alanında karşılaştırdığımızda en fazla etkinliğin YEE ders kitabında yer aldığı sonucuna varılmıştır. İncelenen üç yayının tüm düzeylerini dinleme becerisi alanında karşılaştırdığımızda en az etkinliğe A1 seviyesinde YH ve Yİ ders kitaplarında; A2 ve B1 seviyesinde Yİ ders kitabında; B2 ve C1 seviyesinde YH ders kitabında yer aldığı sonucuna varılmıştır. Dinleme becerisi alanında YH, Yİ ve YEE ders kitaplarının tüm seviyelerinde, en çok etkinlik sayısının boşluk doldurma etkinliğinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dinleme becerisi alanında YH, Yİ ve YEE ders kitaplarının tüm seviyelerinde en çok boşluk doldurma, işaretleme ve doğru-yanlış etkinliklerinin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Dinleme becerisi alanında YH, Yİ ve YEE ders kitaplarının A1-A2 seviyelerinde

en az başlık bulma ve diyalogun eksik cümlesini tamamlama; B1, B2, C1 seviyelerinde en az güdümlü konuşma ve yeniden yazma etkinliklerinin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. YEE ders kitabında seçici dinleme ve güdümlü yazma yöntemleri etkinliklerin içinde yer almaktadır. YH ders kitabında dinleme becerisinin diğer öğrenme alanlarında kullanılmadığı; YEE ve Yİ ders kitaplarında dinleme becerisinin içinde hem yazma hem de konuşma becerisinin kullanıldığı sonucuna varılmıştır. YH ders kitabı Yİ ve YEE ders kitaplarına göre çok yönlü olmadığı söylenebilir.

İncelenen üç yayının tüm düzeylerini konuşma becerisi alanında karşılaştırdığımızda en az etkinliğin YH ders kitabında yer aldığı sonucuna varılmıştır. İncelenen üç yayının tüm düzeylerini konuşma becerisi alanında karşılaştırdığımızda en fazla etkinliğin A1, A2 ve C1 seviyesinde Yİ ders kitabında; B1 ve B2 seviyesinde Yİ ders kitabında yer aldığı sonucuna varılmıştır. Konuşma becerisi alanında YH, Yİ ve YEE ders kitaplarının tüm seviyelerinde en çok güdümlü konuşma etkinlikliğinin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Konuşma becerisi alanında YH, Yİ ve YEE ders kitaplarının A1-A2 seviyelerinde en az işaretleme; B1, B2, C1 seviyelerinde en az eşleştirme etkinliklerinin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. A1 düzeyi Yİ ders kitabında dinleme tekrar etme etkinliğiyle dinleme; görsel inceleme etkinliğiyle görsel okuma; yaratıcı yazma yöntemiyle yazma alanlarının birlikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır. A2 düzeyinde Yİ ders kitabında görsel inceleme etkinliğiyle görsel okuma; YH ders kitabında slogan yazma etkinliğiyle yazma; YEE ders kitabında sesli okuma etkinliğiyle okuma alanlarının birlikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır. YEE B2 ders kitabında konuşma becerisinin içinde kelime bilgisinin olduğunu atasözü açıklama etkinliğinin kullanılmasından çıkarılabilir. YEE C1 ders kitabında konuşma becerisinin içinde hem yazma hem de görsel okuma öğrenme alanlarından görsel inceleme ve kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma etkinliğinin kullanılmasından çıkarılabilir. Her üç yayının C1 düzeyinde konuşma becerisinin içine yazma becerisine de dahil ettiği sonucuna varılmıştır. Tüm yayınlarda konuşma becerisi alanında kullanan etkinliklerin diğer beceri alanlarıyla en çok Yİ ders kitabının örtüştüğü söylenebilir. Yİ ders kitabı videolog etkinliğini kullanan tek yayın olduğu sonucuna varılmıştır.

İncelenen üç yayının tüm düzeylerini okuma becerisi alanında karşılaştırdığımızda en az etkinliğe A1, A2, B1 seviyelerinde Yİ ders kitabında; B2 ve C1 seviyelerinde YH ders kitabında yer aldığı sonucuna varılmıştır. İncelenen üç yayının tüm düzeylerini okuma becerisi alanında karşılaştırdığımızda en fazla etkinliğin A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerinde YEE ders kitabında yer aldığı sonucuna varılmıştır. Okuma becerisi alanında YH, Yİ ve YEE ders kitaplarının tüm seviyelerinde en çok boşluk doldurma ve doğru-yanlış etkinlikliğinin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Okuma becerisi alanında YH, Yİ ve YEE ders kitaplarının A1-A2 seviyelerinde en az başlık bulma; A2, B1 seviyelerinde tahminde bulunma; B2, C1 seviyelerinde yeniden yazma ve gruplandırma etkinliklerinin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. A1 düzeyi YEE ders kitabında okuma becerisinin içinde sesli okuma, söz korusu yöntemi, okuma tiyatrosu yöntemi, seçici okuma yöntemi ve sessiz okuma yöntemleriyle okuma alanlarının birlikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Etkinliklerde kullanılan okuma metnindeki kelimeler Konuşma becerisine yönelik etkinliklerle pekiştirilmesi sağlanabilir. Öğrencinin yeni öğrendiği kelimeleri Konuşma pratiğinde kullanması sağlanabilir. A2 düzeyinde Yİ ders kitabında okuma becerisinin içinde güdümlü konuşma etkinliğiyle konuşma; YH ders kitabında yeniden yazma etkinliğiyle yazma; YEE ders kitabında görsel inceleme etkinliğiyle görsel okuma alanlarının birlikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır. B1 düzeyinde Yİ ders kitabında okuma becerisinin içinde kelime bilgisinin olduğunu güdümlü konuşma etkinliğinin kullanılmasından sonucuna ulaşılmıştır. B2 düzeyinde YEE ders kitabında okuma becerisinin içinde özetleme ve yeniden yazma etkinliğiyle yazma; görsel inceleme etkinliğiyle görsel okuma alanlarının birlikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır. C1 düzeyinde YEE ders kitabında okuma becerisinin içinde açıklama, özet çıkarma ve espri yazma etkinliğiyle yazma; tanım yazma ve anahtar kelimeyi bulma etkinliğiyle kelime bilgisinin alanlarının birlikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır. C1 düzeyinde Yİ ders kitabında okuma becerisinin içinde yeniden yazma etkinliğiyle yazma alanlarının birlikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır. YEE ders kitabında okuma alanında farklı yöntemlerinin kullanıldığı sonucuna varılmıştır.

İncelenen üç yayının tüm düzeylerini yazma becerisi alanında en az etkinliğe A1, A2, B1, C1 seviyelerinde YH ders kitaplarında; B2 seviyesinde Yİ

ders kitabında yer aldığı sonucuna varılmıştır. İncelenen üç yayının tüm düzeylerini yazma becerisi alanında en fazla etkinliğe karşılaştırdığımızda en fazla etkinliğin A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerinde YEE ders kitabında yer aldığı sonucuna varılmıştır. Yazma becerisi alanında YH, Yİ ve YEE ders kitaplarının A1-A2 seviyelerinde en çok betimleyici yazma; A1, B1, B2, C1 seviyelerinde güdümlü yazma etkinliklerinin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Yazma becerisi alanında YH, Yİ ve YEE ders kitaplarının A1-A2 seviyelerinde en az diyalog oluşturma, öykücü yazma, haber yazma, elektronik posta yazma; B1-B2 seviyelerinde bilgi düzeltme, işaretleme, açıklama, tahmininde bulunma, diyalogun eksik cümlesini tamamlama; B1, C1 seviyelerinde bilgi düzeltme, açıklama, tablo doldurma, form doldurma; B2, C1 seviyelerinde haber yazma ve mektup yazma etkinliklerinin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. C1 düzeyinde YEE ders kitabında yazma becerisinin içinde görsel inceleme ve harita inceleme etkinliğiyle görsel okuma; Yİ ders kitabında yeniden yazma etkinliğiyle yazma alanlarının birlikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır. C1 düzeyinde YEE ders kitabında diğer kitaplardan farklı olarak bildiri yazma, sempozyuma davet yazısı yazma etkinliklerinin kullanılması bu düzeydeki kazanımları tam olarak karşıladığı söylenebilir.

İncelenen üç yayının tüm düzeylerini görsel okuma alanında karşılaştırdığımızda en fazla etkinliğin A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerinde YEE ders kitabında yer aldığı sonucuna varılmıştır. YH ders kitabında B2 ve C1 seviyelerinde etkinliğin olmadığı diğer düzeylerde görsel okuma alanında etkinliklerin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Görsel okuma alanında YH, Yİ ve YEE ders kitaplarının A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerinde en fazla görsel inceleme etkinliklerinin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. A1 düzeyi YEE ders kitabında görsel okuma alanında dinleme tekrar etme etkinliğiyle dinleme; sesli okuma, okuma tiyatrosu yöntemi ve sessiz okuma etkinliğiyle okuma; güdümlü yazma etkinliğiyle yazma alanlarının birlikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır. A2 düzeyinde Yİ ve YEE ders kitabında karikatürlerin dil öğreniminde kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. B1 düzeyinde YEE ders kitabında görsel okuma alanında sessiz okuma etkinliğiyle okuma alanlarının birlikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır. C1 düzeyinde Yİ ders kitabında grafiklere dayalı etkinliklere çok fazla yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. AOBM'ne görsel okuma becerisinde göre A2 seviyesinde

öğrenen aşına olduğu konulardaki basit görselleri açıklayabilirken B1 Seviyesinde ise ilgi alanına giren diyagramlardaki genel eğilimleri ve ayrıntılı bilgileri açıklayabilir. B2 Seviyesinde, karmaşık verilerin güvenilir bir şekilde yorumlanması gerektiği belirtilmiştir. Fakat YH ders kitabı setinde çok az etkinliğin olması AOBM'indeki kazanımların tam olarak öğrenciye edindirilmediğinin göstergesidir. Diğer ders kitabı setlerinde ise yeterince etkinliğe yer verilmediği söylenebilir.

İncelenen üç yayının tüm düzeylerini dil bilgisi alanında karşılaştırdığımızda en fazla etkinliğin A1, A2, B2, C1 Yİ ders kitabında; B1 YH ders kitabında yer aldığı sonucuna varılmıştır. İncelenen üç yayının tüm düzeylerini dil bilgisi alanında karşılaştırdığımızda en az etkinliğin A1, A2 seviyelerinde YH ders kitabında; B2 seviyesinde YEE ders kitabında yer aldığı sonucuna varılmıştır. İncelenen üç yayının tüm düzeylerini dil bilgisi alanında karşılaştırdığımızda B1 ve C1 seviyelerinde YEE ve YH ders kitaplarının eşit sayıda yer aldığı sonucuna varılmıştır. Dil bilgisi alanında incelenen üç yayının en fazla A1, A2, B1, B2 seviyelerinde boşluk doldurma; C1 seviyesinde yeniden yazma etkinliğinin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Dil bilgisi alanında incelenen üç yayının en az A1, A2, B1, B2 seviyelerinde sıralama etkinliğinin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. İncelenen üç yayının tüm düzeylerini dil bilgisi alanında yeniden yazma etkinliğinin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. YH ders kitabında B1 seviyesinde; Yİ ders kitabında B1-B2 seviyesinde; YEE ders kitabında B2 seviyesinde dolaylı anlatım etkinliklerinin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. A1 düzeyi YH ders kitabında kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma etkinliğiyle yazma; A2 düzeyinde YH ders kitabında yeniden yazma etkinliğiyle yazma; B1, B2 düzeyinde YEE ders kitabında görsel inceleme etkinliğiyle görsel okuma alanlarının birlikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yİ ders kitabının orta düzeyinde dolaylı anlatım etkinliklerinin fazla olması öğrencilere daha çok pratik yapmasını sağlayabilir.

Kelime bilgisi öğretiminde 3 yayının da etkinlikleri planlarken ders saatleri içinde öğretilecek sözcük sözcüsü konusunda bir sınırlandırmaya gidilmediği görülmüştür. Demirel (2010) yabancı dil öğretimi ile yaptığı çalışmasında sözcük öğretimi etkinlikleri planlanırken genellikle bir ya da 2 ders saati içinde öğretilecek sözcük sayısı konusunda bir sınırlamaya gidilmesi; belirli bir sayının

üzerinde sözcüğün öğretilmesinin öğrenmeyi olumsuz etkileyeceği; sözcüklerin hatırlanma oranını azaltılacağı; 40-50 dakika arası bir ders saatinde 5-10 sözcük öğretilmesinin grubun niteliği ve alanlarına göre bu sayı 20-30 sözcüğe kadar çıkarılabileceğini ifade etmiştir.

İncelenen üç yayının tüm düzeylerinde dinleme/izleme öğrenme alanında sadece Yİ ders kitabında etkinliklerin yer aldığı; YH ve YEE ders kitabında hiç etkinliğin olmadığı sonucuna varılmıştır. YH ders kitabının dinleme/izleme öğrenme alanında etkinliğe yer vermesi bilginin kalıcılığını arttırmada; birden fazla duyu organına hitap etmede; zihinsel faaliyetleri etkin kılmada; dinlenenler/izlenenler üstünde düşünmeyi sağlamada; dinleme, anlama anlaşılan bilgilerle o konuda kendinde var olan bilgileri karşılaştırmada diğer yayınlara göre etkin olduğu söylenebilir. Konuşma becerisiyle bazı etkinliklerde iç içe geçmesi öğrencinin anlama düzeyini ölçmede yetkin olduğu söylenebilir. Dinleme/izleme etkinliğinin içinde hazırlıksız konuşma ve tartışma yönteminin kullanılması, öğrenciye bu becerinin kazandırılmasında önemli bir rol oynayabilir. Çünkü öğrencinin anladıklarını ve anlamadıklarını bu yolla öğrenebilir. Eksik ve yanlış öğrenmeler kolayca analiz edilebilir.

YH ders kitabı A1, A2, B1, B2 ve C1 düzeylerinde görsel sunu öğrenme alanında hiç etkinliğin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu öğrenme alanında diğer iki yayına göre zayıf kaldığı söylenebilir. Ayrıca günümüzdeki yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının teknolojisi ile öğrenme alanlarını uyarlamada eksik olduğu söylenilebilir.

Görsel sunu öğrenme alanı öğrenciye sunum hazırlarken teknolojik araçlarla bilgiye ulaşmasına; beden dilini etkili bir biçimde kullanılmasına; anlatımda canlandırma gücünden yararlanmasına; görsel imaj oluşturup görsel düşünmesine; beceri yetkinliği açısından Yİ ve YEE ders kitaplarının hem bireysel hem grup olarak etkin olduğu söylenebilir.

Becerilere göre alınan etkinlik sayılarıyla etkinlik türleri verileri birbirleriyle uyuşmamaktadır. Bunun nedeni ise genellikle bir öğrenme alanında en az 2 etkinlik türünün yer aldığı tespit edilmiştir. Ayrıca bazı etkinlik türleri 2 ya da 3 öğrenme alanı içine dahil edilirken bazı etkinlikler sadece bir öğrenme alanını içine alınmaktadır. Yani etkinlikler öğrenme alanlarından ayrılmış ve seviyelere

göre dağılım göstermiştir. Örneğin boşluk doldurma etkinliğini her seviyede ve öğrenme alanlarında kullanabilir. Fakat film eleştirisi, bildiri yazma gibi etkinlik türlerine daha üst seviyelerde kullanmıştır.

Öneriler

Araştırma sonucunda ulaşılan tespitlere uygun olarak YTÖ alanındaki uzmanlara, eğitimcilere, kitap yazarlarına ve araştırmacılara şu önerilerde bulunulmuştur:

- Tüm öğrenme alanlarında farklı tür etkinliklerinin düzeylere göre dağılımı, yeniden düzenlenmesi becerilerin daha etkin öğrenciye kazandırılacağı düşünülmektedir.
- Literatürdeki etkinlik isimleri metin adı ile değil uygulanış biçimine göre adlandırılıp sınıflamaya gidilmelidir.
- YTÖ materyali olan ders kitaplarındaki etkinliklerin uygulanış biçimleri dil seviyelerine göre öğretmen kitabında verilmelidir.
- Ders kitaplarında sadece temel becerilere ağırlık verilip diğer öğrenme alanlarını yok denilecek kadar az etkinlik konulmamalıdır. Tüm öğrenme alanlarına dengeli bir şekilde etkinlikler dağıtılmalıdır. Çünkü tüm öğrenme alanları birbiriyle iç içedir. Tek bir beceriyi almak ve ayırtırmak mümkün değildir. İncelenen 3 yayın arasından YH ders kitaplarında temel beceriler etrafında etkinlikler oluşturulduğu söylenebilir. YH ders kitaplarındaki öğrenme alanları genişletilmelidir.
- Ders kitaplarında her beceriye göre bir simge oluşturulmuştur. Tüm öğrenme alanlarına ve teknolojiye uygun olarak güncellenmelidir. Etkinlikleri sadece görsel ve yazı karakteri olarak kitap üzerinde değil kare kod ile mobil ya da bilgisayar ortamında uygulanabilir farklı etkinlik türleri hazırlanmalıdır.
- Çağımızda kitapların yerine bilgisayarların ve telefonların hayatımızda daha geniş bir alana sahiptir. Günümüz teknolojisine göre dinleme/izleme alanında daha fazla etkinliğe yer verilmelidir. Çünkü öğrencinin dikkatini çekme ve dile karşı merak uyandırma; daha etkin öğrenme için gereklidir.

Dinleme/izleme etkinliklerini ders kitaplarına uyarlamak için karekodla videolara erişim sağlayacak şekilde oluşturabilir.

- Yİ ders kitabında her üniteye bir tane yer alan videolog etkinlik türü diğer yayınlar da kullanılmalıdır. Bu etkinlik türü daha yoğun bir şekilde örneğin her üniteye en az 2 tane videolog etkinliği olacak şekilde düzenlenmelidir.
- Yazma etkinliklerini daha yaratıcı hale getirmek için hikâye tamamlama, başlık yazma, verilen bir metin özetini yazma, yazısız karikatür resim ve karakterlerden nesir ve nazım türlerinde metinler yazma vb. etkinlikleri hem sınıfta hem de ödev olarak yapılmalıdır.
- Güdümlü yazma çalışmalarından biri olan dikte etkinliğine daha sık yer verilmelidir. Örneğin dinleme metninin konusuna uygun karşılıklı konuşma ve dikte yaptırılmalıdır.
- Her düzeyde dinleme yöntemi çeşitliliğinin artması ve öğrenci seviyesine, dinleme kazanımlarına, metin türüne ve etkinliklere en uygun dinleme yöntemiyle metinlerin işlenmesi derslerdeki verimliliği olumlu etkilemektedir.
- Konuşma becerisini geliştirmeye yönelik izlenen düzeye uygun bir filmi, olayların sırasına bağlı olarak anlatma; basit bir resim, bir tablo ya da karikatür dizisinden anlam çıkarabilme, resimler arasında bağlantı kurarak bir olayı açıklayabilme, tekerleme söyleme, anıyı oyunlaştırma, müzik ve şiir yorumlama, dinlediği öyküyü ya da fıkrayı anlatma, sözlü öykü oluşturma, gazete veya değişik dergilerden okunan bir yazıyı anlatma, tahmin etme, beyin fırtınası tekniği aracılığıyla konuşma yaptırma, söz korusu etkinlikler yaptırılmalıdır.
- Konuşma becerisi alanında diksiyon çalışmalarına da etkinlikler içinde yer verilmelidir.
- Her ünite sonunda şarkı, türkü, tekerleme, mâni vb. etkinlikler yaptırılmalıdır. Şarkı ve türkü dinleme, söyleme etkinlikleri türkü ve şarkıyla ilgili yazma, başlık bulma gibi farklı becerilerden de yararlanılarak etkinlikler oluşturulabilir. Yöresel türküler, Türk dizi ve filmler ders planlamasına göre öğrenciye iletilebilir ya da önerilebilir.

- Görsel sunu alanı A2 seviyesinden başlayarak diğer üst seviyelere kadar her ünite yer almalıdır. Özellikle orta düzeyde ünitelerdeki görsel sunu alanındaki etkinlik sayısı en az iki olmalıdır. Çünkü öğrenciyi dil bilgisine boğmamak ve dile karşı antipati oluşmasına bir nebze de engel olma adına katkı sağlanabilir. Orta ve yüksek kurlarda dil bilgisi daha yoğun ve karmaşık olduğu için öğrenci kuru tamamlamadan bırakabilir. Sunum hazırlama etkinliği diğer etkinliklere göre bireysel çalışma olduğu için öğrenciye verilen geri dönütler bu bağlamda çok önemlidir.
- Teknolojinin hayatımıza girmesiyle eski usul kâğıt üzerine yazmaktansa dijital ortamda kullanılan uygulamalar daha etkin kullanılabilir. Her yayın kendine ait dijital ortamda yazma platformu kurmalıdır. Öğretmenin ve öğrencinin sistemli bir şekilde geri dönüt alabilmesi için önem arz etmektedir. Yazma becerisi diğer becerilerden en zor kazanılan beceri bu sebeple yazma becerisindeki etkinlikler çağımıza entegre edilmelidir.
- Teknolojiyi tüm öğrenme alanlarına uyarlayıp öğrencinin kazanımlarını gözlemleyebileceğimiz bir site olmalı. Tıpkı Millî Eğitim Bakanlığına ait olan MEMBİS gibi tüm Türkçe öğretim merkezlerini kapsayan resmi platform yapılmalıdır. Öğreticinin yetkinliği bu bağlamda daha da ön plana çıkabilir. Platformda öğretmen öğrenme alanlarına göre değerlendirmelerini aktarabilir. Ayrıca tüm Türkçe öğretim merkezlerindeki veriler araştırma için kullanılabilir. Tüm öğrenme alanlarında kullanılabilecek etkinlik havuzu oluşturulabilir. Yeni bulunan bir etkinlik Pilot uygulamalarla değerlendirilip alana kazandırılabilir. En önemlisi Türkçe öğretim merkezleri arasındaki öğrenme farklılıkları giderilebilir. Türkiye'de bulunan tüm Türkçe öğretim merkezindeki sertifikalar her yerde geçerli olabilir. Dilimiz paha biçilmez milli bir servettir. Yabancılar Türkçe öğretimi ana dili konuşulanları içinde ortak bir paydada buluşmayı da sağlayabilir. Okullarda becerilere göre Türkçe dersleri verilmeye başlandı. Etkinlik havuzundaki çeşitli etkinlikleri ana dili Türkçe olan öğrenciler için de kullanılabilir.
- Doğru-Yanlış, çoktan seçmeli, eşleştirmeli, tamamlamalı ve doldurmalı, sıralamalı tipte hazırlanmış değişik soru tipleri bilgiyi ezberlemeyi öne çıkarmaktadır. Bu nedenle güdümlü yazma, yaratıcı yazma, kapalı uçlu

sorular, görsele dayalı sorular, cümle tamamlama, diyalog yazma, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, cümle oluşturma, tanım bulma/yazma vb. etkinliklere yer verilebilir.

- Dil bilgisi konularının seviyelere göre kesin bir dağılımı yapılmalı ve tüm YTÖ merkezlerinde uygulanmalıdır. Her kurum yine kendi materyalini kullanabilir farklı etkinlikler üretebilir. Gramerlerin seviyelere göre dağılması öğrenciler arasındaki öğrenme farklılıklarını en aza indirgeyebilir.

VI. KAYNAKÇA

KİTAPLAR

- AKSAN, D. (2005). **Türkçenin Zenginlikleri İncelikleri**, Ankara, Bilgi Yayınevi.
- AKYOL, H. (2006). **Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri**, Ankara, Kök Yayıncılık, 1.Baskı.
- AŞÇI, M. (2016). **Öğretim Teknikleri**. M. Onur., L. Yayıncı ve M. Sanal (Ed.), **Öğretim İlke ve Yöntemleri içinde**, Ankara, Pegem A Yayıncılık.
- ARSLAN, D. (2008) **Etkinliklerle Türkçe öğretimi**, Ekin yayınevi.
- AKTAŞ, T. ve İŞİGÜZEL, B. (2013). **Erken Yaşlarda Oyunlarla Yabancı Dil Öğretimi Kuram ve Uygulama**, Ankara, Nevşehir Üniversitesi Yayınları, 1.Baskı.
- ADALI, O. (2003). **Anlamak ve Anlatmak**. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- BANGUOĞLU, T. (1990). **Türkçenin Grameri**, Ankara, TDK Yayınları, 3.Baskı.
- CEMİLOĞLU, M. (2015). **İlköğretim Okullarında Türkçe öğretimi**, Ankara, Alfa Aktüel Yayınevi, 6.Baskı.
- DOĞAN, Y. (2012). **Dinleme Eğitimi**, Ankara, Pegem A Yayıncılık.
- DEMİREL, Ö. (2010). **Yabancı dil öğretimi**, Ankara, Pegem Akademi.
- DURMUŞ, M. ve OKUR, A. (2018). **Yabancılarla Türkçe Öğretimi El Kitabı**, Ankara, Grafiker Yayınları, 2. Baskı.
- DURMUŞ, A. ve İŞİLAK, H. (2005). **Oyun ve Etkinliklerle Türkçe**, Ankara, Nobel Basımevi, 1.Baskı.
- ERGİN, M. (2009). **Türk Dil Bilgisi**, İstanbul, Bayrak Yayınları.

- GÜNEŞ, F. (2014). **Türkçe Öğretimi Yaklaşımlar ve Modeller**, Ankara, Pegem Akademi.
- GÖÇER, A. (2007). **Türkçe Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları**, Ankara, PegemAkademi, 5.Baskı
- KARAGÖL, E. (2023). **Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisi**, Ankara, Pegem Akademi, 5.Baskı
- KARASAR, N. (2005). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Nobel Yayın Dağıtım.
- KORKMAZ, Z. (2017). **Türkiye türkçesi grameri şekil bilgisi**, Türk Dil Kurumu Yayınları, 5.Baskı.
- MEB. (2006). **İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı**, Ankara.
- MEB. (2006). **Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Öğrenme-Öğretme-Değerlendirme**.
- ÖZBAY, M. (2007). **Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II**, Öncü Kitap, Ankara.
- SEVER, S. ve KAYA, Z. (2008). **Etkinliklerle Türkçe öğretimi**, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.
- SAUSSURE, F. (1998). **Genel Dil Bilimi Dersleri**, Çev. B. Vardar, İstanbul, Multilingual.
- TAŞER, S. (2012). **Konuşma Eğitimi**, İstanbul, Pegasus Yayıncılık.
- TDK. (2019). **Türkçe Sözlük**, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Telc. (2013). **Diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi, öğrenim, öğretim ve değerlendirme**. Almanya: Telc GmbH.
- ÜLPER, H. (2018). **Türkçe Ders Kitabı Çözümlemeleri**, Pegem Akademi.

MAKALELER VE BİLDİRİLER

- AKBABA, R. S. VE YALÇIN, S. K. (2016). “6. sınıf öğrencilerinin yazma becerilerinde görülen hataların sınıflandırılması”, **Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi**, cilt 5, sayı 3, ss.1320-1338.
- AKÖZ, Y., BULUT, P. (2010). “İlköğretim 5. sınıf Türkçe dersi öğrenci çalışma kitabında yer alan dil bilgisi etkinliklerinin incelenmesi”, **Education Sciences**, cilt 5, sayı 4, ss.1897-1908.
- ARI, G. (2017). “Türkçe Dersi Öğretim Programı’ndaki (ortaokul) okuma kazanımlarının İncelenmesi”, **Ana Dili Eğitimi Dergisi**, cilt 5, sayı 4, ss.685-703.
- Börekçi, M. (2006). ATATÜRK- DİL VE KÜLTÜR. **Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi**, cilt 12, sayı31, ss. 15-21.
- AKBULUT, S., ve YAYLI, D. (2015). “Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi A1-A2 düzeyi ders kitapları üzerine bir izlençe çalışması”, **Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, cilt 1, sayı 2, ss.35-46.
- DALİOĞLU, S. (2018). “Yabancı Dil Olarak Türkçe Temel Düzey Ders Kitaplarında Etkinliklerin Beceri Alanlarına Dağılımı”, **Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi**, sayı 4, ss.43-57.
- EMİROĞLU, S., & ÖZEN, K. (2023). "Ortaokul öğrencilerinin yazılı anlatımlarında kakofoni", **International Journal of Language Academy**, cilt 11, sayı 2, ss. 220-240.
- EMİROĞLU, S. (2013). “Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme sorunlarına ilişkin görüşleri”, **Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı**, sayı 6, ss.11.

- EMİROĞLU, S. (2023). “Dil öğretiminde izlemenin yeri: izleme bir dil becerisi midir?” **Millî Eğitim Dergisi**, cilt 52, sayı 239, ss.2107-2132.
- GÜNEŞ, F. (2012). “Testlerden etkinliklere Türkçe öğretimi”, **Dil ve Edebiyat Eğitim Dergisi**, cilt 1, sayı 1, ss. 31-42.
- GÜNEŞ, F. (2017, a). “Türkçe öğretiminde etkinlik yaklaşımı”, **Ana Dili Eğitimi Dergisi**, Journal Of Mother Tongue Education ADED-JOMTE, 5 (1): 48-64.
- ÖZBAL, B. ve GENÇ, A. (2019). “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Dinleme Becerisi Alanında Kullanılan Alıştırmaların İncelenmesi”, **SEFAD**, sayı 42, ss.197-212.
- KÖKSAL, K., TEMUR, T., AKÇAM, H. (2006). “İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Görsel Okuma Becerileri Üzerine Bir Araştırma”, **Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi sunulan bildiri**, Ankara.
- KURUDAYI, M. (2003). “Konuşma Eğitimi ve Konuşma Becerisini Geliştirmeye Yönelik Etkinlikler ‘’, **TÜBAR**, Sayı 8, ss.287-308.
- ÖZBAY, M. (2005b). “Ana dili eğitiminde konuşma becerisini geliştirme teknikleri” **Journal Of Qafkaz University**,16 Fall 2005, 177-184.
- SARIKAYA, B. (2017). “Türkçe öğretiminde görsel okuma”, **Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, ss.779-779
- Şimşek, R. (2021). Yumuşak Güç Göstergesi: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Okuma Metinleri. **Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty**, cilt 40, sayı 1, ss. 423-440.
- TURKEL, A. ve ÇETİNKAYA, M. (2022). “Yabancı dil Türkçe ders kitaplarında etkinlik türleri”, **Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi**, sayı 13, ss. 910-939.
- TANRIKULU, L. ve AKBAL, E. (2020). “Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan İzmir yabancılar için Türkçe alışırma kitabı A1 düzeyinin

etkinliklerinin dil becerilerine dağılımının incelenmesi’’, **International Journal of Language Academy**, sayı 8, ss. 404-412.

ÜNLÜ, A. (2015). ‘‘Yabancılar türkçe öğretimi ders kitaplarından hitit 1 ve yeni hitit 1’deki dilbilgisi sunumu ve alıştırmalarının karşılaştırılması’’, **Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi**, 137-150.

YILMAZ, F. (2014). ‘‘Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe 2 Ders Kitabı Yazma Etkinlikleri Üzerine Bir İnceleme’’, **Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi**, sayı 2, ss.37-48.

YAYLI, D. ve YAVUZ, M. (2004) ‘‘Göreve Dayalı Öğrenme Yönteminin Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimine Uygulanmasına İlişkin Sorunlar’’, **Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Sayı 24, ss.58-68.

YAYLI, D. VE YAYLI, D. (2018). ‘‘Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Yazma Etkinliklerinin İncelenmesi (*Yedi İklim Türkçe Örneği*)’’, **Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (PAU Journal of Education)**, sayı 44, ss.132-145.

TEZLER

AYDIN, Ş. (2018). ‘‘Dinleme/İzleme Türlerinin Terim ve Tasnif Bakımından Karşılaştırmalı İncelemesi’’, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

APAYDIN, D. (2007) ‘‘Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Sözcük Öğretimi Üzerine Bir Yöntem Denemesi’’ (Yüksek lisans tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara Üniversitesi.

AYKUT, G. (2019). ‘‘Videoblog Etkinlikleri ile Almanca Konuşma Becerisinin Geliştirilmesi’’, (Yüksek lisans tezi), Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Trakya Üniversitesi.

- Ak, D. (2011). “İkinci dil kaynaklarında yer alan anlama etkinliklerinin karşılaştırılması”, (yeni hitit ve new headway örnekleme) (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Marmara Üniversitesi.
- BULUŞ, F. (2023), “ Yabancı Dil Olarak Türkçe Sözcük Öğretiminde Quizizz Kullanımının Etkisi”, (Yüksek lisans tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.
- GÜN, A. (2006). “Öğretmenlerin Ses Temelli Cümle Yöntemine İlişkin Algıları Ve Görüşleri” (Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- SARIBAŞ, M. (2014) “Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metnine Göre Yabancılar Türkçe Öğretiminde A1-A2-B1-B2 Seviyesinde Okuma Etkinlikleri ve Örnekleri” (Doktora tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi.
- ŞİMŞEK, R. (2016), “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Temel Dil Becerileri Bağlamında Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi”, (Yüksek lisans tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.
- Kılıç, E. (2012) “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Eğitici Oyunlarla Dil Becerilerinin Geliştirilmesi”, (Yüksek lisans tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gazi Üniversitesi.
- KESİCİ, S. (2023). "Konuşma Becerisini Geliştirmek İçin Kullanılan Öğretim Yöntem ve Teknikleri ile İlgili Çalışmalar Üzerine Bir İnceleme", (Yüksek lisans tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Pamukkale Üniversitesi.
- Kaya, E. (2015). “Ortaokul (5-8) Türkçe Dersi Dinleme Eğitimi Etkinliklerinin Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşleri Açısından İncelenmesi: Durum Çalışması”, (Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- ZENGİN, R. (1995) “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Alıştırmalar”, (Yüksek lisans tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Fikriye İBSAR

Ünvanı: Türkçe Öğretmeni

Öğrenim Bilgisi:

Derece	Bölüm	Üniversite	Yıl
Lisans	Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü	Anadolu Üniversitesi	2014-2018
Yüksek Lisans	Türkçe Eğitimi (Tezli)	İstanbul Aydın Üniversitesi	2020-...

İş Tecrübeleri:

Görev Ünvanı	Görev Yeri	Yıl
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni	Nevzat Erten Anadolu Lisesi	2017
Okutman (Staj)	Gazi Üniversitesi	2017
Okutman	Ankara Üniversitesi TÖMER Alanya şubesi	2018-2020
Uzman	İstanbul Aydın Üniversitesi	2022-devam
Okutman	Yunus Emre Enstitüsü	2022-devam

Sertifikalar:

Sertifika	Üniversite	Yıl
9. Avrasya Yükseköğretim Zirvesi “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ve Uluslararasılaşma” Paneli Katılım Belgesi	İstanbul Aydın Üniversitesi	2024
5. Uluslararası Rumeli [Dil, Edebiyat ve Çeviri] Sempozyumu Katılım Sertifikası	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	2023

Rusça A2 sertifikası	İstanbul Aydın Üniversitesi	2022
Pedagojik Formasyon Sertifikası	Pamukkale Üniversitesi	2018
'Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi 102 saatlik program	Sakarya Üniversitesi	2017
İngilizce B1 sertifikası	Türk Amerikan Derneği	2013

Yayınlar: İBSAR, F. (2023), ‘‘ Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Dinleme Sürecinin Ölçölüp İncelenmesi Üzerine Öğretmen Görüşleri’’, IV. Uluslararası Rumeli Dil Edebiyat ve Çeviri Sempozyumu.